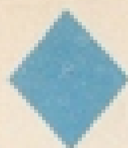
Daphne du Maurier

Verișoara mea Rachel

roman

Editura Eminescu

DAPHNE DU MAURIER

Verişoara mea Rachel

Traducere de Paul B. Marian

EDITURA EMINESCU
1974

Cuprins

Capitolul I

Pe vremuri se obişnuia ca oamenii îi să fie spânzuraţi la răspântia celor Patru Drumuri.

Astăzi însă nu se mai întâmpla aşa ceva. Acum, când un ucigaş îşi plăteşte datoria faţă de societate, asta se întâmpla la Bodmin, după o judecată potrivit legii Curţii cu Juri. Vorbesc despre cazurile în care legea îl condamnă înainte ca propria sa conştiinţă să-l fi răpus. E mai bine aşa. Treaba seamănă cu o operaţie chirurgicală, iar cadavrul este îngropat într-un mormânt decent, cu toate că mormântul rămâne anonim. În copilăria mea, altfel se petreceau lucrurile. Îmi amintesc, copil fiind, că am văzut un bărbat legat în lanţuri şi spânzurat la răspântia unde se încrucişează cele Patru Drumuri. Faţa şi corpul lui erau unse cu gudron pentru ca să întârzie descompunerea. Rămase spânzurat acolo cinci săptămâni, înainte de a fi dat jos şi eu l-am văzut în săptămâna a patra.

Se bălăbănea în spânzurătoare, între cer şi pământ sau, cum îmi spusese vărul meu Ambrose, între rai şi iad. Nu va ajunge niciodată în rai, iar iadul pe care îl cunoscuse era pierdut pentru el. Ambrose atinse cadavrul cu vârful bastonului. Îl mai vad încă, clătinându-se în bătaia vântului, ca o girueta pe un pivot ruginit, biată sperietoare, care fusese cândva un om. Pantalonii, din cauza ploii, putreziseră, dacă nu şi trupul său şi bucăţi de doc se desprindeau ca nişte fâşii de hârtie de pe membrele umflate.

Era iarnă şi un trecător poznaş înfipsese, cu ocazia sărbătorilor, o ramură de ilice în haina ruptă. Nu ştiu de ce, această glumă apăru, în ochii mei de copil de şapte ani, ca o supremă insultă, dar n-am spus nimic. Ambrose trebuie să mă fi dus acolo într-un scop precis, pentru a-mi pune la încercare nervii, ca să vadă dacă voi fugi, voi râde

sau voi striga. Fiind pentru mine un tutore, un tată, un frate şi un sfătuitor în acelaşi timp, în realitate tot universul meu, mă punea necontenit la încercare. Îmi amintesc că am făcut înconjurul spânzurătorii, Ambrose lovindu-l şi împingându-l pe spânzurat cu bastonul, după care se opri, îşi aprinse pipa şi puse mâna pe umărul meu.

— Vezi, Philip, zise el. Până la urmă toţi ajungem aici. Unii pe un câmp de luptă, alţii în patul lor, alţii după cum le-a fost soarta. Nimeni nu scapă de asta. Nu-i niciodată prea devreme pentru a învăţa această lecţie. Dar iată cum sfârşeşte un criminal. Să fie pentru amândoi un avertisment că trebuie să ducem o viaţă cumpătată.

În picioare, unul lângă altul, priveam cadavrul legănându-se, aşa cum am fi privit la bâlciul din Bodmin vechea marionetă în care aruncai cu mingi ca să desprinzi nucile de cocos agăţate de ea.

— Uite ce poate face o clipă de nebunie dintr-un om, spuse Ambrose. Iată-l aici pe Tom Jenkyn, om de treabă şi ursuz, afară de cazul când trăgea prea mult la măsea. Nu mai încape îndoială că soţia lui îl certa mereu, dar ăsta nu era un motiv ca s-o omoare. Dacă ai ucide femeile din pricina limbii lor ascuţite, toţi bărbaţii ar deveni ucigaşi.

Aş fi preferat să nu-mi fi spus numele lui. Până în clipa aceea, spânzuratul era un obiect fără viaţă şi fără identitate. Mi-ar fi apărut în visele mele, neînsufleţit şi groaznic. Ştiam asta foarte bine din prima clipă când îmi oprisem privirea asupra spânzurătorii. Acum, el se lega de realitate, de omul cu ochii spălăciţi, care vindea languste pe cheiul oraşului. Îl vedeai lângă trepte, în timpul lunilor de vară, având coşuleţul alături şi ca să distreze copiii dădea drumul langustelor să se târască în mod caraghios pe caldarâm. Nu trecuse prea multă vreme de când îl văzusem.

— Ei bine, zise Ambrose privindu-mă, ce părere ai?

Am ridicat din umeri şi am dat o lovitură cu piciorul în platforma spânzurătorii. Nu trebuia ca Ambrose să-mi vadă tulburarea, să ştie că eram bolnav de groază. M-ar fi dispreţuit. Ambrose era, la douăzeci şi şapte de ani, zeul creaţiunii. În orice caz zeul lumii mele limitate, şi singurul scop al existenţei mele era să-i semăn.

— Tom arăta mai bine ultima oară când l-am văzut, am răspuns eu. Acum nu-i nici măcar aşa de proaspăt ca să servească de momeală pentru langustele lui.

Ambrose râse şi mă trase de urechi.

— Bravo, băiete, spuse el. Iată ce înseamnă să vorbeşti ca un adevărat filosof.

Apoi adăugă într-o sclipire de intuiţie:

— Dacă ţie rău, du-te şi te uşurează după gard şi aminteşte-ţi că n-am văzut nimic.

Întorcând spatele spânzurătorii de la Patru Drumuri, el o porni pe noua alee pe care o planta în acea epocă şi care, străbătând pădurea, trebuia să servească de drum în toată regula şi care avea să ducă spre casă. Fui mulţumit să-l văd depărtându-se, căci nu ajunsei la timp la gard. Mă simţii mai bine după aceea, dar îmi clănţăneau dinţii şi-mi era tare frig.

Tom Jenkyn îşi pierdu din nou identitatea şi redeveni un lucru neînsufleţit, un fel de sac vechi. Îndrăznii chiar să-i arunc o piatră pândind un gest al cadavrului, dar nu se în-tâmplă nimic. Piatra lovi hainele ude cu un zgomot înfundat, apoi căzu. Ruşinat de gestul meu, mă repezii pe noua alee ca să-l ajung din urmă pe Ambrose.

Au trecut optsprezece ani de atunci şi nu m-am gândit deloc la această întâmplare, până în aceste ultime zile. Este curios cum în ceasurile de criză gravă, gândul ni se întoarce spre copilărie. Mi-l amintesc pe bietul Tom, îl văd atârnat în spânzurătoare. Nu mi s-a povestit niciodată viaţa lui şi puţini oameni cred că şi-o amintesc azi. Ambrose mi-a spus ca-şi ucisese soţia. Atât. Ea îl

certa, dar asta nu-i o scuză. Poate că a omorât-o în stare de beţie Dar cum? Cu ce arma? Cu un cuţit, sau doar cu mâinile sale? Poate că în noaptea aceea de iarnă, Tom ieşise din hanul de pe chei, împleticindu-se încins de dragoste şi febră. Mareea era înaltă şi clipocea pe scări, luna era plină şi strălucea pe apă. Cine ştie ce visuri de cucerire, ce izbucnire neaşteptată a imaginaţiei îi umpleau mintea agitată?

Poate că intrase în coliba lui din spatele bisericii, biet individ cu ochi lăcrimoşi, mirosind a crustacee, iar soţia sa îl împroşcase cu ocări pentru că venise în casă cu picioarele ude. Ea îi spulberase visul; el o ucisese. Aşa să se fi întâmplat?

Adevărul e că trebuie să suporţi viaţa şi s-o trăieşti. Dar cum s-o trăieşti, este o problemă. Sarcinile zilnice nu prezintă greutăţi. Voi deveni judecător de pace, cum era Ambrose, şi voi intra într-o zi în Parlament. Voi continua să fiu onorat şi stimat ca toţi cei din familie, ca toţi cei dinaintea mea, să cultiv bine pământul şi să veghez asupra servitorilor. Nimeni n-o să bănuie vreodată povara pe care o port pe umeri, n-o să-şi închipuie că în fiecare zi, obsedat de îndoială, îmi pun o întrebare fără răspuns: Rachel a fost nevinovată sau vinovată? Poate că şi asta o s-o aflu cândva…

Cât de dulce şi drăgăstos sună numele ei când îl rostesc în şoaptă. Se tărăgănează pe limbă, insidios şi încet ca o otravă: comparaţia e destul de exactă. Trece de pe limbă pe buzele uscate şi de pe buze se întoarce la inimă. Inima conduce trupul şi gândul. Voi fi eliberat într-o zi? Peste patruzeci, cincizeci de ani? Sau o părticică din creierul meu va rămâne totdeauna stinsă, bolnavă? O minusculă celulă din sângele meu nu va izbuti niciodată să se întoarcă, împreună cu surorile ei, la izvorul inimii? Şi cine ştie, în fond, dacă doresc să fiu eliberat? În orice caz, azi nu sunt în stare s-o spun.

Îmi rămâne această casă s-o iubesc, aşa cum ar fi dorit Ambrose. Pot să tencuiesc din nou zidurile pe unde pătrunde umezeala şi să menţin totul în bună stare, să continui să plantez arbori şi boschete, să împăduresc colinele unde suflă vântul dinspre răsărit. Să las în urma mea o frumuseţe oarecare, în lipsă de altceva. Dar un om singuratic este o fiinţă anormală şi cade curând pradă neliniştii. Din nelinişte în divagaţie. Din divagaţie în nebunie. Şi iată-mă revenit la Tom Jenkyn, înlănţuit şi spânzurat. Şi el trebuie să fi suferit.

Acum optsprezece ani, Ambrose mergea pe aleea aceasta, iar eu în urma lui. Ar fi putut să poarte haina pe care o port eu azi. Aceasta haină veche, de vânătoare, verde, peticită la coate, cu bucăţi de piele. Îi semăn atât de mult, încât aş putea fi luat drept fantoma lui. Am ochii şi trăsăturile sale. Omul care îşi fluiera câinii întorcând spatele răspântiei şi spânzurătorii aş fi putut fi chiar eu. Nu asta am dorit întotdeauna? Să-i semăn. Am statura lui, umerii lui, felul lui de a se încovoia, până şi braţele sale lungi, mâinile puţin stângace. Zâmbetul său brusc, timiditatea lui faţă de necunoscuţi, aversiunea sa faţă de prefăcătorii şi ceremonii. Bunăvoinţa lui faţă de cei care îl serveau şi-l iubeau. Sunt măgulit când mi se spune că şi într-asta îi semăn. Şi această forţă e iluzorie, fiindcă peste amândoi s-a abătut aceeaşi catastrofă. Mă întreb acum, dacă atunci când a murit, cu mintea chinuită de îndoială şi teamă, când s-a simţit părăsit, singur în vila aceea blestemată, unde nu-l puteam ajunge, spiritul lui nu i-a părăsit trupul ca să vină să sălăşluiască într-al meu, să-l ia în stăpânire, astfel ca să retrăiască în mine propriile lui erori, lovit de aceeaşi boală şi să moară de două ori? Tot ceea ce ştiu este că asemănarea aceasta cu el, de care eram atât de mândru, mi-a provocat distrugerea. Dacă aş fi fost un alt bărbat, degajat, vorbăreţ, cu capul la afaceri, anul care s-a scurs n-ar fi avut decât douăsprezece luni ca şi ceilalţi. M-

aş pregăti pentru un viitor fericit, să mă căsătoresc poate şi să-mi întemeiez o familie.

Dar nu eram astfel alcătuit, şi nici Ambrose. Eram amândoi visători, fără spirit practic, reţinuţi, plini de teorii măreţe şi, ca toţi visătorii, orbi faţă de tot ce-i înconjoară. Eram mizantropi şi dornici de tandreţe; sfiala noastră impunea tăcere avânturilor noastre până în clipa când inima ne fu mişcată. Atunci raiul se deschise şi am simţit, fiecare, la rândul nostru, că aveam de dăruit toate bogăţiile lumii. Am fi supravieţuit amândoi dacă am fi fost altfel. Rachel ar fi venit totuşi aici, ar fi petrecut o noapte sau două şi şi-ar fi reluat drumul. Am fi discutat despre afaceri, am fi găsit un aranjament convenabil, testamentul ar fi fost citit în prezenţa unor jurişti, iar eu – dominând situaţia cu o singură privire – nu i-aş mai fi datorat nimic, decât o pensie pe viaţă.

Lucrurile nu s-au petrecut astfel, pentru că aveam trăsăturile lui Ambrose. Lucrurile nu s-au petrecut astfel, pentru că aveam sentimentele lui Ambrose. Când am urcat în camera ei, în seara când a sosit şi am bătut la uşă, cu capul uşor plecat sub pragul de sus şi am văzut-o ridicându-se din fotoliul unde era aşezată lângă fereastră şi privindu-mă, ar fi trebuit să înţeleg, după ochii ei, că nu pe mine mă contempla, ci pe Ambrose. Nu pe Philip, ci o fantomă. Ea ar fi trebuit să plece atunci, să-şi facă bagajele şi să se întoarcă acasă, în acea vilă cu perdelele trase, plină de amintiri, cu grădina în terase, cu fântâna din curticică. Ar fi trebuit să se întoarcă în ţara ei, care acum, vara, e arsă de uscăciune, învăluită de căldură, ţara ei, pe care iarna o conturează atât de limpede sub cerul luminos şi rece. Instinctul ar fi trebuit s-o avertizeze că a rămâne cu mine ar atrage o catastrofă nu numai asupra fantomei pe care ea o întâlnise, dar în cele din urmă, şi asupra ei însăşi.

Mă întreb dacă atunci când m-a zărit astfel, neîncrezător şi stânjenit, plin de o ostilitate

dureroasă faţă de ea, în acelaşi timp pe deplin conştient de a fi gazda şi stăpânul şi furibund de conştient de a avea picioare mari, braţe mari, de a fi deşelat ca un mânz sălbatic – mă întreb dacă n-a gândit imediat: „Aşa trebuie să fi arătat Ambrose în tinereţea lui, înainte de a mă întâlni. Nu l-am cunoscut când era astfel.” Şi dacă pentru asta a rămas…

Poate că tot acelaşi motiv, l-a făcut la prima mea întâlnire, pe Rainaldi, italianul, să mă privească uluit, simţind aceeaşi cutremurare – sentiment repede tăinuit, în faţa unui lucru pe care l-ai mai văzut – în timp ce se juca, gânditor, cu tocul pe birou, şi să spună încet: „Aţi sosit abia azi? În cazul acesta, verişoara Rachel nu v-a văzut.” Instinctul îl avertizase şi pe el. Dar prea târziu. În viaţă nu poţi să mai refaci un drum. Nu ai cum să revii. Nu ţi se oferă a doua şansă. Pot mult şi bine să stau liniştit, în propria mea casă, dar nu pot să mai rostesc cuvintele pronunţate odată, gestul făcut cândva, aşa cum n-ar fi putut nici bietul Tom Jenkyn, legănându-se în laţul lui.

Naşul meu, Nick Kendall, îmi spusese cu sinceritatea lui aspră, în ajunul celei de a douăzeci şi cincea aniversări a naşterii mele – acum câteva luni, dar Dumnezeule, cât de departe par astea:

— Există femei, Philip, femei bune poate, care, fără să aibă vreo vină, provoacă nenorocire. Tot ceea ce ating, se transformă în tragedie. Nu ştiu de ce-ţi spun asta, dar mi se pare că-i de datoria mea.

Apoi contrasemna documentul pe care îl pusesem în faţa lui. Nu, nu există întoarcere. Tânărul bărbat în ajunul aniversării lui, în picioare sub fereastra acelei femei; tânărul bărbat care s-a oprit în pragul camerei în seara sosirii acelei femei, acel tânăr bărbat a dispărut ca şi copilul care arunca, din sfidare, cu piatra în spânzurat. Tom Jenkyn, lamentabil etalon al umanităţii, de nerecunoscut şi pe care nimeni nu-l plânge, m-ai urmărit cu o privire de milă în ziua aceea când

fugeam prin pădure spre viitor? Dacă m-aş fi întors să te privesc peste umăr, nu pe tine te-aş fi văzut spânzurat şi legat, ci umbra mea.

Capitolul II

N-aveam nici un presentiment vorbindu-i în cea din urmă seară lui Ambrose, în ajunul plecării sale în ultima lui călătorie. Nimic nu-mi spunea că nu ne vom mai revedea niciodată. Era a treia toamnă pe care medicii îi recomandaseră s-o petreacă în străinătate şi eram obişnuit, ca în timpul lipsei sale, să administrez domeniul în locul lui. În prima iarnă, când plecase, mai eram încă la Oxford şi plecarea lui nu mă afectase deloc, dar în a doua iarnă mă întorsesem definitiv acasă, aşa cum o dorise el. Nu regretam existenţa gregară de la Oxford, în fond eram fericit că sfârşisem cu ea.

N-am dorit niciodată să stau în altă parte, decât aici. Iar afară de anii mei de studii la Harrow, apoi la Oxford, n-am trăit niciodată în altă parte decât în această casă, unde am venit de la vârsta de optsprezece luni, după moartea tinerilor mei părinţi. Lui Ambrose, în generozitatea lui ciudată, îi fu milă de acest mic orfan şi mă crescu, aşa cum ar fi făcut cu un căţel sau cu o pisicuţă sau cu oricare alta fiinţă fragilă şi părăsită, lipsită de ocrotire.

Menajul nostru fu ciudat, chiar de la început. El o concedie pe doica mea, când aveam trei ani, pentru ca mă bătea la spate cu o perie de cap. Nu-mi amintesc incidentul, dar mi l-a povestit el mai târziu.

— Eram furios, îmi spuse, văzând-o pe această femeie care te chinuia pe tine, un omuleţ, cu mâinile ei mari, aspre, din cauza unui fleac, pe care era prea proastă ca să-l înţeleagă. Din ziua aceea te-am pedepsit eu însumi.

N-am avut niciodată prilejul să regret aceasta. Nu, nu putea să existe un om mai drept, mai echitabil, mai vrednic de afecţiune, mai

înţelegător. Mă învăţă alfabetul, în modul cel mai simplu din lume, folosind literele iniţiale ale tuturor înjurăturilor – nu fu uşor să găsească douăzeci şi şase, dar el reuşi şi-mi atrase atenţia, în acelaşi timp, să nu le folosesc în societate. Deşi foarte politicos întotdeauna, era timid cu femeile, timid şi neîncrezător şi spunea că ele provoacă tulburare în casă. De aceea, nu folosea decât servitori, o întreagă echipă, condusă de bătrânul Seecombe, care fusese intendentul unchiului meu.

Excentrică, poate originală, această provincie din vest a fost totdeauna cunoscută prin personajele ei ciudate – dar cu toate părerile lui personale despre femei şi educarea copiilor, Ambrose nu era deloc excentric. Era iubit şi stimat de vecini, adorat de servitori. Vâna în timpul iernii, înainte de a fi căzut pradă durerilor reumatice, pescuia în timpul verii la bordul unei corăbii cu pânze, pe care o ţinea ancorată în estuar, mânca în oraş şi primea musafiri, când avea chef, mergea de două ori la biserică duminica, dar se strâmba la mine când predica era prea lungă şi se silea să-mi transmită pasiunea sa pentru creşterea plantelor rare.

— Este o creaţie ca oricare alta. Sunt unii oameni care se ocupă de creşterea animalelor. Mie îmi place mai curând să cresc plante. Cer mai puţină îngrijire şi rezultatul e mult mai satisfăcător.

Aceasta îi scandaliza pe naşul meu, Nick Kendall, ca şi pe Hubert Pascoe, vicarul şi pe alţi prieteni de-ai lui, care stăruiau pe lângă el să se hotărască să guste din bucuriile casnice şi să-şi creeze o familie în loc să cultive rododendroni.

— Am educat un copil, replica el, trăgându-mă de urechi, şi aceasta mi-a luat douăzeci de ani din viaţa, sau mi i-a adăugat, cum vreţi. Philip este un moştenitor pe care l-am găsit gata făcut, deci dinspre partea aceasta nu mai am obligaţii. El va trebui să asigure succesiunea când îi va veni rândul. Şi acum, făceţi-vă comozi; domnilor. Nu

există nici o femeie în casă, aşa că ne putem pune cizmele pe masă şi scuipa pe covor.

Fireşte, nu făceam nimic din toate acestea. Ambrose avea purtări minunate, dar îl amuza sa vorbească astfel în faţa noului vicar, un biet om pe care nevastă-sa îl ducea de nas şi care era înconjurat de o droaie de fete. După dejunul duminical, când se aducea porto-ul, Ambrose îmi făcea semne de la celălalt capăt al mesei.

Îl revăd, pe jumătate chircit, pe jumătate tolănit în fotoliul lui – am moştenit acest obicei – scuturat de un râs liniştit în faţa mustrărilor vicarului, apoi, temându-se că l-a jignit şi schimbând tonul, îndreptând, cu o mare delicateţe, convorbirea asupra subiectelor în care vicarul se simţea la largul lui şi ostenindu-se mult să-i facă plăcere acestui om cumsecade. Pe vremea când am intrat la Harrow, am început să apreciez cu adevărat calităţile lui Ambrose. Vacanţele treceau totdeauna prea repede. Comparam purtările şi societatea lui cu acelea ale copiilor insuportabili care erau colegii mei şi ale profesorilor aspri şi insensibili, lipsiţi în ochii mei de orice omenie.

— N-are nicio importanţă, îmi spunea el bătându-mă uşor cu palma pe umăr, în clipa când, palid şi cu lacrimile în ochi, mă pregăteam să iau poştalionul pentru Londra. Asta face parte din dresaj. Ca şi pentru cai. E indispensabil. De îndată ce-ţi vei termina anii de studiu, şi vor trece mai repede decât îţi închipui, o să te aduc aici pentru totdeauna şi o să mă ocup eu însumi de ucenicia ta.

— Ce ucenicie? am întrebat eu.

— Ei bine, doar eşti moştenitorul meu. Mi se pare că e şi asta o meserie.

Plecam, condus de Wellington, vizitiul, ca să prind la Bodmin diligenţa spre Londra. Întorcându-mă să-l mai privesc o dată pe Ambrose, în picioare, sprijinit în baston, înconjurat de câinii lui, să-i mai văd încă o dată ochii încreţiţi într-o expresie înţelegătoare, care mă liniştea complet,

părul lui buclat care începuse să încărunţească; îşi fluiera câinii şi intra din nou în casă, iar eu îmi înghiţeam hohotul de plâns care mi se ridica în piept; simţeam roţile caleştii care mă transporta într-o mişcare neînduplecată şi fatală, pe pietrişul scârţâitor al aleii parcului, între zăbrelele albe, dincolo de casa paznicului, spre şcoală şi despărţire.

El îşi făcuse socotelile fără să ţină seama de boală şi atunci când anii mei de colegiu şi universitate se terminară, în sfârşit, fu rândul lui să plece.

— Se pare că dacă mai petrec încă o iarnă în care să mă ude zilnic ploaia, îmi voi termina zilele într-o teleguţă, îmi spuse el. Trebuie să mă duc să caut soarele pe ţărmurile Spaniei sau ale Egiptului, pe malul Mediteranei, unde e uscat şi cald. Asta nu mă bucură în mod deosebit, dar, pe de altă parte, să mă ia dracu dacă doresc să devin infirm. De altfel, acest proiect are un avantaj. Voi aduce cu mine plante care n-au crescut niciodată aici. Vom vedea cum se dezvoltă aceşti monştri pe pământul din Cornwall.

Trecu o iarnă, apoi a doua. Nu cred că se plictisea în călătorie. Reveni cu nu ştiu câţi arbori, arbuşti, flori şi plante de toate formele şi de toate culorile. Avea o pasiune pentru camelii. Făcurăm o grădină numai pentru ele şi nu ştiu dacă Ambrose avea degete de grădinar predestinat sau de vrăjitor, dar înfloriră numaidecât şi nu pierdurăm niciuna.

Luni de zile trecură astfel. Veni a treia iarnă. De data aceasta, el hotărî să plece în Italia. Dorea să viziteze unele grădini din Florenţa şi Roma. Aceste oraşe nu erau deosebit de calde iarna, dar faptul nu-l nelinişTea. Cineva îl asigurase că aerul ar fi uscat şi că n-avea de ce să se teamă de ploaie. Ultima seară am vorbit mult timp. Nu se culca niciodată devreme şi stăteam adeseori în bibliotecă până la orele unu sau două dimineaţa, uneori tăcuţi, alteori discutând în faţa focului, cu

picioarele întinse şi cu câinii culcaţi în apropierea noastră. Am spus mai înainte că n-am avut niciun presentiment, dar acum mă întreb dacă acelaşi lucru s-a întâmplat şi cu el. Mă privea cu un aer încurcat, gânditor, apoi ochii lui examinau repede lambriurile şi tablourile de familie reîntorcându-se la foc şi la câinii adormiţi.

— Aş vrea să poţi veni cu mine, zise el pe neaşteptate.

— Nu mi-ar trebui mult timp ca să-mi fac bagajele, răspunsei.

A clătinat din cap, zâmbind.

— Nu, spuse el, glumeam. Nu putem lipsi amândoi luni de zile. Este o răspundere, tu ştii, să fii proprietar, cu toate că nu toată lumea o înţelege ca mine.

— Te-aş putea întovărăşi până la Roma, am spus eu, ispitit de aceasta idee. Şi apoi, dacă vremea proastă nu mă împiedică, mă voi întoarce aici de Crăciun.

— Nu, spuse el încet, nu, e o idee irealizabilă, uit-o.

— Te simţi bine? am întrebat. Nu te doare nimic?

— Doamne sfinte, nu! râse el. Drept cine mă iei? Drept un bolnav? Sunt luni de zile de când reumatismul nu mă mai face să sufăr. Nu, Philip, băiete, nenorocirea e că sunt prea îndrăgostit de casa. Când vei avea vârsta mea, vei fi poate ca mine.

Se ridică din fotoliul său şi se apropie de fereastră. Îndepărtă perdelele groase şi rămase astfel câteva clipe privind peluza. Era o seara liniştită şi tăcută. Cucuvelele intraseră în cuiburile lor, şi de astă dată până şi bufniţele tăcuseră.

— Sunt mulţumit că am desfiinţat aleile şi am prelungit peluza până la casă, zise el. Ar fi şi mai bine dacă ar coborî până la ţarcul poneilor. Într-o zi va trebui să desfiinţezi tufişurile, ca sa deschizi o vedere spre mare.

— Ce vrei să spui? am întrebat. Va trebui să fac asta, eu; De ce nu tu?

Nu răspunse numaidecât.

— E acelaşi lucru, răspunse el în sfârşit, acelaşi lucru. Nu are nicio importanţă, dar să nu uiţi.

Don, bătrânul meu grifon, înălţă capul şi-l privi. Văzuse lăzile legate din vestibul şi presimţise plecarea. Se ridică şi se aşeză lângă Ambrose, ţinând coada în jos. L-am chemat cu blândeţe, dar n-a venit. Am aruncat scrumul din pipă în vatră. Orologiul din clopotniţă bătu ora exactă. Am auzit din odăile servitorilor glasul dojenitor al lui Seecombe mustrându-l pe băiatul de la oficiu.

— Ambrose, spusei eu, Ambrose. Lasă-mă să vin cu tine.

— N-o face pe idiotul, Philip! Du-te şi te culcă, răspunse el.

Asta a fost tot. Nu mai vorbirăm nimic despre acest lucru. A doua zi, la micul dejun, îmi dădu ultimele instrucţiuni în legătură cu însămânţările de primăvară şi cu ultimele treburi pe care voia să le îndeplinesc înainte de întoarcerea lui. Dori deodată să facă un lac pentru lebede pe terenul din parc unde pământul era mlăştinos, lângă intrarea aleii estice, care trebuia închisă şi consolidată, dacă timpul ar fi fost acceptabil în timpul lunilor de iarnă.

Clipa despărţirii sosi repede. Terminarăm micul dejun pe la ora şapte, căci Ambrose trebuia să plece devreme, să-şi petreacă noaptea la Plymouth şi să se îmbarce în timpul mareei de dimineaţă. Vaporul, un vas comercial, urma să-l ducă la Marsilia, de unde avea să treacă în Italia, călătorind fără nicio grabă. Îi plăceau călătoriile lungi pe mare. Dimineaţa era posomorâtă şi umedă. Wellington trase berlina în faţa uşii şi bagajele fură îngrămădite înăuntru. Caii erau agitaţi, nerăbdători să pornească la drum. Ambrose se întoarse spre mine şi-şi puse mâna pe umărul meu.

— Ai grijă de toate, îmi spuse. Nu mă părăsi.

— Aceasta este o insultă gravă, răspunsei eu. Nu te-am părăsit niciodată.

— Eşti prea tânăr, zise el. Te-am împovărat cu prea multe lucruri. În orice caz, tot ce este al meu e şi al tău, o ştii asta.

Cred că dacă în clipa aceea aş fi stăruit, m-ar fi lăsat să-l însoţesc. Dar nu spusei nimic. Seecombe şi cu mine îl instalarăm în trăsură cu păturile şi bastoanele sale şi el ne zâmbi.

— Haide, Wellington, spuse el, dă-i drumul.

Înconjurară aleea, tocmai în clipa când începuse să plouă.

Săptămânile trecură, aproape în acelaşi fel ca şi cele două ierni precedente. Îmi era urât fără el, dar ca şi în alte dăţi nu eram lipsit de ocupaţii. Când simţeam nevoia să stau de vorbă, mă duceam călare să fac o vizită naşului meu, Nick Kendall, a cărui unică fiică, Luiza, cu câţiva ani mai tânără decât mine, era din copilărie tovarăşa mea de joacă. O fată sinceră, fără mofturi şi destul de drăguţă. Ambrose mă tachina uneori şi pretindea că o să ajung s-o iau de nevastă, dar trebuie să recunosc că nu mă gândisem niciodată la ea sub acest aspect.

Prima scrisoare a lui Ambrose sosi la jumătatea lui noiembrie, cu acelaşi vapor care îl debarcase la Marsilia. Călătoria trecuse fără incident, vremea fusese frumoasă, în afară de puţină hulă în golful Gasconiei. O ducea bine, era vesel, se bucura că va călători în curând în Italia. N-avea încredere în diligenţa pe care de altfel ar fi trebuit s-o ia de la Lyon şi închiriase cai şi o trăsură; îşi propunea să meargă de-a lungul coastei până în Italia, apoi să se întoarcă în direcţia Florenţei. Wellington clătină din cap la aceste ştiri şi prezise un accident. Eră convins că niciun francez nu ştie să conducă şi că toţi italienii erau hoţi. Ambrose supravieţui totuşi acestei călătorii, scrisoarea următoare era datată din Florenţa. Păstram toate scrisorile lui; în timp

ce aştern aceste rânduri pe hârtie, am un teanc în faţa mea. De câte ori le-am citit în cursul lunilor ce urmară, le-am frunzărit şi le-am întors şi pe-o faţă şi pe alta, înainte de a le reciti, ca şi când prin apăsarea mâinilor mele pe filele lor aş fi sperat să extrag altceva decât cuvintele scrise!

La sfârşitul acestei prime scrisori din Florenţa, unde petrecuse Crăciunul, pomeni pentru întâia oară de verişoara Rachel.

„ Am făcut cunoştinţă cu o rudă de-a noastră, scria el. *M-ai auzit vorbind de familia Coryn, care avea altădată o casă pe râul Tamar, vândută azi şi trecută în alte mâini. Un Coryn se căsătorise cu o Ashley, acum două generaţii, aşa cum vei putea verifica după arborele genealogic. O descendentă a acestei ramuri s-a născut în Italia dintr-un tată fără avere şi o mamă italiancă, a fost crescută şi căsătorită de foarte tânără cu un nobil italian cu numele de Sangalletti, care se pare că a murit în duel, lăsându-i soţiei sale o mulţime de datorii şi o vilă mare, goală. Niciun copil. Contesa Sangalletti, sau verişoara Rachel, aşa cum vrea să-i spun, este o femeie cu judecată şi o companie plăcută şi mi-a făgăduit să-mi arate grădinile din Florenţa, iar mai târziu, pe acelea din Roma, unde vom ajunge în acelaşi timp.”*

Am fost mulţumit că Ambrose şi-a găsit companie şi mai ales o persoană care împărtăşea pasiunea lui pentru grădini. Necunoscând deloc societatea florentină şi romană, m-am temut să nu întâlnească acolo decât puţini cunoscuţi englezi. Persoana despre care vorbea, făcea parte dintr-o familie engleză, originară din Cornwall, şi acesta era încă un punct comun.

Scrisoarea următoare era alcătuită aproape în întregime dintr-o listă de grădini, care cu toate că nu erau în toată splendoarea lor în epoca aceea a

anului, păreau să-i fi făcut o puternică impresie lui Ambrose. Ca şi ruda noastră, de altfel.

„Încep să am o adevărată stimă pentru verişoara noastră Rachel, scria Ambrose, la începutul primăverii, *şi sunt foarte impresionat că a suferit atât de mult din cauza acelui Sangalletti. Aceşti italieni sunt perfizi şi mojici, asta nu se poate tăgădui. Ea e tot atât de englezoaică aşa cum eşti şi tu şi eu, ca obiceiuri şi înfăţişare, încât ai spune că şi-a petrecut viaţa pe malul Tamarului. Nu se plictiseşte să mă audă vorbind despre Anglia. Este extrem de inteligentă, dar, slavă Domnului, ştie să şi tacă. Nimic din acele interminabile flecăreli, atât de obişnuite la femei. Mi-a găsit un apartament minunat la Fiesole, nu departe de vila ei şi acum, când temperatura devine mai blândă, îmi voi petrece o mare parte a timpului la ea acasă, aşezat pe terasă sau cercetând grădinile, care sunt, pare-se, celebre prin felul cum sunt aranjate şi prin statuile care se găsesc acolo şi despre care eu nu ştiu mare lucru. Mă întreb cum trăieşte ea, ştiu însă că a trebuit să vândă multe obiecte preţioase din vilă ca să poată plăti datoriile soţului ei.”*

Îl întrebai pe naşul meu, Nick Kendall, dacă îşi aducea aminte de familia Coryn. Îşi amintea şi n-avea o părere prea bună despre ea.

— Se vorbea despre cei din familia Coryn, când eram copil, spuse el, ca despre nişte oameni risipitori. Îşi pierduseră la joc averea şi pământurile; casa de pe malul Tamarului nu e decât o ferma părăginită. Este o ruină de peste patruzeci de ani. Tatăl acestei femei trebuie să fi fost Alexander Coryn, mi se pare că a plecat pe continent. Era fiul cel mai mic al descendentului mezin. N-am ştiut niciodată ce s-a întâmplat cu el. Ambrose pomeneşte oare de vârsta acestei contese?

— Nu, am răspuns eu, spune doar că s-a căsătorit foarte tânără, dar nu precizează când. Îmi închipui că este o femeie între două vârste.

— Trebuie să fie încântătoare, dacă domnul Ashley a remarcat-o, interveni Luiza. Nu l-am văzut niciodată admirând o femeie.

— Asta e probabil secretul, spusei eu. Trebuie să fie urâtă şi simplă şi el nu se simte obligat s-o complimenteze. Mă simt liniştit.

Sosiră alte două scrisori scrise în grabă, care cuprindeau puţine veşti. Mâncase împreuna cu verişoara Rachel sau se pregătea să se ducă să mănânce la ea. Spunea că avea puţini prieteni la Florenţa capabili să-i dea sfaturi dezinteresate despre afacerile sale. Era măgulit, spunea el, că o putea face. Şi cât de recunoscătoare îi era! Cu toate numeroasele ei relaţii, părea ciudat de singuratică. Desigur că nu fusese fericită cu Sangalletti şi mărturisea că toată viaţa dorise să aibă prieteni englezi. *„Am impresia ca am făcut o faptă utilă,* scria el, *afară de achiziţionarea a sute de plante noi pe care le voi aduce.”*

Se mai scurse timp. Nu pomenise nimic despre data întoarcerii sale, care de obicei era fixată la sfârşitul lui aprilie. Iarna ne păruse lungă, frigul, arareori puternic în provinciile de vest, fusese deosebit de aspru. Unele dintre cameliile tinere suferiseră şi nădăjduiam că Ambrose nu se va întoarce prea curând ca să nu aibă de a face cu ploaia şi cu vântul. Puţin după Paşte, am primit o scrisoare de la el.

„Dragă băiete, scria, *te miri desigur, de tăcerea mea. Într-adevăr n-aş fi crezul niciodată că-ţi voi scrie o scrisoare ca aceasta. Ciudate sunt căile soartei. Tu ai fost totdeauna atât de aproape de mine încât ai ghicit poate puţin vârtejul care a pus stăpânire pe spiritul meu în aceste ultime săptămâni. Vârtej nu-i cuvântul exact. Ar trebui mai curând să spun uimire fericită transformată în*

siguranţă. Nu m-am hotărât uşor. Aşa cum ştii, prea sunt omul deprinderilor ca să-mi schimb viaţa pentru un capriciu. Dar, acum câteva săptămâni, am înţeles că nu există altă soluţie. Am descoperit un lucru pe care nu l-am cunoscut niciodată, care nu ştiam că există. Şi azi încă îmi vine greu să cred în el. Gândurile mele s-au îndreptat de multe ori spre tine, dar până acum n-am avut liniştea necesară să-ţi scriu. Trebuie să afli că verişoara ta Rachel şi cu mine ne-am căsătorit acum paisprezece zile. Acum suntem în călătorie de nuntă la Neapole şi ne gândim să ne întoarcem curând la Florenţa. Ce vom face după aceea, nu pot spune nimic. N-am făcut planuri şi n-avem nici unul nici altul actualmente dorinţa de a trăi mai departe de ceasul prezent.

Într-o zi, Philip, o zi nu prea depărtată, sper că o să faci cunoştinţă cu ea. Ţi-aş putea trimite lungi descrieri care te-ar plictisi, ţi-aş putea vorbi despre bunătatea, sinceritatea, tandreţea ei. Toate acestea le vei judeca tu însuţi. De ce m-a ales, dintre atâţia bărbaţi, pe mine, misogin înveterat şi cinic, cum am fost, n-aş putea spune. Mă tachinează şi eu îmi recunosc înfrângerea. Să fii învins de o făptură ca ea, este, într-un anumit sens, o victorie. M-aş declara victorios şi nu învins, dacă o astfel de declaraţie n-ar fi îngrozitor de pretenţioasă.

Comunică-le tuturor ştirea, dă-le binecuvântările mele şi ale ei şi aminteşte-ţi, dragul meu băiat şi fiu spiritual, că această căsătorie târzie nu va răpi nimic din dragostea adâncă pe care ţi-o port, ci dimpotrivă, o va spori.

Acum, că mă socotesc cel mai fericit dintre oameni, o să mă străduiesc să fac mai mult pentru tine decât în trecut şi ştiu că ea mă va ajuta. Scrie-mi repede şi dacă poţi adaugă un cuvânt afectuos pentru verişoara ta Rachel.

Cu dragoste profundă, veşnic al tău pentru totdeauna,

Ambrose”

Scrisoarea sosi pe la cinci şi jumătate, tocmai când îmi terminasem cina. Din fericire, eram singur. Seecombe îmi adusese sacul cu poşta şi se retrăsese. Am pus scrisoarea în buzunar şi am coborât peste câmpuri, spre mare. Nepotul lui Seecombe, care locuia la moara de pe plajă, mă salută. Năvoadele lui întinse pe zidul de piatră se uscau la ultimele raze ale soarelui. Îi răspunsei monosilabic şi asta îl nemulţumi. Mă căţărai pe un banc stâncos, foarte îngust, care înainta în golfuleţul unde mă scăldam vara; Ambrose îşi lega de ţărm velierul la cincizeci de metri de acolo şi, în zilele calde, ajungeam la el înot. Mă aşezai, scosei scrisoarea din buzunar şi o recitii. Dacă aş fi putut simţi o scânteie de simpatie sau de plăcere, o singură rază de afecţiune faţă de aceste două fiinţe care îşi gustau fericirea la Neapole, asta mi-ar fi uşurat conştiinţă. Ruşinându-mă de mine însumi, conştient de egoismul meu, eram incapabil să trezesc în mine vreun sentiment. Am rămas acolo, înţepenit, nenorocit, cu privirea aţintită asupra mării neclintite şi calme. Împlinisem douăzeci şi trei de ani, dar mă simţeam tot atât de singur, tot atât de pierdut, ca şi cu mulţi ani înainte, aşezat într-o bancă din clasa a patra, la Harrow, unde nimeni nu-mi arăta prietenie, unde n-aveam nimic înaintea mea decât o lume necunoscută, pe care n-o doream.

Capitolul III

Cred că ceea ce m-a făcut să mă ruşinez cel mai mult a fost bucuria prietenilor lui Ambrose, plăcerea lor sinceră, partea pe care o luau la fericirea lui. Felicitările plouau asupra mea ca asupra unui fel de mesager al lui Ambrose şi în mijlocul tuturor acestor întâmplări trebuia să zâmbesc, să clatin din cap, lăsându-i să înţeleagă că bănuisem aceasta de multă vreme. Mă simţeam ipocrit, viclean. Ambrose mă învăţase atât de mult să urăsc falsitatea la animale şi la oameni, încât aflându-mă deodată în situaţia de a mă arăta altfel decât eram, mă făcea să sufăr.

„E tot ce se putea întâmpla mai bun." De câte ori n-am auzit această frază şi a trebuit să-i ţin isonul. Începui să evit vecinii, stând îmbufnat acasă, în păduri, ca să nu întâlnesc toate chipurile acelea curioase şi oamenii aceia vorbăreţi. Când treceam pe lângă ferme sau mă duceam în oraş nu scăpăm de toate astea. Dacă mă zăreau fermierii domeniului, prietenii familiei mele, eram obligat să stau de vorbă cu ei. Actor nepăsător, afişam un zâmbet silit şi simţeam pielea obrazului întinzându-mi-se şi protestând; eram silit să răspund la întrebări cu un fel de cordialitate pe care o detestam, nuanţa călduroasă pe care lumea o aşteaptă de la tine când se vorbeşte despre căsătorie. „Când se întorc?" La această întrebare nu aveam alt răspuns decât: „Nu ştiu. Ambrose nu mi-a spus."

Se făceau speculaţii asupra fizicului, vârstei, caracterului soţiei sale şi cu spuneam: „E văduvă şi-i împărtăşeşte gustul pentru grădini".

Minunat, şi toţi erau de aceeaşi părere că nu se putea visa ceva mai bun, era tocmai ce-i trebuia lui Ambrose. Apoi glumeau şi se veseleau că acest celibatar înveterat se căsătorise în sfârşit. Doamna

Pascoe, clonţoasa soţie a vicarului, nu mai contenea să vorbească despre acest subiect, ca şi cum var fi răzbunat de jignirile aduse altădată sfintei vieţi conjugale.

— Ce schimbare va însemna asta, domnule Ashley, spunea ea cu orice ocazie. S-a zis cu delăsarea în gospodăria dumneavoastră. Bine că a dat Dumnezeu! În cele din urmă, servitorii vor trebui să se deprindă şi ei cu o oarecare ordine şi nu cred că asta o să-i placă lui Seecombe. E prea multă vreme de când nu face decât după capul lui.

În privinţa aceasta avea dreptate. Cred că Seecombe era singurul meu aliat, dar aveam grijă să nu dezvălui nimic şi-l opream de câte ori încerca să mă facă să spun ce gândeam.

— Nu ştiu ce să zic, domnule Philip, murmură el, abătut şi resemnat. O stăpână în casă o să răstoarne totul cu susul în jos că n-o să mai recunoaştem nimic. Întâi o să fie una, apoi alta şi probabil că orice vom face n-o să-i placă doamnei. Cred că a sosit timpul să plec şi să las locul unuia mai tânăr. Poate ar fi mai bine să-i pomeniţi despre acest lucru domnului Ambrose, când o să-i scrieţi?

I-am răspuns să nu spună prostii, că Ambrose şi cu mine am fi pierduţi fără el, dar clătina din cap şi continua să se plimbe prin casă cu un chip posomorât şi niciodată nu scăpa un prilej să nu facă vreo tristă aluzie la viitor, vorbind despre orele de mese care vor fi desigur, schimbate, de mobilierul care va fi transformat, de curăţenia mare care va continua din zori şi până seara şi, lovitură finală, de bieţii câini pe care nu va pregeta să-i omoare. Profeţiile acestea, rostite cu un glas cavernos, îmi redară puţin din dispoziţia pierdută şi râsei pentru întâia oară de când citisem scrisoarea lui Ambrose.

Ce tablou zugrăvea Seecombe! Avui viziunea unui roi de servitoare înarmate cu mături, ştergând toate pânzele de păianjeni din casă, sub privirea dezaprobatoare şi buza de jos dispreţuitoare a

bătrânului intendent. Proasta sa dispoziţie mă distra, dar când aceleaşi lucruri îmi fură prezise de alţii – până şi de Luiza Kendall, care mă cunoştea cum mă cunoştea şi ar fi putut să aibă tactul să-şi ţină gura – observaţiile lor mă enervară.

— În sfârşit, veţi avea huse noi în bibliotecă, spuse ea cu veselie. Au devenit cenuşii de atâta întrebuinţare, dar sunt sigură că tu nici n-ai observat măcar. Şi flori în casă, ce progres! Salonul va servi în sfârşit la ceva. Am regretat totdeauna că nu era folosit. Doamna Ashley o să-l împodobească, desigur, cu cărţi şi tablouri aduse de la vila ei din Italia.

Continuă, desfăşurând o lungă listă de înfrumuseţări, până în clipa când pierzându-mi răbdarea îi spusei cu bruscheţe:

— Pentru numele lui Dumnezeu, Luiza, să sfârşim cu acest subiect. Sunt sătul până în gât.

Se opri deodată şi mă privi eu atenţie.

— Poate ca eşti gelos? întrebă ea.

— Nu spune prostii, răspunsei.

Nu era prea politicos, dar ne cunoşteam de atâta vreme încât îmi făcea impresia unei tinere surori şi mă purtam cu ea fără menajamente.

Tăcu, şi după aceea observai că atunci când subiectul invariabil revenea în timpul unei conversaţii generale, se silea să-l schimbe. I-am fost recunoscător pentru asta şi o iubeam mai mult.

Ultima lovitură mi-o dădu naşul meu şi tatăl ei, Nick Kendall, vorbindu-mi cu obişnuita lui sinceritate.

— Ţi-ai făcut planuri pentru viitor, Philip? mă întrebă el într-o seară, când venisem călare să iau masa la ei.

— Planuri? Nu, replicai eu, fără să-i înţeleg gândul.

— E adevărat că e încă prea devreme, răspunse el, şi-mi închipui că n-ai putea hotărî nimic atâta vreme cât Ambrose şi soţia lui nu se vor înapoia.

Mă întreb dacă ai început să cauţi prin împrejurimi o mică proprietate pentru tine.

N-am priceput imediat.

— De ce? întrebai eu.

— Doamne, Dumnezeule, situaţia va fi puţin deosebită, zise el, ca şi când ar fi fost vorba de lucrul cel mai firesc din lume. Ambrose şi soţia lui vor dori să fie singuri şi dacă vor avea copii, un băiat, cred că-ţi dai seama că poziţia ta nu va mai fi aceeaşi. Oh, sunt sigur că Ambrose nu va voi să suferi şi că-ţi va cumpăra orice proprietate vei dori. Desigur, e posibil ca ei să n-aibă copii, dar nu există niciun motiv să presupunem aceasta. Poate că preferi să-ţi construieşti tu o casă. Uneori ai mai multe avantaje construind, decât cumpărând o casă.

Continua să vorbească astfel, menţionând domenii la o distanţă de douăzeci de mile în jur care mi-ar fi putut conveni, dar, din fericire, nu părea să aştepte răspuns la cele ce spunea. Eram prea mâhnit ca să pot vorbi. Ceea ce propunea el era atât de nou, de neaşteptat, că-mi era greu să-mi adun gândurile şi curând găsii o scuză ca să plec. Da, eram gelos. Luiza avusese dreptate. Gelos ca un copil silit să împartă singura fiinţă din viaţa lui cu o persoană necunoscută.

Ca şi Seecombe, mă vedeam silit să mă supun unor noi obiceiuri stânjenitoare, punând jos pipa, ridicându-mă, încercând să iau parte la conversaţie, pregătindu-mă pentru constrângerile şi plictiseala unei tovărăşii feminine. Îmi închipuiam că va trebui să-l văd pe Ambrose, zeul meu, purtându-se ca un molâu şi, că o să fiu silit uneori să părăsesc încăperea, atât de stingherit voi fi. Dar nu m-am gândit niciodată că voi deveni un indezirabil; un izgonit, alungat din casa mea, cu o pensioară oarecare, ca un valet. Nu mi-am închipuit niciodată naşterea unui copil, care i-ar spune lui Ambrose tata, şi l-ar scuti de prezenţa mea.

Dacă doamna Pascoe mi-ar fi atras atenţia asupra acestei posibilităţi, aş fi pus-o pe seama răutăţii şi aş fi uitat. Dar să vorbesc astfel propriului meu naş, om serios şi cu bun-simţ, mă tulbura. M-am întors acasă, bolnav de îngrijorare şi de tristeţe. Nu ştiam cum să acţionez. Trebuia să fac planuri de plecare, aşa cum mă sfătuia naşul meu? Să-mi caut un adăpost? N-aveam nicio dorinţă să trăiesc în altă parte, nici să posed un alt domiciliu. Ambrose mă crescuse doar pentru acesta. Era al meu, ca şi al lui. Ne aparţinea amândurora. Şi iată că deodată totul se schimbase. Îmi amintesc că în seara aceea, întorcându-mă de la familia Kendall, m-am învârtit prin casă, privind-o cu alţi ochi, în timp ce câinii, văzând tulburarea mea, mă urmau tot aşa de neliniştiţi ca şi mine. Fosta mea cameră de copil, rămasă atâta vreme nelocuită, unde nepoata lui Seecombe venea acum o dată pe săptămână să cârpească şi să aranjeze rufăria, avea acum un alt aspect. Îmi închipuiam odaia, proaspăt zugrăvită; aruncată la gunoi, mica mea paletă de crichet, pe care o vedeam aşezată pe o etajeră acoperită cu păienjeniş, printre vrafurile de cărţi prăfuite. Nu mă oprisem niciodată la amintirile pe care le conţinea această cameră, pentru mine, şi nu intram acolo decât o dată sau de două ori pe lună ca să mi se cârpească o cămaşă sau să mi se ţeasă un ciorap. Acum năzuiam spre ea ca la un port, la un refugiu împotriva lumii exterioare. Dar avea să devină un loc străin, înăbuşitor, mirosind a lapte fiert şi a lână udă, ca unele colibe unde intram câte-odată şi unde trăiau copii mici. Mi-i închipuiam târându-se pe jos şi scoţând ţipete, lovindu-se mereu la cap şi zdrelindu-şi coatele, sau, şi mai rău încă, cocoţându-se pe genunchii tăi, cu obrazul schimonosindu-li-se imediat ca cel al maimuţelor, dacă îi respingeai. Dumnezeule, asta îl aştepta de aici înainte pe Ambrose?

Până acum, când mă gândisem la verişoara Rachel – ceea ce făceam cât mai rar cu putinţă, îndepărtând numele ei din mintea mea, aşa cum faci cu lucrurile neplăcute – mi-o înfăţişasem ca un fel de doamnă Pascoe. Trăsături mari, privire sfredelitoare care avea să descopere cea mai mică urmă de praf, cum prezicea Seecombe, şi al cărei râs, prea zgomotos atunci când va fi lume la masă, te va face să te simţi jenat pentru Ambrose. Acum căpăta proporţii noi. O clipă, era monstruos de grasă, ca biata Molly Bate din Vest Lodge, nevasta paznicului, care te silea să-ţi întorci privirea din simplă discreţie; alteori, o vedeam palidă şi trasă la faţa, înfundată într-un fotoliu şi acoperită cu şaluri, manifestând o agitaţie bolnăvicioasă, în vreme ce în umbră, o infirmieră amesteca medicamente cu o lingură. Rând pe rând de vârstă mijlocie şi plină de vigoare, rând pe rând plângăcioasă şi mai tânără decât Luiza, verişoara mea Rachel avea o duzină de personalităţi, unele mai dezgustătoare decât altele. O vedeam silindu-l pe Ambrose să îngenunchieze ca să se joace cu copiii de-a calul, aceştia călărind pe spatele lui, iar Ambrose consimţind la toate astea cu o umilă supunere, pierzându-şi orice demnitate. O vedeam de asemeni înfăşurată în muselină cu o panglică în păr, sclifosindu-se, scuturându-şi buclele, mlădioasă şi sentimentală sub privirea tâmpă a lui Ambrose.

Când, la jumătatea lunii mai, sosi o scrisoare care spunea ca hotărâseră în cele din urmă să-şi petreacă vara pe continent, uşurarea mea fu aşa de mare că aş fi putut ţipa de bucurie. Mă simţeam mai ipocrit decât oricând, dar nu puteam face nimic.

„Verişoara ta Rachel este încă atât de ocupată cu rezolvarea unor afaceri extrem de încâlcite înainte de instalarea noastră în Anglia, scria Ambrose, *încât ne-am hotărât, cu multă părere de*

rău, poţi să-ţi închipui, să amânăm întoarcerea noastră pentru mai târziu. Voi face cum e mai bine, dar legea italiană se deosebeşte de a noastră şi nu este o treabă uşoară să reuşeşti să le împaci. Cheltuiesc o mică avere, dar pentru un scop util şi nu mă zgârcesc. Vorbim deseori despre tine, dragă băiete, şi aş vrea să fii cu noi."

Continua cu întrebări despre muncile de pe moşie şi starea grădinilor, cu interesul pasionat care îl caracteriza, în aşa măsură încât mi se păru că trebuie să fi fost nebun ca să-mi închipui o singură clipă că s-ar putea schimba.

Dezamăgirea fu bineînţeles foarte mare în împrejurimi când se afla că noii căsătoriţi nu se vor întoarce la vară.

— Poate, spuse doamna Pascoe cu un zâmbet semnificativ, că starea doamnei Ashley o împiedică să călătorească.

— N-aş putea s-o spun, răspunsei eu. Ambrose îmi povesteşte în scrisoarea lui că au petrecut o săptămână la Veneţia şi s-au întors amândoi cu dureri reumatice.

Se posomorî la faţă.

— Reumatisme? Şi soţia lui? întrebă ea. E într-adevăr regretabil.

Apoi gânditoare:

— Trebuie să fie mai în vârstă decât îmi închipuiam.

Fiinţă mărginită, al cărei gând revenea mereu la acelaşi subiect. Sufeream de reumatism la genunchi de la vârstă de doi ani. Dureri de creştere, îmi spuneau cei vârstnici. Mai sufăr şi acum uneori, după ploaie. Cu toate acestea, gândul meu se potrivea cu cel al doamnei Pascoe: verişoara mea Rachel îmbătrânită cu vreo douăzeci de ani. Avea din nou părul cărunt, se sprijinea într-un baston şi o vedeam, atunci când nu planta trandafiri în acea grădină italiană, pe care nu mi-o puteam închipui, lovind pământul cu bastonul, în

mijlocul unui grup de jurişti flecărind în italiană, în timp ce bietul meu Ambrose, aşezat alături de ea, o privea cu răbdare.

De ce nu se întorcea, lăsând-o cu toate astea?

Mă linişteam totuşi, pe măsură ce soţia duioasă făcea loc unei matroane în vârstă, chinuită de lumbago. Camera copilului dispărea şi vedeam salonul transformat în budoar, închis cu paravane, încălzit de un foc mare, arzând chiar şi în plină vară şi auzeam un glas cicălitor strigându-i lui Seecombe să aducă nişte cărbuni şi plângându-se de curent. Începui din nou să cânt în timp ce călăream, să asmut câinii după iepurii tineri, să înot înainte de micul dejun, să navighez prin golf pe micul velier al Lui Ambrose, când vântul era prielnic şi s-o tachinez pe Luiza în legătură cu moda din Londra, unde se dusese să-şi petreacă sezonul. Nu-i nevoie de mare lucru la douăzeci şi trei de ani ca să-ţi redea veselia. Casa mea era tot casa mea. Nimeni nu mi-o luase.

Spre iarnă, tonul scrisorilor se schimba. La început imperceptibil încât abia îmi dădui seama; totuşi, recitindu-le, observai o oarecare constrângere în tot ceea ce spunea, un fel de îngrijorare, care îl cuprindea încetul cu încetul. Desigur, dorul de ţară, nostalgia de casa sa, de domeniul lui, dar mai presus de orice un sentiment de singurătate, care mi se păru ciudat la un bărbat căsătorit abia de şase luni. Spunea că suportase greu vara lungă şi toamna şi că iarna era deosebit de înăbuşitoare. Cu toate că vila era aşezată pe o înălţime, nu puteai respira acolo; spunea că rătăcea din cameră în cameră ca un câine înaintea unei furtuni, dar că furtuna nu izbucnea. Atmosfera era apăsătoare şi şi-ar fi dat şi sufletul pentru o ploaie zdravănă, chiar dacă ar fi fost paralizat de dureri.

„N-am avut niciodată migrene, spunea el, *dar acum sufăr des din cauza lor. Uneori sunt parcă orb. Mă oboseşte vederea soarelui. Îmi lipseşti mai*

mult decât îţi închipui. Am atâtea lucruri să-ţi spun! Cum ar ajunge o scrisoare pentru asta? Soţia mea e astăzi în oraş, profit de asta ca să-ţi scriu.”

Pentru întâia oară folosea expresia „soţia mea”. Înainte spusese întotdeauna: Rachel sau „verişoara ta Rachel” şi cuvintele „soţia mea”, mi se părură convenţionale şi reci.

În scrisorile din cursul iernii nu era vorba de întoarcere, dar toate exprimau o dorinţă arzătoare de a primi veşti şi comenta cele mai neînsemnate întâmplări pe care i le împărtăşeam, ca şi când n-ar fi avut alt interes pe lume.

Nu primii nicio veste nici de Paşti, nici de Rusalii. Şi începui să mă neliniştesc. Îi spusei naşului meu care îmi răspunse că vremea proastă făcea să întârzie probabil corespondenţa. Se vorbea de ninsori târzii în Europa şi nu trebuia să mă aştept să primesc ştiri din Florenţa înainte de sfârşitul lunii mai. Trecuse acum mai mult de un an de când Ambrose era căsătorit, optsprezece luni de când părăsise casa. Dacă simţisem oarecare uşurare să-l văd prelungindu-şi absenţa imediat după căsătoria lui, acum mă temeam că nu se va mai întoarce niciodată. O vară îi şi şubrezise sănătatea. Ce-ar fi făcut în a doua? În sfârşit, în iulie sosi o scrisoare scurtă şi incoerentă, în care nu-l recunoşteam deloc. Chiar şi scrisul, de obicei atât de clar, se răsfira pe pagină, ca şi când abia ar fi putut ţine pana. *„Cred că ai observat din ultima mea scrisoare, că lucrurile nu merg cum trebuie pentru mine,* spunea el. *Dar mai bine să nu vorbim despre asta. Ea mă supraveghează tot timpul. Ţi-am scris de câteva ori, dar nu mă pot încrede în nimeni şi dacă nu pot ieşi din casă ca să expediez eu însumi scrisorile, mă tem că nu-ţi parvin. De când cu boala mea, n-am fost în stare să merg prea departe. Cât despre doctori, n-am încredere în niciunul din ei. Sunt toţi nişte mincinoşi. Cel*

nou, recomandat de Rainaldi, este un escroc, dar la ce altceva te poţi aştepta de la o astfel de recomandaţie? Orice ar fi au de furcă cu mine şi eu voi avea ultimul cuvânt.”

Apoi venea un spaţiu alb. Şi o frază tăiată, pe care n-am putut s-o descifrez, urmată de semnătura lui.

Poruncii să-mi înşăueze calul şi mă dusei la naşul meu să-i arăt scrisoarea. Se arătă tot atât de îngrijorat ca şi mine.

— S-ar spune că e o boală mintală, declară el. Nu-mi place asta. Nu este scrisoarea unui om cu bun-simţ. Să sperăm, Doamne, Dumnezeule…

Se întrerupse şi-şi încreţi buzele.

— Să sperăm ce? întrebai.

— Unchiul tău, Philip, tatăl lui Ambrose, a murit de o tumoare la creier. Ştiai, nu-i aşa? întrebă el.

Nu auzisem niciodată vorbindu-se despre asta şi i-am spus.

— Aceasta s-a întâmplat înainte să te fi născut tu, fireşte, şi este un subiect despre care nu se vorbeşte mult în familie. Nu ştiu dacă aceste lucruri sunt ereditare, şi nici doctorii nu ştiu mai mult. Medicina are multe lacune.

Reciti scrisoarea, punându-şi ochelarii.

— Mai există şi altă posibilitate, foarte puţin probabilă, dar pe care aş prefera-o, zise el.

— Ce anume?

— Ca Ambrose să fi fost beat când a scris această scrisoare.

Dacă n-ar fi fost naşul meu şi trecut de şaizeci de ani l-aş fi pălmuit doar pentru această presupunere.

— Nu l-am văzut în viaţa mea beat pe Ambrose, i-am replicat.

— Nici eu, răspunse el. Încerc numai ca dintre două rele să-l aleg pe cel mai puţin rău. Cred că trebuie să pleci în Italia.

— Mă hotărâsem la asta, înainte de a veni aici, i-am spus şi m-am întors acasă fără să am cea mai mică idee de felul cum îmi voi organiza călătoria.

Nu exista niciun vapor care să plece de la Plymouth în acea direcţie. Trebuia deci să mă duc la Londra. Şi de acolo la Dover, să iau vaporul pentru Bologna şi să străbat Franţa în diligenţă până în Italia. Dacă totul mergea bine, puteam nădăjdui să ajung la Florenţa peste trei săptămâni. Cunoştinţele mele de limba franceză erau slabe, de italiană, inexistente, dar nu mă sinchiseam; nimic nu conta decât să-l regăsesc pe Ambrose. Îmi luai rămas bun de la Seecombe şi de la servitori spunându-le doar că mă duceam să fac o vizită scurtă stăpânului lor, fără să le pomenesc despre boala lui. Şi plecai la Londra într-o frumoasă dimineaţă de iulie, având înaintea mea perspectiva a trei săptămâni de călătorie în ţări străine.

Gând berlina coti pe drumul spre Bodmin, văzui valetul care se întorcea călare ducând sacul cu poşta. Îi spusei lui Wellington să oprească murgii şi băiatul îmi dădu sacul. Exista o şansă dintr-o sută ca să conţină o nouă scrisoare de la Ambrose şi chiar aşa se şi întâmplă. Scosei plicul din sac şi-l trimisei pe valet acasă. Când Wellington biciui caii ca să-i pornească din nou, desfăcui foaia de hârtie apropiind-o de portieră ca să văd mai bine. Cuvintele erau mâzgălite, aproape ilizibile.

„Pentru numele lui Dumnezeu, vino repede. În sfârşit, mi-a venit de hac Rachel, tortura mea. Dacă întârzii s-ar putea să fie prea târziu, Ambrose.”

Asta era tot. Nu era nicio dată pe filă şi niciun indiciu pe plicul sigilat cu inelul.

Am rămas nemişcat în berlină, cu bucata de hârtie în mână, ştiind că nicio putere din cer sau de pe pământ nu era în stare să mă ducă acolo înainte de jumătatea lunii august.

Capitolul IV

Când diligenţa mă opri la Florenţa, împreună cu ceilalţi călători şi ne debarcă în faţa pensiunii de pe malul fluviului Arno, aveam impresia că făcusem un secol pe drum. Era în ziua de 15 august. Niciun călător, punând pentru întâia oară piciorul pe continentul Europei, n-ar fi putut fi mai puţin impresionat decât mine. Şoselele pe care mergeam, colinele, văile prin care treceam, oraşele franceze şi italiene unde ne opream noaptea, mi se păreau toate asemănătoare. Pretutindeni domnea murdăria şi eram asurzit de zgomot. Obişnuit cu tăcerea unei case complet pustii – căci servitorii dormeau în altă aripă, în spatele turnului orologiului – unde nu se auzea alt sunet noaptea decât foşnetul vântului printre copaci şi biciuirile ploii când bătea dinspre sud-vest, larma necontenită, vârtejul acestor oraşe străine, mă ameţeau.

Am dormit, desigur – cine n-ar dormi la douăzeci şi patru de ani, după lungi ceasuri de drum? — dar visurile mele erau străbătute de zgomote neobişnuite şi ciudate, uşi trântite, glasuri stridente, paşi sub fereastră, roţile căruţelor pe caldarâm şi pretutindeni şi la fiecare sfert de ceas clopotele bisericii. Poate că dacă aş fi venit în străinătate în alt scop, ar fi fost altfel. Atunci aş fi putut să mă aplec dimineaţa pe fereastra mea cu inima uşoară, să privesc copiii care se jucau desculţi în şanţ şi să le arunc bani, să ascult fascinat toate aceste zgomote noi, aceste glasuri, să mă plimb seara pe străzile înguste şi întortocheate şi să încep să le îndrăgesc. În starea de spirit în care mă aflam, priveam toate acestea cu o indiferenţă vecină cu ostilitatea. Mă grăbeam să ajung lângă Ambrose, şi faptul că-l ştiam bolnav,

într-o ţara îndepărtată, dădea neliniştii mele o nuanţă de animozitate faţă de tot ce era străin şi chiar faţă de pământul însuşi.

În fiecare zi se făcea mai cald. Cerul era de un albastru strălucitor şi rece şi aveam impresia, mergând pe întortocheatele şi colitele şosele prăfuite ale Toscanei, că soarele absorbise toată umezeala ţinutului. Văile erau argiloase şi sătuleţele se agăţau de colinele îngălbenite şi uscate, sub ceaţa subţire a căldurii. Boi slabi se târau în căutarea unei picături de apă, caprele păşteau ce găseau la marginea drumului, păzite de copilandrii care scoteau strigăte la trecerea diligenţei şi mi se părea, în neliniştea şi îngrijorarea mea pentru Ambrose, că tot ceea ce trăia în acest ţinut lipsit de apă, era însetat, murea de sete.

Primul meu gest când am coborât din diligenţa pentru Florenţa, în timp ce ne descărcau şi ne transportau în hotel bagajele acoperite de praf, fu să traversez strada cu pavajul inegal şi să privesc fluviul. Eram murdar şi obosit, acoperit de praf din cap până în picioare. Ultimele două zile călătorisem alături de vizitii, neputând îndura interiorul înăbuşitor al diligenţei, şi, întocmai ca bietele vite de pe şosea, visam apă. În sfârşit o vedeam în faţa mea. Nu era golful albastru de-acasă, cu luciul apei unduitoare şi cu iz proaspăt de sare, având o dâră albă de spumă, ci un curent lent, lânced, cafeniu, ca şi albia râului prin care curgea, mustind şi şerpuind cu greu pe sub arcadele podului, suprafaţa lui plată şi netedă spărgându-se necontenit în bulbuci. Gunoaiele se scurgeau împreună cu apele sale, fire de paie, resturi vegetale şi în imaginaţia mea înfrigurată de oboseală şi de sete, doream apa ca un lucru pe care să-l savurezi, să-l înghiţi, să-l faci să lunece pe gât ca o licoare.

Priveam fascinat apa curgătoare, soarele scălda sub văpaia lui podul, şi, deodată, în urma mea, în

oraş, un clopot mare bătu ora patru cu glas adânc şi solemn. Clopotele celorlalte biserici îi răspunseră şi zgomotul se amestecă cu cel al apelor cafenii şi murdare care curgeau peste pietre.

O femeie se apropie de mine purtând în braţe un copil care plângea, şi un altul agăţat de fusta ei ruptă, şi întinse mâna cerând de pomană, cu ochii ei negri îndreptaţi spre ai mei, cu o privire imploratoare. Îi dădui nişte mărunţiş şi mă întorsei, dar ea continua să-mi atingă cotul şoptind ceva până în clipa când un călător, care se mai afla lângă diligenţă, izbucni într-o ploaie de injurii în italieneşte, care o făcu să se retragă până la colţul podului de unde venise. Era tânără, n-avea mai mult de nouăsprezece ani, dar expresia chipului ei era fără vârstă şi impresionantă, ca şi când în trupul ei mlădios ar fi sălăşluit un suflet bătrân ce nu putea muri; secole priveau prin ochii ei şi s-ar fi spus că ea contempla de atâta vreme viaţa, încât îi devenise indiferentă. Mai târziu, când mi se arătă camera şi mă aplecai deasupra balconaşului care dădea în piaţă, o văzui strecurându-se printre caii şi şaretele care staţionau acolo, şi îndepărtându-se pe furiş, ca o pisică ce fuge în noapte cu burta lipită de pământ.

M-am spălat şi mi-am schimbat hainele, cufundat într-o apatie ciudată. Acum, când ajunsesem la capătul călătoriei mele, un fel de plictiseală tristă puse stăpânire pe fiinţa mea şi acel care pornise la drum înflăcărat, gata de luptă, nu mai exista. În locul lui apărea un necunoscut, obosit şi descurajat. Emoţia dispăruse. Chiar şi realitatea filei zdrenţuite din fundul buzunarului meu îşi pierduse importanţa. Fusese scrisă cu câteva săptămâni înainte; multe lucruri se putuseră întâmpla de atunci. Poate că Rachel îl scosese din Florenţa; puteau să fie plecaţi la Roma sau la Veneţia şi mă vedeam târându-mă din nou în urmărirea lor, în diligenţa aceea greoaie, străbătând, în hurducăturile ei, oraşele unul după

altul, străbătând câmpia aceea blestemată şi negăsindu-i niciodată, învins mereu de timp şi de şoselele prăfuite şi calde.

Şi cine ştie dacă toate astea nu erau o eroare, scrisorile alcătuite în grabă o glumă grozavă, una din acele mistificări cum îi plăcea lui Ambrose să facă încă de pe vremea când eram copil. Probabil că aveam să cad în vreo capcană întinsă de el. Poate că, întorcându-mă în vila lui, îl voi găsi tocmai pe cale să prezideze un mare dineu în mijlocul invitaţilor, a luminilor, a muzicii… M-ar introduce în mijlocul acestei petreceri şi n-aş şti cum să-mi explic prezenţa, sub privirea uimită a unui Ambrose, perfect sănătos.

Am coborât în piaţă. Şaretele, care la sosirea mea staţionau acolo, acum plecaseră. Ora siestei se terminase şi străzile erau din nou aglomerate. M-am amestecat în mulţimea de pe străzi şi m-am rătăcit imediat. În jurul meu se întindeau curţi întunecate, fundături, case înalte, îngrămădite unele lângă altele, balcoane ieşite în afară. Mergeam drept înainte, întorcându-mă, revenind asupra paşilor mei şi diferite chipuri mă urmăreau din praguri, trecătorii se opreau ca să mă privească, având toţi, întipărit pe figurile lor, acelaşi aer de suferinţă seculară şi de pasiune de multă vreme stinsă, pe care îl observasem şi la cerşetoare. Unii se luaseră după mine, vorbind în şoaptă, aşa cum făcuse ea, cu mâna întinsă şi când, amintindu-mi de tovarăşul meu din diligentă, le-am răspuns pe un ton aspru, ei s-au retras, s-au strecurat pe lângă zidurile casei, urmărindu-mă din ochi cu o mândrie ciudată şi reţinută. Clopotele, bisericilor reîncepură să bată şi ieşii într-o piaţă mare, unde o mulţime îngrămădită în mici grupuri vorbea şi gesticula, fără nicio legătură, aşa cum părea ochilor mei străini, nici cu clădirile splendide şi sobre care mărgineau piaţa, nici cu statuile care priveau spre ei cu ochi orbi şi nici cu

sunetul clopotelor, care se răsfrângea de-a curmezişul cerului într-un cântec fatal.

Oprii o şaretă care trecea şi când rostii şovăind „Villa Sangalletti”, birjarul îmi răspunse ceva ce nu înţelesei, dar desluşii cuvântul „Fiesole” însoţit de un gest al biciului indicând orizontul. O luarăm pe străzi înguste şi aglomerate, el ţipa la cal trăgând de hăţuri şi oamenii se îndepărtau la trecerea noastră. Clopotele amuţiră, dar ecoul lor mai dăinuia încă în urechile noastre, solemn şi sonor, amintind, nu de misiunea mea personală şi minimă, ci de viaţa oamenilor de pe stradă, de sufletele bărbaţilor şi ale femeilor de multă vreme decedaţi, amintind veşnicia.

Urcarăm o lungă stradă întortocheată care ducea la nişte coline îndepărtate. Florenţa se întindea în urma noastră cu monumentele ei. Aici domnea pacea, tăcerea; arşiţa soarelui care scăldase toată ziua oraşul din înaltul cerului strălucitor scăzu deodată, se potoli. Dogoreala luminii lui orbitoare nu mai exista. Casele galbene, zidurile galbene, chiar şi praful brun păreau mai puţin uscate. Casele se colorau în nuanţe spălăcite, scăldate într-o strălucire mai discretă, acum că lumina soarelui scădea. Chiparoşii neclintiţi deveneau de un verde ca cerneala.

Birjarul îşi opri şareta în faţa unui portal închis, încastrat în mijlocul unui zid mare. Se întoarse pe capră şi mă privi. „Villa Sangalletti”, zise el. Ţinta călătoriei mele.

Îi făcui semn să mă aştepte, coborâi, mă apropiai de grilaj şi trăsei de clopoţelul atârnat de zid. Îl auzii sunând în partea cealaltă. Birjarul meu îşi duse calul la marginea drumului şi coborând de pe capră se aşeză lângă şanţ, făcându-şi vânt cu pălăria ca să se apere de muşte. Calul, biet animal înfometat, îşi înclină capul între hulube, nu-i mai rămăsese destulă putere, după urcuşul greu, ca să pască iarba de la marginea drumului şi moţăia, mişcându-şi urechile. Dincolo de poartă, din

grădină, nu se auzea niciun zgomot şi sunai din nou. De data asta, auzii un lătrat înăbuşit care deveni puternic când se deschise o uşă: un copil ţipă, dur o voce de femeie, ascuţita şi enervată, îl făcu să tacă numaidecât şi un pas se apropie de poarta zăbrelită. Se auzi un zgomot greoi de zăvor tras, apoi scârţâitul pe care îl făcea poarta pe pietre, deschizându-se. O ţărancă mă privea. Mă apropiai de ca şi-i spusei:

— Villa Sangalletti, *Signor* Ashley?

Câinele, legat în căsuţa în care locuia femeia, începu să latre mai furios decât înainte. O alee se deschidea înaintea mea, la capătul căreia zăream vila cu obloanele trase, fără viaţă. Femeia schiţă un gest pentru a închide poarta zăbrelită în faţa mea, câinele lătra mereu şi copilul reîncepu să strige. Femeia avea un obraz umflat, ca şi când ar fi avut o durere de dinţi şi-şi tot trăgea marginea şalului, ca să-şi amorţească durerea.

Am intrat şi am repetat:

— *Signor* Ashley.

De data asta ea tresări uşor, ca şi când abia atunci îmi observase faţa şi începu să vorbească cu un fel de volubilitate nervoasă, agitând mâinile în direcţia vilei. Apoi întorcându-se repede spre căsuţă, chemă pe cineva. Un bărbat, soţul ei, probabil, apăru în prag, cu un copil pe umăr. El porunci câinelui să tacă şi înaintă spre mine, în timp ce îşi întreba nevasta. Ea continua să reverse un torent de cuvinte, de data asta pentru el şi înţelesei cuvintele „Ashley” apoi „Inglese” şi fu rândul noului venit să mă privească ţintă. Mi se păru mai de soi decât nevastă-sa, mai curat, cu privirea sinceră şi, în timp ce mă privea, o expresie de adâncă mâhnire se aşternu pe faţa lui şi şopti câteva cuvinte soţiei sale care se retrase cu copilul în pragul căsuţei, unde rămase în picioare privindu-ne, cu şalul tot apăsat pe obrazul ei umflat.

— Vorbesc puţin engleza, *signor,* spuse el. Ce pot face pentru dumneavoastră?

— Am venit să-l văd pe domnul Ashley, spusei. Doamna Ashley şi cu el nu sunt în vilă?

Expresia lui tristă se accentuă. Înghiţi nervos.

— Sunteţi fiul domnului Ashley, *signor?* întrebă el.

— Nu, răspunsei enervat, vărul lui. Sunt acasă?

El clătină din cap cu un aer dezolat.

— Aşadar veniţi din Anglia, *signor,* şi n-aţi aflat ştirea? Ce pot să vă spun? E foarte trist, nu ştiu ce să spun… *Signor* Ashley a murit acum trei săptămâni. Cu totul pe neaşteptate. Foarte trist. Imediat ce a fost înmormântat, contesa a închis vila şi a plecat. Sunt aproape două săptămâni de când a plecat. Nu ştim dacă se va întoarce.

Câinele începu să latre, iar el se întoarse ca să-l liniştească.

Am simţit ca îmi pierise orice culoare din obraz. Am rămas nemişcat, uluit. Bărbatul mă cercetă cu milă şi spuse ceva soţiei sale, care înainta târând un taburet, pe care îl aşeză lângă mine.

— Aşezaţi-vă, *signor,* spuse el. Sunt dezolat, foarte dezolat…

Am clătinat din cap. Nu puteam rosti niciun cuvânt. Bărbatul îi vorbi soţiei sale, repezit, ca să-şi descarce emoţia. Apoi, adresându-mi-se din nou:

— *Signor,* spuse el, dacă vreţi să intraţi în vilă, o să vi-o deschid. Veţi putea vedea unde a murit *signor* Ashley.

Nu mă interesa deloc unde mergeam, ce făceam. Mintea mi-era prea amorţită ca să mă mai pot concentra. Omul o porni pe alee scoţând cheile din buzunar şi-l urmai, cu picioarele devenite pe neaşteptate grele ca plumbul. Femeia şi copilul veneau în urmă.

În faţa noastră chiparoşii se strângeau unul într-altul şi vila cu persienele închise ne aştepta tocmai la capăt ca un mormânt. Apropiindu-mă, văzui că era mare, cu numeroase ferestre, toate închise şi

astupate, şi că, dinaintea faţadei, aleea se lărgea în semicerc pentru a îngădui trăsurilor să întoarcă. Între chiparoşi se înălţau statui pe piedestale. Omul deschise poarta înaltă cu cheia şi-mi făcu semn să intru. Femeia şi copilul intrară şi ei şi începură să deschidă obloanele, lăsând să pătrundă lumina în vestibulul tăcut. Trecură în faţa mea, precedându-mă din încăpere în încăpere, ridicând în trecere jaluzelele, crezând astfel în gentileţea lor că fac ceva ca să-mi potolească durerea. Camerele erau aşezate în şir, mari şi cu mobilă puţină între tavanele pictate şi podelele cu lespezi, atmosfera era apăsătoare şi păstra mirosul de mucegai adunat de veacuri. În unele săli, pereţii erau goi, în altele acoperiţi de tapiserii şi într-alta, mai întunecată şi mai tristă, se întindea o masă lungă de sufragerie, ca de refector, cu jilţuri sculptate în stil monahal, şi mari sfeşnice de fier, cu lucrătură aleasă, stăteau la ambele capete ale mesei.

— Vila Sangalletti, foarte frumoasă, *signor,* foarte veche, zise bărbatul. Iată unde şedea *signor* Ashley când soarele era prea puternic pentru el. Era scaunul lui.

Arătă, aproape cu respect, un scaun cu spătar înalt lângă masă. Îl priveam ca în vis. Nimic din toate astea n-aveau aspectul realităţii. Nu mi-l puteam închipui pe Ambrose în această casă, în această sală. El nu putuse să umble niciodată aici cu pasul lui familiar, să fluiere, să vorbească, să-şi arunce bastonul pe jos, sub acest scaun, sub această masă. Perechea continua să deschidă obloanele, fără oprire, monoton. Afară se întindea o curticică, un fel de mânăstire, în aer liber, dar ferită de soare. În mijloc, se ridica o fântână cu o statuie de bronz, înfăţişând un adolescent care ţinea în palmele lui o scoică. Un salcâm galben creştea între pavaje, formând o boltă de verdeaţă deasupra fântânii. Florile de culoarea aurului erau de multă vreme veştede şi seminţele acopereau acum pământul, cenuşii şi prăfuite. Bărbatul şopti

ceva femeii, care se duse într-un colţ al curţii şi deschise un robinet, încet, uşor, apa începu să curgă în scoică, între palmele de bronz ale adolescentului. Cădea într-un bazin de la picioarele sale.

— *Signor* Ashley, spuse bărbatul, venea în fiecare zi să se aşeze aici ca să privească fântâna. Îi plăcea să privească apa. Se aşeza acolo, sub copac. E foarte frumos primăvara. Contesa îi vorbea din camera de deasupra.

El arătă cu degetul stâlpii de piatră ai balustradei. Femeia intră în casă şi apăru peste o clipă în balconul pe care el mi-l arătase şi deschise obloanele. Apa continua să se scurgă fără grabă în scoică şi să împroaşte uşor micul bazin.

— Vara, continuă bărbatul, *signor* Ashley şi contesa stăteau totdeauna aici. Îşi luau mesele, auzeau fântâna. Eu îi serveam, înţelegeţi… Aduceam două tăvi şi le puneam pe această masă. Indică o masă de piatră şi două fotolii.

— Aici îşi luau, după-masă, ceaiul, continuă el, în fiecare zi, toate aidoma celorlalte.

Tăcu şi atinse scaunul cu mâna. O senzaţie de apăsare mă cuprinse. Era răcoare în această curte, aproape frig, un frig de moarte, dar aerul era stătut ca în sălile cu obloanele închise, înainte de a fi fost deschise.

Mă gândeam la Ambrose, aşa cum era la noi acasă. Vara se plimba pe câmp, fără haină, cu o pălărie veche de pai pe cap. Revedeam pălăria aceea cu borul tras pe frunte, şi-l revedeam pe Ambrose cu mânecile cămăşii suflecate, în picioare, pe velierul lui, cu braţul întins ca să-mi arate ceva în larg. Îmi reaminteam felul în care se apleca şi mă trăgea ca să-mi ajute să urc pe vasul în jurul căruia înotam.

— Da, zise bărbatul, ca şi când şi-ar fi vorbit lui însuşi, *signor* Ashley, aşezat în fotoliul acela, privea apa.

Femeia se întoarse şi, străbătând curtea, închise robinetul. Apa încetă sa mai curgă. Adolescentul de bronz privea scoica goală. Totul era nemişcat şi tăcut.. Copilul care admirase cu ochi rotunzi fântâna se aplecă deodată, începu sa strângă boabele de salcâm galben şi să le arunce, cu mâinile lui micuţe, în bazin. Femeia îl certă, îl împinse spre zid şi, apucând o mătură care se afla acolo, începu să măture curtea. Mişcările ei întrerupseră tăcerea şi soţul ei îmi atinse braţul.

— Vreţi să vedeţi camera în care a murit *signor?* spuse el blând.

Stăpânit încă de acelaşi sentiment de irealitate, îl urmai pe scara largă până la palierul superior. Străbăturăm încăperi şi mai sumar mobilate decât camerele de la parter: una dintre ele, care dădea spre nord, pe aleea chiparoşilor, era goală ca o chilie de călugări. Un pat simplu de fier era împins la perete. Se aflau acolo o cană pentru apă şi un lighean. Un paravan era aşezat lângă pat. O tapiserie atârna deasupra căminului şi într-o nişă a zidului zării o statuetă a Madonei.

Privii patul. Cuverturile erau împăturite la picioare. Două perne neînfăţate erau aşezate la cap, una peste alta.

— Vedeţi, zise bărbatul coborând glasul, sfârşitul a fost foarte neaşteptat. Era slab, da, foarte slab din cauza febrei, dar chiar în ajun s-a târât până jos şi s-a aşezat lângă fântână. „Nu, nu, a zis contesa, o să te îmbolnăveşti mai rău, trebuie să te odihneşti”, dar el era foarte încăpăţânat, nu voia s-o asculte. Şi mereu, alţi doctori. *Signor* Rainaldi venea de asemeni şi vorbea, discuta, dar el niciodată nu voia să-l asculte, striga, era violent, apoi tăcea ca un copilaş. Ţi se făcea milă să vezi un bărbat puternic ajuns astfel. Atunci, dis-de-dimineaţă, contesa alergă în camera mea şi mă strigă. Eu dormeam, *signor.* Ea îmi spuse, albă ca peretele: „E pe moarte, Giuseppe, ştii, e pe moarte”, şi o urmez în camera lui *signor:* acesta

zăcea colo, în pat, cu ochii închişi. Respira încă, dar greu, înţelegeţi, nu ca într-un somn adevărat. Se trimise după doctor, dar *signor* Ashley nu se trezi, era în comă, somnul morţii. Eu am aprins lumânările împreună cu contesa şi, când călugăriţele au terminat, m-am întors să-l privesc. Violenţa dispăruse cu totul, avea obrazul liniştit. Ar fi trebuit să vedeţi asta, *signor*...

Ochii acestui om cumsecade se umplură de lacrimi. Mi i-am întors pe ai mei şi am privit patul gol. Nu simţeam nimic. Amorţeala începuse, lăsându-mă rece şi împietrit.

— Ce vrei sa spui prin violenţă? am întrebat.

— Violenţa care apărea odată cu febra, spuse omul. De două, trei ori a trebuit să-l ţin cu forţa în pat după crizele sale. Şi odată cu violenţa, venea şi slăbiciunea, de aici dinăuntru…

Îşi apăsă mâna pe stomac.

— Suferea foarte mult de dureri. Şi după dureri, era ameţit şi greoi şi nu mai ştia ce spune. Vă asigur, *signor,* că-ţi era milă. Milă să vezi un bărbat voinic ca el în halul ăsta.

Îmi întorsei faţa de la acea cameră pustie ca un mormânt gol, şi-l auzii pe om închizând obloanele şi uşa.

— De ce nu s-a făcut nimic? am întrebat. Doctorii nu i-au putut alina durerile? Şi doamna Ashley? L-a lăsat să moară astfel?

Păru că nu înţelege.

— Poftim, *signor*? zise el.

— De ce boală suferea şi cât timp a durat? întrebai.

— Vă spun, boala a fost foarte neaşteptată la sfârşit, răspunse omul. Doar una sau două crize înainte de asta. Şi toată iarna, *signor,* nu prea bine, trist, ca să spun aşa, nu era el… Foarte deosebit de anul trecut. Când *signor* Ashley a venit întâia oară la vilă, era foarte fericit, vesel…

Continuă să deschidă ferestrele, în timp ce vorbea, şi ieşirăm pe o terasă mare împodobită cu

statui şi mărginită de o lungă balustradă de piatră. Am străbătut terasa până la balustradă şi am privit, la picioarele noastre, grădinile în terase simetrice, cu arborii tăiaţi, de unde se înălţa o mireasmă de trandafiri şi iasomie; în depărtare se ridica o fântână şi o a doua şi mai departe; trepte mari de piatră legau grădinile care coborau astfel până la piciorul zidului înalt de piatră împrejmuit de chiparoşi înconjurând toată proprietatea.

Aveam în faţa noastră asfinţitul care se reflecta pe terasă şi grădinile tăcute; statuile erau învăluite în lumină trandafirie şi mi se părea, stând acolo, în picioare, cu mâna pe balustradă, că o ciudată şi nouă seninătate se aşternea deasupra întregului peisaj.

Piatra era încă fierbinte sub mâna mea o şopârlă ieşi dintr-o crăpătură şi fugi spre zidul de sub noi.

— În serile frumoase, spuse omul care rămăsese în spatele meu pentru a-mi dovedi respectul lui, grădinile vilei Sangalletti sunt minunate, *signor.* Uneori, contesa poruncea să se deschidă fântânile şi când era lună plină, ea şi *signor* Ashley veneau aici, pe terasă, după masă. Anul trecut, când el nu era încă bolnav.

Privii fântânile şi bazinele lor smălţate cu nuferi.

— Cred, zise încet omul, că doamna contesă nu se va întoarce. Prea trist pentru dânsa. Prea multe amintiri. *Signor* Rainaldi ne-a spus că vila e de închiriat, poate de vânzare.

Aceste cuvinte mă readuseră la realitate. Vraja grădinii tăcute nu mă înlănţuise decât o scurtă clipă în parfumul trandafirilor şi strălucirea asfinţitului. Apoi se risipise.

— Cine e *signor* Rainaldi? am întrebat.

Omul privi înapoi, odată cu mine, spre faţada vilei.

— *Signor* Rainaldi aranjează totul pentru contesă, răspunse el. Chestiuni de afaceri, chestiuni băneşti, multe lucruri… O cunoaşte pe contesă de multă vreme.

Încruntă sprâncenele şi făcu un gest cu mâna spre soţia lui, care înainta pe terasă cu copilul în braţe. Această privelişte îl jignea; ei n-aveau ce căuta acolo. Ea dispăru în vilă şi începu să închidă obloanele.

— Vreau sa-l văd pe *signor* Rainaldi, am spus.

— Vă dau adresa lui, răspunse el. Vorbeşte foarte bine engleza.

Intrarăm în vilă şi, în timp ce străbăteam şirul de săli pentru a ajunge în vestibul, obloanele se închideau unul după altul în urma mea. Scotocii în buzunar după mărunţiş. Aş fi putut să fiu un călător oarecare, indiferent, vizitând o vilă străină din simplă curiozitate sau cu gândul poate de a o cumpăra. Nu eu eram acela care contemplam astfel pentru întâia şi ultima oară locuinţa unde Ambrose trăise şi murise.

— Mulţumesc pentru tot ceea ce ai făcut pentru domnul Ashley, spusei, punând un pumn de mărunţiş în mâna omului.

Ochii i se umplură din nou de lacrimi.

— Sunt atât de dezolat, *signor,* zise el, atât de dezolat…

Închise ultimele obloane. Femeia şi copilul ne ajunseră în vestibul; arcada dinspre şirul de săli goale şi de pe scară era din nou întunecată, ca intrarea unui mormânt.

— Ce s-a întâmplat cu hainele lui, am întrebat, obiectele lui personale, cărţile, actele?

Omul păru că se fâstâceşte. Se întoarse spre soţia sa şi vorbiră împreună timp de câteva clipe. Întrebări şi răspunsuri se schimbară între ei. Femeia ridică din umeri.

— *Signor,* zise bărbatul, soţia mea a ajutat-o pe contesă când a plecat. Spune că a luat totul. Toate hainele lui *signor* Ashley, într-o valiză mare, toate cărţile sale, totul bine împachetat. N-a rămas nimic aici.

Privii în ochii amândurora, ei îmi susţinură privirea. Am înţeles că spuneau adevărul.

— Şi n-aveţi idee, am întrebat, unde ar fi putut pleca doamna Ashley?

Omul clătină din cap.

— A părăsit Florenţa; e tot ce se ştie, spuse el. A doua zi, după înmormântare.

El deschise uşa grea şi eu ieşii.

— Unde este îngropat? întrebai, indiferent, străin.

— La Florenţa, *signor,* în noul cimitir protestant. Mulţi englezi sunt îngropaţi acolo. *Signor* Ashley nu-i singur.

Părea că vrea să mă liniştească, să-mi spună că Ambrose nu era singur şi că în întunecatele regiuni de pe celălalt tărâm compatrioţii lui îi ţineau tovărăşie.

Nu mai puteam suporta privirea acestui om, semăna cu aceea a unui câine iubitor şi credincios.

Pe când mă îndepărtam, o auzii pe femeie scoţând o exclamaţie şi, înainte ca bărbatul să fi închis uşa, ea se întoarse în grabă în vilă, deschise un cufăr mare, de stejar, care era sprijinit de un perete. Se întoarse cu un obiect pe care i-l dădu soţului ei şi pe care, acesta, la rândul lui, mi-l întinse. Chipul lui întristat se destinse, manifestând o expresie de plăcere.

— Contesa, zise el, a uitat un lucru. Luaţi-l, *signor,* e pentru dumneavoastră.

Era pălăria lui Ambrose, o pălărie deformată, cu boruri largi, aceea pe care o purta la noi acasă în zilele însorite. Nu s-ar fi potrivit nimănui altuia, era prea mare. Simţeam privirea lor îngrijorată îndreptată spre mine, pândind ce aveam să spun, în timp ce învârteam pălăria în mâinile mele.

Capitolul V

Singurul lucru pe care mi-l amintesc despre întoarcerea în trăsură la Florenţa e că soarele apusese şi că se însera repede. Nu exista amurg ca la noi. În şanţurile care mărgineau şoseaua, insecte, s-ar fi spus greieri, îşi începeau cântecul, monoton, din când în când, un ţăran desculţ se încrucişa cu noi, purtând în spate un coş.

Intrarăm în oraş lăsând în urma noastră aerul proaspăt şi curat al colinelor şi-l regăsirăm, nu pe cel al zilei, dogoritor şi alb de praf, ci căldura insipidă şi fetidă a serii, prea multă vreme zăvorâtă între zidurile şi acoperişurile caselor. Toropeala amiezii, activitatea ceasurilor între siestă şi asfinţit făcuseră loc unei animaţii mai intense. Bărbaţii şi femeile care populau pieţele şi străzile înguste mergeau cu un pas mai hotărât; s-ar fi spus că stătuseră ascunşi toată ziua, adormiţi în locuinţele lor liniştite şi că ieşeau acum, ca pisicile, pentru a explora oraşul. Dughenele din piaţă erau luminate de torţe, lumânări şi înconjurate de clienţi care scotoceau, cu mâinile lor lacome, marfa. Femei înfăşurate în şaluri se îmbulzeau, vorbeau, discutau şi negustorii îşi strigau preţurile în gura mare ca să se facă auziţi. Clopotele reîncepură să sune şi mi se păru că sunetul lor era mai puţin indiferent. Uşile larg deschise ale bisericilor lăsau să se vadă strălucirea lumânărilor; mulţimea se îngrămădea în grupuri mici şi intra la chemarea clopotelor.

Plătii birjarul în piaţa din faţa catedralei, în timp ce clopotul cel mare suna imperios, stăruitor, ca o sfidare, în aerul neclintit, apăsător. Prea puţin conştient de ceea ce făceam, mă luai după oamenii care intrau în catedrală şi, cu privirea încordată în penumbră, mă oprii lângă o coloană. Alături de mine un ţăran, bătrân, infirm, se apleacă asupra

cârjei. Întoarse spre altar un ochi chior, buzele care i se mişcau şi mâinile tremurătoare, în timp ce în faţa mea femei îngenuncheau, ascunse în şalurile lor, strigând cu glas ascuţit răspunsurile, agitându-şi degetele osoase pe boabele mătăniilor.

Ţineam mai departe pălăria lui Ambrose în mână şi acolo, în vasta catedrală, a cărei lărgime mă copleşea, privind gesturile de umilinţă ale preotului din altar, ce rostea cuvinte seculare şi solemne pe care nu le înţelegeam, acolo, în mijlocul acelui oraş necunoscut alcătuit din frumuseţe rigidă şi vărsări de sânge, am simţit deodată, pentru întâia oară, toată forţa şi intensitatea pierderii mele. Ambrose murise. N-aveam să-l mai văd niciodată. Mă părăsise pentru totdeauna. Nu va mai exista acel zâmbet, chicotelile de râs, nu voi mai simţi niciodată mâinile lui pe umerii mei. Niciodată nu va mai exista forţa lui, înţelegerea lui. Nu voi mai vedea niciodată silueta lui cunoscută, respectată, iubită, ghemuită în fotoliul său din bibliotecă sau, în picioare, sprijinită în baston şi privind marea. M-am gândit la camera goală din vila Sangalletti, unde murise, şi la Madona din nişa ei şi ceva îmi spunea că, în clipa dispariţiei, el nu mai făcea parte din acea cameră, din acea casă, din acea ţară, că spiritul lui revenise la el acasă ca să rămână printre colinele şi pădurile sale, în grădina pe care o iubea şi de unde se auzea marea.

Am ieşit din catedrală şi, în piaţă, în timp ce priveam vastul dom şi turnul lui zvelt şi îndepărtat, sculptat pe cer, mi-am amintit pentru întâia oară, cu dezlănţuirea bruscă ce urmează şocurilor mari, că nu mâncasem nimic toată ziua. Gândurile mele se îndepărtară de mort, se întoarseră spre lumea celor vii, apoi găsind un restaurant lângă catedrală, plecai, după ce îmi satisfăcui foamea, în căutarea lui *signor* Rainaldi. La vilă, servitorul cel de treabă îmi însemnase adresa lui. Şi după ce întrebai o dată sau de două ori despre drumul meu, arătând

bucăţica de hârtie pe care mi-o dăduse, găsii casa lui, de partea cealaltă a podului, aproape de pensiunea mea, pe ţărmul stâng al fluviului Arno. Malul apei era mai întunecat şi mai tăcut decât în inima Florenţei. Puţini oameni se plimbau acolo. Uşile erau închise, obloanele trase. Paşii mei răsunau pe caldarâm.

Ajunsei în sfârşit la casa lui Rainaldi şi sunai. Un servitor îmi deschise aproape imediat uşa şi fără să mă întrebe numele mă pofti să urc o scară, să merg pe un coridor, apoi, după ce bătu la o uşă, mă introduse într-o cameră. Clipii din ochi sub lumina neaşteptată şi văzui un bărbat aşezat într-un fotoliu, lângă o masă; tocmai frunzărea un teanc de hârtii. Se ridică la intrarea mea şi mă privi. Era mai puţin înalt decât mine şi putea să aibă patruzeci de ani, chipul lui slab era palid, aproape incolor şi trăsăturile acviline. În atitudinea lui era ceva mândru şi dispreţuitor; dădea impresia unei fiinţe care trebuia să aibă răbdare puţină cu imbecilii sau cu duşmanii săi; dar ceea ce mă izbi fură mai ales ochii lui negri, duşi în fundul capului, care la prima privire asupra mea se luminară ca şi când mă recunoşteau, dar această strălucire dispăru numaidecât.

— *Signor* Rainaldi? spusei eu. Numele meu este Ashley. Philip Ashley.

— Bine, spuse el, luaţi loc, va rog.

Glasul lui era aspru şi rece şi accentul lui italian puţin pronunţat. Îmi oferi un scaun.

— Sunteţi probabil mirat că mă vedeţi, zisei eu, privindu-l atent. Nu ştiaţi că sunt la Florenţa?

— Nu, răspunse el, nu, nu vă ştiam aici.

Se simţea o oarecare reţinere în glasul lui, dar poate cunoaşterea limitată a limbii engleze îl silea să se controleze.

— Ştiţi cine sunt? l-am întrebat.

— Legăturile de familie cred că le cunosc, zise el. Sunteţi vărul sau nepotul defunctului Ambrose Ashley, nu este aşa?

— Vărul lui, răspunsei, şi moştenitorul.

Luă o pană între degete şi bătu cu ea în masă, ca şi cum ar fi vrut să câştige timp.

— Am fost la vila Sangalletti şi am văzut camera unde a murit. Servitorul, Giuseppe, a fost foarte binevoitor. Mi-a dat toate amănuntele şi mi-a spus să mă adresez dumneavoastră.

Era oare rezultatul imaginaţiei mele? Mi s-a părut că văd ochii lui negri voalându-se.

— De când sunteţi la Florenţa? mă întrebă.

— De câteva ceasuri. De azi după-amiază.

— N-aţi sosit decât astăzi? în cazul acesta, verişoara dumneavoastră Rachel nu v-a văzut.

Mâna care ţinea pana se destinse.

— Nu, am spus, servitorul de la vilă m-a făcut să înţeleg că părăsise Florenţa a doua zi după înmormântare.

— A părăsit vila Sangalletti, spuse el, n-a părăsit Florenţa.

— Mai este încă aici, în acest oraş?

— Nu, zise el, nu, acum a plecat. Doreşte să închiriez vila, chiar s-o vând dacă e posibil.

Comportarea lui era ciudat de rigidă şi încordată. S-ar fi spus că fiecare informaţie pe care mi-o dădea trebuia la început să fie cercetată şi întoarsă pe toate feţele în mintea lui.

— Ştiţi unde se află acum? am întrebat.

— Din păcate nu, răspunse el. A plecat pe neaşteptate, nu-şi făcuse niciun plan. Mi-a spus ca o să-mi scrie când va lua o hotărâre.

— Poate că s-a dus la nişte prieteni? îndrăzni eu să spun.

— Poate, spuse el. Deşi nu cred.

Aveam impresia că în aceiaşi zi, poate nu mai departe decât în ajun, ea se aflase împreună cu el în aceeaşi încăpere şi că ştia mult mai mult decât voia să spună.

— Ar trebui să înţelegeţi, *signor* Rainaldi, reluai eu, că vestea atât de neaşteptata a morţii vărului meu, aflată din gura servitorilor, a fost o mare

lovitură pentru mine. Toate astea îmi dau impresia unui coşmar. Ce s-a întâmplat? De ce n-am fost înştiinţat că era bolnav?

Mă privea cu atenţie, fără să mă slăbească din ochi.

— Moartea vărului dumneavoastră a fost cu totul neaşteptată, spuse el. A fost o lovitură pentru noi toţi. Fusese bolnav, da, dar n-am crezut că-i grav. Febra obişnuită care se abate asupra multor străini aici, vara, îl slăbise puţin şi se plângea şi de migrene acute. Contesa – vreau să spun doamna Ashley – era foarte îngrijorată, dar el nu era un pacient comod. Căpătase deodată antipatie faţă de doctorii noştri, fără vreun motiv temeinic, se pare. Doamna Ashley spera în fiecare zi o ameliorare şi n-avea nicio dorinţă să vă îngrijoreze pe dumneavoastră şi pe prietenii dumneavoastră din Anglia.

— Dar ne îngrijoram, răspunsei cu. De aceea am venit la Florenţa. Am primit aceste scrisori de la el.

Era un gest îndrăzneţ, imprudent poate, dar nu-mi păsa deloc. Am pus pe masă ultimele două scrisori pe care mi le scrisese Ambrose. Rainaldi le citi cu atenţie fără să-şi schimbe expresia, apoi mi le înapoie.

— Da, zise el, cu un glas foarte liniştit, fără nicio surprindere, da, doamna Ashley se temea să nu fi scris ceva de felul acesta. Dar numai în cursul ultimelor săptămâni, când devenise atât de misterios şi de ciudat, doctorii au început sa se teamă de lucrul cel mai rău şi au prevenit-o.

— Au prevenit-o? spusei. Despre ce au prevenit-o?

— Că era vorba de o boală a creierului, răspunse el, o tumoare care părea că se dezvoltă repede şi explica starea lui.

Mă cuprinse un sentiment de deznădejde. O tumoare? Ipoteza naşului meu era deci exactă. Întâi unchiul Philip, apoi Ambrose. Totuşi… De ce acest italian îmi pândea privirea?

— Doctorii spun că a murit din cauza tumorii?

— Fără îndoială, răspunse el. De asta şi de o agravare a slăbiciunii, ca urmare a febrei. Îl asistau doi medici. Al meu şi un altul. Vi-i pot convoca şi le puteţi pune întrebările pe care le doriţi. Unul dintre ei vorbeşte puţin engleza.

— Nu, spusei eu încet, nu, nu-i necesar.

— Am aici o copie a certificatului de deces, zise el, semnat de ei. Citiţi-l. Vi s-a trimis una şi o alta executorului testamentar al vărului dumneavoastră, domnul Nick Kendall, lângă Lostwithiel, în Comwall.

Privi certificatul fără să-mi dau osteneala să-l citesc.

— Cum ştiţi, întrebai, că Nick Kendall este executorul testamentar al vărului meu?

— Pentru că vărul dumneavoastră avea aici o copie a testamentului, răspunse *signor* Rainaldi. L-am citit de mai multe ori.

— Aţi citit testamentul vărului meu? am întrebat neîncrezător.

— Desigur, răspunse el. Ca om de afaceri al contesei, al doamnei Ashley, era normal să iau cunoştinţă de testamentul soţului ei. Nu este nimic ciudat în asta. Chiar vărul dumneavoastră mi-a arătat acest testament, puţin timp după căsătoria lui. De altfel, am o copie a lui. Dar nu sunt autorizat să vi-o arăt. Această obligaţie revine tutorelui dumneavoastră, domnul Kendall şi o va îndeplini desigur, la întoarcerea dumneavoastră.

El ştia că naşul meu era şi tutorele meu, pe când eu nu cunoşteam acest lucru. Doar dacă se înşela. N-ai tutore după ce ai trecut de douăzeci şi unu de ani, iar eu aveam douăzeci şi patru… De altfel, n-avea nicio importanţă. Ceea ce avea importanţă era Ambrose şi boala lui. Ambrose şi moartea lui.

— Aceste două scrisori, spusei eu cu încăpăţânare, nu sunt scrisorile unui bolnav. Sunt scrisorile unui om care are duşmani, ale unui om înconjurat de inşi în care nu poate avea încredere.

Signor Rainaldi mă privea ţintă.

— Sunt scrisorile unui bolnav mintal, domnule Ashley, îmi răspunse el. Scuzaţi-mi brutalitatea, dar eu l-am văzut în timpul ultimelor săptămâni, iar dumneavoastră nu, experienţa n-a fost plăcută pentru nimeni să vă garantez că pentru soţia sa mai puţin decât pentru oricine. Ea nu l-a părăsit nici zi, nici noapte. O altă femeie l-ar fi lăsat să fie îngrijit de călugăriţe. L-a îngrijit ea însăşi, nu s-a cruţat deloc.

— Şi asta n-a servit la nimic, spusei. Iată aceste scrisori şi acest ultim rând: *„În sfârşit mi-a venit de hac Rachel, tortura mea...”* Cum explicaţi asta, *signor* Rainaldi?

Ridicasem probabil glasul din cauza emoţiei. El se sculă de pe fotoliu şi trase cordonul unui clopoţel. Când apăru servitorul, îi dădu un ordin şi omul aduse un pahar, vin şi apă. Rainaldi vru să mă servească, dar refuzai.

— Ei bine? întrebai.

Nu se întoarse la fotoliul lui. Se îndreptă spre o parte a camerei unde zidul era acoperit de cărţi şi luă un volum.

— Aţi studiat puţin istoria medicinei, domnule Ashley? mă întrebă el.

— Nu, am răspuns.

— Aici veţi găsi, reluă el, informaţia pe care o căutaţi, doar dacă nu preferaţi să-i întrebaţi pe medici, a căror adresă pot să v-o dau cu cea mai mare plăcere. Există o boală specifică creierului care se produce mai ales în cazurile de excrescenţă sau tumoare şi în cursul căreia pacientul este expus unor închipuiri, care ajung aproape până la delir. El îşi imaginează, de pildă, că e supravegheat, că persoana cea mai apropiată de el, de pildă soţia sa, dacă are una, are necaz pe el sau îi este necredincioasă, sau încearcă să pună mâna pe banii lui. Nici tandreţea, nici persuasiunea nu pot veni de hac bănuielilor odată ce s-au ivit. Dacă nu mă

credeţi şi nici pe medicii de aici, întrebaţi-i pe compatrioţii dumneavoastră sau citiţi această carte.

Cât de raţional era, cât de rece şi sigur de sine! Mă gândeam la Ambrose, culcat în patul acela de fier din vila Sangalletti, frământat, zbuciumat şi mi-l închipuiam pe acest om ocupat să-l observe, să-i analizeze simptomele, supraveghindu-l poate, îndărătul acelui paravan format din trei panouri. Nu ştiam dacă are dreptate sau nu. Tot ceea ce ştiam este că îl uram pe Rainaldi.

— De ce nu m-a chemat ea? am întrebat. Dacă Ambrose pierduse încrederea în ea, ea de ce nu m-a chemat pe mine? Eu eram cel care-l cunoşteam cel mai bine.

Rainaldi închise brusc volumul şi-l puse înapoi pe raft.

— Eşti foarte tânăr, nu e aşa, domnule Ashley?

Îl privii, fără să înţeleg unde vrea să ajungă.

— Ce vreţi să spuneţi cu asta? întrebai.

— O femeie îndrăgostită nu-şi cedează uşor locul, spuse el. Numiţi asta mândrie, dârzenie sau cum vreţi. Cu toate dovezile contrarii, emoţiile lor sunt mai primitive decât ale noastre. Ele se agaţă de ceea ce doresc şi nu-i dau drumul. Noi avem războaiele noastre, luptele noastre, domnule Ashley. Dar şi femeile luptă.

Mă privea cu ochii lui reci şi adânci şi am înţeles că nu mai aveam nimic să-i spun.

— Dacă aş fi fost aici, am spus, el n-ar fi murit.

M-am ridicat şi m-am îndreptat spre uşă. Rainaldi sună din nou şi servitorul veni să mă conducă.

— I-am scris tutorelui dumneavoastră, domnului Kendall, reluă Rainaldi. I-am explicat foarte complet şi amănunţit tot ce s-a întâmplat. Pot să mai fac ceva pentru dumneavoastră? Veţi mai rămâne multă vreme la Florenţa?

— Nu, răspunsei eu, ce-aş face? Nimic nu mă mai reţine aici.

— Dacă doriţi să vedeţi mormântul, zise el, vă dau câteva rânduri pentru paznicul cimitirului protestant. Locul e foarte simplu. Evident, nicio piatră funerară deocamdată. Se va ridica una, foarte curând.

Se întoarse spre masă şi mâzgăli un bilet pe care mi-l dădu.

— Ce se va scrie pe piatră? am întrebat.

Tăcu o clipă şi păru că se gândeşte, în timp ce servitorul care aştepta lângă uşa deschisă îmi întinse pălăria lui Ambrose.

— Cred, spuse el, că instrucţiunile erau să se graveze pe ea: *„În memoria lui Ambrose Ashley, soţ multi iubit de Rachel Coryn Ashley”,* şi, fireşte, data.

Am înţeles că nu doream să mă duc la cimitir, nici să văd mormântul, că n-aveam nicio dorinţă să privesc locul unde îl îngropaseră. Puteau să-i ridice un monument şi să-i ducă flori dacă voiau, Ambrose nu va şti niciodată şi nu s-ar sinchisi. El ar fi cu mine în ţara aceea din vest, sub pământul ei şi în patria lui.

— Când doamna Ashley se va întoarce, spusei cu glas liniştit, informaţi-o că am venit la Florenţa, că am fost la vila Sangalletti şi că am văzut locul unde a murit Ambrose. Îi puteţi vorbi şi de scrisorile pe care mi le-a scris Ambrose.

Îmi întinse o mână rece şi aspră ca şi el, continuând să mă privească cu ochii voalaţi, adânc înfundaţi în orbite.

— Verişoara dumneavoastră Rachel este o impulsivă, spuse el. Părăsind Florenţa, a luat cu dânsa tot ce avea. Mă tem că nu se va mai întoarce niciodată aici.

Am ieşit din casă în strada întunecoasă. Aveam impresia că ochii lui mă urmăresc din spatele obloanelor. Am mers pe străzile, cu pavaj inegal, am trecut podul şi înainte de a intra la pensiune, ca să mă pot bucura de somnul ce-l puteam găsi acolo

până dimineaţă, m-am oprit pe malul fluviului Arno.

Oraşul dormea. Eram singurul trecător întârziat. Chiar şi clopotele tăceau şi nu se auzea alt zgomot decât cel al fluviului care curgea sub pod. Părea să curgă mai iute decât în timpul zilei şi s-ar fi spus că apa potolită şi leneşă din timpul lungilor ore de căldură şi soare era acum eliberată de noapte şi de tăcere.

Priveam fluviul şerpuind şi pierzându-se în întuneric şi vedeam, la lumina tremurătoare a unicului felinar aprins pe pod, formându-se bulbuci de spumă cafenie. Apoi, dus de curent, ţeapăn şi învârtindu-se încet, cadavrul unui câine, cu cele patru labe în aer, trecu prin faţa mea şi dispăru sub pod.

Făcui un jurământ pe malul fluviului Arno.

Am jurat că oricare ar fi fost suferinţele pe care Ambrose le-a îndurat înainte de a muri, le voi întoarce pe toate femeii care i le-a pricinuit. Pentru că nu credeam poveştile lui Rainaldi. Credeam în adevărul celor două scrisori pe care le ţineam în mâna dreaptă. Ultimele scrisori pe care mi le scrisese Ambrose.

Într-o zi, voi întoarce verişoarei mele Rachel, tot răul pe care i-l făcuse.

Capitolul VI

Am ajuns acasă în prima săptămână a lunii septembrie. Poşta mă precedase; italianul nu minţise spunându-mi că-i scrisese lui Nick Kendall. Naşul meu anunţase ştirea servitorilor şi fermierilor de pe domeniu. Wellington mă aştepta cu trăsura la Bodmin. Coama cailor era legată cu crep de doliu ca şi pălăria lui Wellington şi a valetului. Amândoi aveau chipul trist şi grav.

Plăcerea de a mă regăsi în ţara mea era atât de mare că, pentru un timp, durerea se potoli; poate că şi acea lungă călătorie de întoarcere prin Europa amorţise în mine orice sentiment; dar îmi amintesc că primul meu gest fu să zâmbesc la vederea lui Wellington şi a valetului, să mângâi caii, să întreb dacă totul mergea bine. Aş fi putut fi un tânăr întorcându-se de la colegiu, dar atitudinea bătrânului vizitiu era caracterizată de o răceală nouă şi solemnă, iar tânărul valet îmi deschise portiera cu respect.

— Tristă întoarcere, domnule Philip, spuse Wellington şi când mă interesai de Seecombe şi de casă, el clătină din cap şi-mi spuse că toată lumea era dureros surprinsă.

De când primiseră vestea cumplită, nu se vorbea decât despre asta în împrejurimi. Biserica fusese acoperită în negru toată duminica, la fel şi capela domeniului, dar ce întristase cel mai mult pe toată lumea, zise Wellington, fu când aflară, prin domnul Kendall, că stăpânul fusese îngropat în Italia şi că nu va fi adus în mormântul familiei, alături de ai săi.

— Asta nu ni se pare că-i bine, domnule Philip, spuse el, şi nu credem că i-ar fi plăcut domnului Ashley.

N-aveam ce răspunde. Mă urcai în trăsură şi mă lăsai dus spre casă.

Emoţiile, oboselile din acele ultime săptămâni mi se şterseră din minte, ca prin farmec, la vederea vechii locuinţe. Orice senzaţie de constrângere mă părăsi şi cu toate lungile ore de călătorie m-am simţit odihnit, liniştit. Era după-amiază şi soarele strălucea pe ferestrele aripei apusene şi pe zidurile cenuşii, în clipa când trăsura trecea de al doilea grilaj din vârful coastei şi se îndrepta spre casă. Câinii erau acolo ca să mă primească şi bietul Seecombe, care purta o brasardă de doliu la braţ, că şi toţi ceilalţi servitori, izbucni în hohote de plâns când îi strânsei mâna.

— Aţi lipsit multă vreme, domnule Philip, zise el, multă vreme. Şi de unde să ştim noi că n-aţi fi putut căpăta şi dumneavoastră friguri ca domnul Ashley?

Mă servi la masă, plin de grijă şi atenţii şi îi fui recunoscător că nu mă copleşeşte cu întrebări despre călătoria mea, despre boala şi moartea stăpânului său, dar nu mai înceta să vorbească despre felul în care toţi din casă şi el însuşi întâmpinaseră această pierdere; dangătul clopotului care a bătut toată ziua, cuvântarea pastorului în amvon, coroanele trimise de vecini. Toate cuvintele lui dovedeau un respect mare faţă de mine. Nu mai eram domnişorul Philip, ci domnul Philip. Observasem aceeaşi schimbare în felul de a se exprima al vizitiului şi al valeţilor şi mă miram că simt în inimă o căldură neaşteptată.

După cină, m-am urcat în camera mea şi am privit în jur, apoi am coborât în bibliotecă şi am ieşit pe câmp. Eram cuprins de un sentiment de fericire ciudată, pe care n-aş fi crezut că-l pot simţi după moartea lui Ambrose, căci părăsind Florenţa, atinsesem culmea desperării şi nu mai speram nimic. Străbătusem Italia şi Franţa, stăpânit de vedenii pe care nu le puteam alunga. Îl vedeam pe Ambrose aşezat în curtea umbroasă a vilei Sangalletti, lângă salcâmul galben şi privind cum curge fântâna. Îl vedeam în chilia aceea monahală,

sprijinit pe două perne, respirând cu greutate. Şi totdeauna la distanţa la care poate ajunge auzul, văzul, silueta întunecată şi odioasă a femeii necunoscute. Avea atâtea chipuri, atâtea personalităţi deosebite sub numele acela de contesă, prin care Giuseppe şi Rainaldi o desemnau mai curând decât prin doamna Ashley, încât era înconjurată de un fel de nimb, foarte depărtată de prima idee pe care mi-o făcusem despre ea, când mi-o închipuiam ca o altă doamnă Pascoe.

De când făcusem călătoria la vilă, ea devenise un fel de monstru mai mare decât viaţa însăşi. Ochii îi erau cenuşii-albăstrui, trăsăturile acviline, ca acelea ale lui Rainaldi şi umbla prin sălile mucegăite ale vilei, tăcută şi unduioasă ca un şarpe. O vedeam, în momentul când Ambrose îşi dăduse ultima suflare, închizându-i hainele în cufere, coborându-i cărţile, ultimele obiecte pe care le poseda, apoi strecurându-se afară, cu buzele strânse şi ducându-se la Roma sau la Neapole, dacă nu se ascundea cumva în casa aceea de pe malurile fluviului Arno, zâmbitoare, îndărătul obloanelor. Aceste imagini mă urmăriseră până la mare şi mă însoţiseră la Dover, dar acum, acum când mă întorsesem acasă, ele dispăruseră ca şi coşmarurile, în zorii zilei. Tristeţea se risipise şi ea. Ambrose era din nou lângă mine şi nu mai era chinuit, nu mai suferea. Nu fusese niciodată la Florenţa, nu fusese niciodată în Italia. Aveam impresia că murise aici, în casa lui şi se odihnea împreună cu tatăl şi mama sa şi cu părinţii mei şi durerea mi se alina; tristeţea mai sălăşluia în mine, dar nu şi tragedia. Şi eu mă întorsesem acasă şi peste tot respiram mirosul căminului.

Pe câmpuri, oamenii strângeau recolta. Săltau snopii în căruţe. Se întrerupseră văzându-mă şi mă dusei să le vorbesc. Bătrânul Billy Rowe, care era fermier la Barton de când îmi aduc eu aminte şi nu-mi spusese niciodată altfel decât domnişorul

Philip, îşi atinse fruntea cu degetele la apropierea mea, şi soţia şi fiica sa, care îi ajutau pe bărbaţi, îmi făcură o reverenţă.

— Vă duceam lipsa, domnule, spuse el, ne părea rău să începem secerişul fără dumneavoastră. Suntem mulţumiţi că v-aţi întors acasă.

Cu un an în urmă mi-aş fi suflecat mânecile ca şi ei, şi aş fi luat o furcă, dar acum ceva mă reţinea, sentimentul că ei n-ar fi socotit aceasta potrivit.

— Şi eu sunt mulţumit că m-am întors, răspunsei. Moartea domnului Ashley a fost o mare durere pentru mine, ca şi pentru voi, dar acum toţi trebuie să continuăm să muncim, aşa cum, ar fi dorit el.

— Da, domnule, făcu Rowe, dându-şi din nou la o parte şuviţa de păr care îi cădea pe frunte.

Mă oprii câtva timp să-i vorbesc, apoi chemai câinii şi-mi continuai drumul. El aşteptă până ce ajunsei la gardul de mărăciniş, după care spuse oamenilor să înceapă lucrul. Când am ajuns la ţarcul poneilor, la jumătatea drumului între casă şi câmpurile în pantă, m-am întors şi am privit peste gardul scund. Căruţele se profilau în lumina slabă, pe coline, caii şi muncitorii nu mai erau decât nişte siluete mişcătoare şi întunecate pe cer, doar căpiţele erau aurite de ultimele raze ale soarelui. Marea, deasupra stâncilor, era de un albastru-închis, aproape violet şi avea acea înfăţişare de plenitudine profundă care apare odată cu mareea înaltă. Bărcile de pescuit ieşiseră şi se îndreptau spre răsărit ca să prindă briza de pe ţărmul mării. Acum, casa era în umbră şi doar o singură rază întârzia pe girueta din vârful turnului, în care se afla orologiul. Am străbătut încet pajiştea şi am ajuns la uşa deschisă.

Obloanele nu erau trase. Seecombe nu dăduse încă ordin servitorilor. Exista ceva plăcut în aspectul acestor ferestre deschise, cu perdelele care se agitau încet şi toate acele încăperi în

spatele acestor ferestre, cunoscute şi îndrăgite. Fumul se înălţa din cămin, drept în sus. Bătrânul Don, prepelicarul, prea bătrân şi anchilozat ca să se mai poată plimba cu mine şi cu ceilalţi câini tineri, care râcâia prundişul sub ferestrele bibliotecii, îşi întoarse capul spre mine şi dădu încet din coadă la apropierea mea.

Îmi dădui seama pentru întâia oară de când aflasem despre moartea lui Ambrose, şi, cu o intensitate ciudată, că tot ceea ce vedeam în clipa aceasta îmi aparţinea. N-aveam niciodată să le împart cu nicio fiinţă vie. Zidurile acestea, ferestrele acestea, acoperişul acesta, clopotul care suna ora şapte în clipa când mă întorceam, tot ansamblul însufleţit al acestei case îmi aparţinea numai mie. Iarba de sub picioarele mele, copacii care mă înconjurau, colinele dindărătul meu, păşunile, pădurile şi chiar şi bărbaţii şi femeile care lucrau pământul acesta, făceau parte din moştenirea mea.

Intrai în casă şi mă oprii în bibliotecă, stând cu spatele la cămin şi cu mâinile în buzunare. Câinii mă urmară ca de obicei şi se culcară la picioarele mele. Seecombe veni să mă întrebe dacă aveam de dat porunci lui Wellington, pentru a doua zi dimineaţă. Doream trăsura şi caii, sau trebuia să-l înşeueze pe Gipsy? Nu, îi spusei, nu am de transmis ordine pentru astă-seară. O să-l văd chiar eu pe Wellington după micul dejun. Doream să fiu trezit la ora obişnuită. El răspunse: „Bine, domnule”, şi ieşi. Domnişorul Philip dispăruse pentru totdeauna, domnul Ashley se întorsese. Era un sentiment ciudat. Simţeam în acelaşi timp o umilinţă şi o ciudată mândrie. Îmi dădeam seama că sunt stăpânit de un fel de siguranţă şi de forţă, pe care nu le cunoscusem altădată, ca şi de o bucurie nouă. Mi se părea că oarecum acesta trebuia să fie într-o oarecare măsură sentimentul care îl cuprinde pe un soldat când i se dă comanda unui batalion; sentimentul de proprietate, de

mândrie şi de răspundere a unui ofiţer care n-a comandat luni şi ani în şir, decât ca secund. Dar spre deosebire de soldat, eu nu va trebui să predau comanda altuia. Era a mea pentru toată viaţa. Conştiinţa pe care o dobândeam pentru acest fapt în acea clipă, în faţa tocului din bibliotecă, îmi procură o clipă de fericire, aşa cum nu mai simţisem niciodată în viaţă, nici înainte şi nici de atunci. Ca toate clipele de felul acesta, ea apăru pe neaşteptate şi pieri tot aşa. Vreun zgomot familiar trebuie să fi rupt vraja, poate un câine s-a mişcat, sau cenuşa a căzut din vatră, sau un servitor a trecut prin camera de deasupra mea ca să închidă ferestrele. Nu-mi mai amintesc. Tot ceea ce îmi aduc aminte este un sentiment de încredere pe care l-am avut în noaptea aceea, impresia unui lucru care zăcea de multă vreme în mine şi care devenise deodată viu. M-am culcat devreme şi am dormit fără vise.

Naşul meu, Nick Kendall, veni a doua zi însoţit de Luiza. Nu exista nicio rudă apropiată care trebuia convocată, deoarece, cu excepţia unor legate lăsate lui Seecombe şi celorlalţi servitori şi donaţiilor obişnuite, făcute săracilor parohiei, văduvelor şi orfanilor, totalitatea bunurilor domeniului îmi reveneau. Nick Kendall îmi citi testamentul, singur în bibliotecă. Luiza se duse să se plimbe în parc. Cu toţi termenii juridici, situaţia era simplă şi clară. Afară de un punct. Italianul Rainaldi spusese adevărat: Nick Kendall era numit tutorele meu, căci moşia nu-mi revenea în mod legal decât atunci când împlineam douăzeci şi cinci de ani.

— Aceasta era o părere a lui Ambrose, spuse naşul meu, scoţându-şi ochelarii şi întinzându-mi documentul, că un tânăr nu ştie ce vrea înainte de douăzeci şi cinci de ani. Tu te-ai fi putut naşte cu o înclinare spre băutură, joc sau femei, şi această clauză este o măsură de precauţie. Am redactat acest testament când tu erai încă la Harrow şi, cu

toate că ştiam amândoi că n-ai niciuna din aceste slăbiciuni, Ambrose ţinu să introducă această clauză. „Philip nu va putea deveni bănuitor, spunea el, şi asta îl va învăţa să fie prudent.” În sfârşit, aşa e şi nu se poate schimba nimic. De fapt, asta nu te va prejudicia deloc, doar că o să trebuiască să mi te adresezi mie când vei vrea bani, cum ai făcut întotdeauna, atât pentru domeniu cât şi pentru cheltuielile personale, încă şapte luni. Ziua ta de naştere e în aprilie, nu-i aşa?

— Trebuie s-o ştii mai bine spusei, eşti naşul meu.

— Ce broscoi caraghios erai, spuse el zâmbind. Îl priveai pe pastor holbând ochii. Ambrose tocmai se întorsese de la Oxford. Te-a ciupit de nas ca să ţipi, spre marea indignare a mătuşii sale. Apoi l-a provocat pe bietul taică-tău să se ia la întrecere la vâsle şi au vâslit de la castel până la Lostwithiel. S-au întors uzi până la piele. N-ai suferit niciodată că n-ai avut părinţi, Philip? Îmi spun adeseori că trebuie să fi fost greu pentru tine să creşti fără mamă.

— Nu ştiu, am răspuns. Nu m-am gândit prea mult la asta. N-am avut nevoie de nimeni altcineva în afară de Ambrose.

— Totuşi… spuse el. N-ar fi trebuit să fie astfel. I-am spus adesea lui Ambrose, dar el nu mă asculta. Ar fi trebuit să fie cineva în casă, o guvernantă, o rudă îndepărtată, ce ştiu eu. Ai crescut fără să cunoşti femeile şi dacă ai să te însori vreodată, situaţia n-o să fie uşoară pentru aceea pe care o vei lua în căsătorie. Îi spuneam Luizei asta la micul dejun…

Se întrerupse cu un aer puţin stânjenit – în măsura în care naşul meu putea avea vreodată un aer stânjenit – ca şi când ar fi spus ceva mai mult decât ar fi vrut.

— Cu atât mai rău, făcui eu, soţia mea, când va sosi clipa, se vă descurca cum va ştii. Admiţând că se va ivi, ceea ce-i puţin probabil. Cred că semăn

prea mult cu Ambrose şi acum ştiu ce trebuie să fi însemnat căsătoria pentru el.

Naşul meu nu răspunse. Atunci i-am povestit vizita mea la vilă şi întâlnirea mea cu Rainaldi; la rândul lui, el îmi arătă scrisoarea pe care i-o scrisese italianul. Era aşa cum mă aşteptam: relata în termeni reci şi convenţionali despre boala şi moartea lui Ambrose, despre regretul lui personal şi despre emoţia şi durerea văduvei care, dacă ar fi să ne luăm după Rainaldi, era inconsolabilă.

— Atât de inconsolabilă, spusei eu naşului meu, că a fugit ca o hoaţă, chiar a doua zi după înmormântare, luând cu ea lucrurile ce-i aparţineau lui Ambrose, în afară de pălăria lui veche pe care a uitat-o. Probabil pentru că era ruptă şi fără valoare.

Naşul meu tuşi. Sprâncenele lui dese se încruntară.

— Nu-i vei imputa totuşi cărţile şi hainele, zise el. Haide, Philip, asta e tot ce i-a rămas.

— Tot ce i-a rămas? repetai. Ce vrei să spui?

— Doar ţi-am citit testamentul, răspunse el. E în faţa ta. E cel pe care l-am redactat pentru el, acum zece ani. Nici un codicil, vezi, cu prilejul căsătoriei lui. Nu cuprinde niciun articol în privinţa soţiei sale. În ultimul an mă aşteptam să primesc o dispoziţie de la el, stabilind cel puţin o donaţie. Aşa-i obiceiul. Probabil că şederea lui în străinătate îl făcuse să nu se îngrijească de acest lucru şi spera mereu să se întoarcă. Apoi a venit boala. Sunt puţin surprins că acest italian, *signor* Rainaldi, pe care se pare că tu îl dispreţuieşti atât de mult, nu menţionează niciun fel de pretenţie din partea doamnei Ashley. Dovedeşte prin asta o mare delicateţe.

— Pretenţie? făcui eu. Dar, la naiba, ce vrei să pretindă când noi ştim perfect că ea e cauza morţii lui?

— Nu ştiu nimic de aşa ceva, replică naşul meu, şi dacă te exprimi astfel faţă de văduva vărului tău, refuz să te ascult.

Se ridică şi începu să-şi strângă actele.

— Deci crezi în povestea asta cu tumoarea? întrebai.

— Desigur, răspunse el. Iată scrisoarea acestui italian, Rainaldi, şi certificatul de deces semnat de doi doctori. Eu îmi amintesc moartea unchiului tău, Philip, tu nu. Simptomele erau asemănătoare. Tocmai de aceea m-am temut când ai primit scrisoarea lui Ambrose şi ai plecat la Florenţa. Faptul că ai ajuns prea târziu ca să-i mai fi fost de un ajutor e una din calamităţile în faţa cărora nimeni nu poate face nimic. E posibil, când mă gândesc la aceasta, că n-a fost o calamitate, ci o binefacere. Ţie nu ţi-ar fi plăcut să-l vezi suferind.

Aş fi fost în stare să-l pălmuiesc pe acest bătrân prost, orb şi încăpăţânat.

— N-ai văzut niciodată scrisoarea a doua, spusei, aceea care a sosit în dimineaţa plecării mele. Uite-o!

O mai aveam încă. O purtam mereu la piept, în buzunarul hainei. I-am întins-o. Şi-a pus din nou ochelarii şi a citit.

— Îmi pare rău, Philip, spuse el, dar chiar această biată şi sfâşietoare mâzgălitură nu-mi poate schimba părerea. Trebuie să admitem faptele. Tu îl iubeai pe Ambrose şi eu de asemeni. Am pierdut în el cel mai bun prieten. Sunt tot atât de îndurerat ca şi tine, când mă gândesc la suferinţele pe care i le pricinuia boala lui mintală, mai mult chiar decât tine, căci le-am văzut la altul. Nenorocirea e că nu vrei să accepţi faptul că omul pe care l-am cunoscut, admirat, iubit, nu mai era acelaşi în clipa în care a murit. Nu mai era răspunzător de ceea ce scria sau spunea.

— Nu cred asta, răspunsei, nu pot s-o cred.

— Tu nu vrei s-o crezi, zise naşul meu, şi în acest caz, nu mai e nimic de adăugat. Dar pentru dragostea faţă de Ambrose şi pentru dragostea tuturor celor care l-au cunoscut şi l-au îndrăgit, pe acest domeniu şi în acest comitat, trebuie să-ţi cer

să nu mai comunici altora felul tău de a vedea. Aceasta n-ar face decât să pricinuiască mâhnire tuturor, şi dacă zvonul ar ajunge vreodată până la văduvă, oriunde s-ar afla ea, ai apare în ochii ei drept un personaj abject şi ar fi îndreptăţită să te urmărească pentru calomnie. Dacă aş fi omul ei de afaceri, aşa cum pare să fie acest italian, n-aş şovăi ca s-o îndemn s-o facă.

Nu-l auzisem niciodată pe naşul meu exprimându-se cu atâta energie. Avea dreptate să spună că nu mai era nimic de adăugat despre acest subiect. Primisem o lecţie. Nu voi mai reveni asupra acestei chestiuni.

— Dacă am chema-o pe Luiza? propusei. A trecut destul de mult timp de când se plimbă în grădină. Rămâneţi amândoi cu mine să cinăm.

Naşul meu fu tăcut în timpul mesei. Îl simţeam încă scandalizat de ce-i spusesem. Luiza se interesă de călătoriile mele, mă întrebă ce părere aveam despre Paris, despre satele franceze, despre Alpi şi despre Florenţa şi răspunsurile mele, cu totul insuficiente, umpleau golurile conversaţiei. Dar ea avea mintea ageră şi remarcă jena. După masă, naşul meu îi adună pe Seecombe şi pe servitori pentru a le comunica diversele legate care li se lăsaseră prin testament şi eu m-am retras cu Luiza în salon.

— Naşul meu e nemulţumit de mine, spusei şi-i explicai de ce.

Ea se uită la mine cu acea privire critică şi iscoditoare cu care eram obişnuit, ţinând capul puţin într-o parte, cu bărbia ridicată.

— Ştii, a spus ea când am sfârşit, cred că ai dreptate. Mă gândesc că sărmanul domn Ashley şi soţia sa n-au fost fericiţi împreună şi că era prea mândru ca să ţi-o scrie înainte de a se îmbolnăvi. După aceea, poate că s-au certat, totul s-a întâmplat pe neaşteptate şi atunci ţi-a scris aceste scrisori. Ce ţi-au spus servitorii despre ea? E tânără sau bătrână?

— N-am întrebat, i-am răspuns. Ce importanţă are asta? Singurul lucru care are însemnătate este că el n-avea încredere în ea în clipa când a murit.

Ea aprobă.

— Asta-i îngrozitor, recunoscu ea. Cât de singur trebuie să se fi simţit!

Un sentiment de caldă prietenie pentru Luiza îmi cuprinse inima. Poate pentru că era tânără ca şi mine părea să aibă mult mai multă intuiţie decât tatăl ei. El îmbătrânea, îmi spusei, îşi pierdea judecata.

— Ar fi trebuit să-l întrebi pe acel italian, Rainaldi, cum arăta, spuse Luiza. Eu aş fi făcut-o, ar fi fost prima mea întrebare. Şi ce s-a întâmplat cu contele, primul ei soţ? Nu mi-ai spus că fusese ucis în duel? Vezi, nici asta nu pledează în favoarea ei. Avea probabil amanţi.

Acest aspect al verişoarei mele Rachel nu se înfăţişase încă imaginaţiei mele. Mi-o închipuiam numai nefastă şi asemănătoare unui păianjen. Nu mă putui opri să nu zâmbesc, cu toată ura mea.

— Asta-i caracteristic unei fete să vadă peste tot amanţi, îi spusei Luizei. Stilete lucitoare sub un portic întunecat. Scări secrete. Ar fi trebuit să te iau cu mine la Florenţa. Ai fi aflat mai multe decât mine.

Ea roşi puternic la cuvintele mele şi-mi spusei că fetele erau tare ciudate. Chiar şi Luiza, pe care o cunoscusem din totdeauna, nu înţelegea gluma.

— În orice caz, continuai eu, dacă această femeie a avut sute de amanţi sau nu, nu mă priveşte. Poate mult şi bine să se ascundă la Roma sau la Neapole, sau ştiu eu unde. Dar într-o zi, o s-o găsesc şi atunci nu va mai râde…

În clipa aceea, naşul meu se întoarse spre noi aşa că tăcui. Părea mai bine dispus.

Probabil că Seecombe, Wellington şi ceilalţi fuseseră mulţumiţi de micile lor moşteniri şi omul cumsecade se simţea că poartă şi el puţin răspunderea acestui fapt.

— Vino să mă vezi cât mai repede, mă adresai Luizei, ajutând-o să se urce în trăsură alături de tatăl ei. Îmi face bine. Îmi place compania ta.

Prostuţa roşi din nou privindu-şi tatăl ca să vadă cum interpreta cuvintele mele, ca şi când nu ne-am fi vizitat de nenumărate ori încă din copilărie. Poate că era impresionată ca şi ceilalţi de noua mea demnitate şi urma să devin şi pentru ea domnul Ashley, în loc de Philip. Intrai în casă zâmbind la gândul că Luiza Kendall, pe care nu de mult o trăgeam de păr, mă privea acum cu respect, dar o uitai aproape imediat, ca şi pe naşul meu, căci aveam multe de făcut acasă, după două luni de absenţă.

Nu mă gândeam să-l revăd pe naşul meu înainte de cel puţin cincisprezece zile, ocupat cum eram cu secerişul şi alte mii de griji, dar nu trecuse nicio săptămână că servitorul său veni călare, pe la prânz, să mă anunţe din partea stăpânului său să mă duc să-l văd; nu se putea deplasa el însuşi, fiind reţinut în casă de un uşor guturai, dar avea să-mi spună ceva.

N-am crezut că e ceva urgent – strângeam în ziua aceea căpiţe de fân – aşa că m-am dus la el a doua zi după-amiază.

L-am găsit singur în cabinetul său. Luiza ieşise în oraş. El avea o expresie ciudată, încurcată. Şi se simţea prost. Am văzut că era tulburat.

— Ei bine, zise el, acum trebuie întreprins ceva şi tu trebuie să hotărăşti exact ce şi în ce moment. Ea a sosit cu vaporul la Plymouth.

— Cine a sosit? întrebai, deşi bănuiam.

Îmi arătă o scrisoare pe care o ţinea în mână.

— Am aici, spuse el, o scrisoare de la verişoara ta Rachel.

Capitolul VII

Îmi întinse scrisoarea. Am privit scrisul, pe pagina îndoită. Nu ştiu ce mă aşteptam să văd. Trăsături îndrăzneţe, poate cu bucle şi înflorituri, sau dimpotrivă o mâzgălitură confuză şi meschină. Am văzut un scris asemănător multor altora, afară de sfârşitul cuvintelor care se prelungeau prin mici trăsături ce urcau şi care le făceau uneori greu de descifrat.

— Nu pare să ştie că am aflat vestea, spuse naşul meu. A trebuit probabil să părăsească Florenţa înainte ca *signor* Rainaldi să-mi fi trimis scrisoarea. În sfârşit, vezi şi tu. Ce crezi despre asta? Îţi voi spune după aceea şi părerea mea.

Am desfăcut scrisoarea. Era scrisă într-o pensiune din Plymouth şi purta data de 13 septembrie.

„Draga domnule Kendall.

Când Ambrose îmi vorbea de dumneavoastră, ceea ce se întâmpla deseori, nu mă gândeam deloc că prima mea comunicare cu dumneavoastră va fi atât de plină de tristeţe. Am sosit la Plymouth, azi-dimineaţă venind din Genova, într-o stare de adâncă durere şi vai! singură.

Iubitul meu a murit la Florenţa în ziua de 20 iulie, după o boală scurtă, dar violentă în manifestările ei. S-a încercat tot ceea ce omeneşte a fost posibil, dar cei mai buni doctori pe care i-am chemat n-au fost în stare să-l salveze. S-a produs o recidivă a unei febre, pe care o contractase în primăvară, dar sfârşitul s-a datorat mai ales unei apăsări asupra creierului, despre care medicii cred că a fost o tumoare latentă timp de luni de zile, care apoi a crescut în mod brusc. Este înmormântat în cimitirul protestant din Florenţa, într-un loc liniştit, pe care l-am ales eu

însămi, puţin mai departe de celelalte morminte englezeşti, printre copaci, aşa cum şi-ar fi dorit el. Despre durerea mea personală şi marele gol din viaţa mea, prefer să nu spun nimic; nu mă cunoaşteţi şi nu vreau să vă întristez cu nenorocirea mea.

Primul meu gând s-a îndreptat spre Philip, pe care Ambrose îl iubea cu atâta duioşie, a cărui durere va fi egală cu a mea. Preţiosul meu prieten şi sfătuitor, signor *Rainaldi, din Florenţa, m-a asigurat că o să vă scrie şi o să vă anunţe ştirea, astfel ca la rândul dumneavoastră să i-o aduceţi la cunoştinţă lui Philip, dar nu mă încred în scrisorile care pleacă din Italia în Anglia şi mă tem că vestea nu v-a parvenit. De aceea, am venit în această ţara. Aduc cu mine toate obiectele personale ale lui Ambrose, cărţile, hainele sale, tot ceea ce Philip va dori să păstreze şi care, de drept, de acum înainte, îi aparţin. Dacă veţi binevoi să-mi spuneţi ce să fac cu ele, cum să le expediez şi dacă trebuie sau nu să-i scriu chiar eu lui Philip, v-aş fi adânc recunoscătoare.*

Am părăsit Florenţa pe neaşteptate, ascultând de un imbold şi fără părere de rău. Nu puteam îndura să rămân acolo odată ce Ambrose se prăpădise. Cât priveşte planurile de viitor, nu am. După o astfel de lovitură, un timp de gândire mi se pare necesar. Nădăjduisem să ajung mai curând în Anglia, dar am fost reţinută la Genova, vaporul care trebuia să mă ducă nefiind în stare să navigheze. Cred că mai există încă membri ai familiei mele Coryn risipiţi în Cornwall, dar necunoscând niciunul, n-am deloc dorinţa să mă impun lor. Aş prefera mai curând să fiu singură. Poale că după ce mă voi odihni un timp, mă voi duce la Londra şi voi lua unele hotărâri.

Aştept instrucţiunile dumneavoastră cu privire la obiectele care au aparţinut soţului meu.

Cu toată sinceritatea, a dumneavoastră

Rachel Ashley"

Am citit scrisoarea o dată, de două ori, poate de trei ori, apoi i-am înapoiat-o naşului meu. Îmi aştepta comentariile. N-am rostit niciun cuvânt.

— Vezi, începu el în sfârşit, că până la urmă ea nu păstrează nimic. Nici măcar o carte sau o pereche de mânuşi. Totul este al tău.

N-am răspuns.

— Nu cere să vadă casa, continuă el, casa care ar fi fost a ei dacă Ambrose ar fi trăit. Îţi dai bine seama că această călătorie pe care o face, ar fi făcut-o împreună, dacă lucrurile s-ar fi petrecut altfel? Aceasta ar fi însemnat sosirea la ea acasă. E o deosebire, nu? Toţi oamenii de pe moşie urându-i bun venit, servitorii veseli şi agitaţi, vizitele vecinilor… În loc de asta, o pensiune retrasă la Plymouth. Poate fi amabilă sau nu, nu ştiu, n-am văzut-o niciodată, dar constat un fapt: nu cere nimic, nu reclamă nimic. Totuşi ea e doamna Ashley. Îţi cer scuze, Philip. Îţi cunosc părerea şi tu nu vrei să ţi-o schimbi. Dar, atât ca prieten a lui Ambrose, cât şi ca executor testamentar, nu pot sa nu răspund când văduva lui soseşte singură şi fără prieteni în această ţară. Avem o odaie de oaspeţi în casă. Ea va fi un oaspete binevenit până ce o să-şi facă planuri noi.

Mă apropiai de fereastră. Se părea că Luiza nu ieşise din casă. Dar, cu un coş pe braţ ea tăia florile veştejite din grădină, înălţă capul, mă văzu şi-mi făcu semn cu mâna. Mă întrebam dacă naşul meu îi citise şi ei scrisoarea.

— Ei bine, Philip, spuse el. Poţi să-i scrii sau nu, cum doreşti. Nu cred că ai chei s-o vezi şi dacă ea primeşte invitaţia mea, nu-ţi cer sa vii aici în timpul şederii sale. Dar trebuie cel puţin să-i trimiţi o scrisoare de mulţumire pentru lucrurile pe care ţi le aduce. Aş putea menţiona asta în *post-scriptum,* când îi voi scrie.

Am părăsit fereastra şi l-am privit.

— De ce-ţi închipui că nu doresc s-o văd? l-am întrebat. Dimpotrivă, doresc foarte mult. Dacă-i impulsivă, aşa cum mi se pare după această scrisoare – mi-amintesc că mi-a spus-o şi Rainaldi – ei bine, şi eu am să ascult de impulsurile mele. Nu un impuls m-a determinat să plec Ia Florenţa?

— Atunci? întrebă naşul meu, încruntând sprâncenele, cu o privire neîncrezătoare.

— Când vei scrie la Plymouth, reluai eu, spune-i că Philip Ashley aflase despre moartea lui Ambrose. Că s-a dus la Florenţa după primirea celor două scrisori, că a vizitat vila Sangalletti, i-a văzut pe servitori, a vorbit cu preţiosul ei prieten şi sfătuitor, *signor* Rainaldi, şi că s-a întors. Spune-i că-i un om simplu, care duce o existenţă simplă. Că n-are maniere frumoase, conversaţie şi că-i puţin obişnuit cu societatea femeilor şi chiar cu societatea în general. Totuşi, dacă doreşte să cunoască şi să viziteze căminul fostului ei soţ, casa lui Philip Ashley îi stă la dispoziţie verişoarei Rachel, oricând va dori să vină.

Mă înclinai, cu mâna pe inimă.

— N-aş fi crezut niciodată că vei deveni atât de aspru, rosti cu glas încet naşul meu. Ce ţi s-a întâmplat?

— Nu mi s-a întâmplat nimic, răspunsei, doar că simt mirosul sângelui, asemenea unui cal de luptă. Ai uitat că tatăl meu era soldat?

Am ieşit în grădină s-o găsesc pe Luiza. Ştirile recente o frământau mai mult decât pe mine. I-am luat mâna şi am pornit spre seră. Ne-am instalat acolo ca doi conspiratori.

— În halul în care se află casa ta nu poţi primi pe cineva, începu ea numaidecât, mai ales pe o femeie cum e contesa, cum e doamna Ashley. Vezi, nu mă pot abţine să n-o numesc şi eu contesă, aşa mi se pare mai firesc. Dar bine, Philip, sunt doar douăzeci de ani de când nicio femeie n-a mai locuit la voi: Ce cameră îi vei da? Şi gândeşte-te la praf! Nu numai din odăile de sus, dar chiar şi din

salon. Am observat acest lucru săptămâna trecută…

— Toate astea n-au nicio importanţă, spusei eu cu ne-răbdare: N-are decât să şteargă praful, dacă o supăra. Cu cât casa îi va displace mai mult, cu atât voi fi mai satisfăcut. Să cunoască, în sfârşit, viaţa fericită şi fără griji pe care o duceam Ambrose şi cu mine. Nimic asemănător cu vila ei.

— Oh, dar n-ai dreptate! exclamă Luiza. Totuşi, nu trebuie să treci drept un bătrân sau un urs. Asta te-ar pune în inferioritate, chiar înainte de a-i fi vorbit. Nu uita că şi-a petrecut toată viaţa pe continent, că este obişnuită cu rafinamente excesive, cu numeroşi servitori – se spune că servitorii străini sunt mult mai buni decât ai noştri – şi ea şi-a adus desigur, numeroase toalete, poate bijuterii, afară de obiectele personale ale domnului Ashley. Trebuie să fi auzit vorbindu-se atât de mult despre casă, încât cu siguranţă se aşteaptă să vadă ceva foarte frumos, în genul vilei ei. Dacă-i aşa, Philip, cred că nu vrei să-i arăţi această dezordine, praful, mirosul de cuşcă de câini, chiar dacă n-ar fi decât în memoria lui Ambrose.

Fireşte că mă înfuriai.

— Ce dracu vrei să spui? întrebai. Casa mea miroase a cuşcă de câini? Este casa unui bărbat, simplă şi confortabilă şi aşa va rămâne. Nici Ambrose, nici eu n-am avut niciodată gustul pentru mobile aiurite şi micile bibelouri care cad şi se sparg cum le atingi.

Avu bunăvoinţa să pară că se căieşte.

— Îţi cer iertare, zise ea, nu voiam să te jignesc. Ştii bine că-ţi ador casa. Dar nu mă pot împiedica să spun ce gândesc despre felul cum e întrebuinţată. Nu se reface nimic niciodată. E lipsită de căldura şi, trebuie într-adevăr s-o spun, de confort.

Mă gândeam la salonul strălucitor şi bine aranjat unde ea îl primea pe naşul meu să-şi petreacă

serile. Ştiam ce preferam, şi desigur şi el, între această cameră sau biblioteca mea.

— Atâta pagubă pentru lipsa de confort, zisei. Ambrose se mulţumea cu el, şi eu de asemeni şi cred că pentru câteva zile – oricare ar fi timpul cât va binevoi să mă onoreze cu prezenţa ei – verişoara mea Rachel va fi mulţumită.

Luiza mă privi clătinând din cap.

— Eşti incorigibil, spuse ea. Dacă doamna Ashley este femeia pe care mi-o închipui, după o privire aruncată asupra casei, se va duce să se refugieze la Saint Austell, sau la noi.

— După ce voi termina cu ea, n-o să ţi-o mai disput.

Luiza mă privi curioasă.

— Ai îndrăzni într-adevăr s-o chestionezi? întrebă ea. Cu ce-ai începe?

Ridicai din umeri.

— Nu pot şti înainte de a o vedea. Va încerca să scape, lăudându-se, sunt convins, sau va simula marea emoţie, va geme, va avea crize de nervi. Aceasta nu mă deranjează. O voi privi cu plăcere zbătându-se.

— Nu cred că se va lăuda, spuse Luiza, nici că va avea crize de nervi. Va intra cu simplitate în casă şi va lua frâiele în mână. Nu uita că ea e obişnuită să dea porunci.

— N-o să le dea în casa mea!

— Sărmanul Seecombe! Mi-ar plăcea să văd ce mutră va face. Ea îi va arunca lucrurile în cap dacă nu va veni imediat ce-l sună. Italiencele sunt foarte pătimaşe, ştii, foarte violente. Am auzit totdeauna spunându-se aşa.

— Ea nu-i italiancă decât pe jumătate, i-am amintit, şi îl cred pe Seecombe destul de capabil să se apere. Poate că o să plouă timp de trei zile şi o să stea ţintuită în pat din cauza reumatismelor.

Am râs împreună, în seră, ca doi copii, dar aveam inima mai puţin uşoară decât voiam să las să se creadă. Zvârlisem invitaţia ca o sfidare şi

cred că regretam de pe acum, dar nu-i spusei nimic Luizei. Am regretat şi mai mult încă, atunci când am privit în jurul meu, la întoarcerea acasă. Dumnezeule, ce făcusem! Doar respectul m-a oprit să mă întorc la naşul meu şi să-l rog să nu adauge niciun mesaj din partea mea, când va scrie la Plymouth.

Ce voi face cu femeia asta în casa mea? În realitate ce i-aş spune? Ce atitudine aş lua? Dacă Rainaldi avusese răspuns la toate, ea va fi mai bine pregătită decât el. Atacul direct nu va reuşi poate şi de altfel ce spusese italianul despre tenacitate şi despre femeile răzbătătoare? Dacă avea să se arate vulgară, palavragioaică şi obraznică, socoteam că voi şti cum să-i închid gura. Un argat de la fermă se încurcase cu o cumătră de asta care pretindea că-l urmăreşte deoarece îşi călcase promisiunea de căsătorie; nu mi-a trebuit multă vreme s-o expediez în Devonul ei natal. Dar mieroasă, insinuantă, cu pieptul cutremurat de suspine şi privirea nevinovată voi şti cum să mă port cu ea? Credeam că dacă întâlnisem femei de acest fel la Oxford şi dacă descoperisem că o mare sinceritate în vorbă, mergând până la brutalitate, le închidea repede gura, mă voi descurca şi cu ea. Nu, cercetând bine lucrurile, eram destul de sigur de mine, destul de convins că odată în faţa verişoarei mele Rachel, nu-mi va fi greu să-mi dau drumul la gură. Dar pregătirile pentru primirea ei mă plictiseau îngrozitor ca şi comedia politeţei înainte de a recurge la mijloace mai tari.

Spre marea mea uimire, Seecombe primi fără neplăcere ideea acestei vizite. S-ar fi spus aproape că se aştepta la ea. Îl anunţai, pe scurt, că doamna Ashley sosise în Anglia, aducând cu ea lucrurile lui Ambrose. Şi că era posibil să vină la noi acasă pentru un scurt timp, înainte de sfârşitul săptămânii. Nu-şi lăsă în jos buza inferioară ca de obicei când era preocupat şi mă ascultă cu seriozitate.

— Da, domnule, spuse el. E foarte firesc. Vom fi toţi fericiţi s-o primim pe doamna Ashley.

Îl privii pe deasupra pipei, amuzat de aerul lui ceremonios.

— Credeam, zisei eu, că semeni cu mine şi că nu ţii să vezi femei în casă. Vorbeai cu totul altfel când te-am înştiinţat că domnul Ambrose se căsătorise şi ca soţia lui va fi stăpână aici.

El păru scandalizat. De data asta buza i se îngroşă.

— Nu era acelaşi lucru, domnule, spuse el, de atunci s-a întâmplat această tragedie. Biata doamnă e văduvă. Domnul Ambrose ar fi dorit să facem tot ce putem pentru ea, mai ales că după cum se pare – el tuşi discret – doamna Ashley nu s-a ales cu niciun profit de pe urma testamentului.

Mă întrebai cum dracu ştia asta şi l-am întrebat.

— Toată lumea vorbeşte, domnule, răspunse el. Tot domeniul. Dumneavoastră, domnule Philip, moşteniţi totul şi văduva n-are nimic. Vedeţi, nu-i obiceiul. În toate familiile, bogate sau sărace, există totdeauna o donaţie pentru văduvă.

— Mă mir, Seecombe, făcui eu, că dai ascultare bârfelilor.

— Nu sunt bârfeli, domnule, replică el cu demnitate. Ce priveşte familia Ashley, ne priveşte pe toţi. Noi, servitorii, n-am fost uitaţi…

Mi-l închipuiam ţinând sfat în apartamentul său din dependinţele casei, biroul intendentului, cum era numit din timpuri străvechi. Acolo, veneau să sporovăiască şi să bea un pahar de bere, Wellington, bătrânul vizitiu, Tamlyn, grădinarul-şef şi primul pădurar – niciunul din tinerii servitori nu era fireşte admis – şi se discuta testamentul pe care îl crezusem atât de secret, cu atitudini nedumerite şi clătinări din cap.

— Nu e vorba de uitare, explicai eu cu răceală. Domnul Ashley era în străinătate, prea departe de casă pentru a se putea ocupa de afacerile lui. Nu se

aştepta să moară acolo. Dacă s-ar fi întors, lucrurile s-ar fi petrecut cu totul altfel.

— Da, domnule, spuse el, aşa gândeam şi noi.

Oh, n-aveau decât să continue să facă mutre şi să plescăie din limbă, întrebându-se despre motivele testamentului, asta nu schimba nimic din el! Dar m-am întrebat, într-o străfulgerare neaşteptată de amărăciune, care ar fi fost atitudinea lor faţă de mine, dacă în definitiv n-aş fi moştenit domeniul. Respectul lor ar mai fi dăinuit? Stima lor? Credinţa lor? Sau aş fi fost tânărul domnişor Philip, o rudă săracă, ocupând o odăiţă în fundul unui coridor al casei? Am golit scrumul din pipă, era uscată şi mirosea a praf. Câţi oameni erau, mă întrebam, care mă iubeau şi mă serveau pentru mine însumi?

— Bine, Seecombe, zisei. O să te previn dacă doamna Ashley se hotărăşte să vină. Nu prea ştiu ce cameră să-i dau. Mă bizui pe dumneata pentru asta.

— Oh, dar, domnule. Philip, spuse Seecombe neputându-şi reţine surprinderea, va trebui să-i daţi doamnei Ashley camera domnului Ashley. Aşa se cuvine.

L-am privit, prea scandalizat ca să-i răspund, apoi, temându-mă să nu mi se întipărească sentimentele pe chip am întors obrazul.

— Nu, spusei, nu-i cu putinţă. O să mă instalez eu în camera domnului Ashley. Chiar voiam să-ţi vorbesc. Am hotărât asta acum câteva zile…

Era o minciună. Nu mă gândisem niciodată la asta, înainte de aceasta clipă.

— Foarte bine, domnule, făcu el. În cazul ăsta, camera albastră cu cabinetul de toaletă ar putea să placă doamnei Ashley.

Şi se retrase.

„Dumnezeule, mă gândii eu, s-o instalez pe femeia aceasta în camera lui Ambrose! Ce profanare!” M-am trântit în fotoliul meu şi am muşcat ţeava pipei. Mă simţeam enervat,

stingherit, bolnav de toată această poveste. Era o nebunie că-i trimisesem acea invitaţie prin naşul meu, o nebunie că o aduceam în această casă. De ce, Dumnezeule, de ce m-am vârât într-o asemenea încurcătură? Şi prostul acesta de Seecombe cu ideile lui în legătură cu ce trebuie şi ce nu trebuie…

Invitaţia fu primită. Ea răspunse naşului meu şi nu mie. Ceea ce Seecombe ar fi socotit fără îndoială foarte potrivit. Invitaţia nu fusese făcută de mine direct, trebuia deci să răspundă în acelaşi, fel. Va fi gata pregătită, spunea ea, când ne va conveni să trimitem s-o ia şi dacă aceasta nu ne va conveni, va veni cu poştalionul. Răspunsei tot prin intermediul naşului meu, că o să-i trimit berlina vineri. Nu ne mai puteam răzgândi.

Vinerea sosi prea repede. Într-o zi, cu vreme schimbătoare, cu vijelie. Aceasta se întâmpla deseori în a treia săptămână a lunii septembrie în timpul mareelor înalte. Norii erau jos, gonind de-a curmezişul cerului, venind de la sud-vest şi ameninţând cu ploaie pentru acea seară. Speram într-adevăr că va ploua. Una din ploile noastre torenţiale şi pe deasupra şi cu puţină furtună. Urarea de bun venit a provinciei noastre din apus. Nimic din cerurile Italiei.

Îl trimisesem, din ajun, pe Wellington cu trăsura. Urma să petreacă noaptea la Plymouth şi să se întoarcă cu ea. De când anunţasem servitorilor sosirea doamnei Ashley, o activitate nouă domnea în casă. Chiar şi câinii o simţeau şi mă urmau pretutindeni. Seecombe mă făcea să mă gândesc la un preot bătrân care, după ce ani de zile a stat deoparte de orice slujbă religioasă, începe brusc să oficieze rituri uitate. Venea şi pleca, misterios, solemn, cu un mers tăcut – îşi cumpărase papuci cu tălpi de pâslă – şi obiecte de argintărie pe care nu le văzusem în viaţa mea îşi făceau apariţia în sufragerie şi veneau să împodobească masa şi bufetul. Relicve, fără

îndoială, din timpul unchiului meu Philip. Candelabre mari, zaharniţe, pahare şi până şi o cupă de argint umplută – să mă ierte Dumnezeu – cu trandafiri şi aşezată în mijlocul mesei.

— De când, îl întrebai, oficiezi slujbe? Nu uita tămâia şi apa sfinţită!

Niciun muşchi nu i se clinti pe obraz. Se dădu îndărăt cu un pas pentru a aprecia aranjarea relicvelor.

— I-am spus lui Tamlyn să aducă flori din grădină. Servitorii tocmai le culeg. Ne vor trebui flori în salon, în camera albastră, în cabinetul de toaletă şi în budoar.

Încreţi sprâncenele privindu-l pe tânărul John, feciorul de la bucătărie, care înainta, aplecându-se sub greutatea celei de a doua perechi de candelabre.

Câinii mă priveau tare întristaţi. Unul din ei se duse să se ascundă sub bancheta din vestibul. Mă urcai în camera albastră. Doar Dumnezeu ştie când intrasem pentru ultima oară acolo. N-aveam niciodată musafiri şi ea se asocia în mintea mea cu o partidă de-a v-aţi ascunselea într-o îndepărtată zi de Crăciun când Luiza venise cu naşul meu. Îmi aduceam aminte că mă strecurasem în camera tăcută şi mă ascunsesem sub pat, în praf. Îmi aminteam, în mod vag, că Ambrose spusese într-o zi că era odaia mătuşii Phoebe şi că mătuşa Phoebe se dusese după aceea să locuiască în comitatul Kent şi murise acolo.

Nu mai rămăsese nicio urmă a ei acum. Valeţii, sub conducerea lui Seecombe, munciseră din greu şi o izgoniseră pe mătuşa Phoebe din odaie odată cu praful anilor. Ferestrele erau deschise spre parc şi soarele dimineţii strălucea pe covoarele bine bătute. Un aşternut proaspăt de o fineţe care mi-era necunoscută, împodobea patul. Mă întrebam dacă ligheanul şi cana aceasta fuseseră totdeauna în cabinetul de toaletă alăturat? Şi berjera făcea parte din mobilier? Nu-mi aminteam niciunul din aceste

obiecte, dar nu mi-o mai aminteam nici pe mătuşa Phoebe, care emigrase în comitatul Kent înainte de naşterea mea. Ei bine, ceea ce-i servise mătuşii, putea să-i slujească foarte bine şi verişoarei Rachel!

A treia încăpere, comunicând cu odaia printr-o arcadă şi completând apartamentul, fusese budoarul mătuşii Phoebe. Acolo, de asemenea se măturase, se deschiseseră ferestrele. Cred ca nici acolo nu intrasem din epoca jocurilor de-a v-aţi ascunselea. Exista acolo un portret al lui Ambrose, pe perete, deasupra căminului, pictat pe când era tânăr. Nici nu ştiam de existenţa lui şi trebuie să-l fi uitat şi el. Dacă tabloul ar fi fost opera unui pictor celebru, s-ar fi aflat jos, în mijlocul celorlalte portrete de familie; faptul că fusese aruncat aici, într-o odaie unde nu se intra niciodată, dovedea că nu i se acorda nicio consideraţie. Ambrose era înfăţişat în picioare, cu puşca sub braţ şi cu o potârniche în mâna stângă. Ochii lui priveau într-ai mei şi gura schiţa un zâmbet. Purta părul mai lung decât i-l văzusem vreodată. Nu exista nimic cu adevărat impresionant nici în tablou, nici în chipul care îl înfăţişa. Un lucru totuşi: ciudata lui asemănare cu mine. Am privit oglinda, apoi, din nou, portretul: singura deosebire era în forma ochilor puţin mai îngustă decât la mine şi în nuanţa mai întunecată a părului său. Tânărul din portret şi cu mine am fi putut fi fraţi, aproape gemeni. Această neaşteptată descoperire a asemănării noastre mă îmbărbăta. Aveam impresia că tânărul Ambrose îmi zâmbea şi-mi spunea: „Sunt cu tine”. Şi vârstnicul Ambrose, şi el mi se părea foarte aproape. Am închis uşa din nou în urma mea şi străbătând iarăşi budoarul şi camera albastră, am coborât scara.

Am auzit un zgomot de roţi pe alee. Era Luiza, venită cu şareta, cu jerbe mari de margarete şi dalii aşezate pe capră, alături de ea.

— Pentru salon, strigă ea, zărindu-mă. Mă gândeam că Seecombe va fi mulţumit.

Seecombe, care trecea în clipa aceea prin vestibul cu escorta lui de acoliţi, păru jignit. Se opri, foarte ţeapăn, în timp ce Luiza intra în casă, aducând florile.

— Nu trebuia să vă osteniţi, domnişoară, zise el. Am aranjat totul cu Tamlyn. S-au adus din grădină toate florile de care era nevoie.

— O să le aranjez eu, spuse Luiza, servitorii dumitale ar sparge vazele. Sper că aveţi vaze sau florile au fost vârâte în borcane de dulceaţă?

Chipul lui Seecombe era un model de demnitate jignită. M-am grăbit s-o împing pe Luiza în bibliotecă şi am închis uşa.

— M-am gândit, rosti Luiza în şoaptă, că poate ai vrea să rămân aici să supraveghez pregătirile şi s-o primesc pe doamna Ashley. Tata ar fi venit şi el, dar nu se simte prea bine şi cu vremea asta ameninţătoare, am socotit că-i preferabil să nu iasă. Ce spui? Să rămân? Florile astea nu erau decât un pretext…

M-am simţit cam enervat că ea şi naşul meu mă socotiseră atât de incapabil şi tot aşa şi pe bietul Seecombe, care se spetise muncind de trei zile.

— E drăguţ din partea ta s-o propui, răspunsei, dar cu totul inutil. Nu avem nevoie de alţii.

Păru dezamăgită. Ardea, fără îndoială, de curiozitate şi de dorinţa de a o vedea pe invitata mea. Nu i-am spus că aveam de gând să nu fiu acasă la sosirea ei.

Luiza privi odaia cu un ochi critic, dar nu făcu comentarii. Fără îndoială, descoperise multe greşeli, dar avu bunăvoinţa să nu pomenească nimic despre asta.

— Dacă vrei, poţi urca să vezi camera albastră, i-am spus; pentru a-i atenua dezamăgirea.

— Camera albastră? se miră Luiza. E aceea care dă spre răsărit, deasupra salonului, nu-i aşa? Nu-i oferi deci camera domnului Ashley?

— Nu, zisei. În camera lui Ambrose locuiesc eu.

Stăruinţa pe care toată lumea o punea vrând să-i ofere văduvei camera lui Ambrose, îmi trezi supărarea, mă scoase din fire.

— Dacă ţii într-adevăr să aranjezi florile, cere vaze lui Seecombe, o povăţuit eu, îndreptându-mă spre uşă. Am o mulţime de lucruri de făcut şi voi lipsi aproape toată ziua.

Strânse florile, privindu-mă.

— Eşti enervat, spuse ea.

— Nu sunt enervat. Am nevoie doar să fiu singur.

Ea roşi şi se întoarse, iar eu simţii cum mă mustră conştiinţa, care mă chinuie totdeauna când jignesc pe cineva.

— Iartă-mă, Luiza, i-am spus, bătând-o pe umăr, nu mă lua în seamă. Şi-ţi mulţumesc că ai venit, că ai adus flori şi că ai propus să rămâi.

— Când te voi revedea ca să-mi vorbeşti despre doamna Ashley? întrebă ea. Ştii că ard de nerăbdare să aflu totul. Fireşte, dacă tata se simte mai bine, o să coborâm duminică la biserică, dar toată ziua de mâine mă voi întreba…

— Te vei întreba ce? făcui eu. Dacă am aruncat-o pe verişoara Rachel peste faleză? Aş fi în stare, dacă mă enervează prea mult. Ascultă, ca să-ţi fac plăcere, o să merg mâine călare până la Pelyn, doar ca să ţi-o descriu. Asta îţi ajunge?

— Va fi foarte bine, răspunse ea zâmbind şi se duse să-l caute pe Seecombe ca să-i ceară vaze.

M-am plimbat toată dimineaţa, şi m-am întors pe la două, înfometat, după cavalcada mea călare. Am înfulecat nişte carne rece şi am băut un pahar cu bere. Luiza plecase. Seecombe şi valeţii îşi terminau masa de prânz în odaia lor.

Am mâncat sandvişul cu carne şi pâine, singur, în picioare, în bibliotecă. Singur, pentru ultima oară, mă gândii. Chiar deseară, ea va fi aici, fie în cameră, fie în salon, prezentă, necunoscută şi duşmănoasă, lăsându-şi amprenta asupra zidurilor

mele, asupra casei mele. Venea că o intrusă în căminul, meu. N-o doream. N-o voiam nici pe ea, nici altă femeie cu ochi pătrunzători, cu degete hrăpăreţe, impunându-se în atmosfera intimă, care nu era decât a mea. Casa era calmă şi tăcută şi eu făceam parte din ea, îi aparţineam, aşa cum îi aparţinuse şi Ambrose şi îi mai aparţinea încă, prezent printre timbrele sale. Nu, n-aveam nevoie de nimeni altcineva ca să-mi tulbure liniştea.

M-am uitat în jurul meu, aproape cu o privire de rămas bun, apoi am ieşit din casă şi m-am înfundat în pădure.

Socotisem că Wellington nu va sosi cu trăsura înainte de ora cinci şi m-am hotărât deci să stau afară până după ora şase. O să mă aştepte pentru masă. Seecombe primise dinainte dispoziţiile necesare. Dacă îi va fi foame, îşi va înfrâna pofta de mâncare până la sosirea stăpânului casei. Îmi făcu plăcere sa mi-o închipui şezând singură în salon, gătită, plină de sentimentul importanţei ei, şi niciun om care s-o primească.

Continuai să mă plimb prin vânt şi ploaie, urcând aleea spre răspântia celor Patru Drumuri, mergând spre răsărit până la hotarele moşiei noastre, apoi coborând prin pădure pentru a ajunge la fermele izolate, unde am avut grijă să mă opresc şi să vorbesc o clipă cu fermierii, doar ca să mai omor timpul. Am mers apoi de-a lungul parcului şi am trecut de coline pentru a mă întoarce, în sfârşit, prin câmpurile de la Barton, tocmai când se însera. Eram ud, dar nu-mi păsa.

Am deschis uşa vestibulului şi am intrat în casa. Mă aşteptam să văd acolo semnele unei sosiri, lăzi, cufere, pleduri de călătorie, coşuri; dar totul era ca de obicei.

Focul ardea în bibliotecă, odaia însă era goală. În sufragerie un singur tacâm. Îl sunai pe Seecombe.

— Ei bine? făcui eu.

El arboră un aer nou, plin de importanţă, şi vorbi cu ton măsurat.

— Doamna a sosit, spuse el.

— Nici nu mă îndoiesc, i-am răspuns, trebuie să fie aproape şapte. A adus bagaje? Ce-ai făcut cu ele?

— Doamna a adus puţine lucruri personale. Lăzile şi valizele erau ale domnului Ambrose. Toate au fost duse sus, în fosta dumneavoastră cameră, domnule.

— Ah, am exclamat.

M-am apropiat de foc şi am împins un buştean cu piciorul. N-aş fi mărturisit pentru nimic în lume că mâinile îmi tremurau.

— Unde e doamna Ashley? am întrebat.

— Doamna s-a retras în camera ei, domnule, spuse el. Părea obosită şi vă roagă s-o scuzaţi dacă nu coboară la cină. I-am trimis ceva de mâncare acum aproape o oră.

Am simţit o uşurare auzind aceste cuvinte, dar şi un fel de dezamăgire.

— Cum a călătorit? m-am interesat eu.

— Wellington spune că şoseaua, după Lisbeard, era proastă, domnule, răspunse el, şi că bătea tare vântul. Unul din cai s-a despotcovit şi, au trebuit să se ducă la potcovar înainte de a ajunge la Lostwithiel.

— Hm…

M-am întors cu spatele spre foc, ca să-mi încălzesc pulpele.

— Sunteţi ud leoarcă, domnule, zise Seecombe. Ar trebui să vă schimbaţi hainele, căci altfel o să răciţi.

— Mă duc s-o fac, răspunsei.

Apoi, privind în jurul meu:

— Unde sunt câinii?

— Cred că au urmat-o pe doamna sus, răspunse el, Don, în orice caz. De ceilalţi, nu sunt sigur.

Continuai să-mi încălzesc picioarele. Seecombe mai vorbi o clipă despre câini pentru a prelungi

convorbirea.

— Bine, spusei eu, o să fac o baie şi o să mă schimb. Spune unuia dintre servitori să-mi aducă sus apă caldă. O să mănânc peste o jumătate de ceas.

Cinai singur în scara aceea, în faţa candelabrelor de curând lustruite şi a cupei de argint umplută cu trandafiri. Seecombe stătea în spatele scaunului meu, dar nu ne vorbeam. Tăcerea trebuie să fi fost un chin pentru el, căci ştiam cât de mult dorea să comenteze această nouă sosire. Cu atât mai rău, n-avea decât să aibă puţină răbdare, va putea să se bucure din toată inima mai târziu în biroul intendentului.

Când terminai cina, John intră în odaie şi-i şopti câteva cuvinte. Seecombe se apropie de masă şi se aplecă deasupra umărului meu.

— Doamna v-a trimis vorbă că, dacă doriţi s-o vedeţi, după ce veţi fi cinat, va fi fericiră să vă primească, spuse el.

— Mulţumesc, Seecombe.

Când ei părăsiră camera, făcui un lucru care nu era deloc în obiceiurile mele, decât după o mare oboseală, o lungă plimbare călare, de pildă, o zi de vânătoare deosebit de obositoare sau vreo furtună de vară suportată pe velier în tovărăşia lui Ambrose. Mă apropiai de bufet şi-mi turnai un pahar de brandy. După aceea, urcai scara şi bătui la uşa micului budoar.

Capitolul VIII

O voce şoptită, abia perceptibilă, mă rugă să intru. Cu toate că se înserase şi fuseseră aprinse lumânările, perdelele nu erau trase şi ea stătea în faţa ferestrei, privind grădina. Stătea cu spatele, mâinile îi erau încrucişate pe genunchi. Crezuse probabil că un servitor bătuse la uşă, căci nu se mişcă la intrarea mea. Don era culcat în faţa focului, cu botul între labe, iar lângă el cei doi câini mai tineri. Nimic nu se schimbase în odaie, nu erau nici sertare deschise la micul birou, nici haine aruncate pe scaune, nimic din dezordinea unei sosiri recente.

— Bună seara, spusei, şi glasul meu sună forţat şi nefiresc în mica încăpere.

Ea se întoarse, se ridică numaidecât şi veni spre mine. Lucrul se petrecu atât de repede încât n-avui timpul să adun cele o sută de imagini pe care mi le creasem despre ea în cursul celor optsprezece luni care trecuseră. Femeia care mă urmărise în timpul nopţilor şi zilelor, care îmi obsedase veghile şi-mi tulburase visurile, era acum lângă mine. Rămasei foarte uimit când o văzui atât de mică. Îmi ajungea abia până la umăr. N-avea nici talia Luizei, nu era nici lată în spate ca ea. Era îmbrăcată într-o rochie neagră, mată, care o făcea palidă, şi avea nişte dantele la gât şi la manşete. Părul ei era brun, cu o cărare la mijloc şi înnodat într-un coc pe ceafă, trăsăturile clare şi regulate. Singurul lucru mare erau ochii, care la vederea mea se măriră şi mai mult, părând deodată să mă recunoască, surprinsă, ca ochii unei căprioare, apoi trecură la uimire şi de la uimire la tristeţe şi aproape la groază. Văzui cum sângele îi năvăleşte în obraz, apoi cum i se retrage, cred că îi pricinuisem un şoc asemănător

celui pe care mi-l provocase ea mie. Ar fi fost greu de spus care dintre noi era mai tulburat, mai jenat.

Plecai ochii spre dânsa, ea îi ridică spre mine şi trecu mai bine de o clipă înainte ca vreunul din noi să fi spus ceva. Când vorbirăm, o făcurăm amândoi deodată.

— Sper că te-ai odihnit puţin, spusei eu cu răceală, iar ea: — Îţi datorez scuze, apoi răspunse repede vorbelor mele printr-un: — Mulţumesc, Philip, fireşte, şi apropiindu-se de foc, se aşeză pe un taburet scund şi-mi arătă un fotoliu în faţa ei. Don, bătrânul prepelicar se întinse şi căscă apoi, aşezându-se pe labele din spate, puse capul pe genunchii ei.

— Asta-i Don, nu-i aşa? zise ea punând mâna pe botul lui. Şi are paisprezece ani.

— Da, răspunsei, s-a născut cu o săptămână înainte de ziua în care împlineam eu zece ani…

— L-ai găsit în coaja unei plăcinte la micul dumitale dejun, continuă ea. Ambrose se ascunsese îndărătul paravanului din sufragerie şi te privea deschizând volovanul. El mi-a spus că n-a uitat niciodată uimirea dumitale când ai ridicat capacul şi Don a ieşit afară. Aveai zece ani şi era întâi aprilie…

Încetă să-l privească pe Don, pe care îl mângâia, ca să-mi zâmbească şi spre marea mea uimire văzui în ochii ei lacrimi, care dispărură aproape numaidecât.

— Îţi cer scuze că n-am coborât să cinez, spuse ea. Ai făcut atâtea pregătiri pentru mine şi probabil că trebuie să te fi întors mai devreme decât ai dorit. Dar eram foarte obosită. Dacă aş fi venit la masă, aş fi avut o figură jalnică. M-am gândit că ai prefera să mănânci singur.

Mi-am amintit cum am cutreierat pe jos, prin domeniu, numai ca s-o fac să aştepte şi nu răspunsei nimic. Unul din câinii tineri se trezi şi-mi linse mâna. Îl trăsei de urechi pentru a-mi păstra cumpătul.

— Seecombe mi-a spus cât de ocupat eşti şi cât ai de muncă, zise ea. Nu vreau ca vizita mea să te deranjeze câtuşi de puţin. Voi găsi foarte bine drumul singură şi voi fi foarte fericită. Nu trebuie să-ţi schimbi, pentru mine, ziua dumitale de mâine. Vreau să-ţi spun numai un lucru: mulţumesc, Philip, că m-ai lăsat să vin. Nu cred că ţi-a fost uşor.

Se sculă şi se duse la fereastră, să tragă perdelele. Ploaia bătea în geamuri. Poate că ar fi trebuit s-o iau înainte şi să trag eu perdelele în locul ei. Mă ridicai stângaci şi schiţai un gest spre a o face, dar era prea târziu. Se reîntoarse lângă foc şi ne reluarăm scaunele.

— A fost o impresie foarte ciudată, zise ea, să merg cu trăsura prin parc şi să ajung în casa unde mă aştepta Seecombe, lângă uşă. Vezi, o făcusem de atâtea ori în imaginaţie. Exact aşa cum îmi închipuiam. Holul, biblioteca, tablourile de pe pereţi… Orologiul bătea ora patru când trăsura s-a oprit în faţa porţii, îi cunoşteam până şi sunetul.

Continuam să mă joc cu urechile căţelandrului. N-o priveam.

— Seara, la Florenţa, reluă ea, ultima vară şi iarna, înainte de a se fi îmbolnăvit Ambrose, vorbeam deseori despre călătoria de înapoiere. Erau clipele lui cele mai fericite. Îmi descria grădinile şi pădurile şi drumul care duce la mare. Avusesem totdeauna intenţia să ne întoarcem pe drumul pe care am venit şi de aceea am pornit pe el. De la Genova la Plymouth, apoi trăsura, condusă de Wellington, venea să ne ia, şi să ne aducă aici. Ai fost bun că ai trimis trăsura, că ţi-ai dat seama ce simţeam…

Rămasei prostit, dar îmi regăsi graiul.

— Cred că drumul a fost prost, spusei, şi Seecombe mi-a povestit că a trebuit să vă opriţi la potcovărie ca să potcoviţi unul din cai. Sunt dezolat.

— Asta nu m-a deranjat, spuse ca. Mă simţeam foarte bine acolo, aşezată lângă foc, privindu-l pe omul care lucra şi flecărea cu Wellington.

Tonul îi era calm acum. Nervozitatea dispăruse, admiţând că ar fi existat vreodată. N-aş fi ştiut s-o spun. Acum mi se părea că dacă era cineva vinovat, acela eram eu, căci mă simţeam încurcat şi stângaci în acea odăiţă, pe acel scăunaş. Nu există nimic care să se opună mai mult degajării fireşti decât să stai incomod şi mă întrebam ce figură făceam, încovoiat pe acel blestemat de scăunel, cu picioarele mele mari, dizgraţios întinse şi cu braţele mele lungi, care atârnau în jos.

— Wellington mi-a arătat în trecere casa domnului Kendall, spuse ea, şi o clipă m-am întrebat dacă n-ar fi poate potrivit, şi politicos să-i prezint omagiile mele. Dar era târziu şi caii veneau de departe şi apoi, din egoism, eram grăbită să ajung aici.

Lăsase să treacă o clipă înainte de a spune „aici" şi avui impresia că era pe punctul să spună „acasă", dar se reţinuse.

— Ambrose, continuă ea, îmi descrisese totul atât de exact, începând cu holul de la intrare şi continuând cu toate celelalte camere din casă. Mi le desenase chiar, încât cred că aş fi în stare să mă plimb azi prin ele cu ochii legaţi.

Tăcu o clipă, apoi adăugă:

— Ai dovedit că ai darul ghicitului, rezervându-mi acest apartament. Este acel pe care ne gândeam să-l ocupăm împreună. Ambrose dorea să-ţi lase camera lui şi Seecombe mi-a spus că te-ai şi instalat în ea. Ambrose ar fi fost fericit.

— Sper că te vei simţi bine aici, spusei. Cred că nimeni n-a mai locuit aici, de pe vremea unei oarecare mătuşi Phoebe.

— Mătuşa Phoebe care s-a îndrăgostit nebuneşte de un pastor şi a plecat la Tonbridge să-şi lecuiască inima frântă, spuse ea. Inima frântă era solidă şi

mătuşa Phoebe căpătă un guturai care ţinu douăzeci de ani. Nu cunoşti povestea asta?

— Nu, făcui eu şi o privii pe sub pleoape.

Se uita la foc şi zâmbea, gândindu-se probabil la mătuşa Phoebe. Îşi ţinea mâinile încrucişate pe genunchi. Nu văzusem niciodată mâini atât de mici la un adult. Erau fine şi foarte înguste, ca acelea ale unui portret pictat de un bătrân maestru şi lăsat neterminat.

— Şi atunci? întrebai. Ce s-a întâmplat cu mătuşa Phoebe?

— Guturaiul i-a trecut după douăzeci de ani, văzând un alt pastor. Dar în epoca aceea, mătuşa Phoebe avea patruzeci şi cinci, de ani şi inima ei era mai puţin fragilă. Se căsători cu al doilea pastor.

— Căsătoria a fost fericită?

— Nu, spuse verişoara Rachel, ea muri în noaptea nunţii… de emoţie.

Se întoarse spre mine, mişcându-şi buzele, dar cu ochii tot gravi şi avui deodată o viziune a lui Ambrose, povestind această istorioară aşa cum trebuie s-o fi făcut el, aşezat de-a latul fotoliului, cu umerii scuturaţi de veselie, în timp ce ea ridica ochii spre el întocmai ca în această clipă, înfrânându-şi râsul. Nu mă putui stăpâni: am zâmbit verişoarei Rachel, ceva se schimbă în ochii ei şi îmi zâmbi la rândul ei.

— Sunt sigur că chiar acum ai inventat toate astea, spusei, regretându-mi zâmbetul.

— Nicidecum, răspunse ea. Seecombe trebuie să cunoască această poveste, întreabă-l.

Clătinai din cap.

— N-ar socoti asta decent şi ar fi scandalizat gândindu-se că mi-ai povestit-o. Am uitat să te întreb dacă ţi-a adus cina?

— Da, o ceaşcă de supă, o aripă de pui şi rinichi cu un sos grozav de condimentat. Totul minunat.

— Cred că ştii că nu există servitoare în casă? Nimeni care să îndeplinească slujba de cameristă,

ca să-ţi aranjeze rochiile şi doar tânărul John sau Arthur care să-ţi pregătească baia?

— Prefer asta. Femeile sunt atât de guralive… Cât despre rochiile mele, toate toaletele de doliu sunt asemănătoare. N-am adus-o decât pe asta şi încă una. Am pantofi groşi cu care să merg pe ţarini.

— Dacă plouă aşa, mâine vei fi silită sa rămâi acasă, spusei. Sunt multe cărţi în bibliotecă. Eu nu citesc deloc, dar poate că vei găsi ceva pe gustul dumitale.

Gura ei avu din nou un mic tremur de veselie, în timp ce ochii continuau să mă privească serios.

— Aş putea, până una alta, lustrui argintăria, zise ea. Nu mă aşteptam să văd atât de multă. Ambrose spunea ca aerul mării o înnegreşte.

Aş fi putut jura după expresia ei, că ghicise că expoziţia de relicve ieşea dintr-un dulap închis multă vreme şi că îndărătul ochilor ei mari îşi bătea joc de mine.

Întorsei privirea. Îi zâmbisem o dată, aş fi preferat să fiu blestemat decât să repet acest gest.

— La vilă, când era foarte cald, rosti ea, şedeam într-o curticică lângă o fântână, Ambrose îmi spunea să închid ochii şi să ascult apa, închipuindu-mi că era ploaia de aici. Vezi, avea o teorie exagerată, datorită căreia pretindea că în climatul englezesc voi slăbi şi voi tremura, mai ales în umedul Cornwall; spunea că eram o plantă de seră, căreia îi trebuiau îngrijiri deosebite şi că voi fi dezrădăcinată pe un teren obişnuit. Zicea că eram un produs al oraşelor şi supracivilizată. Îmi amintesc că într-o zi am coborât pentru dineu îmbrăcată cu o rochie nouă şi el mi-a spus că dădeam impresia unei femei din Roma antică. „O să îngheţi în rochia asta la noi, spunea el, o să porţi lenjerie de flanelă şi un şal de lână.” Nu i-am uitat sfatul, am adus şalul.

M-am uitat. Spunea adevărul, un şal negru, asortat cu rochia, era pus pe taburet, alături de ea.

— În Anglia, spusei eu, şi mai ales pe aici, noi acordăm mare importanţă vremii. E necesar, la malul mării. Vezi, pământul nostru nu e prea bogat pentru cultură, nu preţuieşte cât cel din nordul ţării. Pământul e sărac şi cu patru zile de ploaie din şapte depindem mult de soare când consimte să strălucească. Cred că vremea proastă va înceta mâine şi te vei putea plimba.

— Deasupra cetăţii şi prin fâneţele Bawdenului, zise ea, Kemp's close, Beef Park, Kilmoor şi promontoriul farului, Twenty Acres şi Wtst Hills.

O privi surprins.

— Cunoşti numele locurilor din Barton? întrebai.

— Se împlinesc curând doi ani de când le ştiu pe de rost, mă lămuri ea.

Păstrai tăcerea. Ce puteam să răspund la asta? Apoi:

— Drumul e anevoios pentru o femeie, spusei eu aspru.

— Dar am încălţăminte rezistentă, răspunse ea.

Piciorul pe care îl întinse sub rochie, într-un escarpen de catifea neagră, mi se păru caraghios de nepotrivit pentru mers.

— Asta? întrebai.

— Nu, ceva mai solid, răspunse ea.

Nu mi-o puteam închipui străbătând câmpurile, cu toată siguranţa pe care e afişa. Şi s-ar pierde în cizmele mele de plugar.

— Ştii să călăreşti? întrebai.

— Nu.

— Eşti în stare să te ţii pe cal dacă eşti condusă?

— Cred că da, replică ea, numai că va trebui să mă ţin cu amândouă mâinile de şea. Dar nu există ceva care se numeşte oblânc?

Spuse asta cu o mare seriozitate, cu ochii gravi, dar simţii din nori râsul ascuns îndărătul lor şi dorinţa ei ca să mă facă să-l împărtăşesc.

— Nu sunt sigur că avem o şea de damă, răspunsei cu rece. Îl voi întreba pe Wellington, dar

n-am văzut niciodată în şelărie.

— Poate că mătuşa Phoebe călărea, spuse ea, când şi-a pierdut pastorul. Cine ştie dacă asta n-a fost singura ei mângâiere?

N-aveam ce face, în glasul ei se desluşea veselia, căreia nu-i puteam rezista. Mă văzu râzând, eram pierdut. Întorsei faţa.

— Ne-am înţeles, spusei, mă voi îngriji de asta mâine dimineaţă. Vrei să-i cer lui Seecombe să scotocească garderobele ca să vadă dacă mătuşa Phoebe n-a lăsat cumva şi un costum de amazoană?

— N-aş avea nevoie, cu condiţia să mă conduci încet şi să mă ţin bine de oblânc.

În clipa aceea, Seecombe bătu la uşă şi intră aducând pe o tavă imensă un samovar de argint şi de asemenea un ceainic de argint şi o cutie de tablă pentru ceai. Nu zărisem niciodată aceste obiecte şi mă întrebam prin ce labirint, plecând din biroul intendentului, le descoperise. Şi în ce scop le adusese aici. Verişoara mea Rachel îmi văzu mirarea. N-aş fi vrut pentru nimic în lume să-l jignesc pe Seecombe, care îşi depuse ofrandele pe masă cu o mare demnitate, dar un râs nebun creştea în mine şi-mi umfla pieptul asemenea fluxului mării şi ridicându-mă, mă apropiai de fereastră, prefăcându-mă că privesc ploaia căzând.

— Ceaiul e servit, doamnă, zise Seecombe.

— Mulţumesc, Seecombe, răspunse ea în mod ceremonios.

Câinii se ridicară adulmecând şi întinzând nasul spre tavă. Erau tot atât de miraţi ca şi mine. Seecombe plescăi din limbă spre ei.

— Haide, Don, zise el, veniţi toţi trei. Cred, doamnă, că-i mai bine să iau câinii. Ar putea răsturna tava.

— Da, Seecombe, spuse ea, se prea poate.

Din nou râsul acela se ghicea în vocea ei. Mă simţeam mulţumit că stăteam cu spatele întors.

— Care sunt ordinele pentru micul dejun, doamnă? întrebă Seecombe. Pe domnul Philip îl servim la opt şi jumătate în sufragerie.

— Mi-ar plăcea să-l iau pe al meu în cameră, spuse ea. Domnul Ashley spunea că nici o femeie nu e în stare să se arate înainte de ora unsprezece. Oare asta n-ar deranja prea mult?

— Deloc, doamnă.

— Atunci mulţumesc, Seecombe, şi noapte bună.

— Noapte bună, doamnă. Noapte bună, domnule. Haideţi, câinilor.

Pocni din degete şi câinii îl urmară fără tragere de inimă. Tăcerea domni câteva clipe, apoi ea spuse încet:

— Vrei ceai? Trebuie să fie un obicei din Cornwall.

Demnitatea m-a părăsit. Cerea un prea mare efort ca să mă cramponez de ea. Am venit lângă foc şi m-am aşezat pe taburet, lângă masă.

— Am să-ţi fac o mărturisire, am spus. N-am văzut niciodată această tavă, nici samovarul, nici ceainicul.

— Mi-am închipuit, zise ea. Ţi-am văzut privirea când le-a adus Seecombe. Cred că nici el nu le văzuse vreodată. Sunt comori care au rămas îngropate. Trebuie să fi scotocit prin pivniţe.

— Aşa se obişnuieşte, întrebai eu, să iei ceaiul după cină?

— Desigur, răspunse ea, în înalta societate, când se află doamne.

— Nu-l servim niciodată duminica, atunci când Kendallii şi Pascoe vin la masă, observai eu.

— Poate că Seecombe nu-i consideră ca făcând parte din înalta societate, replică ea. Sunt foarte măgulită. Îmi place ceaiul. Îţi las pâinea şi untul.

Şi asta era o inovaţie: felii subţiri de pâine făcute sul ca nişte cârnăciori.

— Mă mir că au ştiut să facă asta la bucătărie, spusei, înghiţindu-le, dar e foarte bun.

— O inspiraţie neaşteptată, zise verişoara Rachel, şi vei avea desigur, resturile pentru micul dejun. Untul se topeşte, linge-ţi degetele.

Îşi bău ceaiul, observându-mă pe deasupra ceştii.

— Dacă vrei să-ţi fumezi pipa, poţi s-o faci, zise ea.

O privi foarte surprins.

— În budoarul unei doamne? făcui eu. Eşti sigură? Duminica nu se fumează niciodată în salon când vine doamna Pascoe împreună cu vicarul.

— Asta nu-i salon şi eu nu sunt doamna Pascoe, îmi răspunse ea.

Am ridicat din umeri şi mi-am pipăit buzunarele, căutându-mi pipa.

— Seecombe va dezaproba acest lucru, spusei. O să simtă mirosul mâine dimineaţă.

— O să deschid fereastra înainte de a mă culca, mă linişti ea. Ploaia o să gonească fumul.

— Ploaia o să intre şi o să păteze covorul, replicai eu, ceea ce e şi mai rău decât mirosul de pipă.

— Asta se şterge cu o cârpă, spuse ea. Eşti foarte meticulos. Parcă ai fi bătrân.

— Credeam că femeile dau importanţă acestor lucruri.

— Da, când n-au alte griji, zise ea.

Îmi dădui deodată seama, în timp ce-mi fumam pipa, aşezat în budoarul mătuşii Phoebe, că nu astfel plănuisem să-mi petrec seara. Pregătisem câteva cuvinte de o politeţe glacială şi un rămas bun, spus la repezeală, lăsând-o pe intrusă descumpănită.

O privii. Îşi terminase ceaiul şi pusese ceaşca şi farfurioara pe tavă. Mă uitai din nou la mânuţele ei înguste şi foarte albe şi mă întrebai dacă Ambrose le calificase drept produse ale marelui oraş. Purta două inele, amândouă împodobite cu pietre preţioase şi care, deşi erau în discordanţă cu doliul, nu erau totuşi deloc nepotrivite la ea. Mă felicitam

că trebuia să-mi ţin pipa şi că puteam muşca din capătul ei, căci asta îmi dădea puţin impresia că eram eu însumi şi nu un somnambul atras de un vis. Erau lucruri pe care ar fi trebuit să le fac, lucruri pe care ar fi trebuit să le spun şi stăteam acolo, aşezat ca un prost, în faţa focului, nefiind în stare să-mi adun gândurile şi impresiile. Această zi, care se scursese atât de încet şi de agitat, era acum terminată şi n-aş fi fost în stare să spun, chiar dacă mi-ar fi fost în joc viaţa, dacă se schimbase în avantajul meu sau nu. Dacă invitata mea avusese oarecare asemănare cu imaginea pe care mi-o făcusem, aş fi ştiut cum să mă port, dar acum când era lângă mine, în carne şi oase, închipuirile mele nu mai erau decât idei absurde şi nebune care se înlăturau unele pe altele şi se cufundau în noapte.

Exista undeva o fiinţă înăcrită, ursuză şi bătrână, înconjurată de jurişti, în altă parte, o doamnă Pascoe, mare, arogantă, vorbind cu glas tare, într-altă parte se sclifosea o păpuşă alintată, cu zulufi lungi; în altă parte o viperă se strecura în tăcere. Dar niciuna dintre ele nu era cu mine în această încăpere. Furia părea aici nefolositoare şi ura de asemeni, cât despre teamă, cum să-ţi fie teamă de o fiinţă care îţi ajunge până la umăr şi care n-are nimic deosebit, decât simţul umorului şi mâini micuţe? Oare pentru asta se bătuse un bărbat în duel şi un altul pe moarte îmi scrisese: *„În sfârşit mi-a venit de hac Rachel, tortura mea?”* Mi se părea că suflasem un balon de săpun în aer, că-l privisem dănţuind şi ca acum balonul plesnise.

Trebuie să-mi reamintesc, îmi spusei gata să aţipesc în faţa pâlpâirii focului, să nu mai beau brandy după un drum de cincisprezece kilometri prin ploaie; amorţeşte simţurile şi nu dezleagă limba. Am venit să lupt împotriva acestei femei şi cum am început? Ce-a spus în legătură cu şeaua mătuşă Phoebe?

— Philip, şopti ea, Philip, eşti cât pe-aci să adormi. Du-te să te culci, te rog…

Deschisei brusc ochii. Era aşezată şi mă privea, cu mâinile pe genunchi. Mă ridicai stângaci şi fui gata să răstorn tava.

— Îţi cer iertare, zisei, probabil că stând îndoit pe acest taburet mi s-a făcut somn. De obicei, în bibliotecă stau întinzându-mi picioarele.

— Şi ai mers mult azi, spuse ea..

Glasul ei suna nevinovat şi totuşi… Ce voia să spună? Încruntai sprâncenele şi o privii, hotărât să nu-i răspund.

— Dacă-i frumos mâine, reluă ea, îmi găseşti un cal foarte liniştit, ca să mă pot duce să văd câmpurile de la Barton, nu-i aşa?

— Da, încuviinţai eu, dacă doreşti.

— Nu vreau să te supăr. O să mă conducă Wellington.

— Nu, de ce? N-am nimic altceva de făcut.

— Stai, făcu ea, ai uitat că-i sâmbătă. Plăteşti salariile oamenilor sâmbătă dimineaţă. O să mergem după masă.

O privii cu gura căscată.

— Dumnezeule, exclamai, dar de unde ştii că plătesc salariile sâmbătă?

Spre marea mea uimire, văzui că ochii îi strălucesc pe neaşteptate şi că i se umezesc ca mai înainte când vorbise de aniversarea mea. Şi glasul ei se făcu mai aspru.

— Dacă nu ştii, spuse ea, eşti mai greoi la minte decât credeam. Rămâi o clipă aici, am un dar pentru dumneata.

Deschise uşa şi trecu în dormitor, de unde se întoarse aproape numaidecât, ţinând un baston în mână.

— Iată, zise ea, ia-l, e al dumitale. Restul lucrurilor le poţi tria şi cerceta mai târziu, dar ţineam să-ţi dau bastonul chiar eu, astă-seară.

Eră bastonul lui Ambrose. Acela de care se servise totdeauna, pe care se sprijinea. Acela care

avea un inel de aur şi în loc de măciulie, un cap de dine sculptat în fildeş.

— Mulţumesc, îngânai stângaci, mulţumesc mult.

— Acum pleacă, te rog, spuse ca. Pleacă repede…

Mă împinse afară din odaie şi închise uşa. M-am oprit cu bastonul în mână. Nu-mi lăsase măcar răgazul să-i urez noapte bună. Niciun zgomot nu venea din budoar şi am pornit-o încet, de-a lungul galeriei, până în camera mea. Mă gândeam la expresia ochilor ei când îmi dăduse bastonul. Într-o zi, nu era prea multă vreme de atunci, văzusem în alţi ochi aceeaşi străveche suferinţă în privire. Ochii aceia aveau şi ei o discreţie şi o mândrie amestecate cu aceeaşi umilinţa şi aceeaşi implorare deznădăjduită. Asta se datoreşte probabil – mi-am zis, întorcându-mă în camera mea, camera lui Ambrose şi privind bastonul atât de familiar – faptului că acei ochi aveau aceeaşi culoare şi aparţineau aceleiaşi rase. Afară de asta ce putea avea comun cerşetoarea de pe podul fluviului Arno cu verişoara mea Rachel?

Capitolul IX

A doua zi dimineaţă am coborât devreme; numaidecât după micul dejun, m-am dus la grajduri şi chemându-l pe Wellington, am intrat cu el în şelărie.

Printre celelalte şei, erau acolo o jumătate de duzină de damă. Nu le observasem niciodată.

— Doamna Ashley nu ştie să călărească, îi spusei. Îi trebuie doar ceva pe care să se poată aşeza şi de care să se poată agăţa.

— Trebuie să i-l dăm pe Solomon, sugeră bătrânul vizitiu. Poate că n-a purtat niciodată o doamnă, dar e sigur că n-o va trânti. N-aş spune asta despre niciun alt cal, domnule.

Solomon fusese dresat de Ambrose, erau mulţi ani de atunci, şi acum se odihnea pe pajişte, afară de cazul când Wellington îl punea să facă puţină mişcare pe şosea. Şeile de amazoane erau atârnate foarte sus, pe zidul şelăriei şi fu nevoie de un rândaş şi de o scăriţă ca să fie date jos. Alegerea acestei şei provocă o mică discuţie foarte însufleţită: asta era prea uzată, cealaltă prea îngustă sau prea lată pentru spinarea lui Solomon şi servitorul fu certat pentru că a treia avea pe ea fire de păianjen. Râdeam în sinea mea, gândindu-mă că nici Wellington şi nici altcineva nu privise de un sfert de veac aceste şei şi-i spusei bătrânului vizitiu că, frecate bine cu o bucată de piele, le va face să arate ca şi cum ar fi noi, aşa încât doamna Ashley va crede ca şeaua fusese livrată de la Londra, în ajun.

— La ce oră vrea să plece stăpâna? întrebă el şi-l privi o clipă surprins de expresia pe care-o avea.

— La începutul după-amiezii, răspunsei eu rece. Îl vei aduce pe Solomon în faţa uşii de la intrare. O voi conduce chiar cu pe doamna Ashley.

Mă întorsei acasă, la biroul moşiei, pentru a face socotelile săptămânii şi a verifica registrele înainte de a veni oamenii sa-şi încaseze lefurile. Stăpâna, nu zău?! Deci aşa o socoteau Wellington, Seecombe şi ceilalţi? La urma urmei, poate că era firesc din partea lor, dar îmi spusei că bărbaţii, şi mai ales servitorii, îşi pierdeau repede capul în prezenţa unei femei. Privirea aceea plină de veneraţie din ochii lui Seecombe, când servise ceaiul, în ajun, şi purtările lui respectuoase când pusese tava în faţa ei… Pe lângă asta, azi-dimineaţă la micul dejun, l-am găsit pe tânărul John în faţa măsuţei de servit, ridicase capacul farfuriei mele cu costiţă pentru că, închipuiţi-vă, „domnul Seecombe”, cum spune el, „se dusese tocmai să ducă tava în budoar”. Şi acum iată că Wellington, foarte tulburat, freca şi lustruia vechile şei de amazoană, strigându-i servitorului să se ducă să-l pregătească pe Solomon. Îmi încheiai socotelile, fericit că mă simt atât de nepăsător faţă de faptul că o femeie dormise pentru prima oară sub acest acoperiş, de când Ambrose îmi concediase doica. Îmi dădui seama în clipa aceasta că felul ei de a se purta cu mine când eram cât pe-aci să adorm, cuvintele ei: „Philip, du-te să te culci”, ar fi putut fi acelea ale doicii mele cu mai bine de douăzeci de ani în urmă.

La prânz, servitorii se prezentară, ca şi oamenii care munceau la grajduri, în păduri şi în grădini, şi le dădui simbriile. Observai că Tamlyn, şeful grădinar nu era printre ei şi când întrebai motivul mi se răspunse că era în parc cu „stăpâna”. Nu comentai deloc acest lucru şi continuai plata, după care muncitorii se risipiră. Instinctul îmi spuse unde se găseau Tamlyn şi verişoara mea Rachel. Nu mă înşelasem. Erau în seră unde plantasem cameliile, larilele[1] şi ceilalţi arbuşti aduşi de Ambrose din călătoriile sale.

N-am fost niciodată un expert în grădinărit şi m-am lăsat cu totul în grija lui Tamlyn, dar cotind

colţul aleii ca să ajung la ei, am auzit-o pe invitata mea vorbind despre tăieri şi terasări, despre expunere spre nord şi îngrăşăminte, în timp ce Tamlyn o asculta, cu pălăria în mână, cu aceeaşi privire plină de respect ca şi Seecombe sau Wellington. Ea zâmbi văzându-mă şi se ridică. Îngenunchease pe un sac vechi ca să examineze rădăcinile unui arbust.

— Sunt afară de la ora zece şi jumătate, zise ea. Te-am căutat să-ţi cer voie, dar nu te-am găsit şi atunci am făcut un lucru foarte îndrăzneţ, am coborât singură până la casa lui Tamlyn ca să-l cunosc, nu-i aşa, Tamlyn?

— E adevărat, doamnă, întări Tamlyn cu un zâmbet sfios.

— Vezi, Philip, reluă ea, am adus cu mine la Plymouth toate plantele şi arbuştii pe care i-am strâns cu Ambrose timp de doi ani. N-am putut sa-i pun pe toţi în berlină, un cărăuş îi va încărca. Am listele cu locurile de amplasare, unde dorea sa-i planteze şi m-am gândit că am câştiga timp dacă i-aş arăta lista lui Tamlyn şi i-aş explica despre ce-i vorba. Poate ca o să fiu plecată când o să sosească plantele.

— Foarte bine, făcui eu. Vă pricepeţi amândoi mai bine decât mine. Continuaţi.

— Am terminat, nu-i aşa, Tamlyn? spuse ea. Mulţumeşte-i în locul meu doamnei Tamlyn pentru ceaşca de ceai pe care mi-a oferit-o, sper că durerea din gât o să-i mai treacă până deseară. Uleiul de eucalipt e un leac suveran pentru asta. Îţi voi trimite jos…

— Mulţumesc, doamnă, răspunse Tamlyn – nu ştiam că pe soţia lui o durea gâtul – şi el adăugă privindu-mă cu o înfăţişare sfioasă.

— Am învăţat ceva, azi-dimineaţă, domnule Philip, ceva care nu-mi închipuiam vreodată să învăţ de la o doamnă. Am crezut totdeauna că-mi cunosc meseria, dar doamna Ashley se pricepe la

grădinărit mai bine decât voi şti eu vreodată. M-am simţit ca un adevărat ignorant.

— Prostii, Tamlyn, zise verişoara mea Rachel, eu nu mă pricep decât la arbuşti. Cât despre fructe, n-am habar cum trebuie să procedezi ca să cultivi o piersică şi nu uita că nu mi-ai arătat încă grădina de flori. Rămâne pe mâine.

— Când veţi vrea, doamnă, încuviinţă Tamlyn.

Îşi luă rămas bun de la el şi ne îndreptarăm spre casă.

— Dacă eşti afară de la ora zece, îi spusei, cred că ai nevoie să te odihneşti. Îi voi spune lui Wellington să nu înşeueze calul.

— Să mă odihnesc? se miră ea. Cine vorbeşte de odihnit? De azi-dimineaţă nu mă gândesc decât la plimbarea mea călare. Uite şi soarele. Ai spus că o să apară. Cine mă va conduce: dumneata sau Wellington?

— Eu, spusei, dar te previn că daca l-ai învăţat pe Tamlyn ceva despre camelii, n-o să-mi dai mie lecţii despre agricultură.

— Deosebesc ovăzul de orz, zise ea. Asta nu te impresionează?

— Câtuşi de puţin, răspunsei, de altfel n-o să găseşti nici orz, nici ovăz pe ogoarele noastre. Secerişul s-a terminat.

Ajungând în casă, am constatat că Seecombe servise în sufragerie un dejun alcătuit din carne rece şi salată, împreună cu plăcintuţe şi dulciuri, ca şi când ar fi trebuit să ne aşezăm la masă.

Verişoara mea Rachel mă privi, cu faţa foarte serioasă, dar cu aceeaşi lumină veselă în adâncul ochilor.

— Eşti tânăr, mai trebuie să creşti, rosti ea. Mănâncă şi bucură-te. Pune o bucată din această plăcintă în buzunarul dumitale, o să ţi-o cer când o să fim pe coline. Acum mă urc în cameră ca să mă îmbrac pentru plimbarea călare.

Cel puţin, îmi spusei, tăind cu poftă carnea rece în bucăţi, ea n-are nevoie să fie servită. Are, slavă

Domnului, o oarecare independenţă de spirit, care s-ar putea califica nefeminină. Singurul lucru care mă enerva era că părea să accepte cu bunăvoinţă şi chiar cu plăcere atitudinea mea faţă de ea, atitudine pe care eu o presupuneam tranşantă. Lua ironia mea drept voioşie.

De-abia terminasem de mâncat, când Solomon fu adus în faţa uşii. Bătrânul cal fusese supus unei toalete din cele mai îngrijite. Chiar şi copitele îi fuseseră lustruite, un rafinament de care Gipsy a mea nu avea niciodată parte. Cei doi căţelandrii se agitau în jurul calului. Don îi privea calm: zilele lui de alergătură trecuseră ca şi acele ale bătrânului său prieten Solomon.

Mă dusei să-i spun lui Seecombe că n-o să ne întoarcem decât după ora patru şi când m-am înapoiat, am găsit-o pe verişoara mea Rachel călare. Wellington îi potrivea scara. Purta o rochie de doliu mai largă decât cealaltă şi, în loc de pălărie, îşi legase părul cu un şal de dantelă. Îi vorbea lui Wellington şi o vedeam din profil şi nu ştiu de ce mi-am amintit în acea clipă de cele ce-mi povestise cu o seară înainte, de felul cum o tachina Ambrose, spunându-i că-i evoca Roma antică. Avui impresia că înţeleg ce voia să spună prin asta. Trăsăturile ei semănau cu acelea pe care le vezi gravate pe monedele romane, distincte, dar delicate şi-mi amintii de asemeni, văzând-o cu şalul acela de dantelă în jurul capului, de femeile pe care le văzusem îngenuncheate în catedrala din Florenţa sau neclintite în pragul caselor tăcute. Cocoţată pe Solomon nu s-ar fi spus că e atât de mică. Femeia, pe care o judecasem neînsemnată, cu excepţia mâinilor, a ochilor care îşi schimbau expresia şi a notei vesele care vibra în anumite clipe în glasul ei, apărea acum deosebită, aşezată mai sus decât mine. Parca mai mândră, mai depărtată şi mai… italiancă.

Îmi auzi paşii şi se întoarse spre mine; deodată dispărură aerul distant, aerul ciudat, care i se

întipărea pe trăsăturile ci liniştite. O găsii la fel cum era înainte.

— Gata? o întrebai. Nu ţi-e teamă că vei cădea?

— Mă încred în dumneata şi în Solomon, răspunse ea.

— Foarte bine. Atunci o să avem nevoie de aproape două ore, Wellington.

Şi ducând calul de frâu, plecai cu ea ca să vizităm câmpurile.

Vântul din ajun se îndepărtase spre nord, ducând şi ploaia cu el. Spre prânz soarele risipise norii şi cerul era acum senin. Aerul avea o strălucire ca de sare, care înviora peisajul şi se auzea curentul iute al mării spărgându-se de stâncile golfului. Ne bucuram adeseori de astfel de zile la sfârşitul anului. Independent de anotimp, aduceau cu ele o vioiciune deosebită împreună cu un fel de presentiment al orelor reci ce vor reveni amestecate cu senzaţiile verii.

Făcurăm un pelerinaj ciudat. Începurăm cu vizitarea Bartonului şi cu mare greutate refuzai invitaţia lui Billy Rowe şi a soţiei sale, care voiau neapărat să intrăm la ei să mâncăm prăjituri şi smântână; de fapt, numai în schimbul promisiunii că o să venim la o gustare la fermă lunea viitoare, mă lăsară să trec din nou bariera şi să-l conduc pe Solomon, cu verişoara mea Rachel, spre coline.

Cele mai multe din pământurile Bartonului alcătuiesc o peninsulă, al cărei capăt este ocupat de câmpul farului şi în care marea sapă golfuri de amândouă părţile. Aşa cum îi spusesem, grânele erau strânse şi-l puteam duce pe bătrânul Solomon unde voiam fără teama de a-l vedea făcând stricăciuni prin lanuri. Cea mai mare parte din Barton e de altfel alcătuită din păşuni; înconjurarăm, mergând de-a lungul mării şi ne oprirăm, în sfârşit, la far, astfel că întorcându-se Rachel putu vedea toată întinderea domeniului mărginit la apus de marea suprafaţă de nisip a golfului şi la cinci kilometri spre răsărit, de estuar.

Ferma Barton şi însăşi casa noastră – conac, cum l-a numit totdeauna Seecombe – sunt construite într-un fel de căldare, dar copacii plantaţi de Ambrose şi de unchiul meu Philip, înalţi şi înghesuiţi, protejau locuinţa în spatele căreia ducea noua alee care şerpuia prin pădure pentru a ajunge la înălţimea unde se întretăiau cele Patru Drumuri.

Amintindu-mi de convorbirea de ieri-seară, încercai s-o verific pe verişoara mea Rachel în legătură cu numele câmpurilor din Barton, dar n-o prinsei cu nicio greşeală: le cunoştea pe toate. Memoria ei n-o înşelă nici când ajunse la diferite plaje, la promontorii sau la celelalte ferme ale domeniului; ştia numele fermierilor, numărul copiilor lor, ştia că nepotul lui Seecombe locuia la pescărie, pe plajă şi că fratele lui avea grijă de moară. Nu căuta să-şi arate cunoştinţele, ci mai curând, eu, îmboldit de curiozitate, o determinam să mi le împărtăşească, iar când numea locurile şi vorbea de oameni, o făcea în chipul cel mai firesc, doar niţel uimită că puteam socoti asta deosebit.

— Dar despre ce crezi că vorbeam Ambrose şi cu mine? îmi spuse în cele din urmă, când coboram de la far spre câmpurile dinspre răsărit. Casa lui era pasiunea lui şi eu mi-am însuşit-o. Nu asta ai aştepta şi dumneata de la soţia dumitale?

— Cum n-am soţie, nu pot spune, răspunsei, dar aş fi crezut că petrecându-ţi toată viaţa pe continent, te-ai putea interesa de cu totul altceva.

— E adevărat, afirmă ea, până când l-am întâlnit pe Ambrose.

— Cu excepţia grădinilor, cred.

— Cu excepţia grădinilor, recunoscu ea, ăsta a fost începutul, după cum trebuie să-ţi fi spus. Gradina vilei mele era foarte drăguţă, dar asta…

Tăcu o clipă trăgând de frâul lui Solomon şi eu mă opri cu mâna pe căpăstru.

— …dar asta pe care am dorit atâta s-o văd, asta e altceva.

Tăcu o clipă privind spre golf.

— La vilă, reluă ea, când eram tânără, în primii ani ai căsătoriei mele – nu vorbesc despre Ambrose – nu eram prea fericită şi atunci am încercat să mă distrez desenând din nou grădinile, replantându-le şi construind terase. Am cerut sfaturi şi am studiat cărţi, rezultatele au fost foarte satisfăcătoare; aşa cel puţin socoteam şi aşa mi se spunea. Mă întreb ce-ai gândi dumneata.

Ridicai ochii spre ea. Profilul îi era întors spre mare şi nu ştia că o priveam. Ce voia să spună? Naşul meu nu-i vorbise despre vizita mea la vilă?

Deodată fui cuprins de o bănuială. Îmi aminti atitudinea ei de aseară, după prima stânjeneală a întâlnirii şi numaidecât firescul conversaţiei sale, pe care, reamintindu-mi-o la micul dejun, o pusesem pe socoteala obişnuinţei sale cu lumea şi grosolăniei mele din cauza băuturii. Îmi dădui seama acum ca era ciudat că ea nu suflase niciun cuvânt în ajun despre vizita mea la Florenţa şi, mai ciudat, că nu pomenise nimic de felul în care aflasem despre moartea lui Ambrose. Se putea oare ca naşul meu să fi ocolit acest subiect şi să mă fi lăsat pe mine să-l abordez? Îl blestemam în sinea mea ca fiind un bătrân încurcă-lume şi un laş, dar în fond ştiam că acum laşul eram eu. Dacă cel puţin i-aş fi spus aseară, încă încălzit de brandy, dar acum nu-mi mai era uşor. Ea s-ar întreba de ce nu i-am vorbit mai curând. Era, desigur, momentul să spun: „Am văzut grădinile vilei dumitale Sangalletti. Nu ştiai?” Dar începu să-i vorbească cu un ton alintător lui Solomon, care îşi reluă drumul.

— Am putea trece prin faţa morii şi să urcăm în cealaltă parte prin pădure? întrebă ea.

Lăsasem să-mi scape prilejul şi o luarăm pe drumul de înapoiere. Pe când înaintam prin pădure, ea făcu nişte observaţii despre arbori, forma colinelor sau alte elemente ale peisajului; dar pentru mine toată plăcerea după-amiezii dispăruse, căci trebuia, într-un fel sau într-altul, să-

i vorbesc despre vizita mea la Florenţa. Dacă nu spuneam nimic despre asta, va afla de la Seecombe sau de la naşul meu însuşi când va veni, duminică, la masă. Eram din ce în ce mai tăcut, pe măsură ce ne apropiam de casă.

— Te-am obosit, zise ea. M-am lăfăit ca o regină pe Solomon, în timp ce dumneata ai făcut tot drumul pe jos în chip de pelerin. Iartă-mă, Philip. Am fost atât de fericită… Niciodată nu vei putea şti cât am fost de fericită.

— Nu, nu sunt obosit, răspunsei. Sunt… sunt încântat că plimbarea ţi-a făcut plăcere.

Nu-i puteam privi ochii sinceri şi întrebători.

Wellington era în faţa casei, gata s-o ajute să coboare de pe cal. Urcă în camera ei ca să se odihnească înainte de a se îmbrăca pentru cină. M-am dus în bibliotecă şi mi-am aprins pipa, întrebându-mă cum dracu s-o înştiinţez despre călătoria mea la Florenţa. Lucrul cel mai rău în această chestiune era că, dacă naşul meu ar fi menţionat acest lucru în scrisoare, ea ar fi trebuit să înceapă discuţia iar eu ar fi trebuit să aştept liniştit să aud ce ar avea de spus. În stadiul actual al lucrurilor, primul gest îmi revenea mie. Lucrul ar fi avut puţină importanţă, dacă ea ar fi fost femeia pe care mi-o închipuisem. De ce, Doamne sfinte, trebuia să fie atât de deosebită şi să-mi răstoarne astfel planurile?

Mă spălai pe mâini şi schimbându-mi hainele pentru cină, pusei în buzunarul meu ultimele două scrisori pe care Ambrose mi le scrisese, dar, când intrai în salon, unde mă aşteptam s-o găsesc, odaia era goală. Seecombe, care tocmai trecea în acea clipă în vestibul, îmi spuse că „doamna" era în bibliotecă.

Acum că nu mă mai domina de pe înălţimea lui Solomon şi că-şi scosese eşarfa şi-şi netezise părul, mi se păru chiar mai mică şi mai lipsită de apărare ca înainte. Mai palidă de asemeni la lumina

lumânărilor, în timp ce doliul părea mai întunecat prin comparaţie.

— Vrei să rămân aici? întrebă ea. Salonul e îndurător ziua, dar mi se pare că, seara, cu perdelele trase şi cu lumânările aprinse, odaia aceasta e mai bună. Şi apoi aici stăteai totdeauna dumneata şi Ambrose.

Poate că aceasta era ocazia pe care o aşteptam, clipa când să spun: „Da. N-aveţi nimic asemănător la vilă”. Păstrai tăcerea şi intrarea câinilor schimbă cursul convorbirii. După-masă, îmi spusei, după-masă, va fi momentul potrivit şi n-o să beau nici porto, nici brandy.

Seecombe pusese tacâmul musafirei în dreapta mea. El şi John serveau. Ea admira vasul cu trandafiri şi candelabrele şi-i vorbi lui Seecombe în timp ce servea felurile de mâncare, pe când eu tremuram ca el să nu spună: „Asta a fost, sau asta s-a întâmplat, doamnă, în timp ce domnul Philip era în Italia”.

Eram nerăbdător să văd terminându-se cina şi să fiu singur cu dânsa, deşi aceasta nu făcea decât să mă apropie de momentul grelei mele încercări. Ne aşezarăm în faţa focului din bibliotecă, ea scoase o broderie, la care începu să lucreze, îi privii mânuţele agile şi le admirai.

— Spune-mi ce te nelinişteşte, întrebă peste o clipă. Nu tăgădui. Voi şti că nu spui adevărul. Ambrose spunea că aveam un instinct animalic să presimt indispoziţia şi-o presimt în dumneata astă-seară. Ca să fiu exactă, de la sfârşitul după-amiezii. Sper că n-am spus nimic care să te fi jignit?

Sosise momentul. Ea cel puţin, îmi deschisese o cale.

— N-ai spus nimic care să mă fi jignit, răspunsei, dar o frază pe care ai rostit-o în trecere m-ă surprins puţin. Ai putea să-mi spui ce ţi-a scris Nick Kendall în scrisoarea pe care ţi-a trimis-o la Plymouth?

— Dar bineînţeles, zise ea. Îmi mulţumea pentru scrisoarea mea, îmi spunea că eraţi amândoi informaţi despre moartea lui Ambrose, că *signor* Rainaldi îi scrisese trimiţându-i o copie a certificatului de deces şi alte acte şi că mă invitai pentru o scurtă şedere aici, aşteptând să-mi precizez proiectele. Sugera chiar ea, părăsindu-te, să merg la Pelyn, ceea ce era foarte drăguţ din partea lui.

— E tot ceea ce spunea?

— Da. Scrisoarea nu era prea lungă.

— Nu spunea că am fost în călătorie?

— Nu.

— Înţeleg.

Simţi în mine un val de căldură, în timp ce ea continua să brodeze liniştită. Apoi spusei:

— Naşul meu spunea adevărat anunţându-te că el şi servitorii aflaseră despre moartea lui Ambrose, prin *signor* Rainaldi. Dar pentru mine a fost altfel. Eu am aflat acest lucru la Florenţa, în vilă, din gura servitorilor dumitale.

Înălţă capul şi se uită la mine; de data asta nu erau lacrimi în ochii ei, nici ceva ironic: privirea sa fu intensă şi pătrunzătoare şi mi se păru că-i citesc în ochi, în acelaşi timp, milă şi reproşuri.

Capitolul X

— Ai fost la Florenţa? spuse ea. Când? Acum câtă vreme?

— Nu sunt nici trei săptămâni de când m-am întors, răspunsei. Am făcut călătoria dus şi întors prin Franţa. N-am petrecut decât o singură noapte la Florenţa. Noaptea de 15 august.

— 15 august…

Auzii o inflexiune nouă în glasul ei şi văzui în ochii ei licărind o amintire.

— Dar nu plecasem decât în ajun la Genova. Nu e posibil.

— Nu e numai posibil, ci adevărat, spusei eu.

Broderia îi căzuse din mâini şi privirea aceea ciudată şi aproape înspăimântată îi reapăru în ochi.

— De ce nu mi-ai spus? întrebă ea. De ce m-ai lăsat douăzeci şi patru de ore în această casa fără să spui un cuvânt? Ar fi trebuit să-mi vorbeşti aseară.

— Credeam că ştii, replicai. I-am cerut naşului meu să-ţi scrie. În orice caz, aşa-i. Acum ştii.

Un rest de laşitate mă făcea să sper că lucrurile se vor opri aici şi că ea îşi va relua lucrul. Nu se întâmplă astfel.

— Te-ai dus la vilă, spuse ea, ca şi când şi-ar fi vorbit ei înseşi. Giuseppe te-a poftit. Ţi-a deschis poarta, te-a văzut acolo şi s-o fi gândit…

Tăcu, ochii i se întunecară şi şi-i coborî spre foc.

— Vreau să-mi spui ce s-a întâmplat, Philip, zise ea.

Îmi băgai mâna în buzunar şi simţi acolo cele două scrisori.

— Eram fără veşti de la Ambrose, de multă vreme, rostii eu, de la Paşte, sau Rusalii, nu-mi amintesc, dar am toate scrisorile lui sus. Eram neliniştit. Săptămânile treceau. Apoi în iulie, sosit o scrisoare. O singură pagină. Mâzgălitura aceea

nu-i semăna. Am arătat-o naşului meu, Nick Kendall şi el a fost de acord să plec numaidecât la Florenţa, ceea ce făcui o zi sau două după aceea. În clipa plecării sosi o altă scrisoare, doar câteva fraze. Am aceste două scrisori aici, în buzunarul meu. Doreşti să le vezi?

Nu răspunse numaidecât. Se întoarse cu spatele spre cămin şi mă privi din nou. Era un fel de stăruinţă în ochii ei, nu voluntară, ci ciudat de intensă, ciudat de drăgăstoasă; s-ar fi spus că avea puterea să citească şi să înţeleagă sila mea de a continua; îi cunoştea motivele şi totuşi persista.

— Nu acum, spuse ea. Mai târziu.

Privirea îmi trecu repede de la ochii la mâinile ei. Erau încrucişate pe genunchi, micuţe şi nemişcate. Mi se părea mai uşor să-i vorbesc dacă n-o priveam în faţă şi-mi fixai ochii asupra mâinilor ei.

— Am sosit la Florenţa, reluai eu. Am închiriat o şaretă şi m-am dus la vila dumitale. Servitoarea mi-a deschis poarta şi am întrebat de Ambrose. A părut speriată şi l-a chemat pe soţul ei. El a venit şi mi-a spus că Ambrose murise şi dumneata plecaseşi. Mi-a arătat vila. Am văzut camera unde a murit Ambrose. În clipa când plecam, femeia a deschis un cufăr şi mi-a dat pălăria lui Ambrose. E singurul lucru pe care l-ai uitat.

Tăcui şi nu încetai să-i privesc mâinile. Degetele dreptei pipăiau inelul din mâna stângă. Le văzui apăsând piatra.

— Continuă, spuse ea.

— Am coborât din nou la Florenţa, zisei. Servitorul îmi dăduse adresa lui *signor* Rainaldi. M-am dus să-l văd. Păru surprins văzându-mă, dar îşi redobândi repede calmul. Îmi dădu amănunte despre boala şi moartea lui Ambrose, îmi înmână o scrisoare pentru paznicul cimitirului protestant în cazul când aş fi dorit să-i vizitez mormântul, ceea ce nu făcui. Am întrebat unde erai şi mi-a declarat

că nu ştie nimic. Asta a fost totul. A doua zi am pornit spre patrie.

Urmă o nouă tăcere. Degetele care ţineau inelul se descleştară.

— Pot să văd scrisorile? întrebă ea.

Le scosei din buzunar şi i le dădui. Începui să privesc din nou focul şi auzii foşnetul hârtiei pe când o desfăcea. Urma o lungă tăcere. Apoi spuse:

— Doar astea două?

— Doar astea două, răspunsei.

— Nimic între Paşte şi Rusalii, ai spus, până la primirea acestor două scrisori?

— Nu, nimic.

Trebuie să le fi citit şi răscitit, învăţând cuvintele pe de rost, aşa cum făcusem şi eu. În sfârşit, mi le-a înapoiat.

— Cât trebuie să mă fi urât, spuse ca încet.

Ridicai ochii surprins şi cum ne priveam mi se păru că ea cunoştea toate închipuirile, visele mele, că vedea, unul după altul, chipurile de femei pe care le născocisem în aceste ultime luni. A nega ar fi fost zadarnic, a protesta absurd. Barierele dintre noi erau doborâte. Era o situaţie ciudată, aveam impresia că mă aflam gol în fotoliul meu.

— Da, răspunsei.

Lucrul odată rostit, simţii un fel de uşurare. Poate, îmi spusei, asta e ceea ce urmăresc catolicii la spovedanie. O povară mai puţin şi în locul ei golul.

— De ce m-ai invitat? întrebă ea.

— Ca să te acuz.

— Să mă acuzi de ce?

— Nu ştiu exact. Poate pentru că i-ai zdrobit inima, cu alte cuvinte să te acuz de omor.

— Şi după aceea?

— Nu mă gândisem mai departe. Înainte de orice voiam să te fac să suferi. Să te văd suferind. Apoi, cred, să te las să pleci.

— Eşti generos. De o generozitate pe care n-aş fi meritat-o. Hai, priveşte-mă cât îţi doreşte inima.

Ceva se schimbă în ochii ei în timp ce mă privea. Chipul îi rămăsese foarte alb şi nemişcat. Dacă aş fi zdrobit acest chip sub călcâiul meu, dacă l-aş fi transformat în pulbere, ochii ar fi rămas cu lacrimile care nu se răspândeau pe obraji, care nu curgeau. Îmi părăsii fotoliul şi străbătui odaia.

— Cu atât mai rău. Ambrose mi-a spus totdeauna că voi fi un soldat prost. Nu pot trage cu sânge rece. Te rog du-te în camera dumitale, du-te oriunde, pleacă de aici. Mama mea a murit prea devreme ca să-mi amintesc de asta şi n-am văzut niciodată o femeie plângând.

Deschisei uşa ca s-o las să treacă. Dar ea rămase aşezată lângă foc, nu se mişcă.

— Verişoară Rachel, urcă-te în camera dumitale.

Nu ştiu ce ton avea glasul meu, dacă era aspru sau strident, dar Don, care era culcat pe jos, înălţă capul şi mă privi cu expresia sa de câine bătrân, cuminte şi credincios, apoi veni, întinzându-se şi căscând, să-şi pună botul pe picioarele invitatei mele. Aceasta se mişcă, întinse mâna şi-i atinse uşor capul. Închisei uşa şi revenii lângă cămin. Luai cele două scrisori şi le aruncai în foc.

— E inutil, zise ea, deoarece o să ne amintim amândoi de ceea ce a scris el.

— Aş putea să uit, dacă vrei şi dumneata, spusei. Focul are ceva purificator. Nu rămâne nimic. Cenuşa nu contează.

— Dacă ai fi fost puţin mai în vârstă, rosti ea, sau dacă viaţa dumitale ar fi fost deosebită, dacă ai fi fost altul decât eşti dumneata însuţi şi nu l-ai fi iubit atât, ţi-aş putea vorbi de aceste scrisori şi de Ambrose. Nu voi face însă nimic; prefer să mă condamni. De fapt, aceasta simplifică lucrurile între noi. Dacă îmi vei îngădui să rămân până luni, atunci voi pleca şi vei putea să nu te mai gândeşti niciodată la mine. Cu toate că nu asta ţi-a fost intenţia; seara de ieri şi ziua de azi au fost foarte fericite. Dumnezeu să te binecuvânteze, Philip.

Aţâţai focul cu vârful piciorului şi cărbunii căzură pe jos.

— Nu te condamn deloc, am mărturisit eu. Nimic nu s-a petrecut aşa cum prevăzusem. Nu pot continua să urăsc o femeie care nu există.

— Dar eu exist.

— Nu eşti aceea pe care o uram. Asta-i tot.

Continuă să mângâie capul lui Don; îl ridică şi-l sprijini de genunchi.

— Femeia aceea pe care ţi-o închipuiai în mintea dumitale a luat fiinţă când ai citit scrisorile sau înainte?

Mă gândii o clipă. Apoi mărturisii totul într-un şuvoi de cuvinte. La ce bun să las ceva să putrezească în umbră?

— Înainte, răspunsei încet. Într-un anumit fel, scrisorile mi-au potolit suferinţa. Mi-au dat un motiv să te urăsc. Până atunci n-aveam niciun motiv avuabil s-o fac şi mi-era ruşine.

— De ce ţi-era ruşine?

— Fiindcă îmi închipui că nu-i nimic atât de distrugător, că nu există emoţie atât de dispreţuit ca gelozia.

— Erai gelos…

— Da. Acum pot s-o spun, asta-i ciudat. De la început când mi-a anunţat căsătoria sa. Poate chiar înainte de asta exista un fel de îndoială, nu ştiu. Toată lumea era încântată şi se aştepta să fiu şi eu, dar nu puteam. Trebuie să ţi se pară cam sentimentală şi caraghioasă această gelozie. Un sentiment de copil răsfăţat. Poate că de fapt eram un copil răzgâiat şi mai sunt încă. Nenorocirea e că n-am cunoscut şi iubit nicio fiinţă pe lume decât pe Ambrose.

Gândeam acum cu glas tare fără să mă sinchisesc de părerea ei despre mine. Exprimam sentimente pe care nu mi le mărturisisem niciodată.

— Nu era şi nenorocirea lui? mă chestionă ea.

— Ce înţelegi prin asta?

Îşi retrase mâna de pe capul lui Don şi punându-şi bărbia între palme şi coatele pe genunchi, începu să privească focul.

— N-ai decât douăzeci şi patru de ani, Philip, spuse ea, ai viaţa înaintea ta, numeroşi ani de fericire, probabil căsătoria cu o femeie pe care o vei iubi şi care îţi va dărui copil. Dragostea ta pentru Ambrose n-o să scadă niciodată; se va îndepărta, îşi va lua locul ei. Aceea a dragostei unui fiu pentru tatăl lui. Nu acelaşi lucru s-a întâmplat şi cu el. Căsătoria a venit prea târziu.

Am îngenuncheat înaintea focului ca să-mi aprind pipa. Nu i-am cerut voie. Ştiam că nu dă importanţă acestui lucru.

— De ce prea târziu? întrebai.

— Avea patruzeci şi trei de ani, replică ea, când a venit la Florenţa, sunt doi ani de atunci, şi când am făcut cunoştinţă cu el. Ştii cum era, cum vorbea, manierele, zâmbetul lui. El şi-a pus pecetea pe viaţa dumitale din cea mai fragedă copilărie. Dar nu ştii impresia pe care o putea face asupra unei femei a cărei viaţă nu fusese fericită, care cunoscuse bărbaţi… cu totul deosebiţi.

Nu spusei nimic, dar cred că înţelesei.

— Nu ştiu de ce s-a ataşat de mine, dar aşa a fost, spuse ea. Aceste lucruri nu se explică, ele se întâmplă. De ce cutare bărbat se îndrăgosteşte de cutare femeie, cine va spune ce amestec ciudat din sângele nostru ne atrage unii spre alţii? Pentru mine, singuratică, frământată, supravieţuitoarea atâtor naufragii ale inimii, el apăru aproape ca un salvator, ca un răspuns la rugăciunile mele. Nu întâlnisem niciodată un om ca el, puternic şi drăgăstos în acelaşi timp, lipsit de orice vanitate personală. A fost o revelaţie. Ştiu ce a însemnat pentru mine. Dar eu pentru el…

Tăcu şi încreţind uşor sprâncenele continuă să privească focul. Degetele ei reîncepură să se joace cu inelul de la mâna stângă.

— Era ca un om adormit, care s-a trezit deodată şi a descoperit lumea, spuse dânsa, în toată frumuseţea, dar şi tristeţea ei. Foamea şi setea. Tot ceea ce el nu-şi închipuise niciodată, nu cunoscuse niciodată, se aflau acolo, în faţa lui, slăvite, într-o singură persoană care, din întâmplare sau fatalitate, numeşte-o cum vei vrea, s-a nimerit să fiu eu. Rainaldi – pe care-l ura, ca şi dumneata probabil – îmi spuse într-o zi că Ambrose, datorită mie, se trezise la viaţă, aşa cum alţi oameni se trezesc datorită religiei. Deveni aproape obsedat. Dar un om influenţat de religie poate intra într-o mânăstire ca să-şi petreacă zilele în rugăciune în faţa Sfintei Fecioare din altar. Ea cel puţin e din ghips şi nu se schimbă. Femeile sunt altfel alcătuite, Philip. Toanele lor se schimbă după zile şi nopţi, uneori după ore, ca şi acele ale bărbaţilor. Suntem nişte biete făpturi omeneşti, asta e slăbiciunea noastră.

Nu înţelegeam ce spunea ea despre religie. Nu înţelegeam ce legătură e între credinţă şi Ambrose. Dar catolicii nu văd lucrurile ca noi. Ea voia să spună, desigur, că Ambrose o considera ca pe imaginile gravate ale decalogului. Să nu te închini înaintea lor, să nu le adori.

— Vrei să spui că aştepta prea mult de la dumneata? Că te situase pe un fel de piedestal?

— Nu, spuse ea. Aş fi acceptat cu plăcere un piedestal după viaţa mea agitată. O aureolă e un lucru frumos cu condiţia s-o poţi scoate din când în când şi să devii umană.

— Atunci?

Ea suspină şi mâinile îi recăzură în lături. Păru deodată foarte obosită. Se lăsa ostenită pe spătarul fotoliului şi, sprijinindu-şi capul pe pernă, închise ochii.

— Descoperirea religiei nu-l face totdeauna pe om mai bun, spuse ea. Trezirea la viaţă nu i-a făcut niciun serviciu, lui Ambrose. Firea lui s-a schimbat.

Vocea îi era obosită şi ciudat de uniformă. Poate că sosise, rândul ei să se spovedească. Îşi puse palmele pe ochi.

— S-a schimbat? făcui.

Simţii în inimă un fel de şoc ciudat, asemănător aceluia pe care l-am resimţit, copil fiind, când am aflat prima oară de existenţa morţii, a răului şi a cruzimii.

— Doctorii mi-au spus mai târziu că aceasta se datora bolii, reluă ea, că el nu avea nicio vină, că elemente adormite toată viaţa acum apăruseră la suprafaţă din cauza suferinţei şi a spaimei. Dar nu voi fi niciodată sigură că această schimbare era inevitabilă. Ceva din mine trebuie să fi provocat asta. Un scurt răstimp, prezenţa mea a fost pentru el o fericire deplină, apoi o calamitate. Ai dreptate să mă urăşti. Dacă n-ar fi venit în Italia, el ar mai fi trăit încă aici, lângă dumneata. N-ar fi murit.

Eram ruşinat, jenat. Nu ştiam ce să spun.

— Poate că s-ar fi îmbolnăvit oricum, spusei, pentru a o consola. Şi atunci eu mi-aş face reproşuri în locul dumitale.

Îşi retrase mâinile de pe obraz şi fără să-şi mişte capul, mă privi şi zâmbi.

— Te iubea atât de mult, zise ea. S-ar fi spus că erai fiul lui, era atât de mândru de dumneata… N-auzeai mereu decât Philip al meu face asta, băiatul meu face aia. Ah, Philip, dacă ai fost gelos pe mine în timpul acestor optsprezece luni, cred că suntem chit. Dumnezeu ştie că m-aş fi lipsit bucuros de dumneata în anumite clipe.

Răspunsei privirii ei şi-i zâmbii uşor.

— Şi dumneata îţi făureai imagini? întrebai.

— Necontenit, spuse ea. Acel copil răsfăţat, îmi spuneam, care îi scria tot timpul scrisori din care el îmi citea doar fragmente, dar pe care nu mi le arăta niciodată. Acel tânăr care are toate calităţile şi niciun cusur. Acel tânăr, care îl înţelege când eu nu izbutesc. Acel tânăr, care stăpâneşte trei sferturi

din inima sa şi ce-i mai bun din el însuşi. Când eu nu am decât un sfert şi cel mai rău. Oh, Philip!…

Se întrerupse şi-mi zâmbi din nou.

— Doamne, Dumnezeule, reluă ea, dumneata vorbeşti de gelozie? Gelozia unui bărbat e ca aceea a unui copil, violentă şi absurdă, fără profunzime. Gelozia unei femei e profundă, cu totul deosebită.

Ea puse perna la loc, sub cap, bătând-o cu palma. Îşi netezi cutele rochiei şi se îndreptă din şale în fotoliu.

— Mi se pare că pentru astă-seară ţi-am vorbit destul, făcu ea.

Se apleca şi ridică broderia care îi alunecase la picioare.

— Nu sunt obosit, spusei. Aş putea continua aşa multă vreme. Adică nu să vorbesc poate despre mine, dar să te ascult.

— Mai avem şi ziua de mâine, spuse ea.

— De ce numai mâine?

— Pentru că plec luni. N-am venit aici decât ca să-mi petrec sfârşitul săptămânii. Naşul dumitale, Nick Kendall, m-a invitat la Pelyn.

Mi se păru absurd şi lipsit de temei ca ea să schimbe atât de repede locuinţa.

— Nu-i nevoie să pleci încă de aici, spusei, abia ai sosit. Ai toată vremea să vizitezi Pelynul. N-ai văzut nici jumătate din aceste câmpuri. Nu ştiu ce-ar gândi servitorii şi oamenii de pe moşie. Ar fi foarte jigniţi…

— Într-adevăr? întrebă ea.

— De altfel, spusei, cărăuşul o să vină de la Plymouth cu plantele şi altoiurile. Trebuie să le vezi împreună cu Tamlyn. Şi mai sunt şi lucrurile lui Ambrose de triat şi cercetat.

— Mă gândeam că ai putea s-o faci singur.

— De ce, spusei, dacă o putem face împreună?

Îmi părăsi scaunul şi mă întinsei. Îi dădui lui Don o lovitură cu piciorul.

— Trezeşte-te, spusei, încetează cu sforăitul şi du-te în cuşcă cu ceilalţi.

El se mişcă şi marţi.

— Leneş bătrân. Îl ocărâi eu.

O privii şi o văzui că ridicase ochii spre mine cu o expresie ciudată; s-ar fi spus că prin mine vedea pe altcineva.

— Ce-i? întrebai.

— Nimic, răspunse ea, absolut nimic. Ai putea să iei o lumânare, Philip, şi să-mi luminezi drumul până în odaia mea?

— Foarte bine, încuviinţai eu. O să-l duc după aceea pe Don în cuşca lui.

Lumânările erau pregătite pe masă, lângă uşă. Luă una şi eu îi aprinsei lumânarea. Era întuneric în hol, dar pe palierul etajului, Seecombe lăsase o luminii să ardă în galerie.

— Ajunge, spuse ea. O să-mi găsesc singură drumul.

Se opri o clipă pe o treaptă a scării, cu obrazul în umbră, cu o mână ţinând lumânarea, cu cealaltă ridicându-şi rochia.

— Nu mă mai urăşti? întrebă ea.

— Nu, răspunsei eu. Ţi-am spus că nu erai dumneata. Era o altă femeie.

— Eşti sigur de asta?

— Foarte sigur.

— Atunci, noapte bună. Şi somn uşor.

Se întoarse, gata să se îndepărteze, dar eu pusei mâna pe braţul ei ca s-o reţin.

— Aşteaptă, spusei, e rândul meu să-ţi pun o întrebare.

— Care, Philip?

— Mai eşti geloasă pe mine, sau era vorba de alt bărbat?

Râse, îmi întinse mâna şi, cum era deasupra mea, pe scară, îi descoperii o graţie pe care n-o observasem încă. Ochii ei păreau mai mari la lumina pâlpâindă a lumânării.

— Tânărul acela îngrozitor, atât de răsfăţat şi de încrezut? spuse ea. Oh, a plecat aseară, imediat cum ai intrat în budoarul mătuşii Phoebe.

Se apleacă pe neaşteptate şi mă sărută pe obraz.

— Prima sărutare pe care ai primit-o vreodată, spuse ea, şi dacă nu-ţi place, ţi-ai putea închipui că nu eu ţi-am dat-o, ci cealaltă femeie.

Urcă scara şi se îndepărtă, în timp ce lumina lumânării proiecta o umbră întunecată şi mărită pe perete.

Capitolul XI

Obiceiurile noastre duminicale erau neschimbate. Se servea micul dejun mai târziu decât în celelalte zile, la ora nouă, şi la zece şi un sfert, trăsura venea să ne ia, pe Ambrose şi pe mine, ca să ne ducă la biserică. Servitorii ne urmau în căruţă. După ce se termina slujba, ei se întorceau să-şi ia masa servită şi ea mai târziu, aproape de ora unu, apoi la ora patru ne aşezam şi noi la masă în tovărăşia vicarului şi a doamnei Pascoe şi uneori cu una sau două din fetele lor nemăritate, dar cel mai adesea cu naşul meu şi cu Luiza. De la plecarea lui Ambrose, nu mai foloseam trăsura ca să mă duc la biserică, ci mergeam călare pe Gipsy, ceea ce, cred, dădea loc la unele bârfeli. N-am ştiut niciodată pentru ce.

În dimineaţa aceea, în cinstea invitatei mele, am poruncit sa vină trăsura aşa ca altădată şi verişoara mea Rachel, pe care Seecombe o înştiinţase aducându-i micul dejun, coborî în hol când bătu ora zece. Simţeam un fel de uşurare după seara precedentă şi avui impresia, privind-o, că aş putea de acum înainte să-i spun tot ce-aş vrea. Nu mai aveam motiv să mă las reţinut de nimic, nici de nelinişte, nici de resentiment, nici măcar de politeţea convenţională.

După ce-i spusei bună ziua, adăugai:

— Un cuvânt de avertisment. Toţi ochii celor din biserică vor fi fixaţi asupra dumitale. Chiar şi leneşii, care găsesc uneori pretexte ca să rămână în pat duminica, vor veni azi la slujbă. Vor umple tinda bisericii şi se vor ridica pe vârful picioarelor!

— Mă îngrozeşti, zise ea, nu mă voi duce.

— Ar fi o crimă, subliniai eu, pentru care nici dumneata, nici eu, nu vom fi niciodată iertaţi.

Mă privi cu seriozitate.

— Nu sunt sigură că voi şti să mă comport, replică ea. Am fost crescută în religia catolică.

— Nu scoate nicio vorbă, spusei. Se zice că papistaşii din acest ţinut sunt destinaţi focului gheenei. Priveşte bine la tot ce voi face. N-o să te derutez.

Trăsura trase în faţa porţii. Wellington, cu pălăria lui bine periată, împodobită cu o cocardă nouă, avându-l pe rândaş alături, era plin de importanţă, ca un porumbel guşat. Seecombe, cu pantaloni de pânză scrobiţi şi cu o haină de duminică, stătea, cu aceeaşi demnitate, în faţa uşii. Era o ocazie pe care o întâlneşti o data în viaţă.

O ajutai pe verişoara mea Rachel să se urce în trăsură şi mă aşezai alături de ea. Era înfăşurată într-o mantie neagră, iar vălul pălăriei îi ascundea trăsăturile.

— Oamenii vor să-ţi vadă chipul, îi spusei.

— Atunci trebuie să aştepte, răspunse ea.

— Nu înţelegi, încercai să-i explic. Ei n-au cunoscut niciodată ceva asemănător. Sunt aproape treizeci de ani de când nu s-a mai întâmplat acest lucru. Bătrânii trebuie să-şi amintească de mătuşa şi de mama mea, dar cei tineri n-au văzut niciodată o doamnă Ashley la biserică. În afară de asta trebuie să-i instruieşti. Ei ştiu că vii din ceea ce numesc ei ţări străine. Trebuie să-şi închipuie că italienii sunt negri.

— Vrei să taci? zise ea foarte încet. După cum îşi ţine spatele Wellington, înţeleg că aude tot ce spui.

— N-o să tac, răspunsei eu, chestiunea e prea importantă. Ştiu cum se răspândesc zvonurile. Tot ţinutul se va întoarce la masa duminicală clătinând din cap şi spunând că doamna Ashley este o negresă.

— Îmi voi scoate vălul în biserică, nu înainte, spuse ea. Când o să fiu în genunchi. Atunci vor putea privi, dacă aceasta îi interesează. Dar n-ar

trebui s-o facă. Ochii lor ar trebui să fie aţintiţi asupra cărţilor de rugăciuni.

— Deasupra băncii noastre, se află un spătar înalt cu perdele, îi explicai eu. Acolo, în genunchi, vei fi ascunsă de toate privirile. Ai putea chiar să joci bile, dacă ai chef. Am făcut-o în copilăria mea.

— Să nu mai vorbim despre copilăria dumitale, zise ea. O cunosc cu de-amănuntul. Cum Ambrose a gonit-o pe doica dumitale când aveai trei ani. Cum ţi-a scos rochiţele şi te-a îmbrăcat cu pantaloni. Felul monstruos în care te-a învăţat alfabetul. Nu mă surprinde că ai jucat bile în strană. Mă mir că n-ai făcut ceva mai rău.

— Am făcut, replicai. Într-o zi, am adus şoareci albi în buzunar. S-au căţărat în jupoanele unei bătrâne doamne din spatele nostru. Au apucat-o nevricalele şi a trebuit să fie scoasă afară.

— Ambrose nu te-a bătut?

— Nici pomeneală. El le dăduse drumul pe jos.

Verişoara îmi arătă spatele lui Wellington. Umerii se încordaseră, iar urechile i se roşiseră.

— Azi vei fi cuviincios, altfel voi părăsi biserica, zise ea.

— Atunci toată lumea o să creadă că te-au apucat nevricalele, răspunsei, şi naşul şi Luiza au să-ţi sară în ajutor. Oh, Dumnezeule…

Mă întrerupsei şi-mi lovi genunchiul cu mâna în semn de consternare.

— Ce s-a întâmplat?

— Tocmai acum mi-am amintit. Făgăduisem să merg călare la Pelyn s-o văd pe Luiza şi mi-a ieşit cu totul din minte. Trebuie să mă fi aşteptat toată după-amiaza.

— Aceasta nu-i prea politicos din partea dumitale, fu de părere verişoara mea Rachel. Sper că o să te dojenească bine.

— Îi voi spune că e vina dumitale, replicai, ceea ce e adevărat. Îi voi spune că ai pretins să te duc pe câmpurile de la Barton.

— Nu ţi-aş fi cerut-o, spuse ea, dacă aş fi ştiut că erai aşteptat în altă parte. De ce nu mi-ai spus?

— Pentru că nu mi-am mai amintit.

— Dacă aş fi Luiza, afirmă ea, aş fi foarte nemulţumită. Nu s-ar putea oferi o scuză mai proastă unei femei.

— Luiza nu e o femeie, răspunsei, e mai tânără decât mine şi o cunosc de pe vremea când alerga în jupon.

— Nu e un motiv. Ea are totuşi sentimente.

— Oh. O să-şi revină! O să stea alături de mine la masă şi o voi felicita pentru felul cum a aranjat florile.

— Ce flori?

— Florile din casă. Florile din budoarul dumitale şi din camera dumitale. A venit dinadins pentru asta.

— Ce drăguţ din partea ei!

— N-avea încredere în Seecombe.

— O înţeleg puţin. A dovedit, cu acest prilej, multă delicateţe şi gust. Mi-a plăcut mai ales jardiniera de pe cămin şi brânduşa de toamnă de lângă fereastră.

— Era o jardinieră pe cămin, întrebai, şi una lângă fereastră? N-am observat. Totuşi îi voi face un compliment. Sper că nu-mi va pretinde să i le descriu.

O privi, râsei şi văzui că ochii ei îmi zâmbeau sub văl, dar clătină din cap.

Coborâserăm coasta şi cotiserăm pe şosea şi acum iată-ne şi în sat, la biserică. Aşa cum prevăzusem, în faţa portalului se afla o grămadă de oameni. Cunoşteam pe cei mai mulţi dintre ei, dar şi un oarecare număr de curioşi li se alăturaseră. Se produse puţină agitaţie în clipa când trăsura se opri ca să ne lase să coborâm. Îmi scosei pălăria şi oferii braţul verişoarei mele Rachel. Îl văzusem pe naşul meu cum se comportă cu Luiza de nenumărate ori. Urcarăm drumul până la portalul bisericii, sub privirile oamenilor. M-aş fi aşteptat

să mă simt ridicol şi în afara rolului meu firesc, dar fu cu totul altfel. Mă simţeam mândru, sigur şi ciudat de fericit. Priveam drept înaintea mea, fără sa întorc ochii nici la dreapta, nici la stânga, în timp ce bărbaţii îşi scoteau pălăria la trecerea noastră şi femeile făceau o reverenţă. Singur nu primisem niciodată astfel de omagii. De fapt, era o zi mare.

Intrarăm în biserică în sunetul clopotelor şi lumea care era de pe acum instalată în bănci se întoarse ca să ne vadă. Se auziră târşituri de picioare, un foşnet de fuste. Noi înaintarăm spre naosul bisericii şi trecurăm prin faţa stranei Kendallilor ca să ajungem la a noastră. Îl zării pe naşul meu cu sprâncenele zburlite şi încruntate, cu o expresie gânditoare întipărită pe chip. Se întreba probabil care îmi fusese comportarea în ultimele patruzeci şi opt de ore. Buna creştere îi interzicea să ne privească. Luiza şedea lângă el, foarte dreaptă, foarte ţeapănă. Avea un aer trufaş şi-mi spusei că trebuie s-o fi jignit. Dar cum mă dădui la o parte, ca s-o las pe verişoara Rachel să treacă în strana noastră, curiozitatea o birui pe Luiza. Ridică ochii, o privi pe vizitatoare, apoi surprinse privirea mea. Ridică sprâncenele cu o privire întrebătoare. Mă prefăcui că n-o văd şi închisei uşa stranei în urma mea. Congregaţia îngenunche ca să se roage. Era o impresie ciudată să simt o femeie alături de mine, în strană. Amintirea mă readuse la perioada copilăriei mele, când Ambrose mă condusese aici pentru întâia oară şi când trebuisem să mă urc pe un taburet ca să privesc peste bancă, în faţa mea. Îl imitam pe Ambrose, ţinând o carte de rugăciuni în mână, adeseori invers şi când venea clipa răspunsurilor, repetam şoapta buzelor lui, fără să am habar de ce voia să spună. Mai târziu, fiind puţin mai mare, îndepărtam perdelele şi priveam lumea, pastorul şi pe copiii din cor; iar mai târziu, venind în vacanţă de la Harrow, mă aşezam cu braţele încrucişate, ca Ambrose, şi moţăiam când

predica se prelungea. De când ajunsesem la vârsta unui bărbat, biserica devenise pentru mine un loc de meditaţie. Nu, trebuie s-o mărturisesc, nu despre greşelile mele, ci despre proiectele săptămânii: muncile care trebuiau efectuate pe ogoare şi în păduri, recomandările care trebuiau făcute nepotului lui Seecombe pentru pescuitul în golf, instrucţiunile care trebuiau date lui Tamlyn. Aşezat singur în această strană, mă închideam în mine însumi şi nimic şi nimeni nu venea să-mi tulbure gândurile. Cântam psalmi şi dădeam răspunsurile din obişnuinţă. Această dimineaţă era deosebită. O simţeam mereu pe verişoara mea Rachel alături de mine. Nu era un motiv să mă nelinişteşc că nu cunoştea ritualul. Ar fi fost capabilă să asiste la slujba bisericii anglicane, duminică de duminică, o viaţă întreagă. Stătea jos, nemişcată, cu ochii aţintiţi asupra pastorului şi când îngenunche, observai că se sprijinea complet pe genunchi şi nu stătea pe jumătate aşezată pe bancă, cum aveam obiceiul Ambrose şi cu mine. De asemeni nu se agita, nu întorcea capul, nici nu privea în jurul ei, cum făceau doamna Pascoe şi fetele sale tot timpul în strana lor din partea de jos, unde vicarul nu le putea vedea. Când veni clipa să cânte imnurile, îşi ridică vălul şi-i văzui buzele urmărind cuvintele, dar nu le auzii cântate. Îşi coborî din nou vălul, când ne aşezarăm să ascultăm predica.

Mă întrebam care fuseseră ultimele femei care se aşezaseră aici, în strana familiei Ashley. Poate mătuşa Phoebe suspinând după pastorul ei sau poate soţia unchiului Philip, mama lui Ambrose, pe care n-o văzusem niciodată. Poate se aşezase aici tatăl meu înainte de a se duce să lupte cu francezii şi să moară şi de asemeni mama mea, tânără şi delicată, care nu supravieţuise, îmi spusese Ambrose, mai mult decât cinci luni tatălui meu. Nu mă gândisem mult la ei, nu le simţisem lipsa niciodată, Ambrose mi-i înlocuise pe

amândoi. Acum, privind-o pe verişoara mea Rachel, mă gândeam la mama. Îngenunchease aici, pe taburet, alături de tatăl meu, se aşezase încrucişând mâinile pe genunchi ca să asculte predica? După aceea, înapoiată acasă, mă luase în braţe? Mă întrebam, în timp ce glasul doamnei Pascoe îşi continua zumzetul, ce putusem să simt, copil fiind, în braţele mamei mele. Îmi atinsese părul, îmi sărutase obrazul înainte de a mă aşeza, zâmbind, în leagănul meu? Aş fi vrut deodată să mi-o amintesc. Pentru ce memoria unui copil nu depăşeşte o anumită limită? Fusesem un copilaş care ţopăia îndărătul lui Ambrose, strigându-i să mă aştepte. Nimic înainte de asta. Nimic…

„În numele Tatălui, al Fiului şi al Sfântului Duh.” La cuvintele vicarului, mă ridicai brusc. Nu auzisem niciun cuvânt din predică. Nici nu mă gândisem la planurile pentru săptămâna următoare. Rămăsesem visând şi privind-o pe verişoara mea Rachel.

Îmi luai pălăria şi-i atinsei braţul.

— Ai fost desăvârşită, îi spusei în şoaptă, dar adevărata dumitale încercare abia acum începe.

— Mulţumesc, îmi răspunse ca pe acelaşi ton, şi a dumitale de asemeni. Trebuie să te scuzi că nu ţi-ai ţinut făgăduiala.

Ieşirăm din biserică în plin soare, în mijlocul unui număr nu prea mare de oameni, care ne aşteptau: fermieri, cunoştinţe, prieteni şi, printre ei, doamna Pascoe, soţia vicarului şi fetele ei, precum şi naşul meu cu Luiza. Unul câte unul înaintară pentru a fi prezentaţi. Te-ai fi crezut la curte. Verişoara mea Rachel îşi ridică vălul şi-mi spusei că o voi tachina pentru asta, când vom rămâne singuri.

Pe când coboram drumul până la trăsuri, îmi spuse în faţa celorlalţi, astfel încât îmi fu imposibil să refuz şi simţeam bine după privirea ochilor şi după bucuria din glasul ei că o făcea dinadins:

— Philip, nu ţi-ar face plăcere s-o conduci pe domnişoara Kendall la trăsura dumitale, în timp ce cu m-aş întoarce cu trăsura domnului Kendall?

— Cum doreşti, făcui eu.

— Mi se pare perfect, răspunse ea, zâmbind naşului meu, care înclinându-se la rându-i, îi oferi braţul.

Se îndreptară spre trăsura familiei Kendall şi nu-mi rămânea altceva de făcut decât să mă urc în trăsura noastră cu Luiza. Aveam impresia că sunt un şcolar care fusese pălmuit. Wellington dădu bice cailor şi pornirăm.

— Ascultă, Luiza, sunt foarte necăjit, începui eu numaidecât, dar mi-a fost cu neputinţă să scap ieri după-amiază. Verişoara mea Rachel dorea să vadă câmpurile de la Barton şi a trebuit s-o însoţesc. N-am mai avut timp să te înştiinţez sau să-ţi trimit vorbă prin servitor.

— O, nu te mai scuza! exclamă ca. Am aşteptat aproape două ore, dar n-are importanţă. Din fericire, era timp frumos şi am petrecut vremea culegând un coş de dude.

— E foarte neplăcut, spusei, sunt într-adevăr dezolat.

— Mi-am închipuit că ai fost reţinut de ceva de felul acesta, zise ea, dar sunt mulţumită că n-a fost nimic serios. Îţi cunosc părerea despre această vizită şi mi-era puţin teamă să nu-ţi poţi înfrâna violenţa, să te cerţi sau mai ştiu eu ce, şi verişoara ta să nu vină pe neaşteptate să se refugieze la noi. Aşadar, ce s-a întâmplat? Aţi reuşit până acum să nu vă certaţi? Povesteşte-mi tot.

Îmi lăsai pălăria pe ochi şi-mi încrucişai braţele.

— Tot? Ce vrei să spui prin tot?

— Păi… tot. Cum i-ai spus, de unde ai luat-o… A fost ruşinată sau n-a arătat în niciun fel că ar fi vinovată?

Vorbea încet şi Wellington nu putea auzi, cu toate acestea mă simţii foarte enervat. Ce moment

şi ce loc pentru o astfel de conversaţie, de altfel, ce însemna acest interogatoriu?

— N-am avut deloc timp să vorbesc, răspunsei. În prima seară era obosită şi s-a culcat devreme. Ziua de ieri a fost ocupată cu vizitarea domeniului: grădinile, dimineaţa şi ogoarele de la Barton, după-amiază.

— Atunci n-aţi avut nicio discuţie serioasă?

— Depinde ce vrei să înţelegi prin serioasă. Tot ce pot spune e că este cu totul altă persoană decât aceea pe care mi-o închipuiam. Cred că ţi-ai dat singură seama în scurta clipa în care ai văzut-o.

Luiza tăcu. Nu se rezema de pernele trăsurii ca mine. Stătea foarte ţeapănă, cu mâinile în manşon.

— E foarte frumoasă, zise în sfârşit.

Îmi strânsei picioarele pe care le întinsesem pe bancheta din faţa mea şi mă întorsei s-o privesc în faţă.

— Frumoasă? întrebai uimit. Draga mea Luiza, cred că ţi-ai pierdut minţile.

— O, nu, câtuşi de puţin, răspunse Luiza. Întreabă-l pe tatăl meu, întreabă pe toată lumea. Nu i-ai observat privirile când şi-a ridicat vălul? Eşti complet orb în faţa femeilor, de aceea nu ţi-ai dat seama.

— În viaţa mea n-am auzit astfel de baliverne. Poate că are ochi frumoşi, dar cât despre rest e foarte oarecare. Persoana cea mai oarecare din câte cunosc. Pot să-i spun tot ce vreau, pot să-i vorbesc despre orice, n-am nevoie să fac niciun fel de fasoane faţă de dânsa, este lucrul cel mai firesc din lume pentru mine să mă aşez în faţa ei într-un fotoliu şi să-mi aprind pipa.

— Parcă spuneai că n-ai avut timp să-i vorbeşti?

— Nu mă şicana. Fireşte, am vorbit la masă şi când am vizitat lanurile. E tocmai ceea ce-ţi explic, că asta nu-mi cerea niciun efort.

— Bineînţeles.

— Cât despre frumuseţea ei, va trebui să-i povestesc asta. O s-o facă să râdă. Fireşte că a fost

privită. A fost privită pentru că este doamna Ashley.

— Desigur, dar nu numai de asta. În orice caz fie că e o oarecare sau nu, se pare că ţi-a făcut o impresie puternică. E adevărat că nu mai e tânără. Eu îi dau exact treizeci şi cinci de ani, dar tu? Mai puţin?

— N-am habar şi nici nu-mi pasă, Luiza. Nu mă interesează vârsta oamenilor. Dacă mi-ai spune că are nouăzeci şi nouă de ani, aş răspunde: de ce nu?

— Nu spune prostii. Femeile n-au ochii aceştia, nici tenul acesta la nouăzeci şi nouă de ani. Se îmbracă foarte bine. Rochia ei e foarte bine croită şi mantia de asemeni. Doliul nu-i dă o înfăţişare sărăcăcioasă.

— Dumnezeule, Luiza, s-ar crede că o auzi pe doamna Pascoe. Nu mi-am dat niciodată scama că eşti atât de bârfitoare.

— Nici eu nu te-am văzut niciodată atât de entuziasmat. Suntem chit. Ce schimbare în patruzeci şi opt de ore! Cel puţin o persoană se va bucura şi acela e tatăl meu. Se temea de certuri crâncene după cele ce i-ai spus, şi cine l-ar fi condamnat pentru asta?

Fui mulţumit când ajunserăm la coasta cea mai înaltă, ceea ce îmi îngădui să cobor din trăsură şi să urc, pe jos, împreună cu servitorul pentru a le fi mai uşor cailor, cum făceam de obicei. Ce atitudine extraordinară era aceea a Luizei! În loc să se bucure că vizita verişoarei mele Rachel se desfăşura atât de bine, părea că se enervează din cauza asta. Mi se păru un mod cam supărător de a-şi manifesta prietenia. În vârful dealului, mă întorsei să stau lângă ea în trăsură, dar nu mai schimbarăm niciun cuvânt tot drumul. Era absurd, dar ea nu făcu nicio încercare să rupă tăcerea şi pentru nimic în lume n-aş fi rupt-o eu. Nu mă puteam împiedica să gândesc ca drumul la ducere fusese infinit mai plăcut decât cel de la întoarcere.

Mă întrebam cum îşi petrecea cealaltă pereche timpul în a doua trăsură. Foarte bine, după cât se părea. Când coborârăm din trăsura noastră şi Wellington mână caii mai încolo, ca să lase loc celuilalt echipaj, Luiza şi cu mine ramaserăm în picioare în faţa uşii, aşteptându-l pe naşul meu şi pe verişoara Rachel. Vorbeau ca doi vechi prieteni, iar naşul meu, îndeobşte aspru şi tăcut, se exprima cu o căldură neobişnuită. Desluşii cuvintele „un scandal" şi „ţinutul n-o va îngădui". Înţelesei că se lansase în discuţia lui preferată: guvernul şi opoziţia. Mi-am spus că el n-a fost nevoit să coboare din trăsură ca să le fie cailor mai uşor.

— Întoarcerea a fost plăcută? întrebă verişoara mea Rachel, cercetându-mi ochii, cu un tremur al buzelor şi aş fi putut jura că ghicea după chipurile noastre posomorâte ce se întâmplase.

— Da, mulţumesc, zise Luiza, dându-se politicos la o parte ca s-o lase să treacă.

Dar verişoara mea Rachel îi luă braţul şi spuse:

— Vino în camera mea să-ţi scoţi mantia şi pălăria. Vreau să-ţi mulţumesc pentru frumoasele flori.

Naşul meu şi cu mine abia avurăm timpul să ne spălăm pe mâini şi să schimbăm câteva cuvinte de politeţe, că familia Pascoe şi năvăli, iar mie îmi reveni sarcina să fac, cu vicarul şi cu fetele lui, înconjurul grădinii. Vicarul eră inofensiv, dar aş fi renunţat bucuros la fetele lui. Cât despre soţia vicarului, doamna Pascoe, se şi urcase la etaj să le regăsească pe doamne, întocmai ca un câine de vânătoare, care adulmecă o pistă. Ea nu văzuse niciodată camera albastră fără huse. Fetele nu conteneau cu laudele faţă de verişoara mea Rachel şi la fel ca şi Luiza o declarară foarte frumoasă. Fui încântat să le spun că eu o socoteam mică şi absolut neînsemnată, în timp ce ele scoteau ţipete de protest.

— Nu neînsemnată, zise domnul Pascoe, lovind cu bastonul lui o hortensie, bineînţeles că nu

neînsemnată. N-aş spune, poate, ca aceste domnişoare că-i foarte frumoasă. Dar feminină, iată cuvântul, extrem de feminină.

— Dar, tată, îşi arătă mirarea una dintre fete, cum ai vrea ca doamna Ashley să fie altfel?

— Draga mea, răspunse vicarul, nici nu-ţi închipui cât de multe sunt femeile cărora le lipseşte această calitate.

Mă gândeam la doamna Pascoe şi la capul ei de cal şi mă grăbi să atrag atenţia vizitatorilor mei asupra tinerilor palmieri pe care Ambrose îi adusese din Egipt şi pe care ei trebuie să-i fi văzut până acum de vreo duzină de ori, felicitându-mă de tactul cu care schimbasem conversaţia.

Întorcându-ne în casă, o găsirăm în salon pe doamna Pascoe care tocmai istorisea zgomotos verişoarei mele Rachel povestea bucătăresei sale sedusă de grădinar.

— Ceea ce nu pot înţelege, doamnă Ashley, e unde s-a întâmplat acest lucru! Ea se culca în odaia ei şi nu ieşea niciodată de acolo.

— Cât de departe e pivniţa? întrebă verişoara mea Rachel.

Conversaţia încetă când intrai în cameră. Niciodată, de la plecarea lui Ambrose, cu doi ani mai înainte, nu văzusem trecând o duminică atât de repede. Chiar când era el acolo, deseori ziua se scurgea încet. Plin de antipatie pentru doamna Pascoe, de indiferenţă pentru fetele ei şi, nesuportând-o pe Luiza decât pentru că era fiica celui mai vechi prieten al său, Ambrose căuta întotdeauna să nu-i invite decât pe vicar şi pe naşul meu. Atunci, respiram toţi patru în voia noastră. Când luau parte şi femeile, ceasurile deveneau lungi ca zilele. Azi, totul, era deosebit.

Prânzul, bine servit, cărnurile aranjate pe masă şi argintăria bine lustruită păreau că ni se oferă ca la un banchet. Eram aşezat în capul mesei, în locul lui Ambrose, având-o pe verişoara mea Rachel în faţa mea. În felul acesta, aveam ca vecini, în

dreapta mea, pe doamna Pascoe, dar de astă dată nu mă mai enerva. Faţa ei mare şi curioasă rămase mai tot timpul întoarsă spre celălalt capăt al mesei; râdea, mânca, uita să-i facă mici semne de dezaprobare soţului ei care, ieşit din cochilia lui poate pentru întâia oară în viaţă, roşu şi cu ochii strălucitori, începu să citeze poeme. Toată familia Pascoe înflorea ca un trandafir şi nu-l văzusem niciodată pe naşul meu distrându-se atât de bine.

Numai Luiza se menţinea într-o tăcere plină de rezervă, încercai, cât îmi stătea în putinţă, s-o distrez, dar zadarnic. Foarte ţeapănă, în stânga mea, abia mânca şi fărâmiţa pâinea, cu privirea ţintă, ca şi când ar fi înghiţit cu noduri. Dacă voia să stea îmbufnata, n-avea decât. Cât despre mine, mă amuzam prea bine ca să mă mai sinchisesc de ea. Aplecat înainte, sprijinit de braţele fotoliului meu, râdeam privind-o pe verişoara Rachel încurajându-l pe pastor şi poezia sa. Acesta, mă gândi, e dineul duminical cel mai uimitor la care am asistat vreodată şi aş fi dat orice pe lume ca Ambrose să poată fi acolo şi să-l împartă cu noi. După ce terminarăm desertul şi se aduse porto-ul, mă întrebam dacă trebuia să mă scol, aşa cum făceam de obicei, ca să deschid uşa, sau dacă, acum că aveam un oaspete ca să prezideze masa, ea trebuie să dea semnalul. Urmă o tăcere. Rachel mă privi şi zâmbi. Îi răspunsei cu acelaşi zâmbet. Stăturăm astfel o clipă, legaţi parcă prin nişte lire invizibile unul de altul. Era extraordinar şi simţeam o senzaţie necunoscută. Apoi naşul meu zise cu glasul lui grav şi dojenitor:

— Spuneţi-mi, doamnă Ashley, Philip nu vi-l aminteşte mult pe Ambrose?

Urmă o clipă de tăcere. Ea îşi puse şervetul pe masă.

— Atât de mult, spuse, că m-am întrebat tot timpul mesei, dacă există vreo deosebire.

Se sculă, celelalte femei o imitară şi străbătând odaia, mă dusei să le deschid uşa. Chiar după

plecarea lor şi când mă întorsei la locul meu, ciudata senzaţie nu mă părăsise.

Capitolul XII

Plecară cu toţii pe la ora şase, vicarul trebuind să oficieze vecernia în altă parohie. Auzii pe doamna Pascoe invitând-o pe verişoara mea Rachel să vină să petreacă o după-amiază acasă la ea şi pe toate fetele Pascoe stăruind la rândul lor. Una îi cerea părerea în legătură cu o acuarelă, o alta lucra la o tapiserie şi nu ştia ce lână să aleagă, o a treia, care făcea lectură în fiecare joi unei femei bătrâne din sat, o ruga pe verişoara mea Rachel s-o întovărăşească în această vizită caritabilă, nenorocita fiinţă arzând de dorinţa de a o vedea.

— Trebuie să vă spun, reluă doamna Pascoe, pe când treceam prin hol şi ne îndreptam spre uşă, că am văzut atâţia oameni, doamnă Ashley care vor să vă cunoască, încât cred că puteţi conta, în următoarele săptămâni, pe invitaţii în fiecare după-amiază.

— Se va putea duce foarte bine şi de la Pelyn, spuse naşul meu, aşezarea e foarte comodă ca să meargă aproape peste tot. Mai mult decât de aici. Şi cred că vom avea plăcerea companiei sale peste o zi sau două.

Se uită la mine şi eu m-am grăbit să răspund, ca să înăbuş în germene ideea înainte de a se crea o încurcătură şi mai mare.

— Nu, domnule, am ripostat, verişoara mea Rachel rămâne deocamdată aici. Înainte de a consimţi să primească alte invitaţii, are de vizitat domeniul. Mâine începem prin a lua ceaiul la Barton. După aceea vin la rând celelalte ferme. Dacă nu i-ar vizita pe toţi fermierii, în ordinea importanţei lor, aceştia s-ar simţi foarte jigniţi.

O văzui pe Luiza privindu-mă mirată, dar nu dădui nicio importanţă acestui lucru.

— Ah, evident, zise naşul meu, surprins la rândul lui, aşa se cuvine. M-aş fi oferit chiar eu s-o conduc pe doamna Ashley, dar dacă tu eşti dispus s-o faci, asta-i altceva. Pe de altă parte, continuă el, adresându-i-se verişoarei mele Rachel, dacă nu vă simţiţi destul de bine aici – ştiu că Philip o să mă ierte că spun asta, căci în această casă n-a existat obiceiul de a primi doamne de mulţi ani de zile, aşa cum fără îndoială, ştiţi, şi viaţa e poate cam aspră aici – sau dacă doriţi o companie feminină, fiica mea va fi prea fericită să vă primească.

— Noi avem o cameră de musafiri la parohie, interveni în discuţie doamna Pascoe. Dacă vreodată vă plictisiţi, amintiţi-vă că vă stă la dispoziţie. Am fi încântaţi să vă avem printre noi.

— Într-adevăr, într-adevăr, confirmă vicarul şi mă întrebam dacă nu-i stătea pe buze vreun nou vers dintr-o poezie.

— Sunteţi toţi foarte buni şi extrem de generoşi, zise verişoara mea Rachel. Vom mai discuta despre asta, după ce-mi voi îndeplini datoria aici, vreţi? Până atunci, credeţi-mă că va sunt foarte recunoscătoare.

Se auzi o hărmălaie mare de glasuri ale acelora care îşi luau rămas bun şi trăsurile se îndepărtară pe alee.

Ne întoarserăm în salon. După-amiaza trecuse cât se poate de plăcut, dar eram totuşi fericit că plecaseră şi casa devenise din nou liniştită. Ea trebuia să fi gândit acelaşi lucru, căci rămase în picioare o clipă să privească în jur şi spuse:

— Îmi place liniştea unei odăi după o recepţie. Scaunele nu mai sunt la locul lor, pernele sunt în dezordine, totul arată că oamenii s-au distrat şi revii în salonul gol, fericit că s-a terminat, fericit să te odihneşti şi să spui: „Iată-ne din nou singuri”. Ambrose îmi zicea, la Florenţa, că merită să suporţi plictiseala musafirilor doar pentru plăcerea plecării lor. Câtă dreptate avea!

O priveam cum netezea tapiseria unui fotoliu şi punea o pernă la loc.

— Nu te deranja, îi spusei. Seecombe, John şi ceilalţi se vor ocupa mâine de toate treburile.

— Instinct de femeie, îmi răspunse ea. Nu mă privi aşa, aşează-te şi umple-ţi pipa. Te-ai distrat?

— Sigur. M-am aşezat, întinzându-mi picioarele pe un taburet. Nu ştiu de ce, am adăugat. De obicei, duminica mi se pare foarte plicticoasă, pentru că nu strălucesc în conversaţie. Dar azi n-am avut nimic altceva de făcut decât să stau jos şi să te las să vorbeşti în locul meu.

— E unul din lucrurile în care femeile pot fi folositoare, remarcă ea, asta face parte din educaţia lor. Instinctul le avertizează ceea ce trebuie să facă atunci când discuţia lâncezeşte.

— Da, dar cu dumneata nu-ţi dai seama de asta, spusei. Doamna Pascoe este foarte deosebită. Nu mai conteneşte cu vorba. În celelalte duminici nimeni nu poate plasa vreodată un cuvânt. Mă întreb de ce totul a fost aşa de plăcut azi.

— A fost plăcut?

— Da, doar ţi-am spus.

— Atunci grăbeşte-te să te căsătoreşti cu Luiza dumitale, ca să ai o adevărată gazdă, nu o pasăre călătoare.

M-am ridicat de pe taburet şi am privit-o. Îşi netezea părul în faţa oglinzii.

— Să mă căsătoresc cu Luiza? făcui eu. Nu fi ridicolă. Nu vreau să mă căsătoresc cu nimeni. Şi ea nu-i deloc Luiza mea.

— Oh, spuse verişoara mea Rachel. Aş fi crezut-o. Cel puţin naşul dumitale mi-a lăsat această impresie.

Se aşeză pe un scaun şi-şi luă broderia. În clipa aceea intră tânărul John să tragă perdelele şi tăcui, dar nu eram mai puţin furios. Cu ce drept naşul meu făcea o astfel de presupunere? Aşteptai ca John să părăsească odaia.

— Ce ţi-a spus naşul meu? întrebai.

— Nu-mi amintesc termenii, zise ea; era numai impresia că socotea faptul ca o chestiune încheiată. În trăsură, întorcându-ne de la biserică, a afirmat că fata lui a venit aici să aranjeze florile, că e o mare nenorocire pentru dumneata că ai fost crescut într-o casă de bărbaţi, încât cu cât te vei căsători mai repede şi vei avea o soţie să vegheze asupra dumitale, cu atât va fi mai bine. A spus că Luiza şi cu dumneata vă înţelegeţi foarte bine. Sper că te-ai scuzat pentru purtarea dumitale imposibilă de sâmbătă…

— Da, m-am scuzat, răspunsei, dar asta nu pare să fi folosit prea mult. N-am văzut-o niciodată pe Luiza atât de prost dispusă. Fiindcă veni vorba, te consideră foarte frumoasă. Şi domnişoarele Pascoe de asemeni.

— Ce măgulitor!

— Vicarul nu-i de părerea lor.

— Ce întristător!

— Dar te socoteşte feminină. Extrem de feminină.

— Mă întreb în ce fel?

— Într-un fel deosebit de doamna Pascoe, îmi închipui.

Izbucni într-un hohot de râs şi-şi ridică ochii de pe broderie.

— Cum ai defini asta, Philip?

— Să definesc ce?

— Deosebirea de feminitate dintre doamna Pascoe şi mine.

— Oh, spusei lovind cu piciorul în taburet, nu mă pricep deloc în chestiunile astea. Tot ceea ce ştiu e că îmi place să te privesc, şi că nu-mi place s-o privesc pe doamna Pascoe.

— Iată un răspuns fermecător şi simplu. Mulţumesc, Philip.

I-aş fi putut spune acelaşi lucru despre mâinile ei. Îmi plăcea de asemeni să le privesc. Mâinile doamnei Pascoe semănau cu o şuncă fiartă.

— Dar în legătură cu Luiza, nu-i nimic adevărat, reluai eu, de aceea, uită, te rog. N-am privit-o niciodată ca pe soţia mea şi n-am deloc această intenţie.

— Biata Luiza!

— E ridicol din partea naşului meu că şi-a băgat în cap o astfel de idee.

— Nu-i chiar aşa. Când doi tineri sunt de aceeaşi vârstă, se văd mult şi se simt bine unul în tovărăşia celuilalt, e firesc ca văzându-i să te gândeşti la o căsătorie. De altfel este o fată amabilă, drăguţă şi foarte capabilă. Ar fi o soţie excelentă pentru dumneata.

— Verişoară Rachel, nu vrei să taci?

Ridică din nou ochii, mă privi şi zâmbi.

— Un alt subiect, despre care ai face bine să nu mai vorbeşti, este ideea aceasta caraghioasă de a te duce să locuieşti la toată lumea, spusei, la parohie, la Pelyn… Ai să te plângi de ceva în această casă sau de societatea mea?

— Până acum câtuşi de puţin.

— Atunci…

— O să stau până ce Seecombe o să se sature de mine.

— Seecombe n-are niciun amestec în treaba asta, precizai eu. Nici Wellington, nici Tamlyn, nici altcineva. Eu sunt stăpânul aici şi pe mine mă priveşte asta.

— O să fac deci ce mi se porunceşte, răspunse ea. Şi asta face parte din educaţia femeilor.

O privii cu neîncredere ca să văd dacă îşi bătea joc, dar îşi privea lucrul şi nu-i puteam vedea ochii.

— Mâine, continuai, voi stabili lista fermierilor în ordinea vechimii. Acei care slujesc familia de cel mai mult timp vor fi cei dintâi pe care îi vom vizita. Vom începe cu Barton, aşa cum am stabilit sâmbătă. Vom ieşi în toate după-amiezile la ora două până ce n-o să rămână în acest domeniu o singură fiinţa pe care să n-o fi cunoscut.

— Bine, Philip.

— Va trebui să scrii o scrisoare de scuze doamnei Pascoe şi fiicelor ei, ca să le explici că ai alte angajamente.

— O voi face mâine dimineaţă.

— Când vom termina de vizitat oamenii noştri va trebui să stai acasă trei după-amieze pe săptămână, cred că marţi, joi şi vineri, sunt cele mai potrivite, în cazul când oamenii din comitat vor veni să te vadă.

— Cum ştii care sunt zilele cele mai potrivite?

— Am auzit adesea discutând despre asta pe cei din familia Pascoe şi pe Luiza.

— Înţeleg. Dar voi primi singură în acest salon sau vei primi împreună cu mine, Philip?

— Vei primi singură. Pe dumneata te vizitează, nu pe mine. Nu intră în atribuţia bărbatului să primească pe cei din comitat.

— Dacă sunt invitată la cină, pot să primesc?

— N-o să fii invitată. Eşti în doliu. Dacă trebuie date dineuri, le vom da noi. Dar nu vom invita mai mult de două perechi deodată.

— Aşa este eticheta în această parte a lumii? întrebă ea.

— Fir-ar a naibii de etichetă, exclamai eu. Ambrose şi cu mine nu ne ţineam de etichetă, noi o cream.

O văzui aplecându-şi capul deasupra lucrului şi tare mai bănuiam că o făcea ca să-şi ascundă râsul, dar de ce râdea nu înţelegeam. Eu nu glumeam.

— Mi-ar plăcea cu mult mai mult, reluă peste o clipă, să-mi faci o mică listă cu reguli de respectat. Un cod de comportare. Aş putea să-l studiez aici, aşteptând vizitele. Ar fi foarte neplăcut dacă aş comite, pe plan social, *un faux pas*[2] şi m-aş face de râs.

— Poţi spune ce doreşti, cui vrei, tot ceea ce-ţi cer e s-o spui aici, în salonul ăsta; să nu îngădui sub niciun motiv nimănui să intre în bibliotecă.

— De ce? Ce se va întâmpla în bibliotecă?

— Voi sta eu acolo. Cu picioarele pe cămin.

— Şi marţi, şi joi şi vineri?

— Joi nu. Joi mă duc în oraş la Bancă.

Apropie un scul de mătase de candelabru să-i cerceteze culoarea, apoi îl îndoi şi-l înfăşură în lucrul său. Făcu sul lucrul şi-l puse lângă ea.

Privii pendula. Era încă devreme. Se şi gândea să urce în camera ei? Mă simţii dezamăgit.

— Şi când oamenii din comitat îşi vor termina vizitele, spuse ea, ce se va întâmpla?

— Ei bine, va trebui să întorci vizitele, toate vizitele. Voi porunci ca trăsura să vină în toate după-amiezile la ora două. Îţi cer iertare. Nu în toate după-amiezile. Dar în toate zilele de marţi, joi şi vineri.

— Şi voi merge singură.

— Vei merge singură.

— Şi ce o să fac luni şi miercuri?

— Luni şi miercuri, să vedem…

Mă gândii, imaginaţia nu-mi venea în ajutor.

— Desenezi puţin? Cânţi ca domnişoarele Pascoe? Ai putea studia muzica luni şi desena sau picta miercurea.

— Nu desenez şi nici nu cânt, spuse verişoara mea Rachel, şi mă tem ca pentru timpul liber îmi alcătuieşti un program care nu-mi convine deloc. Dacă în loc să aştept oamenii din comitat, m-aş duce eu la ei să le dau lecţii de italiană, ar fi mult mai potrivit.

Se ridică, după ce stinse lumânările marelui candelabru aşezat lângă ea. Mă sculai de pe taburetul meu.

— Doamna Ashley să dea lecţii de italiană? mă mirai eu, prefăcându-mă că sunt scandalizat. Numai fetele bătrâne dau lecţii când n-au pe nimeni ca să le întreţină.

— Şi ce fac văduvele care se află în aceeaşi situaţie? întrebă ea.

— Văduvele? repetai eu fără să mă gândesc. Oh, văduvele se recăsătoresc cât mai repede cu putinţă

sau îşi vând inelele.

— Într-adevăr? Ei bine, eu nu intenţionez să fac nici una aici alta. Prefer să dau lecţii de italiană.

Mă bătu pe umeri şi părăsi odaia urându-mi noapte bună.

Simţii că mi se înroşesc obrajii. Doamne, Dumnezeule, ce spusesem? Vorbisem fără să mă gândesc la situaţia ei, uitând cine era şi ce i se întâmplase. Mă lăsasem antrenat de hazul convorbirii cu ea, cum aş fi putut s-o fac altădată cu Ambrose şi vorbisem fără să chibzuiesc. Să se remărite! Să-şi vândă inelele! Ce-o să gândească despre mine, Doamne!

Cât de bădăran, nesimţitor, fără tact, prost-crescut trebuie să-i fi părut! Simţii roşeaţa urcându-mi-se de la ceafă până la rădăcina părului. La naiba! N-are niciun rost să mă scuz, asta n-ar face decât să dea amploare chestiunii. Mai bine să trec peste ea, sperând, rugându-mă ca Rachel să uite. Eram fericit că nu fusese altcineva de faţă, naşul meu de pildă, ca să mă ia de-o parte şi să-mi reproşeze mojicia. Şi dacă lucrul s-ar fi petrecut la masă în timp ce Seecombe servea împreună cu tânărul John!… Să se remărite! Să-şi vândă bijuteriile! Oh, Dumnezeule!… Oh, Dumnezeule!… Ce mă apucase? N-o să pot dormi la noapte, o să rămân treaz, întorcându-mă pe o parte şi pe alta şi tot timpul auzind replica ei iute ca fulgerul: „N-am de gând să fac nici una, nici alta. Prefer să dau lecţii de italiană”.

Îl chemai pe Don şi ieşind prin uşa-fereastră, începui să merg prin parc. În cursul plimbării, jignirea în loc să mi se pară că scade, se agrava în ochii mei. Ce mojic stupid eram… Dar de fapt ce voise ea să spună? Era posibil oare să aibă atât de puţini bani şi să fi vorbit serios? Doamna Ashley să dea lecţii de italiană? Îmi amintii de scrisoarea ei din Plymouth adresată naşului meu. Plănuia, după o scurtă odihnă, să se întoarcă la Londra. Îmi aminti ceea ce spusese acel bărbat, Rainaldi: era

silită să-şi vândă vila de la Florenţa, îmi aminti sau mai curând îmi dădui seama, cu tot ceea ce implica acest lucru, că în testamentul lui, Ambrose nu-i lăsase nimic, absolut nimic. Fiecare penny din averea ei îmi aparţinea. Îmi aminti de trăncănelile servitorilor. Nicio donaţie pentru doamna Ashley. Ce vor fi gândit servitorimea, cei din ferme, vecinii, comitatul, dacă doamna Ashley ar fi dat lecţii de italiană?

Cu două sau trei zile înainte nu m-aş fi sinchisit. Această femeie imaginară ar fi putut muri de foame şi ar fi meritat-o. Dar acum nu. Acum era cu totul altfel. Situaţia era complet schimbată. Trebuia să fac ceva şi nu ştiam ce anume. Mi-era imposibil să discut cu ea. Doar la acest gând şi-mi plesnea obrazul de ruşine. Mi-am amintit apoi, cu un sentiment de uşurare, că banii şi domeniul nu-mi aparţineau încă în mod legal, nu-mi vor aparţine decât peste şase luni. Aşadar, lucrul mă depăşea. Toată responsabilitatea îi revenea naşului meu. El era administratorul domeniului şi tutorele meu. El trebuia să se înţeleagă cu verişoara mea Rachel şi să-i dea o sumă de bani asupra proprietăţii. M-am hotărât să mă duc să-l văd cât mai curând. Numele meu nu va fi rostit. Toată chestiunea va putea fi prezentată numai din punct de vedere juridic, conform datinilor şi obiceiurilor din ţinut. Da, asta era soluţia. Mă felicitai că mă gândisem la acest lucru. Lecţii de italiană? Ce ruşine, ce mizerie!…

Uşurat, mă întorsei acasă, totuşi nu uitasem groaznica mea necuviinţă. Să se remărite, să-şi vândă inelele… Mă urcai de-a lungul peluzei şi-l fluierai încetişor pe Don care mirosea tufişurile. Paşii mei scârţâiau uşor pe nisipul aleei. Auzii un glas chemându-mă:

— Cutreieri adeseori, noaptea prin pădure?

Verişoara mea Rachel stătea în întuneric, la fereastra deschisă a camerei albastre. Conştiinţa greşelii mele mă cuprinse şi mulţumii Domnului că nu-mi putea vedea chipul.

— Uneori, spusei, când sunt preocupat.

— Asta înseamnă că eşti preocupat astă-seară?

— Sfinte Dumnezeule, da, răspunsei. Tot hoinărind prin pădure am ajuns la o concluzie foarte gravă.

— Care?

— Am ajuns la concluzia că aveai perfectă dreptate să-mi urăşti până şi numele înainte de a mă vedea şi să mă socoteşti un copil vanitos, obraznic şi răsfăţat. Sunt toate astea şi mai rău încă…

Se aplecă înainte cu braţele pe marginea ferestrei.

— În acest caz nu ajută la nimic sa colinzi pădurile, zise ea, şi concluziile dumitale sunt stupide.

— Verişoară Rachel…

— Ce este?

Dar nu ştiam să-mi formulez scuzele. Cuvintele care ieşiseră cu atâta uşurinţă în salon ca să exprime o grosolănie, acum nu mai veneau, tocmai acum când voiam să îndrept aceasta mojicie. Rămăsei în picioare sub fereastra ei, mut şi ruşinat. Deodată o văzui că se întoarce şi întinde braţul în spatele ei, apoi se apleacă din nou şi-mi azvârle nu ştiu ce pe fereastră. Ceva îmi atinse uşor obrazul şi căzu jos. Mă aplecai. Era o floare din jardinieră, o brânduşă de toamnă.

— Nu face pe prostul, Philip, du-te şi te culcă, mă îndemnă că.

Închise fereastra şi trase perdelele; şi, nu ştiu cum, umilinţa mă părăsi, ca şi sentimentul josniciei mele şi îmi simţii inima uşoară.

Nu putui să merg la Pelyn chiar la începutul săptămânii, din cauza vizitelor făcute la fermieri. Afară de asta n-ar fi fost deloc uşor să mă duc la naşul meu fără s-o iau pe Rachel cu mine s-o vadă pe Luiza. Prilejul care îl aşteptam se ivi, în sfârşit, joi. Căruţaşul sosi în ziua aceea de la Plymouth cu toţi arbuştii pe care ea îi adusese din Italia şi când

Seecombe o înştiinţă – îmi terminam micul dejun – verişoara mea Rachel coborî, gata îmbrăcată, cu şalul de dantelă înfăşurat în jurul capului, pregătită să meargă în grădină. Uşa sufrageriei era deschisă spre hol şi o văzui, trecând. Ieşii s-o salut.

— Credeam, spusei, că Ambrose era de părere că nicio femeie nu-i în stare să apară înainte de ora unsprezece dimineaţa. Pentru ce-ai coborât la ora opt şi jumătate?

— A sosit căruţaşul, răspunse ea, şi la ora opt şi jumătate în ultima dimineaţă din septembrie nu sunt femeie. Sunt grădinar. Tamlyn şi cu mine avem de lucru.

Părea veselă, fericită ca un copil în apropierea unei recompense.

— Ai să numeri plantele? întrebai.

— Să le număr? Nu, răspunse ea, trebuie să văd cum au suportat călătoria şi să le aleg pe acelea care sunt în stare să fie plantate imediat. Tamlyn nu va şti, dar eu ştiu. Pentru arbori avem vreme, dar voi fi mulţumită când plantele vor fi sădite.

Observai că purta o pereche de mănuşi vechi, groase, cu un aspect care nu se potrivea deloc cu mica ei persoană îngrijită.

— Nu cumva o sa scormoneşti pământul dumneata însăţi? o întrebai.

— Ba da. Vei vedea. O să muncesc mai repede decât Tamlyn şi oamenii lui. Nu mă aştepta la masă.

— Şi după-amiaza asta? protestai. Suntem aşteptaţi la Lankelly şi la Coombe. Bucătăriile fermelor vor fi curate şi ceaiul gata pregătit.

— Trimite vorbă că amânăm vizita, spuse ea. Nu mă mai interesează nimic când am ceva de plantat. La revedere.

Îşi agită mâna şi ieşi pe uşa principală, luând-o pe aleea cu pietriş pentru trăsuri.

— Verişoară Rachel! strigai prin fereastra sufrageriei.

— Ce este? făcu ea, fără să se întoarcă.

— Ambrose se înşela în privinţa femeilor, strigai. La opt şi jumătate dimineaţa, ele sunt foarte prezentabile.

— Ambrose n-a vorbit niciodată de opt şi jumătate, îmi răspunse ea pe acelaşi ton; vorbea de ora şase şi jumătate, şi nu în aer liber.

Revenii, râzând, în sufragerie şi-l văzui pe Seecombe, în picioare, lângă masă, cu buzele încreţite. Se îndreptă, cu un aer dezaprobator, spre bufet şi făcu semn tânărului John să ia tacâmul micului dejun. Exista cel puţin un avantaj în această zi consacrată plantarilor: n-o să fie nevoie de mine. Îmi schimbai programul de dimineaţă şi dădui poruncă să-l înşeueze pe Gipsy. La ora zece eram pe drumul care ducea la Pelyn. Îl găsii pe naşul meu în cabinetul lui şi-i comunicai, fără niciun preambul, scopul vizitei mele.

— Înţelegi deci, îi spusei, că trebuie să fac ceva şi numaidecât. Nu te gândeşti, dacă ajunge la urechile doamnei Pascoe că doamna Ashley intenţionează să dea lecţii de italiană, nu vor trece nici douăzeci şi patru de ore şi tot comitatul va vorbi despre asta.

Naşul meu, aşa cum mă aşteptam, păru contrariat şi supărat.

— Foarte neplăcut, declară el, nici nu poate fi vorba. Asta nu se poate. Desigur, chestiunea e delicată. Trebuie să mă gândesc la ea…

Începeam să-mi pierd răbdarea. Cunoşteam judecata lui prudentă şi juridică. Avea să studieze zile întregi chestiunea.

— N-avem vreme de pierdut, subliniai eu. N-o cunoşti ca mine pe verişoara Rachel. E în stare să spună unuia dintre fermieri cu aerul cel mai firesc: „Nu cunoaşteţi pe nimeni care doreşte să înveţe italiana?” Ce vom face atunci? De altfel am şi auzit unele bârfeli, repetate de Seecombe. Toată lumea ştie că Ambrose nu i-a lăsat nimic prin testament. Toate aceste greşeli trebuie îndreptate şi numaidecât.

Păru preocupat şi-şi muşcă pana.

— Consilierul acela italian nu mi-a scris nimic despre situaţia ei, spuse dânsul. E regretabil că nu pot discuta această chestiune cu el. N-avem nicio modalitate de a cunoaşte cifra venitului ei personal şi nici dispoziţiile luate cu prilejul primei ei căsătorii.

— Cred că totul a fost folosit ca să se plătească datoriile lui Sangalletti. Îmi amintesc că Ambrose mi-a scris ceva de felul acesta. Era unul din motivele pentru care ei n-au venit aici anul trecut, afacerile lor financiare erau foarte încurcate. Sunt sigur că din cauza asta e silită să-şi vândă vila. Probabil că n-are niciun penny! Trebuie făcut ceva pentru ea şi chiar azi.

Naşul meu tria hârtii împrăştiate pe biroul lui.

— Sunt foarte fericit, Philip, zise el privindu-mă pe deasupra ochelarilor, că ţi-ai schimbat atitudinea. Eram foarte neliniştit înainte de sosirea verişoarei tale Rachel. Erai hotărât să te porţi obraznic, mojic şi să nu faci nimic pentru ea, ceea ce ar fi stârnit scandal. Cel puţin ai devenit rezonabil.

— Mă înşelam, spusei, să uităm asta.

— Ei bine, aşadar, reluă el, voi scrie o scrisoare doamnei Ashley şi una Băncii. Îi voi explica în ea ceea ce e dispus domeniul să facă. Cea mai bună hotărâre va fi să-i deschidem un cont şi să-i plătim în fiecare trimestru o anumită sumă. Când se va instala la Londra sau în altă parte, sucursala Băncii noastre va primi instrucţiuni. Peste şase luni. Când vei avea douăzeci şi cinci de ani, vei fi în stare să rezolvi aceasta chestiune tu însuţi. Ce sumă trimestrială propui?

Mă gândii o clipă, apoi spusei o cifră.

— Eşti generos, Philip, spuse el. Aproape excesiv. Ea nu va avea nevoie de o sumă atât de mare. Cel puţin deocamdată.

— Oh, pentru numele lui Dumnezeu, să nu ne zgârcim! exclamai. Dacă facem acest lucru, să-l

facem cum l-ar fi făcut şi Ambrose sau deloc.

— Hm! făcu el.

Mâzgăli vreo două-trei cifre, la întâmplare, pe sugativa lui.

— Îmi închipui că va fi mulţumită, spuse el; asta ar trebui să remedieze dezamăgirea testamentului.

Câtă asprime şi uscăciune există într-un spirit juridic! Pana lui scria cifre, aduna şilingi şi penny, calculând ce sumă va trebui să suporte domeniul. Dumnezeule, cât de mult uram banii!

— Grăbeştc-te, domnule, spusei, şi scrie scrisoarea. Aş putea s-o iau cu mine. Aş putea să trec şi pe la Bancă să depun cealaltă scrisoare. Astfel, verişoara mea Rachel va putea încasa imediat ce-i trebuie.

— Dragul meu băiat, cred că doamna Ashley nu e aşa de strâmtorată cu banii. Treci de la o extremă la alta.

Oftă şi scoase o foaie de hârtie din mapa de scris.

— Ea a avut dreptate când a spus că eşti ca Ambrose, adaugă el.

Stăteam în picioare în timp ce el scria scrisoarea, ca să fiu sigur de ceea ce-i spunea. Nu pomeni de numele meu. Vorbea de domeniu. Era de datoria domeniului să aibă grijă de nevoile ei. Domeniul îi fixase o sumă în fiecare trimestru. Îl supravegheam ca un uliu.

— Dacă nu doreşti să apari în această afacere, îmi spuse el, ai face mai bine să nu iei tu scrisoarea. Dobson are drum azi după-amiază spre voi. I-o va putea duce. Va face impresie mai bună.

— Foarte bine, spusei, iar cu mă duc la Bancă! Mulţumesc, naşule.

— Nu uita s-o saluţi pe Luiza înainte de a pleca, mă sfătui el. Cred că-i în casă.

Aş fi renunţat cu uşurinţă s-o văd pe Luiza în nerăbdarea în care mă aflam, dar nu puteam s-o mărturisesc. Ea era de altfel în salon şi trebuia să

trec prin faţa uşii deschise, ieşind din cabinetul naşului meu.

— Mi s-a părut că-ţi recunosc glasul, zise ea. Îţi petreci ziua cu noi? Să-ţi ofer prăjituri. Şi fructe. Ţi-o fi foame.

— Trebuie să plec numaidecât, spusei. Îţi mulţumesc Luiza. Am venit în goană, doar ca să vorbesc despre o chestiune naşului meu.

— A, dacă e aşa… făcu ea.

Expresia ei veselă şi firească se schimbă în severitatea de duminică.

— Şi ce mai face doamna Ashley? mă întrebă ea.

— Verişoara mea Rachel se simte bine; e grozav de ocupată, răspunsei. Au sosit azi-dimineaţă toţi arbuştii pe care i-a adus din Italia şi-i plantează în seră, cu Tamlyn.

— Mă mir că n-ai rămas s-o ajuţi, zise Luiza.

Nu ştiu ce avea fata asta, dar tonul ei nou era foarte enervant. Deodată îmi amintii de unele din atitudinile ei de altădată, în perioada când alergam împreună prin grădină şi când, în timp ce cu mă amuzam din toată inima, ea începea să-şi scuture buclele, fără niciun motiv, spunând: „Nu, hotărât, n-am chef să mă joc”, şi mă privea cu acelaşi aer încăpăţânat.

— Ştii foarte bine că nu mă pricep deloc la grădinărit, spusei, apoi din simplă răutate, adăugai: Tot prost dispusă eşti?

Ea luă o atitudine provocatoare şi roşi.

— Prost dispusă? Nu înţeleg ce vrei să spui, făcu ea cu înflăcărare.

— O, ba da, răspunsei. Ai avut o dispoziţie execrabilă toată ziua de duminică. Asta sărea în ochi. Mă mir că n-au observat domnişoarele Pascoe.

— Domnişoarele Pascoe, rosti ea, erau desigur, mult prea ocupate să observe altceva.

— Şi ce anume? întrebai.

— Uşurinţa cu care o femeie de lume ca doamna Ashley învârte pe degetul cel mic un tânăr ca tine, spuse Luiza.

Mă întorsei şi părăsii odaia. Aş fi bătut-o.

Capitolul XIII

O luai din nou pe şosea la ieşirea din Pelyn, galopând până în oraş, apoi mă întorsei acasă, străbătând aproape douăzeci de mile. Mă oprisem în oraş la hanul de pe chei ca să înghit dintr-o sorbitură o oca de cidru, dar nu mâncasem nimic şi la ora patru îmi era tare foame.

Orologiul din clopotniţă bătea tocmai când intrai în grajd şi spre ghinionul meu se întâmplă să-l găsesc pe Wellington la locul rândaşului.

Plescăi din limbă cu tristeţe, văzând-o pe Gipsy spumegând de sudoare.

— Nu-i bine, domnule Philip, spuse el în timp ce descălecam, şi mă simţii vinovat, ca pe vremea când veneam în vacanţă de la Harrow.

— Ştiţi că iapa răceşte când e prea tare încălzită şi o aduceţi năduşită leoarcă. Ea nu-i făcută pentru vânătoare, dacă la asta aţi folosit-o.

— Dacă aş fi vânat, m-aş fi dus pe landa de la Bodmin, spusei eu. Nu spune prostii, Wellington. Am fost să-l văd pe domnul Kendall pentru afaceri, apoi m-am dus în oraş. Regret halul în care se afla Gipsy, dar n-aveam încotro. Nu cred ca se va îmbolnăvi.

— Sper că nu, domnule, zise Wellington.

Începu să-i mângâie coastele sărmanei Gipsy. S-ar fi spus că o aduceam înapoi de la o cursă de obstacole.

Mă întorsei în casă şi intrai în bibliotecă. Un foc grozav strălucea, dar nu văzui nici urmă de verişoara mea Rachel. Îl sunai pe Seecombe.

— Unde este doamna Ashley? îl întrebai când intră.

— Doamna s-a întors în casă puţin după ora trei, domnule, răspunse el. A muncit cu grădinarii de când aţi plecat. Tamlyn este acum cu mine în

biroul intendentului. El spune că n-a văzut niciodată, ceva asemănător în felul cum procedează stăpâna. Spune că e minunată.

— Trebuie să fie epuizată, spusei.

— Mă tem că da, domnule. Am sfătuit-o să se culce, dar nici n-a vrut să audă de aşa ceva. „Spune băieţilor să-mi aducă sus apă caldă, vreau să fac o baie, Seecombe, mi-a poruncit, dânsa, şi-mi voi spăla şi părul”. Voiam să trimit după nepoata mea, nu e treaba unei doamne să se spele singură pe cap, dar nici n-a vrut să audă.

— Servitorii mi-ar putea face şi mie acelaşi serviciu, îmi exprimai eu părerea cu glas tare. Şi eu am avut o zi grea. Şi mi-e grozav de foame. Vreau să cinez devreme.

— Foarte bine, domnule. La cinci fără un sfert?

— Dacă-i posibil, Seecombe.

Urcai fluierând, gustând dinainte plăcerea de a mă dezbrăca aruncând hainele la întâmplare şi de a mă aşeza în baia aburindă, în faţa focului din camera mea. Câinii apărură pe coridor, venind de la verişoara mea Rachel. Erau foarte obişnuiţi cu musafira şi o urmau pretutindeni. Bătrânul Don dădu din coadă văzându-mă, de sus, de pe scară.

— Bună ziua, bătrânul meu tovarăş, îi spusei. Ştii că eşti necredincios? Mă părăseşti pentru o doamnă.

El îmi linse mâna cu limba lui aspră şi mă privi cu ochi miraţi.

Valetul intră, aducând o cană mare şi umplu cada. Mi se părea că baia mea e foarte plăcută. Stând în apa caldă, cu picioarele încrucişate, îmi frecam corpul fluierând un cântec, în aburii apei. Când mă ştersei cu un prosop, observai că pe masa de lângă pat era o cupă cu flori. Crengi din pădure, orhidee şi o ciclamă. Nimeni nu pusese vreodată flori în camera mea. Aceasta nu era o idee a lui Seecombe şi nici a servitorilor. Trebuie s-o fi făcut verişoara mea Rachel. Vederea florilor îmi accentua şi mai mult buna dispoziţie. Se ocupase

toată ziua de arbuşti şi de plantaţiile ei, dar găsise timp să umple această cupă cu flori. Îmi înnodai cravata şi-mi îmbrăcai o haină pentru cină, fredonând mai departe melodia mea imprecisă. Apoi o luai de-a lungul galeriei şi bătui la uşa budoarului.

— Cine e? întrebă ea dinăuntru.

— Eu sunt, Philip, răspunsei. Am venit să-ţi spun că astă-seară cina va fi servită devreme. Mor de foame şi cred că şi dumneata, desigur, dacă e să dau crezare celor ce mi s-au povestit. Ia spune, ce-aţi lucrat, Tamlyn şi cu dumneata, de-a trebuit să faci baie şi să te speli pe cap?

Răspunsul fu râsul ei în cascadă, atât de molipsitor.

— Am scurmat pământul ca nişte cârtiţe, spuse ea prin uşă.

— Te-ai umplut de pământ până la sprâncene?

— Am pământ peste tot, răspunse ea. Am făcut baie şi acum îmi usuc părul. Tot capul mi-e plin de ace şi am o înfăţişare foarte respectabilă, semăn cu mătuşa Phoebe. Poţi să intri.

Deschisei uşa şi intrai în budoar. Era aşezată pe taburet în faţa focului şi timp de o clipă, ezitai până s-o recunosc, atât părea de deosebită fără hainele de doliu. Era înfăşurată într-un capot alb încheiat la gât, cu panglici la mâneci, iar părul era prins cu ace pe vârful capului în loc să fie lins şi despărţit de o cărare.

Nu văzusem niciodată ceva care să semene mai puţin cu mătuşa Phoebe sau cu oricare altă mătuşă. Mă oprii în prag ca s-o privesc.

— Intră şi aşează-te. Nu face o mutra aşa de uluită, zise ea.

Am închis uşa în urma mea şi m-am aşezat pe un scaun.

— Scuză-mă, spusei, dar trebuie să-ţi mărturisesc că n-am văzut încă niciodată o femeie în capot.

— Asta nu-i capot, răspunse ea, ci ceea ce port la micul dejun. Ambrose o numea rochia mea de călugăriţă.

Ridică braţul şi începu să-şi pună acele în păr.

— La douăzeci şi patru de ani, continuă ea, ar fi timpul să vezi un spectacol plăcut şi familiar, ca acela al mătuşii Phoebe, ocupată să se pieptene. Eşti foarte stânjenit?

Încrucişai braţele şi picioarele şi continuai s-o privesc.

— Câtuşi de puţin, am replicat. Doar uluit.

Râse, apoi ţinând acele între buze, le luă unul câte unul, şi-şi răsuci părul, făcându-şi un coc pe ceafă. Toată operaţia mi se păru că nu durase decât câteva clipe.

— Faci asta în fiecare zi atât de repede? o întrebai uimit.

— Oh, Philip, câte lucruri ai de învăţat! exclamă ea. N-ai văzut-o niciodată pe Luiza dumitale, pieptănându-se?

— Nu, şi nici n-am chef, răspunsei cu aprindere, amintindu-mi de cuvintele Luizei în clipa când părăseam Pelynul.

Verişoara mea Rachel începu să râdă şi-mi aruncă un ac de păr pe genunchi.

— O amintire, zise ea. Pune-l sub pernă şi uită-te la mutra pe care o s-o facă Seecombe.

Trecu din budoar în camera ei lăsând uşa larg deschisă.

— Poţi să stai acolo şi să continui să-mi vorbeşti în timp ce mă îmbrac, strigă ea din cealaltă odaie.

Aruncai o privire furişă pe micul birou, căutând o urmă a scrisorii naşului meu, dar nu văzui nimic. Mă întrebam ce se întâmplase. Poate că o avea în camera ei. Se putea să nu-mi spună nimic, să considere că această chestiune trebuie să rămână cunoscută doar de ea şi de naşul meu. Nădăjduiam.

— Ce-ai făcut toată ziua? strigă ea.

— A trebuit să mă duc în oraş, aveam de văzut câteva persoane.

Preferam să nu vorbesc despre Bancă.

— Am fost încântată de Tamlyn şi de grădinari, zise ea. Au fost foarte puţine plante de aruncat. Dar ştii, Philip, mai sunt încă multe lucruri de făcut în această plantaţie; gardul de mărăcini din jurul peluzei ar trebui tăiat şi ar trebui amenajată o alee pentru a lăsa tot terenul cameliilor. În acest fel, în douăzeci de ani, vei avea o grădină de flori pe care tot Cornwallul ţi-o va invidia.

— Ştiu, încuviinţai eu, e tocmai ce avea de gând Ambrose să facă.

— Trebuie studiat cu grijă acest lucru, reluă ea, şi să nu te mulţumeşti s-o laşi pe seama norocului şi a lui Tamlyn. E un om de treabă, dar cunoştinţele lui sunt limitate. De ce nu te interesezi mai mult dumneata însuţi?

— Nu mă pricep de ajuns, căutai să mă scuz eu. Nu m-am priceput niciodată prea bine la asta. Ambrose ştia.

— Trebuie să existe oameni în stare să te ajute, spuse ea. Poţi chema un grădinar din Londra ca să deseneze planurile.

Nu răspunsei. Nu doream să chem un grădinar din Londra. Eram sigur că ea ştia mai mult decât toţi desenatorii. Seecombe apăru atunci în galerie.

— Ce este, Seecombe, întrebai, cina e servită?

— Nu, domnule, răspunse el. Servitorul domnului Kendall, Dobson, a adus o scrisoare pentru doamna.

Inima mi se strânse. Afurisitul mesager trebuie să se fi oprit la cârciumă din moment ce ajungea atât de târziu. Acum trebuia să fiu de faţă când va citi scrisoarea. Ce întâmplare neplăcută. Îl auzii pe Seecombe bătând la uşa deschisă şi dându-i scrisoarea.

— Cobor să te aştept în bibliotecă, spusei.

— Nu pleca! strigă ea. Sunt gata. Vom coborî împreună. Uite o scrisoare de la domnul Kendall. Poate ne invită pe amândoi la Pelyn.

Seecombe o porni spre galerie. Mă ridicai şi aş fi dorit să-l urmez. Mă simţii deodată nervos şi jenat. Nu auzeam niciun sunet din camera albastră. Probabil că citea scrisoarea. Trecură secole. În sfârşit ea apăru şi se opri în pragul odăii, cu scrisoarea deschisă în mână. Era îmbrăcată pentru cină. Poate că rochia ei de doliu o făcea să pară atât de palidă.

— Ce-ai făcut? întrebă ea.

Glasul ei părea schimbat, aproape înăbuşit.

— Eu? spusei. Nimic. De ce?

— Minţi, Philip. Dar nu ştii să minţi.

În picioare şi nenorocit, în faţa focului, priveam oriunde ca să nu-i mai văd ochii scrutători, acuzatori.

— Ai mers călare până la Pelyn, spuse ea, te-ai dus să-l vezi pe tutorele dumitale.

Spunea adevărul: nu ştiam să mint; pe ea, în orice caz, n-o puteam amăgi.

— Se poate, recunoscui eu. Şi ce-i cu asta?

— Dumneata l-ai pus să scrie această scrisoare, continuă ea.

— Nu, zisei, înghiţindu-mi saliva. N-am făcut nimic. A scris-o el însuşi. Am avut de discutat afaceri, în cursul convorbirii, au apărut anumite subiecte şi…

— Şi i-ai povestit că verişoara dumitale Rachel îşi propune să dea lecţii de italiană, nu-i aşa? zise ea.

Îmi era cald, îmi era rece, mă simţeam îngrozitor de prost.

— Nu tocmai, îngânai eu.

— Ai înţeles doar bine, nu-i aşa, că glumeam atunci când ţi-am spus asta? stărui ea.

Dacă glumise, îmi spuneam, de ce este acum atât de supărată pe mine?

— Nu-ţi dai seama de ceea ce-ai făcut, urmă ea, mă faci de ruşine.

Se apropie de fereastră, întorcându-mi spatele.

— Dacă ai avut intenţia să mă umileşti, adăugă ea, slavă Domnului, ai reuşit!

— Nu înţeleg de ce eşti atât de mândră, replicai eu.

— Mândră?

Se întoarse, ochii ei măriţi şi foarte întunecaţi mă priveau cu furie.

— Cum îndrăzneşti să mă socoteşti mândră? spuse ea.

O privii. Eram uluit că o fiinţă care, cu o clipă înainte, râdea împreună cu mine, putea deodată să se înfurie astfel. Apoi, spre propria mea uimire, jena îmi dispăru. Mă apropiai de ea.

— Da, te voi socoti mândră, încuviinţai eu; voi merge mai departe şi voi spune: excesiv de mândră. Nu era vorba să fii umilită dumneata, ci eu. Nu glumeai vorbind despre lecţii de italiană. Replica dumitale a venit mult prea repede pentru o glumă. Ceea ce-ai spus, o şi gândeai.

— Şi chiar dacă aş fi gândit-o? ripostă ea. E vreo ruşine să dai lecţii de italiană?

— În mod obişnuit nu, răspunsei, dar în cazul dumitale, da. E ruşinos pentru doamna Ambrose Ashley să dea lecţii de italiană; este un blam pentru soţul care nu s-a îngrijit, în testamentul său de nevoile ei. Iar eu, Philip Ashley, moştenitorul său, n-o voi îngădui. O să încasezi această pensie în fiecare trimestru, verişoară Rachel, şi când o să primeşti suma convenită, de la Bancă, aminteşte-ţi, te rog, că nu-ţi vine de la moştenitorul domeniului, ci de la soţul dumitale, Ambrose Ashley.

Un val de furie, la fel cu al ei, mă năpădi pe măsură ce vorbeam. Nu înţelegeam să suport ca o mică făptură fragilă să se răzvrătească acuzându-mă că o umilesc şi, cu atât mai puţin, înţelegeam ca ea să refuze banii care îi reveneau de drept.

— Ei bine, ai înţeles ce ţi-am spus? întrebai.

O clipă am crezut că o să mă pălmuiască. Rămase în picioare, nemişcată, privindu-mă ţintă. Apoi ochii i se umplură de lacrimi, trecu prin faţa

mea şi se duse în odaia ei, trântind uşa. Intrai în sufragerie, sunai şi-i spusei lui Seecombe că nu credeam ca doamna Ashley să coboare la cină. Îmi turnai un pahar de vin roşu şi mă aşezai singur în capul mesei. Hristoase, îmi spusei, deci astfel se poartă femeile? Nu mă simţisem niciodată atât de furios şi nici atât de extenuat. Lungile zile de muncă în aer liber, din timpul secerişului, discuţiile cu fermierii care întârziaseră să-şi plătească arendele sau erau implicaţi în vreo ceartă cu vreun vecin, ceartă căreia trebuia să-i pun capăt, nimic din toate astea nu se pot compara cu cinci minute petrecute în prezenţa unei femei a cărei veselie se schimbă, într-o clipă, în duşmănie. Şi lacrimile erau totdeauna arma finală? Pentru că femeile îi cunoşteau foarte bine efectul? Mai băui un pahar de vin roşu. Seecombe întârzia alături de mine şi aş fi dorit să fie la capătul lumii.

— Doamna e suferindă, domnule? mă întrebă el.

I-aş fi putut spune că doamna nu era atât de suferindă pe cât de furioasă şi că fără îndoială o să sune peste o clipă să-i dea poruncă lui Wellington s-o ducă la Plymouth.

— Nu, spusei, nu i s-a uscat încă părul. Spune-i lui John să-i ducă mâncarea sus în budoar.

Iată deci ce-i aştepta pe bărbaţii căsătoriţi. Uşi trântite, apoi linişte. O cină singuratică, în care pofta de mâncare – aţâţată de o lungă zi de muncă – odihna într-o baie şi perspectiva unei seri plăcute petrecute lângă foc, conversând liniştit în timp ce priveai mâinile micuţe şi albe lucrând la o broderie, dispăreau cu tristeţe. Cu ce bucurie mă îmbrăcasem pentru cină, păşisem de-a lungul galeriei, bătusem la uşa budoarului, cu ce plăcere o găsisem aşezată pe taburet în capotul ei alb, cu părul ridicat în vârful capului! Cu câtă naturaleţe glumisem într-un fel de intimitate care lumina dinainte toată seara ce avea să vină! Şi iată că mă aflam singur la masă în faţa unui biftec care, având în vedere importanţa pe care i-o acordam, putea fi

tot aşa de bine şi o talpă de gheată. Ce făcea ea? Se culcase? Cu lumânările stinse, perdelele trase şi camera cufundată în întuneric? Sau dispoziţia i se schimbase şi stătea liniştită, în budoar, cu ochii uscaţi, muncind ca să salveze aparenţele faţă de Seecombe? Nu ştiam. Şi nici nu mă sinchiseam. Câtă dreptate avea Ambrose când spunea că femeile erau o rasă aparte! Un lucru era sigur acum: că n-o să mă căsătoresc niciodată…

După ce-am terminat, m-am dus în bibliotecă. Mi-am aprins pipa, mi-am pus picioarele pe grătarul sobei şi mă pregăteam pentru siesta de după cină, care uneori e dulce şi plăcută, dar care în seara aceea nu prezenta nicio atracţie. Mă obişnuisem s-o văd în fotoliul din faţa mea, cu umerii întorşi în aşa fel încât lumina să-i cadă pe lucrul de mână, cu Don la picioarele ei. Fotoliul ei părea în seara aceea ciudat de gol. La dracu! Era prea caraghios ca o femeie să poată tulbura astfel sfârşitul unei zile frumoase. M-am ridicat, am luat o carte de pe raft şi-am frunzărit-o. După aceea, cred că trebuie să fi aţipit, căci atunci când mi-am ridicat capul, acele pendulei arătau aproape ora nouă. În pat deci, era timpul să mă duc la culcare. Ce să mai fac în faţa focului stins?

Am vârât câinii în cuşcă – vremea se schimbase, burniţa şi bătea vântul – apoi am încuiat uşa şi am urcat la mine în odaie. Voiam să-mi arunc haina pe scaun, când am văzut o scrisoare aşezată lângă cupa de flori, în apropierea patului meu. M-am apropiat, am luat scrisoarea şi am citit-o. Era de la verişoara mea Rachel.

„Dragă Philip, scria ea, *dacă poţi, iartă-mi, te rog, necuviinţa de astă-seară. Sunt de neiertat că m-am purtat astfel faţă de dumneata, în casa dumitale. N-am scuze; decât doar că în unele clipe nu sunt eu însămi: emoţia apare la cel mai neînsemnat pretext. I-am scris tutorelui dumitale, mulţumindu-i pentru scrisoare şi anunţându-l că*

accept pensia. Sunteţi amândoi buni şi generoşi că v-aţi gândit la mine. Noapte bună. Rachel.”

Am citit scrisoarea de două ori, apoi am pus-o în buzunar. Deci mândria ei se risipise ca şi furia? Sentimentele i se topeau în lacrimi? Faptul că acceptase pensia îmi lua o piatră de pe inimă. Mă gândisem la un nou demers la Bancă şi la unele explicaţii pentru a contramanda primele mele instrucţiuni, apoi la convorbirile cu naşul meu, la discuţii, şi la toată afacerea, care se va termina lamentabil, cu plecarea verişoarei mele Rachel, părăsind brusc casa ca să se ducă la Londra, unde avea să trăiască dând lecţii de italiană într-o cameră mobilată.

I-o fi fost penibil să scrie această scrisoare? Cum trecuse atât de repede de la mândrie la umilinţă? Eram necăjit de efortul pe care trebuie să-l fi făcut. Pentru întâia oară de când murise Ambrose începui să-l dezaprob. Ar fi trebuit să se gândească puţin şi la viitor. Boala, moartea pot surprinde pe oricine. Ar fi trebuit să ştie că, neavând grijă de ea, o lăsase pe soţia lui la cheremul nostru, la mila noastră. O scrisoare către naşul meu ar fi înlăturat toate acestea. Mi-o închipuiam stând în budoarul mătuşii Phoebe, în timp ce scria această scrisoare. Mă întrebam dacă era încă în budoar sau se culcase. Am şovăit o clipă, apoi am pornit-o de-a lungul galeriei, până la arcada prin care se trecea în apartamentul ei.

Uşa budoarului era deschisă, uşa dormitorului închisă. Bătui la uşă. Ea nu răspunse imediat; în cele din urmă întrebă:

— Cine-i acolo?

Nu răspunsei: „Philip”, deschisei uşa şi intrai. Odaia era cufundată în întuneric şi flacăra luminării mele lumina perdelele întredeschise ale patului. I-am desluşit forma sub macat.

— Tocmai am citit scrisoarea dumitale, am spus, am vrut să-ţi mulţumesc şi să-ţi urez noapte bună.

Credeam că o să se scoale, să aprindă lumânarea, dar nu făcu nicio mişcare. Rămase culcată pe pernele ei, îndărătul perdelelor.

— Voiam de asemenea să ştii că nu doream deloc să-mi dau aere de protector, am adăugat. Te rog să mă crezi.

Glasul care venea dindărătul perdelelor era ciudat de blând şi de supus.

— N-am gândit niciodată asta despre dumneata, răspunse ea.

Păstrarăm amândoi tăcere, apoi ea zise:

— Nu m-ar fi deranjat să dau lecţii de italiană. N-am o astfel de mândrie. Ceea ce n-am putut îndura e că ai spus că făcând-o, l-aş fi discreditat pe Ambrose.

— Spuneam adevărul, am replicat eu, dar nu te mai gândi la asta. Să uităm.

— A fost atât de drăguţ din partea dumitale şi atât de caracteristic pentru dumneata să alergi la Pelyn să-ţi vezi tutorele. Trebuie să-ţi fi părut foarte ingrată, lipsită cu totul de recunoştinţă. Nu mi-o pot ierta.

Glasul acela, gata iarăşi să izbucnească în plâns, mă mişcă. Am simţit că mi se încleştează gâtlejul şi mă trec cârcei prin stomac.

— Mi-ar plăcea mai curând să mă baţi, decât să te văd plângând.

O auzii mişcându-se în patul ei, căutând o batistă, ştergându-şi nasul. Gestul şi sunetul acela, atât de simple şi de fireşti, făcute pe întuneric şi îndărătul perdelelor, răsunară dureros în străfundul sufletului meu.

Spuse:

— O să primesc pensia, Philip, dar nu vreau să abuzez mai mult de ospitalitatea dumitale. Mă gândeam să plec lunea viitoare, dacă asta îţi convine şi să mă instalez poate la Londra.

Auzind aceste cuvinte mă cuprinse un fel de slăbiciune.

— La Londra? mă mirai eu. Dar de ce? La ce bun?

— N-am venit aici decât pentru câteva zile, răspunse ea. Şi aşa am stat mai multă vreme decât aveam de gând.

— Dar n-ai văzut încă toată lumea, spusei, n-ai făcut tot ce era plănuit.

— Are atâta importanţă? întrebă ea. La urma urmei, toate astea par atât de fără rost…

Lipsa aceasta de elan din glasul ei părea surprinzătoare.

— Credeam, zisei, că-ţi face plăcere să străbaţi domeniul, să-i vizitezi pe fermieri. Păreai fericită de fiecare dată când petreceam astfel ziua, şi chiar azi, când ai plantat arbuştii cu Tamlyn. Era o prefăcătorie sau o simplă politeţe?

Nu răspunse imediat, apoi rosti:

— Uneori, Philip, îmi spun că nu înţelegi absolut nimic.

Poate că era adevărat. M-am socotit jignit şi am hotărât să nu mă mai sinchisesc.

— Foarte bine, am încuviinţat eu, dacă vrei să pleci, n-ai decât. Asta va face să se bârfească, dar atâta pagubă.

— Mi-aş fi închipuit, spuse ea, că dacă rămân, aceasta va face şi mai mult să se bârfească.

— Să se bârfească dacă rămâi? mi-arătai eu surprinderea. Ce vrei să spui? Nu-ţi dai oare seama că locul dumitale e aici, de drept, că dacă Ambrose n-ar fi fost atât de uşuratic, această casă ar fi fost a dumitale?

— Dumnezeule, exclamă ea într-o răbufnire neaşteptată de furie, de ce crezi oare că am venit?

Săvârşisem o nouă gafă. Bădăran, fără tact, spuneam tot ce nu trebuia să spun. M-am simţit deodată nevrednic, incapabil. M-am apropiat de pat, am îndepărtat perdelele şi am privit-o. Stătea întinsă, cu bustul susţinut de perne şi-şi ţinea mâinile încrucişate pe piept. Purta un veşmânt alb, cu un voal plisat în jurul gâtului, ca stiharul unui

copil din cor, iar părul ei desfăcut era legat cu o fundă, ca al Luizei când era copil. Am fost emoţionat şi surprins de înfăţişarea ei tinerească.

— Ascultă, spusei, nu ştiu de ce-ai venit şi nici pentru ce motive ai făcut tot ceea ce ai făcut. Nu ştiu nimic despre dumneata şi despre nicio femeie din lume. Tot ceea ce ştiu e că sunt mulţumit că eşti aici. Şi că nu vreau să pleci. Este foarte complicat?

Îşi întinse mâinile înainte, într-un gest de apărare, ca şi când s-ar fi temut să nu-i fac vreun rău.

— Da, zise ea, foarte.

— Atunci dumneata faci să fie aşa şi nu eu, am replicat.

Mi-am încrucişat braţele şi am privit-o stăruitor, afişând o dezinvoltură pe care eram departe de a o avea. Totuşi, într-o oarecare măsură, faptul de a mă şti acolo, în picioare, în timp ce ea era culcată în pat, îi crea o situaţie dezavantajoasă. Nu concepeam ca o femeie, cu părul despletit şi redevenită fetiţă, mă putea înfrunta.

Am văzut cum privirea îi devenise vagă. Căuta în minte vreun pretext, un nou motiv să plece şi, într-o străfulgerare de inspiraţie, m-am gândit la o strategie magistrală.

— Mi-ai spus astă-seară, am început eu, că ar trebui să aduc un desenator de la Londra, ca să aranjeze grădinile. Ştiu că Ambrose avusese totdeauna intenţia asta. Numai că eu nu cunosc pe nimeni şi e sigur că aş înnebuni de enervare dacă aş avea de-a face cu un individ de soiul ăsta, care s-ar învârti în jurul meu. Dacă ai puţină dragoste pentru acest loc, ştiind ce reprezenta pentru Ambrose, ar trebui să petreci aici câteva luni şi să faci asta pentru mine.

Săgeata îşi atinsese ţinta. Privea înaintea ei, jucându-se cu inelul. Observasem această manie la ea, când era preocupată. Profitai de situaţia mea avantajoasă.

— N-aş putea niciodată urmări planurile trasate de Ambrose, îi spusei, şi nici Tamlyn. Ştiu că face minuni, dar numai când e bine condus. A venit anul acesta de câteva ori să-mi ceară unele instrucţiuni, pe care n-am fost în stare să i le dau. Dacă rămâi aici – numai în timpul toamnei, anotimpul plantărilor – aceasta ne-ar face un mare serviciu.

Îşi răsucea inelul pe deget.

— Doresc să-l întreb pe naşul dumitale ce crede, îmi răspunse ea.

— Aceasta nu-l priveşte pe naşul meu. Drept cine mă iei? Drept un şcolar? Un singur lucru mă interesează şi acela e să ştiu dacă dumneata doreşti să rămâi. Dacă doreşti într-adevăr să pleci, nu te pot reţine.

Spuse, lucru uimitor, şi cu un firicel de glas:

— De ce mă întrebi? Ştii bine că vreau să rămân.

Dumnezeule din ceruri, cum era să ştiu? Doar afirmase contrariul.

— Aşadar vel rămâne câtva timp ca să aranjezi gradina? Ne-am înţeles, nu mai revii asupra cuvântului dat?

— Voi rămâne câtva timp, încuviinţă ea.

Îmi fu greu să-mi reţin zâmbetul. Ochii ei erau serioşi şi avui impresia că dacă zâmbeam, şi-ar schimba părerea. Triumfam în sinea mea.

— Foarte bine deci, am aprobat eu. Am să-ţi urez noapte bună şi am să te părăsesc. Şi scrisoarea către naşul meu? Vrei s-o pun în sacul de corespondenţă?

— A luat-o Seecombe, spuse ea.

— Deci te vei culca şi nu vei mai fi supărată pe mine?

— N-am fost supărată, Philip.

— Ba da! Am crezut că ai să mă cârpeşti.

Ridică ochii spre mine.

— Uneori eşti atât de stupid, că într-o zi cred că o voi face. Vino aici!

Îmi apropiai genunchiul până atinsei macatul.

— Apleacă-te, mă invită ea.

Îmi luă obrazul în mâini şi mă sărută.

— Acum, spuse ea, du-te să te culci ca un băiat cuminte, şi somn uşor.

Mă împinse înapoi şi trase perdelele. Ieşii din camera albastră clătinându-mă, cu lumânarea în mână, ameţit şi puţin uluit, ca şi când aş fi băut brandy şi mi se păru că avantajul pe care-l dobândisem asupră-i când o privisem de sus, culcată pe perne, era acum pierdut. Ea avusese ultimul cuvânt şi ultimul gest. Aerul de fetiţă şi stiharul unui copil din cor mă tulburaseră. Era totuşi femeie. Cu toate acestea, eram fericit. Neînţelegerea se risipise, iar ea făgăduise să rămână. Nu mai plânsese.

În loc să mă culc numaidecât, am coborât în bibliotecă să scriu o scrisoare naşului meu şi să-l asigur că totul decursese bine. Nu era nevoie să ştie despre seara agitată pe care o petrecusem amândoi. Am scris în grabă scrisoarea şi m-am dus s-o pun în sacul pentru poşta de a doua zi.

Seecombe îl lăsase pentru mine, pe masa din hol, ca de obicei. Când am deschis sacul, mi-au căzut în mână două scrisori, amândouă scrise de verişoara mea Rachel. Una era destinată naşului meu Nick Kendall, aşa cum spusese. A doua scrisoare era adresată lui *signor* Rainaldi, la Florenţa. M-am uitat o clipă la aceasta din urmă, apoi am pus-o, cu celelalte, în sacul de poştă. Era stupid din partea mea şi chiar nesăbuit şi ridicol; acest bărbat era prietenul ei, de ce nu i-ar fi scris o scrisoare? Cu toate astea când m-am dus să mă culc, am avut aceeaşi impresie ca şi cum Rachel m-ar fi bătut.

Capitolul XIV

A doua zi, întâlnind-o în grădină, verişoara mea Rachel părea tot atât de fericită şi de naturală ca şi când nu existase niciodată vreun conflict între noi. Singura deosebire în atitudinea ei faţă de mine era un aer mai blând, mai tandru; mă tachina mai puţin, râdea cu mine şi nu de mine şi-mi cerea tot timpul părerea despre plantaţia de arbuşti, nu din cauza cunoştinţelor mele, ci pentru plăcerea pe care o voi avea când îi voi contempla.

— Fă ce vrei, o încurajai eu, porunceşte oamenilor să taie gardurile de mărăcini, să doboare copacii, tot ce vei face va fi bine, eu n-am simţul geometriei.

— Dar vreau ca rezultatul să-ţi placă, Philip, spuse ea. Toate acestea îţi aparţin şi vor aparţine într-o zi copiilor dumitale. Gândeşte-te, dacă voi face schimbări în parc, care nu-ţi vor fi pe plac?

— Nu-mi vor displace, am replicat, şi încetează să-mi vorbeşti despre copiii mei. Sunt hotărât să rămân burlac.

— Asta-i foarte egoist, zise ea, şi absurd din partea dumitale.

— Nu cred, am răspuns. Sper că rămânând burlac, voi fi scutit de multe nenorociri şi nelinişti.

— Te-ai gândit vreodată la ceea ce-ţi va lipsi?

— Sunt destul de sigur că beatitudinile vieţii conjugale nu sunt deloc ceea ce se afirmă. Dacă un bărbat are nevoie de căldură, de consolare şi de ceva frumos pe care să-l contemple, doar casa lui i le va dărui dacă o iubeşte îndeajuns.

Spre uimirea mea, ea râse atâta de ceea ce spusesem, încât Tamlyn şi grădinarii care lucrau în cealaltă parte a plantaţiei, ridicară capul ca să ne privească.

— Într-o zi, îmi spuse ea, când te vei îndrăgosti, am să-ţi reamintesc aceste vorbe. Să-ţi cauţi căldura şi consolarea între nişte ziduri de piatră la douăzeci şi patru de ani! Oh, Philip!

Şi cascada de râs se dezlănţui nestăvilită. Nu vedeam ce era caraghios în asta.

— Ştiu bine la ce te gândeşti, i-am răspuns, dar n-am simţit niciodată acest fel de emoţie.

— Evident, spuse ea. Trebuie să zdrobeşti multe inimi prin vecini. Biata Luiza…

Dar eu nu voiam să mă las antrenat într-o discuţie despre Luiza, nici într-o nouă discuţie despre dragoste şi căsătorie. Lucrările din grădină mă interesau mult mai mult.

Luna octombrie veni, călduţă şi însorită, şi în timpul primelor trei săptămâni de-abia dacă plouă puţin, astfel că Tamlyn şi grădinarii putură, sub supravegherea verişoarei mele Rachel, să-şi continue plantările. Reuşirăm de asemeni să-i vizităm, treptat-treptat, pe toţi fermierii domeniului, ceea ce le făcu mare plăcere, după cum mă şi aşteptam. Îi cunoşteam pe toţi, din copilărie, şi mergeam deseori să-i văd, deoarece asta făcea parte din obligaţiile mele. Dar pentru verişoara mea Rachel, crescută în Italia şi obişnuită cu o existenţă foarte deosebită, lucrul constituia o experienţă nouă. Atitudinea ei faţă de oamenii noştri personifica gingăşia şi tactul şi era un spectacol pasionant s-o urmăreşti în mijlocul lor. Îmbinarea de nobleţe şi de familiaritate, pe care ea o vădea, le inspira respect şi în acelaşi timp îi făcea să se simtă la largul lor. O altă trăsătură care contribuia s-o facă iubită de mulţi, era cunoaşterea pe care părea s-o aibă despre bolile lor şi leacurile necesare. „La pasiunea mea pentru grădinărit, le spunea ea, se adaugă cunoaşterea ierburilor. În Italia, noi studiem aceste lucruri.” Şi prepara un balsam extras din plante pentru a fricţiona piepturile bolnave de astmă, sau un ulei pentru arsuri; îi învăţa de asemeni să facă o tizană

ca un remediu împotriva indigestiei şi insomniei şi îi lămurea că sucul anumitor fructe vindecă aproape toate bolile, de la durerea de gât până la urcior.

— Ştii, îi spusei, se pare că vei lua locul moaşei din comitat. Te vor căuta la miezul nopţii ca să le moşeşti copiii şi, odată ce va începe asta, nu te vor mai lăsa în pace.

— Şi pentru aceasta există o tizană, răspunse ea, făcută din frunze de zmeură şi urzici. Dacă o femeie o bea timp de şase luni înainte de facere, naşte copilul fără dureri.

— Vrăjitorie, replicai eu. Vor crede că nu-i bine să facă astfel.

— Ce prostie! De ce trebuie ca femeile să sufere? zise verişoara mea Rachel.

Uneori, după-amiază, cineva din comitat venea s-o viziteze, aşa cum o prevenisem. Avea tot atâta succes faţă de „nobleţe”, aşa cum spunea Seecombe, ca şi faţă de cei umili. Seecombe, aşa cum îmi dădui curând seama, era acum în al nouălea cer. Când echipajele se opreau în faţa porţii noastre, într-o marţi sau într-o joi, la ora trei după-amiază, el aştepta în hol. Purta încă doliu, dar hainele îi erau noi şi nu le îmbrăca decât cu aceste ocazii. Lui John îi revenea sarcina, mai măruntă, să deschidă uşa vizitatorilor şi să-i îndrepte spre superiorul lui care, cu un pas încet şi demn (John îmi povesti toate acestea mai târziu) îi preceda prin hol până în salon. Deschizând uşa, cu un gest exagerat de politicos, vestea sosirea oaspeţilor cu tonul folosit pentru anunţarea toasturilor la un banchet. Mai înainte, îmi spunea Rachel, discutaseră probabilitatea venirii cutărui sau cutărui vecin, făcându-i un scurt rezumat despre istoria familiei lui până în ziua respectivă. Prezicerile lui asupra vizitelor pe care contam erau în general exacte şi noi ne întrebam dacă servitorii dispuneau de mijloacele lor ca să transmită mesaje şi să-şi dea de veste, din oficiu în oficiu, ca

sălbaticii care comunică între ei bătând tam-tamul în junglă. De pildă, Seecombe spunea verişoarei mele Rachel că ştia sigur că doamna Tremayne poruncise ca trăsura să vină s-o ia joi după-amiază şi că o va aduce cu ea pe fiica sa măritată, doamna Gough, şi pe cea necăsătorită, domnişoara Isabel, şi că verişoara mea Rachel ar trebui să fie atentă când vorbeşte domnişoarei Isabel, biata fată suferind de o afecţiune a limbii. Marţi, spunea el, o vom vedea probabil pe lady Penryn, căci ea se ducea totdeauna în vizita în ziua aceea la nepoată-sa, care nu locuia decât la zece mile distanţă de noi, iar verişoara mea Rachel trebuia să-şi amintească să nu vorbească sub niciun motiv despre vulpi, deoarece lady Penryn se speriase de o vulpe, înainte de a-l naşte pe fiul ei mai mare şi el avea şi acum un semn pe umărul stâng.

— Şi, Philip, îmi spuse după aceea verişoara mea Rachel, tot timpul cât a stat cu mine m-am străduit ca discuţia să nu devieze spre vânătoare. Nu puteam face nimic, ea revenea neîncetat la asta, ca un şoarece care adulmecă brânza. În sfârşit, ca s-o liniştesc, am născocit o poveste imposibilă despre vânătoarea unui jaguar în Alpi.

Mă primea totdeauna cu vreo povestire amuzantă de acest fel, când mă întorceam acasă, după ce mă furişam din pădure la vederea ultimului echipaj care părăsea aleea, şi râdeam împreună. Îşi netezea părul în faţa oglinzii şi aranja pernele, în timp ce eu înfulecam ultimele prăjiturele rămase de la gustarea de după-amiază. Toate astea semănau cu un joc, o conspiraţie, dar cred că ei îi plăcea să primească. O interesau oamenii, gândurile lor, felul lor de a trăi şi-mi spunea:

— Nu înţelegi, Philip, toate astea sunt atât de noi pentru mine, atât de deosebite de societatea florentină. M-am întrebat întotdeauna care era viaţa la ţară în Anglia. Acum încep să ştiu. Şi-mi place grozav de mult..

Luam o bucată de zahăr din zaharniţă şi o ronţăiam, apoi îmi tăiam o felie de chec.

— Nu-mi închipui ceva mai monoton, îi spusei, decât să schimbi banalităţi cu oricine ar fi, la Florenţa sau la Cornwall.

— Ah, eşti dezagreabil, ripostă ea, şi vei deveni un om mărginit, care nu se gândeşte decât la verzele şi la napii lui.

Mă trânteam într-un fotoliu şi-mi sprijineam dinadins, pe un taburet, picioarele încălţate cu cizme pline de noroi, urmărind-o cu coada ochiului. Nu mi-o reproşa niciodată, nici nu părea măcar să observe aceasta.

— Continuă, o îndemnam eu, povesteşte-mi ultimul scandal din comitat.

— De ce, răspundea ea, daca nu te interesează.

— Pentru că-mi place să te aud vorbind.

Atunci, înainte de a se îmbrăca pentru cină, mă delecta cu cancanurile din comitat: ultimele logodne, căsătoriile, decesele, copiii a căror naştere era aşteptată; afla mai mult în douăzeci de minute de conversaţie cu un necunoscut, decât eu într-o viaţă întreagă de relaţii.

— După cum îmi închipuiam, zise ea, ai adus la desperare pe toate mamele, pe o rază de cincizeci de mile.

— Pentru ce?

— Pentru că nu binevoieşti să te uiţi la niciuna din fetele lor. Un tânăr atât de înalt, de bine făcut, de desăvârşit! Vă rog, doamnă Ashley, stăruiţi pe lângă vărul dumneavoastră să iasă mai mult din casă.

— Şi ce răspunzi?

— Că găseşti toată căldura şi distracţia de care ai nevoie între aceşti patru pereţi. Gândindu-mă bine la asta, adăugă ea, s-ar putea să fiu prost înţeleasă. Trebuie să fiu atentă la ceea ce spun.

— Poţi să le spui tot ce vrei, răspunsei, atâta vreme cât nu mă vei antrena în mondenităţi. N-am niciun chef să le văd pe fetele acestor doamne.

— În general, se pun pariuri pentru Luiza, spuse ea; numeroşi sunt acei care afirmă că o să ajungă prin a te cuceri. Dar a treia domnişoară Pascoe are, se pare, unele şanse.

— Doamne sfinte! exclamai. Belinda Pascoe? Aş prefera să mă însor cu Katie Searle, care vine să spele rufele. Într-adevăr, verişoară Rachel, ar trebui să mă ocroteşti. De ce nu răspunzi acestor flecare că sunt un urs şi că-mi petrec tot timpul liber compunând versuri latineşti? Aceasta poate că le-ar face să-şi schimbe părerea.

— Nimic nu le-ar face să-şi schimbe părerea, spuse ea. Ideea unui tânăr holtei, cu o înfăţişare plăcută, iubind singurătatea şi poezia, te-ar împodobi cu şi mai mult romantism. Amănuntele de acest fel nu fac decât să aţâţe poftele.

— Ei bine, aceste pofte vor trebui să fie satisfăcute în altă parte, replicai eu. Ceea ce mă uimeşte e felul în care gândul femeilor din acest comitat – probabil că aşa e pretutindeni – se învârte mereu în jurul căsătoriei.

— Nu prea au la ce să se gândească, spuse ea; alegerea subiectelor e redusă. Trebuie să-ţi spun că nici eu nu scap de asta. Mi s-a propus o listă de văduvi. Există un *pair* în Cornwallul de răsărit, despre care mi se garantează că mi-ar conveni de minune. Cincizeci de ani, un moştenitor şi două fete măritate.

— Nu-i bătrânul Saint Ives? întrebai pe un ton indignat.

— Ba da, cred într-adevăr că ăsta-i numele lui. Se spune că e fermecător.

— Fermecător? spusei. E totdeauna beat încă de la ora prânzului şi aleargă pe coridoare după toate servitoarele. Billy Rowe, de la ferma Barton, avea o nepoată în serviciul lui. Ei îi era atât de teamă de el, încât a trebuit să se întoarcă acasă.

— Cine bârfeşte acum? spuse verişoară Rachel. Bietul lord Saint Ives, poate că dacă ar avea o

soţie, n-ar mai fugi pe coridoare. Asta va depinde bineînţeles, de soţie.

— În orice caz, dumneata n-ai să te căsătoreşti cu el, declarai cu un ton hotărât.

— L-ai putea totuşi invita aici, la cină, sugeră ea, cu ochii plini de acea seriozitate în care învăţasem să descifrez maliţiozitatea. Am putea da o serată, Philip. Femeile cele mai drăguţe şi tinere pentru dumneata, iar văduvii cei mai chipeşi pentru mine. Cred însă că alegerea mea e făcută. Cred că dacă m-aş hotărî vreodată, l-aş lua pe naşul dumitale, domnul Kendall. Are un fel de a vorbi, deschis şi sincer, pe care-l admir mult.

Poate că o făcea dinadins, dar căzui în cursă şi explodai.

— Nu poţi să spui asta serios?! am exclamat eu. Să te căsătoreşti cu naşul meu? Dar, la dracu, verişoară Rachel, are aproape şaizeci de ani şi-i veşnic răcit sau sufere de vreo boală.

— Asta dovedeşte că nu găseşte, ca dumneata, căldura sau consolarea în casa lui, răspunse ca.

Atunci am înţeles că glumea şi am râs amândoi, dar după aceea m-am gândit la asta cu neîncredere. Desigur, naşul meu se arăta din ce în ce mai curtenitor când venea duminică şi ei se înţelegeau cât se poate de bine. Luasem masa de seară o dată sau de două ori la el acasă şi strălucise printr-o inteligenţă pe care nu i-o cunoşteam. Dar naşul meu era văduv de zece ani. Desigur că nu putea nutri un proiect atât de nesăbuit de a-şi încerca norocul cu verişoara mea Rachel. Şi evident, ea nu-l putea accepta! Am roşit tare la acest gând. Verişoara mea Rachel la Pelyn! Verişoara mea Rachel, doamna Ashley, devenind doamna Kendall! Era monstruos! Dacă o astfel de prezumţie se putea cuibări în mintea bătrânului, să fiu blestemat dacă voi continua să-l mai poftesc la dineurile de duminică. Totuşi, a înceta invitaţiile însemna să curm un obicei vechi de ani de zile. Asta nu era cu putinţă. N-aveam încotro şi trebuia

să continui, ca şi în trecut, dar în duminica următoare, când îl văzui pe naşul meu la dreapta verişoarei Rachel, aplecând spre ea urechea pe jumătate surdă, apoi răsturnându-se brusc pe scaunul său râzând şi zicând: „Oh! minunat, minunat”, mă întrebai, foarte posac, despre ce era vorba şi ce-i făcea să râdă astfel împreună. Iată, îmi spusei, un alt truc al femeilor: să spună o glumă care lasă în urma ei o dâră otrăvită.

În duminica aceea, ea era deosebit de frumoasă şi de bine dispusă, avându-l pe naşul meu la dreapta şi pe pastor la stânga, toţi trei antrenaţi într-o conversaţie dintre cele mai însufleţite; deodată, fără niciun motiv, mă bosumflai şi tacui, cum făcuse Luiza cu o duminică înainte, aşa încât capul mesei noastre semăna cu o adunare de quakeri. Luiza se uita în farfuria ei şi eu într-a mea, când, ridicând brusc pleoapele, am văzut-o pe Belinda Pascoe cum mă contempla cu ochi mari, după care, amintindu-mi de bârfelile din comitat, am devenit şi mai mohorât. Tăcerea noastră o îndemna pe verişoara mea Rachel la şi mai mari eforturi, în scopul, îmi închipui, de a o acoperi; naşul meu, pastorul şi ea îşi dădeau riposta imediat şi citau versuri, în timp ce eu mă bosumflam din ce în ce mai mult. Din fericire, doamna Pascoe, suferindă, nu venise. Luiza nu conta. Nu eram silit să întreţin conversaţia cu Luiza.

Când ne părăsiră toţi, verişoara mea Rachel mă luă deoparte.

— Când îţi primesc prietenii, zise ea, mă bizui pe un oarecare sprijin din partea dumitale. Ce-ai avut, Philip? Erai posomorât, cu fruntea încruntată şi n-ai adresat un cuvânt nici uneia dintre vecinele dumitale. Bietele fete…

Mă privi clătinând din cap, cu un aer nemulţumit.

— Era atâta veselie în grupul vostru, răspunsei, că nu vedeam necesitatea de a o spori. Toate neroziile în legătură cu modul de a spune „te

iubesc”, în greceşte! Iar vicarul care îţi spunea că „bucuria inimii mele” sună foarte bine în ebraică!

— Asta-i adevărat. Vorbea foarte frumos şi mi-a făcut o impresie puternică. Iar naşul dumitale vrea să-mi arate farul sub clar de lună. Pretinde că-i un spectacol de neuitat.

— Ei bine, nu ţi-l va arăta. Farul este proprietatea mea. Există un vechi promontoriu care face parte din pămâuturile Pelynului. Să ţi-l arate pe acela dacă vrea. E plin de bălării.

Şi aruncai o bucată de cărbune în vatră, nădăjduind că zgomotul o va necăji.

— Nu ştiu ce te-a apucat, spuse ea, nu mai înţelegi de glumă.

Mă bătu pe umăr şi urcă la etaj. Iată o trăsătură exasperantă a femeilor: totdeauna să aibă ultimul cuvânt. Te lasă clocotind de mânie, cu o seninătate perfectă. S-ar fi spus că o femeie avea totdeauna dreptate. Sau dacă n-avea, întorcea lucrurile în avantajul ei, punându-se într-o altă lumină. Rachel arunca săgeţi în aer, aluzii la plimbarea sub clar de lună cu naşul meu sau la o altă plimbare, o vizită la târgul din Lostwithiel, de pildă, şi mă întreba foarte serios dacă trebuia să-şi pună pălăria nouă sosită de la Londra; voalul era făcut dintr-o reţea cu ochituri mari, care n-o ascundea deloc şi naşul meu îi spusese că-i venea bine. Dacă deveneam posac şi-i spuneam că puţin mă interesează dacă-şi ascunde trăsăturile sub o mască, dispoziţia ei devenea şi mai bună. Această convorbire avusese loc luni la prânz şi în timp ce mă încruntam, ea continua să stea la taifas cu Seecombe, făcându-mă să par şi mai morocănos.

Apoi, fără martori, în bibliotecă, păru că se destinde; îşi păstra seninătatea, dar nuanţată de tandreţe. Nu mai râse de indispoziţia mea şi nu mă mai certă pentru morocăneala mea. Îmi ceru să-mi dau părerea despre mătăsuri, să aleg culorile pe care le preferam, căci voia să-mi brodeze o pernă pentru fotoliul din biroul domeniului. În linişte,

fără iritare, nici stăruinţă, îmi puse întrebări asupra modului cum îmi petrecusem ziua şi supărarea mea se risipi încetul cu încetul. Mă simţeam la largul meu, odihnit, şi mă întrebam, privindu-i mâinile, atingând mătăsurile şi netezindu-le, de ce nu fusese la fel adineauri, de ce era nevoie mai întâi de împunsături, de înveninări, care tulburau atmosfera, ca pe urmă să-şi dea osteneala să mă potolească? S-ar fi spus că nemulţumirile mele îi făceau plăcere; de ce, habar n-aveam, Ştiam doar că atunci când mă tachina, detestam asta şi sufeream, iar când se arăta drăgăstoasă, eram fericit şi liniştit.

Pe la sfârşitul lunii, vremea se strică. Plouă trei zile neîntrerupt şi nu se putu lucra în grădină; eram şi eu silit să-mi întrerup ocupaţiile, căci ploaia m-ar fi udat leoarcă, străbătând călare domeniul; la rândul lor, vecinii noştri stăteau şi ei acasă ca şi noi. Seecombe fu acela care ne aminti, ceea ce, cred, încercam amândoi să uităm, şi anume că sosise clipa să aranjăm lucrurile lui Ambrose. O spuse într-o dimineaţă, în timp ce verişoara mea Rachel şi cu mine priveam ploaia căzând îndărătul ferestrelor bibliotecii.

— Pentru mine, biroul domeniului, spuneam eu, şi pentru dumneata budoarul. Ce se află în cutiile acelea de carton care vin din Londra? Iar toalete de examinat, de probat în faţa oglinzii dumitale şi de trimis înapoi?

— Nu, nu toalete, răspunse ea, ci material pentru perdele. Mi se pare că gustul mătuşii Phoebe e cam tern. Trebuie ca odaia albastră să-şi merite numele. E cenuşie, nu albastră. Iar în cuverturile matlasate ale patului sunt molii, dar nu-i spune nimic lui Seecombe. Moliile veacurilor. Ţi-am ales perdele noi şi o cuvertură nouă de pat.

În clipa aceea, Seecombe intră şi văzându-ne aparent neocupaţi, spuse:

— Vremea fiind atât de proastă, domnule, mă gândeam că servitorii ar putea face curăţenie mare

în casă. Camera în care aţi locuit înainte ar avea nevoie. Dar servitorii n-o pot mătura atâta vreme cât valizele şi lăzile domnului Ambrose umplu podeaua.

O privii, temându-mă că această lipsă de tact să n-o mâhnească, dar ea acceptă propunerea cu un calm uimitor.

— Ai perfectă dreptate, Seecombe, zise ea, nu se va putea mătura camera câtă vreme cuferele alea nu vor fi despachetate. Am întârziat prea mult. Ei bine, Philip, ce spui?

— Cum vrei, răspunsei. Să punem să se facă focul sus şi când odaia va fi încălzită, să urcăm şi noi acolo.

Cred că fiecare încerca să ascundă celuilalt sentimentele sale. Ne sileam ca purtările şi vorbele noastre să fie vesele. Ea era hotărâtă, spre binele meu, să nu-şi arate tristeţea. Iar eu, dorind de asemenea s-o cruţ, afectam o însufleţire foarte îndepărtată de firea mea. Ploaia bătea în geamurile fostei mele odăi şi o pată de umezeală se întindea pe tavan. Focul, care nu fusese aprins din iarna trecută, ardea pâlpâind. Lăzile înşirate pe jos, aşteptau să fie deschise şi pe capacul uneia din ele era aşezată pătura de călătorie albastră-închis, de care îmi aminteam atât de bine, brodată cu monograma lui mare: „A. A.” în galben, într-un colţ. Deodată mă revăzui punându-i în clipa plecării pătura pe genunchi.

Verişoara mea Rachel rupse tăcerea.

— Haide, spuse ea. Dacă am începe să golim valizele cu îmbrăcăminte?

Tonul său era voit sec şi cumpănit. Îi întinsei cheile pe care ea i le încredinţase lui Seecombe în ziua sosirii.

— Cum vei vrea, zise ea.

Puse cheia în broască, o răsuci, deschise capacul. Vechiul halat de casă era deasupra. Îl cunoşteam bine. Era din mătase grea, roşu-închis. Acolo erau şi papucii săi lungi şi plaţi. Îi privii şi

aveam impresia că mă întorc în trecut. Mi-l aminteam intrând în camera mea într-o dimineaţă, în timp ce mă bărbieream, şi eram cu obrazul clăbucit de săpun. „Ascultă băiete, m-am gândit…". În aceeaşi odaie unde ne aflam acum. Îmbrăcat cu acest halat, încălţat cu aceşti papuci. Verişoara mea Rachel îi scoase din valiză.

— Ce facem cu ei? întrebă ea şi vocea, care fusese adineauri nepăsătoare, era acum blândă şi supusă.

— Nu ştiu, răspunsei, dumneata trebuie să hotărăşti.

— I-ai purta dacă ţi i-aş da? întrebă ea.

Era ciudat. Îi luasem pălăria lui. Îi luasem bastonul şi purtam întruna haina veche de vânătoare cu coatele peticite cu piele, pe care o lăsase acasă, plecând în ultima sa călătorie. Dar acest halat, aceşti papuci…

Aveam aproape impresia că i-am deschis coşciugul şi că-i priveam cadavrul.

— Nu, spusei. Nu, nu cred.

Nu mai scoase niciun cuvânt. Puse totul pe pat. Scoase apoi un costum, un costum de stofă subţire, pe care el trebuie să-l fi purtat în zilele de zăduf. Nu l-am recunoscut deloc, dar ei i se părea familiar. Era şifonat fiindcă stătuse împăturit în valiză. Îl puse pe pat împreună cu halatul.

— Ar trebui călcat, zise ea; apoi începu să sorteze hainele şi să le îngrămădească foarte repede pe pat, aproape fără să le atingă.

— Cred, dacă n-ai nimic împotrivă, Philip, zise ea, că oamenii de pe moşie, care l-au iubit atât de mult, vor fi mulţumiţi sa le aibă. Vei şti mai bine decât mine ce să dai şi cui.

Nu se uita la ce făcea. Golea cufărul cu un fel de grabă nervoasă.

— Şi cufărul? zise ea. Un cufăr e totdeauna folositor. Păstrezi cufărul?

Ridică ochii spre mine şi glasul i se gâtui de emoţie. Deodată, fu în braţele mele cu capul pe

pieptul meu.

— Oh, Philip, iartă-mă, şopti ea. Ar fi trebuit să te las să faci asta împreună cu Seecombe. Am fost nebună că am urcat aici…

Era ciudat. Aveam impresia că ţin un copil, că ţin un animal rănit. I-am atins părul şi mi-am lipit obrazul de capul ei.

— Nu-i nimic, i-am zis, nu plânge. Întoarce-te în bibliotecă. Am să termin singur treaba asta.

— Nu, răspunse ea, sunt prea slabă, prea proastă. E tot atât de neplăcut pentru dumneata ca şi pentru mine. Îl iubeai atât de mult…

Îi sărutai uşor părul. Era o senzaţie ciudată. Era foarte mică, în picioare, lipită de mine.

— Un bărbat poate suporta asta, am rostit eu. E mai greu pentru o femeie. Lasă-mă, Rachel, coboară…

Se îndepărtă şi-şi şterse ochii cu batista.

— Nu, zise ea. Mă simt mai bine acum. A trecut. Am despachetat hainele şi dacă vrei să le dai oamenilor de pe moşie, ţi-aş fi recunoscătoare. Dar dacă e vreun costum pe care-l doreşti pentru dumneata, poartă-l. Nu te teme să-l porţi. Lucrul nu mă va supăra, îmi va face plăcere.

Lăzile cu cărţi erau lângă cămin. I-am apropiat un scaun lângă foc şi am îngenuncheat în faţa lăzilor, deschizându-le una câte una.

Speram că nu observase – abia observasem eu însumi – că pentru întâia oară nu-i spusesem verişoară, ci Rachel. Nu ştiu cum se întâmplase. Cred pentru că, în picioare în faţa ei şi ţinând-o îmbrăţişată, mi-am dat scama că-i cu mult mai mică decât mine.

Cărţile n-aveau un caracter atât de personal ca hainele. Erau vechile cărţi preferate pe care le cunoşteam, pe care el le lua totdeauna în călătorie şi pe care ea mi le dădu să le păstrez lângă patul meu. Mai erau acolo nişte butoni de manşetă, ceasul, creionul lui; toate astea, ea mă îndemnă să le iau şi m-am simţit fericit. Unele cărţi îmi erau

cu totul necunoscute. Ea îmi dădu lămuriri, frunzărind un volum, apoi un altul şi lucrul nu mai era atât de trist; el găsise acea carte la Roma, spunea ea, era o ocazie, fusese mulţumit; astălaltă, într-o legătură veche, provenea din Florenţa. Descria prăvălia unde o cumpăraseră şi pe bătrânul care le-o vânduse şi s-ar fi spus, în timp ce vorbea astfel, că durerea o părăsise, dispăruse odată cu lacrimile şterse. Puserăm cărţile pe jos una câte una, m-am dus să caut o cârpă şi ea le şterse de praf. Uneori, îmi citea un pasaj şi-mi spunea cât de mult îi plăcuse lui Ambrose un anumit paragraf; sau îmi arăta o imagine, o gravură şi o văzui zâmbind la vreo pagină de care îşi amintea.

Găsi un volum de desene consacrat artei grădinilor.

— Acesta ne va fi folositor, zise ea, şi părăsind scaunul, se apropie de fereastră să-l vadă mai bine la lumină.

Deschisei o carte la întâmplare. O bucată de hârtie căzu din ea. Avea scrisul lui Ambrose. S-ar fi spus, un fragment dintr-o scrisoare, ruptă şi uitată. *„Este, fără îndoială, o boală de care am auzit ades vorbindu-se, cum sunt cleptomania sau alte maladii şi care i-a fost desigur, lăsata moştenire de tatăl ei risipitor, Alexander Coryn. Nu ştiu de câtă vreme este victima ei, poate dintotdeauna, asta explică în mare măsură ce m-a tulburat atât de mult până acum în această chestiune. Ceea ce ştiu, dragul meu băiat, e că nu pot, că nu trebuie s-o mai las să administreze banii sau voi fi ruinat şi moşia va suferi din această cauză. Trebuie să-l previi neapărat pe Kendall, în caz că...”* Fraza se oprea aici. Bucata de hârtie n-avea dată. Scrisul era normal. În clipa aceea, ea se întoarse de la fereastră şi eu am mototolit foaia în mână.

— Ce ai acolo? întrebă ea.

— Nimic, răspunsei.

Aruncai fila în foc. Ea o văzu arzând. Văzu scrisul pe hârtie, răsucindu-se în flăcări.

— Era scrisul lui Ambrose, spuse ea. Ce era? O scrisoare?

— Doar câteva cuvinte, răspunsei, azvârlite pe o bucăţică veche de hârtie.

Îmi simţii obrajii arzând la lumina focului. Scosei un alt volum din ladă. Ea făcu la fel. Continuarăm să alegem cărţile, unul lângă altul, dar tăcerea apăsa asupra noastră.

Capitolul XV

Pe la amiază, isprăvisem cu trierea cărţilor. Seecombe îl trimise sus, la noi, pe John împreună cu tânărul Arthur, să ne întrebe dacă n-aveam cumva nevoie ca volumele să fie coborâte înainte de a se duce ei să prânzească.

— Lasă hainele pe pat, John, i-am spus eu, şi pune o învelitoare peste ele. O să am nevoie de Seecombe ca să mă ajute să le împachetez pe rând. Ia teancul acela de cărţi şi du-le în bibliotecă.

— Şi pe acestea în budoar, te rog, Arthur, zise verişoara mea Rachel.

Erau primele cuvinte pe care le rostea, de când arsesem peticul acela de hârtie.

— N-o să ai nimic împotrivă, nu-i aşa, Philip, mă întrebă ea, dacă păstrez cărţile despre grădinărit în odaia mea?

— A, da, desigur, i-am răspuns. Doar ştii bine că toate cărţile îţi aparţin.

— Nu, zise ea, nu, Ambrose ar fi vrut să le ţină pe celelalte în bibliotecă.

Se ridică, îşi netezi rochia şi îi dădu lui John pămătuful de praf. El spuse:

— Jos am pus masa, un prânz rece, doamnă.

— Mulţumesc, John. Nu mi-e foame.

Am ezitat, rămânând în pragul uşii deschise, după ce valeţii dispăruseră, ducând cu ei cărţile.

— Nu vrei să vii jos, în bibliotecă, am întrebat-o, ca să mă ajuţi să pun cărţile deoparte?

— Cred că nu, zise ea, apoi făcu o scurtă pauză, de parcă ar fi voit să adauge ceva, dar nu scoase nicio vorbă. După aceea o luă de-a lungul coridorului, spre odaia ei.

Am prânzit singur, privind afară pe ferestrele sufrageriei. Continua să plouă cu găleata. N-avea niciun rost să încerc să ies afară din casă, nu aveam ce face. Era mai cuminte să duc la capăt

sarcina de a tria veşmintele, cu ajutorul lui Seecombe. Avea să-i facă plăcere să i se ceară sfatul. Ce urma să fie dăruit la Barton, ce revenea Trenantului, ce era pentru East Lodge; totul trebuia să fie ales cu grijă, pentru ca nimeni să nu se simtă jignit de ceea ce avea să primească. Încercam să-mi concentrez mintea asupra acestei repartiţii; sâcâitoare, ca o durere de măsea care izbucneşte brusc şi apoi piere, gândurile îmi reveneau cu putere la peticul acela de hârtie.

Ce căuta el printre paginile cărţii, şi câtă vreme zăcuse acolo rupt, uitat? Şase luni, un an, sau mai mult? Oare Ambrose începuse o scrisoare adresată mie, care nu ajunsese niciodată la destinaţie? Sau poate că mai erau şi alte bucăţele de hârtie, părţi ale aceleiaşi scrisori, care, din vreun motiv necunoscut mie, mai rămâneau şi acum între filele vreunei cărţi? Scrisoarea trebuie să fi fost scrisă înainte de îmbolnăvirea lui. Scrisul era ferm şi clar. Aşadar, iarna trecută, poate chiar toamna trecută… Eram copleşit de un fel de ruşine. Ce drept aveam eu să sondez trecutul acela, să-mi pun întrebări despre o scrisoare care nu ajunsese niciodată în mâinile mele? Nu mă privea. Doream din suflet să nu fi dat peste ea.

În tot cursul după-amiezii am triat haine, împreună cu Seecombe, şi el le-a pus în pachete, în vreme ce eu scriam etichetele care urmau să le însoţească. El sugeră ca pachetele să fie dăruite la serbarea de Crăciun, ceea ce mi se păru o idee înţeleaptă şi menită să trezească simpatia fermierilor de pe domeniu. După ce am isprăvit, am coborât iarăşi în bibliotecă şi am aşezat cărţile la locul lor, în rafturi. M-am trezit că scutur filele fiecărui volum înainte de a-l pune în raft şi pe când procedam astfel, mă simţeam parcă aş fi comis ceva pe ascuns, ca un vinovat de o crimă neînsemnată.

„… fără îndoială… o boală cum sunt cleptomania sau alte maladii.” De ce trebuia să-mi

amintesc cuvintele acelea? Ce voia să spună Ambrose?

Am întins mâna după un dicţionar. Şi am căutat cuvântul „cleptomanie”. „Tendinţă irezistibilă către furt, manifestată la persoane care nu sunt îndemnate să săvârşească asemenea fapte, de nevoie.”

Dar nu asta era acuzaţia formulată de el. Ambrose o învinuia de risipă, de nesocotinţă. Cum ar putea fi nesocotinţa o maladie? Era un lucru absolut nepotrivit cu firea lui Ambrose, omul cel mai generos din lume, să arunce asupra cuiva acuzaţia că ar avea asemenea obicei. În timp ce puneam dicţionarul la loc în raft, uşa se deschise şi în încăpere intră verişoara mea Rachel.

Mă simţeam jenat de parcă m-ar fi prins cu o înşelăciune.

— Tocmai am isprăvit cu aranjatul cărţilor i-am spus, şi m-am întrebat dacă glasul meu suna şi în urechile ei la fel de fals cum mi se părea mie.

— Văd şi eu, îmi răspunse, şi se duse să se aşeze lângă cămin.

Se şi schimbase pentru cină. Nu-mi dădusem scama că se făcuse atât de târziu.

— Am triat şi hainele, i-am spus. Seecombe mi-a fost de mare ajutor. Ne-am gândit că ar fi o idee bună, dacă o aprobi şi tu, ca obiectele să fie dăruite în cadrul serbării date de Crăciun.

— Da, zise ea, chiar adineauri mi-a vorbit şi mie despre asta. Cred că este o idee cât se poate de binevenită.

Nu ştiu dacă de vină era purtarea mea, ori a ei, dar între noi se creasе un fel de atmosferă de constrângere.

— Ploaia n-a încetat toată ziua, am spus.

— Nu, încuviinţă ca.

Mi-am privit mâinile murdărite de praful cărţilor.

— Dacă eşti amabilă să mă scuzi, am urmat, mă duc să mă spăl şi să mă schimb pentru masa de

seară.

Am urcat la etaj şi m-am îmbrăcat, iar când am coborât din nou, cina fusese servită. Ne-am aşezat în tăcere la locurile noastre. Dintr-o îndelungată obişnuinţă, Seecombe intervenea la răstimpuri în conversaţia noastră, foarte des, la ceasul cinei, şi în seara aceea, după ce aproape terminasem masa, i-a spus verişoarei mele Rachel:

— I-aţi arătat domnului Philip noile tapiserii, doamnă?

— Nu, Seecombe, răspunse ea, încă n-am avut vreme pentru asta. Dar dacă îşi dă osteneala să le vadă, pot să i le arăt imediat după cină. Poate că John o să vrea să le ducă jos, în bibliotecă.

— Tapiserii? am rostit eu încurcat. Ce fel de tapiserii sunt astea?

— Nu-ţi aminteşti, răspunse ea. Ţi-am spus că am comandat tapiserii pentru odaia albastră. Seecombe le-a văzut şi a rămas foarte impresionai.

— A, da, am spus, da, acum îmi amintesc.

— N-am văzut în viaţa mea ceva asemănător, *sir,* glăsui Seecombe, cu siguranţă că niciun conac de prin părţile noastre nu are garnituri care să fie la fel ca astea.

— A, bine, dar sunt materiale importate din Italia, Seecombe, rosti verişoara mea Rachel. Nu se pot procura decât de la un singur magazin din Londra. Mi s-a vorbit despre el la Florenţa şi vreau sa vezi tapiseriile şi garniturile, Philip, sau nu te interesează?

Rosti întrebarea pe un ton pe jumătate plin de speranţă, pe jumătate neliniştit, ca şi cum ar fi fost dornică să-mi cunoască părerea şi totodată s-ar fi temut ca pe mine chestiunea să nu mă plictisească.

Nu ştiu de ce, dar am simţit că mă fac stacojiu la faţă.

Ne-am ridicat de la masă şi ne-am dus în bibliotecă. Seecombe ne-a urmat, iar peste câteva clipe, el şi cu John au adus tapiseriile şi garniturile şi le-au întins în faţa noastră.

Seecombe avea dreptate. Nu puteau exista asemenea lucruri în nicio altă parte din Cornwall. Nu văzusem nimic asemănător, pe nicăieri, nici la Oxford, nici la Londra. Erau multe. Brocarturi bogate şi draperii de mătăsuri grele. Genul de materiale pe care le vedeai în muzee.

— Asta zic şi cu calitate demnă de dumneavoastră, *sir,* rosti Seecombe.

Vorbea cu glas scăzut. Ar fi putut să dea impresia că e în biserică.

— M-am gândit că albastrul acesta e potrivit pentru garniturile de pat, zise verişoara mea Rachel şi albastru mai închis cu aur, merge pentru perdele, iar matlasajul, pentru cuvertura de pat. Ce spui, Philip?

Se uită la mine, neliniştită. Nu ştiam ce să-i răspund.

— Nu-ţi plac? zise ea.

— Îmi plac foarte mult, am spus, dar… simţeam că roşesc din nou… nu sunt grozav de scumpe?

— A, da, sunt scumpe, răspunse ea, orice material de felul acesta este scump, dar va ţine ani de zile, Philip. Ce mai, nepotul şi strănepotul tău vor putea să doarmă în dormitorul albastru cu macaturile acestea atârnând deasupra patului şi cu draperiile pentru perdele încă întregi. Nu-i aşa, Seecombe?

— Da, doamnă, aprobă Seecombe.

— Singurul lucru care contează este dacă îţi plac, Philip, repetă ea.

— A, da, am spus, cui s-ar putea să nu-i placă?

— Atunci, sunt ale tale, îmi spuse, sunt darul meu. Ia-le de aici, Seecombe. Am să scriu chiar mâine dimineaţă la magazinul acela din Londra, ca să le spun că le păstrăm.

Seecombe şi John împăturiră tapiseriile şi le luară din încăpere. Simţeam că ochii ei erau pironiţi asupra mea şi, decât să-i întâlnesc, mi-am scos pipa şi mi-am aprins-o, pierzând mai multă vreme ca de obicei cu treaba aceasta.

— Eşti îngrijorat, zise ea. Ce s-a întâmplat?

Nu prea ştiam cum să-i răspund. Nu voiam s-o jignesc.

— Nu s-ar cuveni să-mi faci un asemenea cadou, am rostit stingherit. O să te coste mult prea mult.

— Dar eu ţin să ţi le dăruiesc, spuse ea, ai făcut atâtea pentru mine. E atât de puţin în comparaţie cu tot ce-am primit…

Glasul ei era blând şi aproape rugător, şi când mi-am înălţat privirea spre ea, se vedea după ochii ei că era jignită de-a binelea,

— E foarte drăguţ din partea ta, am spus, cu toate acestea, nu cred că s-ar cuveni să-mi faci acest dar.

— Lasă-mă să judec singură, dacă se cuvine sau nu, răspunse ea, şi ştiu că ai să fii mulţumit când ai să vezi camera gata.

Mă simţeam tare prost şi abătut, nu fiindcă Rachel dorea să-mi ofere un dar, ceea ce era un gest generos şi spontan din partea ei şi l-aş fi acceptat fără niciun gând ascuns, dacă lucrul s-ar fi petrecut cu o zi înainte. În seara aceea însă, de când citisem acel infernal petic de hârtie, eram obsedat de îndoiala că ceea ce intenţiona să facă pentru mine ar putea, în vreun fel oarecare, să se întoarcă în dezavantajul ei şi că încetând de a mă împotrivi, cedam în faţa unui lucru pe care nu-l înţelegeam în întregime.

Pe neaşteptate, ea îmi spuse:

— Cartea aceea despre grădini are să ne ajute foarte mult pentru planurile noastre de aici. Am uitat că eu i-o dădusem lui Ambrose. Trebuie să te uiţi la gravuri. Fireşte, nu se potrivesc cu locul acesta, dar unele sugestii o să le putem folosi. O terasă, de pildă, care să aibă perspectiva spre mare, de-a curmezişul câmpiilor, iar de partea cealaltă, la nivelul inferior, o grădină cu fântâni, aşa cum avea una din vilele din Roma, unde obişnuiam să locuiesc. În carte există o gravură care înfăţişează

aşa ceva. Ştiu unde este locul nimerit pentru ea: acolo unde se află zidul acela vechi.

Nici eu nu mi-am dat seama bine cum am izbutit, dar m-am trezit că o întreb, cu glas în acelaşi timp neutru şi detaşat:

— Totdeauna ai locuit în Italia, de la naştere?

— Da, răspunse ea. Ambrose nu ţi-a spus niciodată? Neamurile mamei mele se trăgeau din Roma, iar tatăl meu, Alexander Coryn, era unul din oamenii aceia cărora le vine greu să se statornicească în vreun loc. În viaţa lui n-a putut suporta Anglia, cred că nu se împăca bine cu rudele de-aici, din Cornwall. Îi plăcea viaţa din Roma, şi el cu mama alcătuiau o pereche foarte potrivită. Dar duceau o existenţă precară, niciodată n-aveau bani, mă înţelegi? Mă deprinsesem cu genul acesta de viaţă, în copilăria mea, dar când am crescut, am suferit mult din pricina asta.

— Ambii părinţi au murit? am întrebat.

— A, da, tata a murit când eu aveam șaisprezece ani. Mama şi cu mine am rămas singure vreo cinci ani. Până când m-am măritat cu Cosimo Sangalletti. Au fost cinci ani îngrozitori, mutându-ne dintr-un oraş într-altul, nefiind totdeauna sigure de unde o să facem rost de prânzul următor. N-am avut parte de o adolescenţă ferită de greutăţi, Philip. Chiar duminica trecută mă gândeam cât de mult se deosebeşte de a Luizei.

Aşadar, împlinise douăzeci şi unu de ani când se măritase prima dată. Vârsta Luizei. Mă întrebam ce fel de viaţă duseseră, ea şi maică-sa, până ce-l întâlnise pe Sangalletti. Poate că dăduseră lecţii de limba italiană, la fel cum sugerase că ar intenţiona să facă la noi. Poate că acest episod o făcuse să se gândească la asemenea ocupaţie.

— Mama era foarte frumoasă, continuă ea, cu totul altfel decât mine, nu i-am moştenit decât tenul. Înaltă, aproape masivă. Şi, la fel cu multe femei de tipul ei, şi-a pierdut brusc frumuseţea, i-a pierit atractivitatea, a devenit grasă şi şleampătă;

am fost bucuroasă că tata nu mai trăieşte, ca s-o vadă aşa. Am fost bucuroasă că el nu mai trăia ca să vadă multe lucruri pe care le făcea ea, şi la drept vorbind, şi eu.

Glasul ei era firesc şi simplu, vorbea fără urmă de amărăciune şi totuşi, m-am gândit, privind-o cum stătea acolo, lângă focul din căminul bibliotecii mele, cât de puţine lucruri ştiam despre ea, în realitate, şi cât de puţin aveam să aflu vreodată despre trecutul ei. O descrisese pe Luiza drept o făptură ferită de griji, ceea ce era adevărat. Şi mi-am dat seama deodată că aceasta mi se aplica şi mie. Stăteam acolo, ajunsesem la douăzeci şi patru de ani, şi afară de anii convenţionali petrecuţi la Harrow şi la Oxford, nu cunoşteam nimic din lumea largă, decât domeniul meu de cinci sute de acri. Când o persoană ca verişoara mea Rachel se muta dintr-un loc într-altul, părăsea un cămin pentru altul, şi apoi pentru un al treilea; se mărita o dată, pe urmă încă o dată, ce impresii îi făceau aceste schimbări? Oare închidea trecutul în urma ei, ca o uşă, uitând totul, sau dimpotrivă era împresurată de amintiri care o urmăreau zi de zi?

— Era mult mai în vârstă decât tine? i-am spus.

— Cosimo? întrebă ea. A, nu doar cu un an sau doi mai mare. Mama i-a fost prezentată la Florenţa, totdeauna dorise să cunoască familia Sangalletti. I-a trebuit aproape un an până când s-a decis între mine şi maică-mea. Pe urmă, ea şi-a pierdut frumuseţea, sărmana, şi l-a pierdut totodată şi pe el. Procopseala cu care m-am ales s-a dovedit a fi deficitară. Dar, bineînţeles, Ambrose trebuie să-ţi fi scris povestea de la un capăt la altul. N-a fost prea fericită.

Eram cât pe-aci să spun: „Nu, Ambrose era mult mai discret decât ţi-ai închipuit vreodată. Dacă era ceva care-l jignea, care-l şoca, se prefăcea că-l ignoră, că faptul nu s-a petrecut. Nu mi-a vorbit niciodată de viaţa dusă de tine înainte de a te

mărita cu el, afară de amănuntul că Sangalletti a fost ucis într-un duel”.

În loc de asta n-am scos o vorbă. Mi-am dat seama deodată că nici eu nu voiam să aflu, nici despre Sangalletti, nici despre maică-sa ori despre viaţa dusă de Rachel la Florenţa. Voiam să trag uşa peste toate întâmplările acelea, ba chiar s-o zăvoresc.

— Da, i-am spus, da, Ambrose mi-a scris şi mi-a povestit despre asta.

Ea suspină şi bătu uşor cu palma în perna de care-şi rezema capul.

— A, bine, spuse, toate astea par acum atât de îndepărtate… Fata care a îndurat anii aceia era altă fiinţă. Am dus-o aproape zece ani aşa, ştii, măritată cu Cosimo Sangalletti. N-aş mai vrea să fiu tânără, nici dacă mi-ai oferi în dar lumea. De atunci, am însă şi eu prejudecăţile mele.

— Vorbeşti ca şi cum ai fi ajuns la nouăzeci şi nouă de ani, i-am spus.

— Pentru o femeie, mai că nici nu sunt prea departe de vârsta asta, zise ea. Am împlinit treizeci şi cinci de ani.

Se uită la mine şi zâmbi.

— A, da? am exclamat, credeam că ai mai mult.

— O remarcă pe care majoritatea femeilor ar lua-o drept o insultă, dar eu o socotesc un compliment, replică ea. Îţi mulţumesc, Philip.

Şi apoi, mai înainte de a fi avut răgaz să formulez un răspuns, ea urmă:

— Ce era scris de fapt pe bucăţica aceea de hârtie pe care-ai aruncat-o în foc azi-dimineaţă?

Bruscheţea atacului mă surprinsese nepregătit. Mi-am întors privirea spre ea, înghiţind în sec.

— Hârtia? am bâiguit. Care hârtie?

— Ştii perfect care, zise ea, bucăţica de hârtie cu scrisul lui Ambrose pe ea, pe care ai ars-o în aşa fel ca eu să n-o văd.

În clipa aceea am ajuns la concluzia că o jumătate de adevăr era mai bună decât o minciună.

Cu toate că simţeam că obrajii îmi ard ca para focului, i-am înfruntat privirea.

— Era un fragment dintr-o scrisoare, i-am spus, o scrisoare pe care cred că, probabil, mi-o adresase mie. Pur şi simplu îşi exprima îngrijorarea cu privire la cheltuielile mari făcute. Erau doar un rând sau două, nici măcar nu-mi amintesc ce spunea exact. Am aruncat-o în foc, fiindcă dacă ai fi dat peste ea tocmai în clipa aceea, s-ar fi putut să te întristeze.

Spre surprinderea mea, dar şi spre uşurarea mea, ochii, care erau aţintiţi asupră-mi cu atâta încordare, îşi îmblânziră expresia, mâinile crispate pe inele căzură în poală.

— Asta era totul? zise Rachel. Mă întrebam atât de mult…

Nu puteam să înţeleg.

Totuşi, slavă Domnului, accepta explicaţia dată de mine.

— Bietul Ambrose, rosti ea, pentru el era un izvor necontenit de îngrijorare ceea ce el numea risipa mea. Mă miră că n-ai auzit pomenindu-se mai des despre asta. Viaţa pe care o duceam acolo, în străinătate, se deosebea atât de mult, din toate privinţele, de cea cunoscută de el în patrie. Niciodată n-a putut să se deprindă cu ea. Şi apoi, Doamne sfinte, nu-i pot lua asta în nume de rău, ştiu că, în adâncul inimii sale, purta pică vieţii pe care fusesem nevoită s-o duc mai înainte de a-l fi întâlnit pe el. Datoriile acelea înspăimântătoare, el le-a plătit pe toate, până la ultimul gologan!…

Eu tăceam, dar cum stăteam aşa, privind-o şi fumând, îmi simţeam mintea mai uşoară, nu mai era asaltată de nelinişte. Jumătatea mea de adevăr avusese succes, şi acum ea îmi vorbea fără urmă de constrângere.

— Era atât de generos, continuă, în primele luni… Nici nu-ţi poţi închipui, Philip, ce însemna asta pentru mine: în sfârşit, cineva în care să mă pot încrede, şi, ceea ce era şi mai minunat, cineva

pe care puteam în acelaşi timp să-l şi iubesc. Cred că orice lucru de pe faţa pământului pe care i l-aş fi cerut, mi l-ar fi dăruit. De aceea, când s-a îmbolnăvit…

Se întrerupse şi ochii ei erau împăienjeniţi.

— De aceea mi-a venit atât de greu să înţeleg felul în care se schimbase.

— Vrei să spui, am intervenit, că nu mai era deloc generos?

— Ba da, era generos, zise ea, dar nu în acelaşi mod. Îmi cumpăra lucruri, daruri, giuvaeruri, aproape ca şi cum ar fi voit, într-un anumit fel, să mă pună la încercare; nu-ţi pot explica atitudinea lui. Dar dacă-i ceream vreo sumă de bani, pentru cheltuielile casei, pentru un obiect de care aveam neapărată nevoie, nu-mi dădea banii. Obişnuia să se uite la mine de parcă ar fi nutrit o bănuială ciudată, ostilă; mă întreba pentru ce aveam nevoie de bani, cum intenţionam să-i folosesc, dacă aveam de gând să-i dăruiesc cuiva… Câteodată eram silită să mă duc la Rainaldi, trebuia să-i cer lui Rainaldi, Philip, banii cu care plăteam lefurile servitorilor.

Glasul i se frânse iarăşi, şi se uită la mine.

— Ambrose a aflat că procedai astfel? am întrebat-o.

— Da, spuse ea. Niciodată nu l-a luat în seamă pe Rainaldi, cred că ţi-am mai spus asta. Dar a aflat că mă duceam la Rainaldi după bani… ăsta a fost sfârşitul, nu mai suporta nici în ruptul capului ca el să vină pe la vilă. Cu greu ţi-ar veni să crezi, Philip, dar eram nevoită să ies pe furiş, când Ambrose se odihnea, şi să mă întâlnesc cu Rainaldi, ca să capăt banii pentru întreţinerea casei.

Deodată făcu un gest cu mâinile şi se ridică din fotoliu.

— O Doamne, n-aveam de gând să-ţi destăinuiesc toate astea…

Se duse la fereastră şi dădu perdeaua la o parte, uitându-se la ploaia care cădea cu găleata.

— De ce nu? am întrebat.

— Fiindcă vreau să-ţi aminteşti de el aşa cum l-ai cunoscut aici, zise ea. Ai imaginea lui în casa aceasta. Pe atunci era Ambrose al tău. Lasă-l să rămână aşa. Ultimele luni din viaţa lui au fost ale mele şi nu vreau să le împart cu nimeni. Cu tine, mai puţin decât cu oricare altul.

Nici eu nu voiam să le împart cu ea. Voiam ca ea să închidă, rând pe rând, toate uşile acelea care dădeau spre trecut.

— Ştii ce s-a întâmplat? zise ea, întorcându-se brusc de la fereastră şi uitându-se la mine. Am greşit când am deschis lăzile acelea din încăperea de la etaj. S-ar fi cuvenit să le lăsăm să stea acolo. Am făcut o greşeală atingându-ne de lucrurile lui. Mi-am dat seama de asta imediat, când am deschis cufărul şi am văzut halatul de casă şi papucii lui. Am dat drumul să se năpustească asupra noastră ceva care până atunci nu se afla cu noi. Un soi de amărăciune.

Toată faţa i se albise. Îşi încleştase mâinile dinainte.

— N-am uitat, continuă ea, scrisorile acelea pe care le-ai aruncat pe foc şi le-ai ars. Am alungat departe gândul lor, dar astăzi, de când am deschis cuferele acelea, e ca şi cum le-aş fi citit din nou.

M-am ridicat din fotoliu şi m-am aşezat cu spatele la foc. Nu ştiam ce să-i spun, în timp ce ea se învârtea în sus şi-n jos prin încăpere.

— În scrisoarea aceea spunea că îl supravegheam, urmă ea. Desigur că îl supravegheam, ca nu cumva să-şi facă vreun rău. Rainaldi voia să aducă în casă călugăriţe de la mânăstire, ca să mă ajute, dar eu nu voiam; dacă aş fi făcut aşa ceva, Ambrose ar fi zis ca sunt paznic. N-avea încredere în nimeni. Doctorii erau oameni buni şi răbdători, dar adeseori se întâmpla să refuze să-i vadă. Mi-a cerut să concediez servitorii,

unul după altul. Până la urmă, nu mai rămăsese în slujba noastră decât Giuseppe. În el se încredea. Zicea că are ochi de câine credincios.

Se întrerupse şi îşi întoarse capul. Mă gândeam la servitorul întâlnit în pavilionul de lângă poarta vilei şi la dorinţa lui de a mă cruţa de suferinţă. Era ciudat că şi Ambrose avusese încredere în ochii lui cinstiţi, devotaţi. Iar eu aruncasem o singură privire asupra servitorului.

— Nu-i nicio nevoie să vorbeşti despre toate astea acum, i-am spus, lui Ambrose nu-i mai ajută, iar pe tine nu izbuteşte decât să te tortureze. Cât despre mine, ceea ce s-a petrecut între tine şi el nu mă priveşte câtuşi de puţin. Toate poveştile astea s-au încheiat şi s-a isprăvit cu ele, sunt uitate. Vila nu era căminul lui. Nici al tău, când te-ai măritat cu Ambrose. Căminul tău este aici.

Ea se întoarse şi mă privi.

— Uneori, rosti încet, semeni atât de mult cu el, încât mă înspăimântă. Îţi văd ochii privindu-mă cu aceeaşi expresie; s-ar spune că, la urma urmei, el n-a murit şi trebuie să trec încă o dată prin câte am îndurat. N-aş mai putea suporta iarăşi nici suspiciunea aceea, nici amărăciunea aceea, exprimate la nesfârşit, zi de zi, noapte de noapte.

În timp ce vorbea, aveam dinaintea ochilor o imagine clară a vilei Sangalletti. Vedeam curticica şi salcâmul aşa cum trebuie să fi arătat primăvara, încărcat de flori galbene. Vedeam fotoliul în care stătea Ambrose, cu bastonul alături. Simţeam întreaga tăcere sumbră a locului acela. Miroseam acrul mucegăit, priveam fântâna care picura. Şi pentru prima dată, femeia care mă privea de sus, din balcon, nu mai era o plăsmuire a imaginaţiei mele, ci era Rachel. Se uita la Ambrose cu aceeaşi privire rugătoare, privirea aceea plină de suferinţă, de implorare. Mă simţeam deodată tare bătrân şi foarte înţelept şi plin de o forţă nouă, pe care n-o înţelegeam. I-am întins mâinile.

— Rachel, vino aici, am rostit.

Ea străbătu odaia, venind la mine şi punându-şi mâinile într-ale mele.

— În casa aceasta nu-i nici urmă de amărăciune, i-am spus. Casa este a mea. Amărăciunea piere odată cu oamenii, când ei mor. Hainele acelea sunt toate împachetate şi puse deoparte. Nu mai au nimic de a face cu niciunul din noi. Din clipa aceasta, îţi vei aminti de Ambrose aşa cum mi-l amintesc eu. O să păstrăm pălăria lui cea veche acolo, pe banca din hol, iar bastonul, laolaltă cu celelalte, în suportul pentru umbrele. Acum tu aparţii acestui loc, întocmai cum a aparţinut el, cum fac parte şi eu. Toţi trei, laolaltă, suntem câte o parte din locul acesta, înţelegi?

Îşi înălţă privirea spre mine. Nu-şi retrase mâinile.

— Da, încuviinţă ea.

Mă simţeam ciudat de emoţionat, de parcă tot ce făcusem şi spusesem fusese statornicit pentru mine şi plănuit dinainte, în vreme ce un mic glăscior liniştit, şoptea în vreo celulă obscură a creierului meu: „N-ai să mai poţi reveni niciodată asupra acestui moment… Niciodată… Niciodată".

Stăteam în picioare ţinându-ne mâinile înlănţuite şi ea îmi spuse:

— De ce eşti atât de bun cu mine, Philip?

Îmi aminteam că în dimineaţa aceea, când plânsese, îşi pusese capul pe pieptul meu. Am luat-o, o clipă, în braţe şi mi-am lipit faţa de părul ei. Voiam să se întâmple încă o dată la fel. Doream asta cu mai multă ardoare decât simţisem vreodată. Dar în seara aceea Rachel nu plânse. În seara aceea nu veni să-şi rezeme capul pe pieptul meu. Se mulţumea să stea acolo, ţinându-mi mâinile.

— Nu sunt bun cu tine, i-am replicat, vreau doar să fii fericită.

Se depărta; în timp ce ieşea din odaie, îmi spuse:

— Noapte buna, Philip şi Dumnezeu să te binecuvânteze. Într-o bună zi să poţi cunoaşte şi tu

o parte din fericirea pe care am cunoscut-o eu cândva.

I-am auzit paşii pe scări şi m-am aşezat la loc, privind la focul din căminul bibliotecii. Mi se părea că, dacă mai rămăsese vreun strop de amărăciune în casă, nu venea nici de la ea, nici de la Ambrose, ci de la sământa sădită adânc chiar în inima mea, despre care nu se cădea să-i spun vreodată ceva şi despre care n-avea să afle nicicând. Vechiul păcat al geloziei pe care îl crezusem îngropat şi uitat, mă rodea iarăşi. Dar de data aceasta nu eram gelos pe Rachel, ci pe Ambrose, făptura pe care până atunci o iubisem mai presus ca orice pe lume.

Capitolul XVI

Noiembrie şi decembrie trecuseră în goană, sau cel puţin aşa mi se păru. De obicei, pe măsură ce zilele se scurtau şi vremea se înrăutăţea, când erau prea puţine de făcut pe-afară şi se întuneca pe la patru şi jumătate, serile interminabile petrecute în casă îmi păreau monotone. N-am fost niciodată mare amator de lectură, şi cum sunt puţin sociabil şi nu prea aveam chef să merg la vânătoare cu vecinii, sau să ies ca să cinez cu ei, aşteptam de obicei cu nerăbdare sfârşitul anului când, odată trecut Crăciunul, şi zilele cele mai scurte rămân în urma ta, eşti nerăbdător să vezi sosind primăvara. Şi în ţinutul acesta de apus, primăvara vine devreme. Chiar înainte de Anul Nou, primii arbuşti sunt în floare. Totuşi, toamna aceea trecu fără nicio monotonie. Frunzele căzură şi copacii rămaseră despuiaţi, şi cât cuprindeai cu ochii, tot domeniul Barton era cafeniu şi noroios, în timp ce un vânt şfichiuitor încreţea faţa mării şi o făcea cenuşie. Dar nu aruncam priviri abătute asupra peisajului.

Verişoara mea Rachel şi cu mine adoptasem un fel de rutină care varia rareori, şi mi se părea că ni se potriveşte foarte bine. Când vremea îngăduia asemenea îndeletnicire, ea îşi petrecea dimineaţa în aer liber, dându-le lui Tamlyn şi grădinarilor îndrumări privitoare la plantări, sau urmărind cum progresa construirea promenadei terasate pe care ne hotărâsem s-o facem şi care necesitase angajarea unor oameni suplimentari, pe lângă cei care munceau în păduri; eu îmi vedeam de treburile obişnuite pe moşie, călărind încoace şi încolo, printre ferme, sau vizitând alte ferme din districtele învecinate, unde deţineam de asemenea proprietăţi. Ne întâlneam la douăsprezece şi jumătate pentru un prânz scurt, de obicei rece: o

bucată de şuncă sau o plăcintă cu carne şi chec. Era ora la care luau masa servitorii, aşa că ne serveam singuri. La ceasul acela, o vedeam pentru prima dată, în cursul zilei, fiindcă totdeauna îşi lua micul dejun în odaia ei.

Când eram plecat şi mă învârteam pe moşie, sau mă aflam în biroul meu şi auzeam cum bate amiaza la orologiul din clopotniţă, urmat imediat de dangătul marelui clopot care chema oamenii la masă, deveneam conştient că mă năpădea o bruscă aţâţare, că inima îmi tresaltă brusc în piept.

Treaba de care mă ocupam în clipa aceea mi se părea dintr-o dată complet lipsită de interes. Dacă mă plimbam călare pe afară, în parcul conacului să zicem, sau prin păduri sau pe terenurile apropiate, şi sunetul orologiului şi dangătul clopotului îşi trimiteau ecoul prin văzduh – căci se împrăştiau până departe, şi le auzeam de la distanţa de trei mile, când bătea vântul din direcţia aceea – întorceam capul lui Gipsy spre casă, cu nerăbdare, aproape ca şi cum m-aş fi temut ca, zăbovind cât de puţin pe-afară, să nu pierd cumva vreun moment din ora prânzului. Şi în biroul meu se întâmpla acelaşi lucru. Mă uitam la hârtiile întinse pe masă dinaintea mea, îmi muşcam pana, mă aplecam pe spate în fotoliul meu şi ceea ce scriam îşi pierdea pe loc orice fel de importanţă. Scrisoarea începută putea să aştepte, cifrele nu mai trebuiau să fie adunate, afacerea aceea privitoare la Bodmin putea fi hotărâtă altădată şi, împingând totul deoparte, părăseam biroul şi treceam prin curte spre casă şi spre sufragerie.

De obicei, ea se afla acolo înaintea mea ca să-mi ureze bun venit şi o dimineaţă plăcută. Adesea aşeza alături de tacâmul meu un mugurel, ca un fel de ofrandă, ca să mi-l pun la cheutoarea hainei; sau găseam vreun tonic nou pe care urma să-l gust, una din acele fierturi de ierburi pentru care părea să aibă o sută de reţete şi pe care le dădea veşnic bucătarului să le încerce. Trecuseră de acum câteva

săptămâni de când locuia cu mine în casă, mai înainte ca Seecombe să-mi destăinuiască, în mare taină, acoperindu-şi gura cu dosul palmei, că în fiecare zi bucătarul se ducea să primească ordinele ei, şi acesta era motivul pentru care în ultima vreme eram hrănit atât de bine.

— Stăpâna, zise Seecombe, nu a vrut ca domnul Ashley să afle acest lucru, ca nu cumva să pară înfumurată.

Am râs şi nu i-am spus că ştiu tot; dar câteodată, ca să fac şi eu haz, remarcam vreun fel de mâncare care ni se servise şi exclamam:

— Nu înţeleg ce se întâmplă cu oamenii de la bucătărie. Servitorii se transformă în nişte veritabili maeştri bucătari aduşi anume din Franţa.

Şi Rachel răspundea, cu nevinovăţie:

— Îţi place? E o mâncare mai bună decât ce ţi se servea înainte?

Toţi, până la unul, îi spuneau acum „Stăpâna” şi eu nu mă supăram. Cred că îmi făcea plăcere şi-mi trezea şi mie un fel de mândrie.

După ce terminam masa, ea urca sus, ca să se odihnească, sau – dacă era într-o marţi ori joi – se putea să poruncesc să vină trăsura pentru ea, şi Wellington o ducea prin vecinătate, ca să întoarcă vizitele pe care le primise. Uneori, dacă aveam vreo treabă în drum, mergeam şi eu cu ea vreo milă şi mai bine, pe urmă coboram din trăsură şi o lăsam să-şi urmeze plimbarea. Dovedea o mare grijă pentru ţinuta ei, când se ducea în vizită. Îşi punea cea mai bună mantie şi voaletă şi pălăria nouă. În trăsură stăteam cu spatele la cai, ca să mă pot uita la ea; iar ea, cred ca să mă tachineze, nu-şi ridica voaleta.

— Acum te las să te duci la bârfelile tale, îi spuneam, la clevetirile şi scandalurile tale. Aş da mult să mă prefac într-o muscă pe peretele încăperii unde staţi de vorbă.

— Vino cu mine. Răspundea ea, are să-ţi facă foarte bine.

— Pentru nimic în lume. Poţi să-mi povesteşti tot ce-ai aflat, la cină.

Şi rămâneam în picioare, pe marginea şoselei, urmărind cu privirea cum dispare în zare trăsura, prin portiera căreia flutura colţul unei batiste fine. N-aveam s-o mai văd până la ceasul cinci, la cină. Fie că îmi vedeam de afaceri, sau mă ocupam de administrarea moşiei ori discutam cu oamenii, tot timpul aveam o senzaţie de grabă, eram stăpânit de nerăbdarea de a termina cât mai iute. Cât se făcuse? Mă uitam la ceasul lui Ambrose: tot patru şi jumătate? Cât de încet se târau orele! Şi când mă întorceam acasă, trecând pe lângă grajduri, îmi dădeam imediat seama dacă ea se întorsese, fiindcă vedeam trăsura în remiză şi caii hrăniţi şi adăpaţi. Intrând în casă, trecând prin bibliotecă şi salon, vedeam că ambele încăperi erau goale; asta însemna că ea se dusese în apartamentul ei să se odihnească. Totdeauna se odihnea înainte de cină. Atunci eu mă îmbăiam sau mă spălam, îmi schimbam hainele, şi coboram în biblioteca de la parter, ca s-o aştept. Nerăbdarea mea creştea, pe măsură ce acele pendulei se apropiau de cinci. Lăsam uşa bibliotecii deschisă, ca să-i pot auzi pasul.

Mai întâi pătrundea zgomotul ce-i făcea lipăitul câinilor – acum nici nu mai contam pentru ei, se ţineau de ea ca nişte umbre – şi după aceea foşnetul rochiei sale care mătura treptele. Era, cred, momentul la care ţineam cel mai mult, din întreaga zi. În sunetul acela era ceva care-mi provoca o asemenea emoţie încărcată de anticipare, un asemenea sentiment de aşteptare plină de speranţe, încât abia dacă mai ştiam ce să fac sau ce să spun când Rachel păşea în odaie. Nu ştiu din ce material erau croite rochiile ei, dacă din fai, sau din satin ori brocart, dar păreau că mătură duşumeaua, se ridică şi o mătură iar; şi, fie că rochia însăşi plutea, sau ea o purta şi se mişca cu asemenea graţie, fapt e că biblioteca sumbră şi

austeră, cum păruse înainte de intrarea ei, devenea deodată o încăpere plină de viaţă.

La lumina lumânărilor, o nouă gingăşie o aureola, pe care n-o avusese în cursul zilei. S-ar fi spus că scânteierile de lumină ale dimineţii şi tonurile mai mohorâte ale după-amiezii erau consacrate muncii, lucrurilor practice şi inspirau o vivacitate a mişcării precisă şi rece; acum, dimpotrivă, odată cu înserarea, când obloanele erau trase, vremea rea ignorată şi casa se închidea în sinea ei, Rachel radia de o strălucire rămasă până atunci ascunsă. Avea mai multă culoare în obraji şi în păr, o mai mare profunzime în privire şi, fie că întorcea capul ca să vorbească, fie că se ducea spre rafturile cu cărţi ca să aleagă un volum, sau se apleca pentru a-i da o pălmuţă amicală lui Don, care se întinsese în faţa focului din cămin. În tot ce făcea era o graţie dezinvoltă care dădea farmec fiecărei mişcări. În momentele acelea mă întrebam cum de am putut-o socoti vreodată insignifiantă.

Seecombe ne anunţă că cina este gata, iar noi treceam în sufragerie şi ne aşezam la locurile noastre eu, în capul mesei, ea, la dreapta mea, şi îmi părea că aşa se întâmplase totdeauna, că nu era nimic nou în ritualul acela şi nimic straniu, şi că nu stătusem niciodată singur, în jacheta mea veche, în care mă învârtisem toată ziua, cu o carte proptită în faţa mea, ca să nu fiu nevoit să flecăresc cu Seecombe. Totuşi, dacă aşa s-ar fi petrecut lucrurile întotdeauna, n-aş mai fi simţit această excitaţie, care făcea ca simpla acţiune de a mânca şi a bea să devină, într-un anumit sens, o nouă aventură.

Aţâţarea aceea nu scădea pe măsură ce treceau săptămânile ci, dimpotrivă, creştea, astfel că mă trezeam născocind pretexte ca să mă întorc mai devreme acasă, numai spre a avea norocul de a o vedea câteva minute mai mult, la o oră când aş fi putut s-o întrezăresc măcar în treacăt, adăugând

astfel ceva în plus întâlnirilor noastre obişnuite de la prânz şi seara, când urma să fim împreună.

Se putea ca ea să fie prin bibliotecă, sau să treacă prin hol cu vreo treabă, sau să aştepte vizite în salon, şi atunci îmi zâmbea şi spunea, cu oarecare mirare: „Philip, ce te aduce acasă la ora aceasta?", aşa că eram silit să născocesc vreo scuză.

Cât despre grădini, eu, care căscasem şi dădusem din picioare odinioară, când Ambrose încercase să-mi trezească interesul pentru ele, acum îmi făceam o mândrie din prezenţa mea la orice consultaţie care avea loc cu privire la plantaţie sau la terasă, iar serile, după cină, răsfoiam împreună cărţile sale italieneşti, comparam gravurile şi dezbăteam, cu mare lux de argumente, ce era mai potrivit să fie copiat. Cred că dacă Rachel ar fi sugerat că trebuie să clădim pur şi simplu o replică a Forului Roman pe întinsul domeniului Barton, aş fi căzut de acord cu ea. Spuneam: da, nu, şi: într-adevăr, foarte frumos, clătinam aprobator din cap, dar niciodată nu ascultam cu adevărat. Îmi făcea plăcere să urmăresc interesul ei faţă de îndeletnicirea aceea, s-o privesc cum stă şi chibzuieşte gânditoare, cu o pană în mână, cum, între două gravuri, i se îmbină sprâncenele, ca să însemne pagina, şi apoi să-i urmăresc cu privirea chiar degetele frunzărind volumele.

Nu ne petreceam totdeauna seara jos, în bibliotecă. Uneori Rachel mă ruga să mă duc cu ea sus, în budoarul mătuşii Phoebe, şi amândoi întindeam pe duşumea cărţile şi planurile grădinilor. Dacă jos, în biblioteca de la parter, eu eram gazda, acolo, în budoarul ei, ea era amfitrioana. Nu sunt sigur că nu-mi plăcea mai mult să fiu musafir. Renunţam la orice ceremonial. Seecombe nu ne deranja, datorită unei mari doze de tact, ea îl convinsese să ne scutească de serviciul atât de solemn al ceaiului adus pe tava de

argint, în schimb pregătea cu mâna ei o tizană pentru amândoi, spunând că era un obicei continental şi mult mai salutar pentru ochi şi piele.

Momentele acelea de după cină treceau mult prea iute şi speram că ea va uita să întrebe cât e ora, dar blestematul de orologiu din clopotniţă, mult prea apropiat de capetele noastre ca să poată bate de zece fără să fie luat în seamă, tulbura totdeauna pacea.

— Habar n-aveam că-i atât de târziu, spunea ea de obicei, ridicându-se şi închizând cărţile.

Ştiam că fraza aceea era semnalul prin care eram poftit să plec. Până şi trucul de a zăbovi în pragul uşii, pierdut în conversaţie cu ea nu se prindea. Dacă bătuse ora zece, trebuia să mă retrag. Uneori îmi întindea mâna să i-o sărut. Alteori îmi oferea un obraz. Câteodată mă bătea prietenos pe umăr, cum ar fi putut face şi cu un căţeluş. Niciodată nu se apropia de mine, nici nu-mi lua faţa în mâinile ei, cum făcuse în seara aceea când stătea culcată în pat. Nu mă aşteptam la un asemenea gest, nici nu-l speram dar, după ce-i uram noapte bună şi mă întorceam de-a lungul coridorului spre odaia mea, deschideam obloanele şi priveam afară, în grădina tăcută, şi auzeam murmurul îndepărtat al valurilor mării care se spărgeau de ţărm în golfuleţul de dincolo de păduri, mă simţeam covârşit de o ciudată însingurare, cum se simte un copil după ce vacanţa s-a sfârşit.

Seara, care se înfiripa treptat, ceas de ceas, în tot cursul zilei, într-o atmosferă de închipuire înfrigurată, acum era încheiată. Timpul avea să-mi pară lung, până la revenirea serii. Şi nici mintea, nici trupul meu, nu erau pregătite pentru odihnă. Altădată, înainte de sosirea ei la conac, obişnuiam să moţăi în faţa focului, iarna, după cină, iar apoi, întinzându-mi oasele şi căscând, urcam poticnindu-mă, scările, fericit să mă trântesc în patul meu şi să dorm până la şapte dimineaţa.

Acum, era cu totul altfel. Aş fi fost în stare să mă plimb cât era noaptea de lungă. Aş fi putut sporovăi până în zori. Era o nerozie să nu dorm. Cât priveşte a doua ipoteză, era o imposibilitate. De aceea mă trânteam într-un fotoliu, în faţa ferestrei deschise şi fumam, plimbându-mi privirea peste pajişte. Uneori se făcea ceasul unu sau două dimineaţa, înainte de a mă dezbrăca şi a mă duce la culcare, şi nu făcusem altceva decât să stau acolo, în fotoliul meu, cufundat în reverii, fără a mă gândi la nimic, irosind ceasurile tăcute.

În decembrie, primele geruri sosiră odată cu luna plină şi atunci nopţile mele de veghe deveniră şi mai greu de suportat. Aveau un fel de frumuseţe rece şi limpede, care-ţi rodea inima şi mă făcea să privesc, cuprins de uimire. De la ferestrele mele zăream cum întinsele pajişti se unduiau până ce se contopeau cu păşunile, iar păşunile cu marea şi toate erau înălbite de ger şi de lumina lunară. Copacii, care mărgineau pajiştile, erau negri şi neclintiţi. Iepurii ieşeau la iveală şi adulmecau prin iarbă, apoi se împrăştiau care-ncotro către vizuinile lor şi deodată, în mijlocul calmului nemărginit şi încremenit, se înălţa lătratul ascuţit, tăios al unei vulpi, împreună cu micul suspin care-l însoţea, care se poate recunoaşte cel mai uşor dintre toate strigătele ce răsună în puterea nopţii; ieşind din păduri, vedeam trupul slab al animalului târându-se şi alergând în largul pajiştei şi ascunzându-se iarăşi, când copacii îi ofereau un adăpost. Mai târziu auzeam din nou strigătul, pierdut în depărtare, în parcul deschis; luna plină se înălţa peste crestele copacilor şi domina întreg cerul şi nimic nu se mai clintea pe pajiştile de sub fereastra mea. Mă întrebam dacă Rachel dormea în camera albastră sau dacă – la fel ca mine – lăsase perdelele date de-o parte. Orologiul care mă alungase la culcare, la zece, bătea o dată, bătea de două ori, şi mă gândeam că acolo, în jurul meu,

erau comori de frumuseţe pe care am fi putut să le împărtăşim.

Tumultul lumii era pentru oamenii mediocri. Dar imaginile acelea nu alcătuiau lumea, ci o vrajă, şi toate îmi aparţineau. Nu voiam să le păstrez doar pentru mine.

Astfel oscilam ca şi un barometru, trecând de la exaltare şi de la aţâţare la stări de plictis şi deprimare când, amintindu-mi de făgăduiala făcută de Rachel de a rămâne cu mine doar pentru un scurt răstimp, mă întrebam câtă vreme avea să mai stea. Dacă, după Crăciun, avea să se întoarcă spre mine, spunând: „Ei bine, Philip, săptămâna viitoare plec la Londra”? Perioada vremii urâte puse capăt tuturor plantărilor şi nu se putea face acum mare lucru, înainte de primăvară. Terasa putea fi completată, fiindcă lucrarea aceea se făcea mai bine când zilele erau uscate, dar având la dispoziţie planul ce trebuia urmat, oamenii puteau foarte bine să lucreze şi fără ea. De la o zi la alta se putea hotărî să plece, şi n-aş îi fost capabil să găsesc vreun pretext ca s-o reţin.

Pe vremuri, de Crăciun, când Ambrose era acasă, dădea o masă pentru fermieri. Nu mai respectasem acest obicei în ultimele ierni ale absenţei sale, şi de aceea, după ce se întorsese din călătorie, el le oferea cina festivă în miezul verii. Acum m-am decis să reiau vechiul obicei al mesei de Crăciun, pentru unicul motiv că Rachel va asista la ea.

În copilăria mea, cina aceea fusese punctul culminant al sărbătoririi Crăciunului. Cu vreo săptămâna înainte de ajun, oamenii obişnuiau să aducă un brad înalt şi să-l aşeze în încăperea cea lungă, deasupra şoproanelor pentru trăsuri, unde se desfăşura cina. Se presupunea că eu nu ştiam de existenţa bradului acolo. Dar când nu era nimeni prin preajmă – de obicei pe la amiază, când servitorii luau masa – dădeam o raită pe-acolo, ieşind pe uşa de serviciu şi mă căţăram pe treptele

uşii laterale care duceau în încăperea cea vastă, şi acolo vedeam copacul cel mare, stând în lada sa la căpătul celalalt al sălii şi, rezemate de perete, gata să fie rânduite în şiruri, mesele lungi puse pe căpriori, aduse pentru ospăţul festiv. Niciodată nu dădusem o mână de ajutor la decorarea sălii, înainte de prima mea vacanţă de la Harrow. Solicitarea a fost nemaipomenită. În viaţa mea nu mă mai simţisem atât de mândru! Deşi puşti, stătusem alături de Ambrose, în capul mesei, iar după această „avansare", prezidasem chiar eu o masă.

Acum, încă o dată, am dat ordinele cuvenite pădurarilor, de fapt m-am dus chiar eu în pădure ca să aleg copacul. Rachel era grozav de încântată. Niciun fel de sărbătorire n-ar fi putut să-i placă mai mult. Se sfătuia serios cu Seecombe şi cu bucătarul, inspecta cămările, magaziile şi încăperile unde se păstra vânatul; izbuti chiar să obţină din partea personalului masculin al gospodăriei noastre îngăduinţa ca două fetişcane din Barton să vină la conac şi să facă patiseria franţuzească, sub supravegherea ei personală. Totul nu era decât aţâţare şi în acelaşi timp mister, fiindcă eu aranjasem astfel lucrurile ca ea să nu vadă pomul, iar ea stăruise ca eu să nu aflu meniul cinei.

Soseau pachete pentru ea şi erau trimise imediat sus, la etaj. Când băteam în uşa budoarului, auzeam hârtii foşnind şi apoi, după un interval care mi se părea o veşnicie, glasul ei îmi răspundea: — Intră! Şi o vedeam îngenunchind pe podea, cu ochii strălucitori, cu obrajii îmbujoraţi, cu o cuvertură aruncată peste câteva obiecte împrăştiate pe covor, spunându-mi să nu mă uit la ele.

Mă întorceam iar în copilărie, eram cuprins din nou de înfrigurarea de a sta în cămaşă de noapte pe scară, strecurându-mă în vârful picioarelor ca să aud murmurul glasurilor de la parter, iar Ambrose apărea brusc din bibliotecă şi mă ameninţa râzând:

— Du-te sus, în patul tău, şnapanule, am să te jupoi de viu!

Un singur lucru mă neliniştea. Ce daruri puteam să-i ofer Rachelei? Am pierdut o zi la Truro, scotocind prin librării după vreo lucrare despre grădini, dar în zadar. De altfel, cărţile pe care le adusese cu ea din Italia erau mai frumoase decât tot ce aş fi putut găsi eu. Habar n-aveam ce dar putea să-i placă unei femei. Naşul meu, când alegea pentru Luiza, obişnuia să-i cumpere material de o rochie, dar Rachel era încă în doliu. Nu-i puteam dărui aşa ceva. Îmi aminteam că, o dată, Luiza fusese foarte încântată de un clips pe care i-l adusese de la Londra. Îl purta duminica seara, când cina împreună cu noi. Şi atunci, în mintea mea, a răsărit soluţia.

Trebuia să existe printre bijuteriile care aparţineau familiei mele vreun obiect pe care să-l pot dărui lui Rachel. Nu erau păstrate acasă, într-o casă de bani laolaltă cu documentele şi actele familiei, ci la bancă. Ambrose socotise că era mai prudent aşa, în caz de incendiu. Nu ştiam ce conţine. Mi-am reamintit vag că într-o zi îl însoţisem pe Ambrose la bancă, şi cum el luase din safe un colier şi îmi spusese, zâmbind, că aparţinuse bunicii noastre şi că maică-sa îl purtase în ziua nunţii sale, dar şi atunci, sub formă de împrumut, deoarece tatăl meu nu era moştenitor în linie directă, dar că într-o bună zi, dacă eram cuminte, Ambrose avea să-mi îngăduie să dăruiesc soţiei mele colierul. Acum îmi dădeam seama că absolut tot ce se afla la bancă îmi aparţinea sau urma să-mi aparţină peste trei luni, dar astea erau chichiţe.

Naşul meu trebuia, desigur, să ştie ce giuvaericale erau acolo, dar se dusese la Exeter după treburi şi n-avea să se întoarcă acasă până în ajunul Crăciunului, când era invitat la cină, împreună cu Luiza. M-am hotărât să mă duc personal la bancă, cerând să văd giuvaerurile.

Domnul Couch mă primi cu obişnuita lui curtenie şi ducându-mă în biroul lui, care dădea spre port, îmi ascultă cererea.

— Presupun că domnul Kendall nu va avea de făcut nici o obiecţie? întrebă el.

— Sigur că nu, am replicat nerăbdător, suntem de acord.

Ceea ce nu era adevărat, dar la douăzeci şi patru de ani, când mai erau doar câteva luni până la ziua mea de naştere, era absolut ridicol să cer permisiunea naşului meu pentru cel mai mic fleac. Lucrul mă sâcâia.

Domnul Couch trimise pe cineva în subsolul băncii, după bijuterii. Fură aduse în cutii pecetluite. El rupse sigiliul şi, punând o bucată de stofă pe biroul din faţa sa, aşeză pe ea, unul câte unul, giuvaerurile.

Nu ştiam că erau atât de frumoase. Erau acolo inele, brăţări, cercei, broşe şi multe din piesele depuse erau asortate, ca de pildă o diademă din rubine şi cerceii din rubine, precum şi o brăţară cu safire, care se purta împreună cu un pandantiv şi un inel. Totuşi, în timp ce le priveam, nevrând să le ating nici măcar cu un deget, mi-am amintit, cu dezamăgire, că Rachel era în doliu şi nu purta pietre preţioase colorate. Dacă îi dăruiam una din cele văzute, era inutil, nu le-ar fi putut folosi.

Atunci, domnul Couch deschise ultima casetă şi scoase din ea un colier de perle. Erau patru şiruri. Se prindeau în jurul gâtului cu o singură încheietoare din diamante. Am recunoscut pe dată bijuteria. Era colierul pe care mi-l arătase Ambrose când eram copil.

— Asta îmi place, am spus, este cea mai frumoasă piesă din întreaga colecţie. Îmi amintesc că vărul meu Ambrose mi-a arătat-o odată.

— Ei, fireşte, gusturile pot diferi, îşi dădu cu părerea domnul Couch. Eu unul aş prefera rubinele. Dar colierul de perle trezeşte un sentiment de familie. Bunica dumneavoastră,

doamna Ambrose Ashley, l-a purtat prima dată ca mireasă, la curtea regală de la Saint James. Pe urmă, mătuşa dumneavoastră, doamna Philip Ashley, l-a primit în dar, cum era şi firesc, atunci când domeniul a trecut în mâinile unchiului dumneavoastră. Diferite doamne din familie au purtat colierul în ziua nunţii lor. Printre altele, mama dumneavoastră, de fapt, cred că a fost ultima care l-a purtat. Vărul dumneavoastră, domnul Ambrose Ashley, nu permitea niciodată ca această piesă să iasă din comitatul nostru, când nunţile se celebrau în altă parte.

Ţinea colierul în mâna lui şi lumina care pătrundea pe fereastră cădea peste perlele netede şi rotunde.

— Da, rosti el, este un lucru frumos şi nicio femeie nu l-a mai pus la gât de douăzeci şi cinci de ani încoace. Am asistat la cununia mamei dumneavoastră. Ce femeie încântătoare! Îi stătea foarte bine.

Am întins mâna şi i-am luat colierul.

— Ei bine, acum vreau să-l păstrez eu, am spus, şi am pus colierul cu învelitoarea lui cu tot în casetă.

Păru cam surprins.

— Nu ştiu dacă procedaţi înţelept, domnule Ashley, zise el. Dacă s-ar pierde sau rătăci, ar fi groaznic.

— Nu se va pierde, i-am răspuns eu tăios.

Nu părea mulţumit şi m-am grăbit să plec, ca nu cumva să formuleze vreun argument mai puternic.

— Dacă eşti îngrijorat de ceea ce va spune tutorele meu, i-am spus, te rog să fii liniştit. Ne vom înţelege între noi, când se întoarce de la Exeter.

— Aşa sper, zise domnul Couch, dar aş fi preferat să fie şi dânsul de faţă. Desigur, în aprilie, când intraţi în mod legal în posesia averii, n-ar conta nici dacă aţi lua cu dumneavoastră întreaga

colecţie şi aţi face ce poftiţi cu ea. Nu v-aş sfătui să faceţi aşa ceva, dar ar fi strict legal.

I-am întins mâna şi i-am urat un Crăciun plăcut, întorcându-mă călare spre casă, tare bine dispus. Nici dacă aş fi răscolit întregul ţinut, n-aş fi găsit un dar mai potrivit pentru ea. Slavă Domnului, perlele erau albe! Şi gândul că ultima femeie care le purtase fusese maică-mea, alcătuia o legătură. Aveam să-i dezvălui acest amănunt. Acum puteam să înfrunt perspectiva sărbătorii Crăciunului cu inima mai uşoară.

Două zile de aşteptare. Vremea era frumoasă, nu geruia prea tare şi totul făgăduia o seară luminoasă şi uscată pentru cină. Servitorii erau foarte aferaţi. În dimineaţa de Ajun, când mesele puse pe căpriori şi băncile fuseseră rânduite în încăpere, când cuţitele, furculiţele şi tacâmurile erau toate pregătite iar de bârne atârnau ghirlande verzi, i-am rugat pe Seecombe şi pe valeţi să vină cu mine ca să împodobim pomul. Seecombe îşi atribui rolul maestrului de ceremonii. Stătea ceva mai la o parte de toţi ceilalţi, ca să aibă perspectivă, şi în timp ce întorceam pomul ba încolo, ba încoace, şi ridicam când o ramură, când alta, ca să echilibrăm conurile îngheţare de pe ele şi boabele de vâsc care-l împodobeau, el îşi agita mâinile spre noi, făcându-ne semne, încât nu l-ai fi putut deosebi pentru nimic în lume de dirijorul unui sextet de coarde.

— Unghiul acesta nu-mi place, domnule Philip, spunea el, pomul ar face un efect mai mare dacă ar fi mutat niţeluş la stânga. A, nu, prea departe!… Da, aşa e bine. John, a patra cracă din dreapta este încovoiată. Ridic-o şi tu puţin… Ai mâna prea grea. Ţţţ, ţţţ… Răsfiră crengile, Arthur, răsfiră-le. Pomul trebuie să pară că stă aşa cum l-a făcut natura. Nu călca pe boabele de vâsc, Jim. Domnule Philip, lăsaţi-l acum să rămână aşa cum este. Încă o singură mişcare şi totul se strică.

În viaţa mea nu-l crezusem înzestrat cu un asemenea simţ artistic.

Se dădu înapoi, cu mâinile sub poalele hainei, privind cu ochii aproape închişi.

— Domnule Philip, îmi spuse, am atins desăvârşirea.

L-am văzut pe tânărul John cum îi dă un ghiont în coastă lui Arthur şi apoi se întoarce cu spatele la noi.

Cina urma să înceapă la ora cinci. Familiile Kendall şi Pascoe aveau să fie singurii musafiri cu caleaşca, aşa cum se spune după expresia consacrată. Restul aveau să vină în şarete, în trapul cailor sau chiar pe jos când locuiau prin apropiere. Scrisesem toate numele pe cartonaşe şi le pusesem pe tacâmurile corespunzătoare. Cei care citeau greu, sau cei care nu ştiau deloc să citească, aveau vecini în stare să-i ajute. Urmau să fie puse trei mese. Eu trebuia să prezidez una dintre ele, în faţa Rachelei; Billy Rowe, de la Barton şi Peter Johns, de la Coombe, urmau să le prezideze pe celelalte două.

Tradiţia era ca toţi invitaţii să fie adunaţi în încăperea cea lungă şi să se aşeze la masă imediat după cinci. Noi intram în sală după ce fiecare îşi găsise locul. Când masa se sfârşea, Ambrose şi cu mine obişnuiam să le împărţim musafirilor darurile atârnate în pom; totdeauna pentru bărbaţi erau bani şi pentru femei şaluri noi, şi panere cu alimente pentru toţi. Darurile nu variau niciodată. Orice fel de schimbare i-ar fi şocat pe toţi până la unul. Totuşi, de data aceasta, am rugat-o pe Rachel să împartă împreună cu mine darurile de Crăciun.

Înainte de a ne îmbrăca pentru cină, trimisesem în camera lui Rachel colierul de perle. Îl lăsasem în învelitoarea lui, dar înăuntru pusesem un bilet. Pe bilet scrisesem aceste cuvinte:

„Ultima oară l-a purtat mama mea. Acum îţi aparţine. Vreau să-l porţi desearǎ şi întotdeauna. Philip”.

Mi-am făcut baia, m-am îmbrăcat şi eram gata înainte de cinci fără un sfert.

Familiile Kendall şi Pascoe n-aveau să vină să ne vadă în casă; tradiţia cerea ca ei să se ducă direct în încăperea cea lungă, unde stăteau la taifas cu fermierii de pe domeniu şi încercau să înlăture jena dintre ei. Ambrose considerase întotdeauna acest procedeu drept o idee înţeleaptă. Servitorii trebuiau să fie şi ei prezenţi în încăperea cea lungă, iar Ambrose şi cu mine ieşeam prin galeriile, de piatră aflate în spatele casei şi străbăteam curtea, urcând şirul de trepte până la încăperea cea lungă de deasupra remizei. În seara aceea, doar Rachel şi cu mine aveam să mergem singuri prin galerii.

Am coborât şi am aşteptat în salon. Simţeam oarecare emoţie, cum stăteam acolo, căci în viaţa mea nu mai făcusem un dar unei femei. Poate că mă abătusem de la etichetă, poate că în situaţia aceea doar florile erau un dar acceptabil, sau cărţile, sau tablourile. Ce se întâmpla dacă ea avea să fie supărată, cum fusese din pricina poveştii cu pensia aceea trimestrială, şi îşi va închipui, cine ştie de ce, că făcusem gestul acela ca s-o insult? Această presupunere îmi stârnea desperarea. Minutele care se scurseră fură pentru mine o tortură lentă. În cele din urmă i-am auzit paşii pe scări. În seara aceea n-o preceda niciun câine. Fuseseră încuiaţi cu toţii, devreme, în cuştile lor.

Mergea încet, foşnetul familiar al rochiei sale se apropia. Uşa era deschisă, Rachel intră în odaie şi se opri în faţa mea. Purta o toaletă de doliu, cum mă aşteptasem; dar nu mai văzusem rochia aceea. Era dreaptă şi largă în talie, prinsă de corp doar la bust şi la mijloc, şi materialul juca în nişte ape de parcă lumina ar fi căzut din plin pe el. Umerii ei erau goi. Îşi făcuse o coafură mai montantă ca de obicei, ruloul de păr era răsucit în sus şi tras spre spate, descoperindu-i urechile. La gât îi sclipea colierul de perle. Era singura bijuterie pe care-o purta. Avea un licăr potolit şi alb, pe pielea ei.

Niciodată n-o mai văzusem atât de radioasă sau atât de fericită. Până la urmă, Luiza şi familia Pascoe avuseseră dreptate: Rachel era chiar frumoasă.

Stătu o clipă nemişcată, privindu-mă şi apoi îşi întinse mâinile spre mine şi rosti:

— Philip!

Am făcut câţiva paşi spre ea. M-am oprit în faţa ei. Mă cuprinse în braţe şi mă ţinu lipit de ea. În ochi îi răsăriseră lacrimi, dar în seara aceea nu-mi păsa de ele. Îşi lăsă braţele pe după umerii mei şi-mi dezmierdă părul. Apoi mă sărută. Nu aşa cum făcuse mai înainte. Şi cum stăteam acolo, ţinând-o în braţele mele, în sinea mea mi-am spus: „Nu din pricina dorului de ţară, nici din cauza bolii, nici din cauza unor friguri cerebrale, ci din pricina asta a murit Ambrose".

I-am înapoiat sărutarea. Orologiul din clopotniţă bătu ceasurile cinci. Nu-mi spuse nimic, nici eu ei. Îmi dădu mâna. Am coborât alături prin întunecatele coridoare de la bucătării, am străbătut de-a curmezişul curtea şi ne-am urmat drumul către încăperea cea lungă de deasupra remizei trăsurilor, unde ferestrele străluceau de lumini, către zvonul de glasuri râzătoare şi către chipurile acelea care străluceau în aşteptarea serbării.

Capitolul XVII

Când am intrat în încăpere, întreaga societate se ridică în picioare. Mesele fură împinse deoparte, se iscă un târşâit de picioare, murmurul glasurilor se potoli, capetele tuturor se întoarseră ca să ne privească. Rachel se opri o clipă în prag: cred că nu se aşteptase să vadă asemenea mulţime de feţe. Apoi zări pomul de Crăciun, la capătul opus al încăperii, şi scoase un strigăt de plăcere. Tăcerea fu curmată şi un murmur de simpatie şi de bucurie, provocat de surpriza ei, se înălţă din toate ungherele.

Ne-am luat locurile în primire la ambele capete ale mesei centrale şi Rachel se aşeză. Ceilalţi făcură la fel, şi de îndată se stârni o larmă, flecăreală şi discuţie, însoţită de clinchetul cuţitelor şi zornăitul tacâmurilor, fiecare luându-se la întrecere cu vecinul lui în râsete şi scuze. Aveam în dreapta mea pe doamna Bill Rowe, de la Barton, într-o rochie de muselină, gătită atât de straşnic încât să le eclipseze pe toate invitatele venite şi am remarcat că doamna Johns, din Coombe, în stânga mea, o măsura cu dezaprobare. În dorinţa mea de a respecta protocolul, uitasem că „nu-şi vorbeau”. Vreo gâlceavă iscată din pricina unei neînţelegeri privitoare la ouă, într-o zi de târg, durase cincisprezece ani. Nu conta, aveam să fiu galant cu amândouă, ignorând toată cearta. Carafe de cidru îmi vor veni în ajutor, şi punând mâna pe cea mai apropiată dintre ele, le-am servit pe ele şi pe mine însumi, cu cea mai mare dărnicie, apoi mi-am îndreptat atenţia spre meniu. Bucătăriile ne răsfăţaseră. Niciodată, din toate ospeţele de Crăciun de care mi-aduceam aminte, nu mai fusesem serviţi la masă cu atâta abundenţă. Friptură de gâscă, curcan fript, costiţe de vacă şi

de berbec, şunci mari, afumate, garnisite cu aspic, patiserii şi plăcinte de toate soiurile şi mărimile, budinci doldora de fructe glasate şi, printre aceste feluri de primă calitate, tăvi cu patiserii din acelea delicate şi sfărâmicioase, aeriene, ca puful păsărelelor, pe care Rachel le preparase, cu ajutorul fetelor din Barton.

Zâmbete de aşteptare şi lăcomie luminau feţele oaspeţilor înfometaţi şi pe a mea de asemeni, în timp ce hohote de râs se şi înălţau de la celelalte mese unde, mai îndepărtaţi de intimidanta prezenţă a „stăpânului”, fermierii mai neciopliţi îşi desfăcuseră gulerele şi cingătorile. L-am auzit pe Jack Libby, cu ochii lui bulbucaţi, rostind cu vocea-i spartă către vecinul lui – cred că băuse un pahar sau două de cidru pe drum: — Pe Dumnezeul meu… după chiolhanul ăsta, ar putea să ne dea ca hrană porcilor şi nici n-am simţi! La stânga mea, micuţa doamnă Johns, cu buzele ei subţiri, ciugulea dintr-o aripă de gâscă cu o furculiţă ţinută în echilibru între degete, ca pe o pană, şi celălalt vecin de masă îi şoptea, făcându-i cu ochiul în direcţia mea: — Haide, micuţa mea, ia-o cu degetele. Rupe-o în două!

Atunci am observat că fiecare dintre noi avea un pacheţel lângă farfuria lui, cu numele scris de mâna Rachelei. Toţi păreau că remarcă aceasta în acelaşi timp, şi, pentru o clipă, mâncarea fu uitată, ca să fie rupte, cu gesturi nerăbdătoare, hârtiile. Am privit şi am aşteptat, înainte de a-mi desface pachetul. Mi-am dat seama, cu un fior subit în inimă, de ceea ce făcuse ea. Dăduse câte un dar tuturor bărbaţilor şi femeilor adunaţi acolo. Le ambalase chiar ea şi în fiecare pachet pusese câte un bilet. Nu conţinea nimic important sau de preţ, un flecuşteţ care să le facă plăcere. Aşadar, acesta era motivul acelor fâşâieli misterioase dindărătul uşii budoarului. Am înţeles totul.

Când vecinii mei tăbărâră iarăşi pe mâncare, am deschis şi eu pachetul. L-am desfăcut pe genunchi,

sub masă, dorind ca numai eu să văd ce-mi fusese dăruit. Era un lanţ de aur pentru cheile mele, având pe un disc iniţialele noastre, P.A.R.A., şi data gravată dedesubt. L-am ţinut o clipă în mâinile mele, pe urmă l-am pus, pe furiş, în buzunarul de la vestă. Mi-am înălţat privirea spre ea şi i-am zâmbit. Se uita şi ea la mine. Am ridicat paharul în sănătatea ei şi mi-a replicat cu acelaşi gest. Doamne, cât eram de fericit!

Cina se desfăşura mai departe, gălăgioasă şi veselă. Tăvi unsuroase, încărcate cu mâncare, erau golite nici nu ştiu cum. Paharele erau umplute şi iarăşi umplute. Cineva, cam pe la jumătatea mesei, începu să cânte şi altul îi ţinu isonul, iar cei de la celelalte mese se alăturară în cor. Cizmele băteau măsura pe duşumea, cuţitele şi furculiţele în farfurii, trupurile se mişcau la dreapta şi la stânga, într-un ritm legănător şi doamna Johns, din Coombe, cea cu buzele subţiri, îmi spuse că genele mele erau prea lungi pentru un bărbat. I-am mai turnat o porţie de cidru.

În cele din urmă, amintindu-mi cum Ambrose ştia să-şi aleagă la perfecţie momentul acela, am ciocănit îndelung şi tare în masă. Glasurile amuţiră.

— Cei care doresc să iasă afară, pot s-o facă acum şi să se întoarcă în sală. Peste cinci minute, doamna Ashley şi cu mine vom împărţi darurile atârnate în pom. Vă mulţumesc, doamnelor şi domnilor.

Înghesuiala spre uşă avu exact proporţiile la care mă aşteptam. Şi, cu zâmbetul pe buze, l-am privit pe Seecombe mergând băţos şi drept ca bradul, totuşi călcând cu prudenţă pe pardoseală, ca nu cumva să-i zboare de sub picioare, încheind ariergarda. Cei care rămâneau împinseră băncile şi căpriorii la perete. După ce fură împărţite darurile puse în pom, noi ne-am retras şi cei care mai erau în stare, îşi antrenară partenerele la dans. Petrecerea urma să ţină până la miezul nopţii. De

obicei, când eram copil, ascultam zgomotele balului de la fereastra odăii mele. În seara aceea mi-am croit drum către micul grup care stătea în preajma pomului. Vicarul era şi el acolo împreună cu doamna Pascoe, trei dintre fetele sale şi un tânăr teolog. De asemenea, se aflau în grup naşul meu şi cu Luiza. Luiza arăta bine, dar era cam palidă. Am dat mâna cu ei. Doamna Pascoe rânji, dezvelindu-şi toţi dinţii:

— V-aţi întrecut pe dumneavoastră. Niciodată nu ne-am distrat aşa de bine. Fetele sunt pur şi simplu în al nouălea cer.

Aşa şi păreau, cu un tânăr teolog între ele.

— Mă bucur că vă aud spunând asta, le-am zis, şi întorcându-mă spre Rachel, am adăugat:

— Eşti fericită?

Ochii ei îi întâlniră pe ai mei şi zâmbi:

— Tu ce crezi? zise. Atât de fericită încât îmi vine să plâng.

L-am salutat pe naşul meu.

— Bună seara, *sir,* şi un Crăciun fericit, i-am spus. Cum ţi s-a părut Exeterul?

— Rece, rece şi mohorât.

Nu era deloc amabil. Stătea cu o mână la spate, iar cu cealaltă se trăgea de mustaţa albă. M-am întrebat dacă îl indispuse ceva în timpul ospăţului. Oare cidrul cursese în valuri, cu prea multă generozitate? Pe urmă l-am văzut cum o priveşte pe Rachel. Ochii lui erau pironiţi asupra colierului de perle de la gâtul ei. Mă văzu că-l privesc şi-şi întoarse faţa. Pentru o clipă, am simţit că mă regăsesc din nou în clasa a patra, la Harrow, când profesorul descoperea vreo fiţuică ascunsă sub manualul meu de latină. Apoi am ridicat din umeri. Eram Philip Ashley, în vârstă de douăzeci şi patru de ani. Şi nimeni pe lume – în niciun caz nu naşul meu – nu-mi putea dicta cui pot sau nu să-i fac daruri de Crăciun. M-am întrebat dacă doamna Pascoe făcuse vreo observaţie maliţioasă. Poate că buna creştere avea s-o împiedice totuşi. Şi oricum,

ea nu putea să recunoască acel colier. Maică-mea murise mai înainte ca domnul Pascoe să primească parohia. Luiza remarcase şi ea şiragul. Asta era cât se poate de limpede. I-am surprins ochii albaştri îndreptaţi spre Rachel; apoi îşi plecă din nou privirea.

Oamenii se întoarseră, bocănind, în sală. Râzând, murmurând, înghesuindu-se, se apropiară de pom, în vreme ce Rachel şi cu mine ne luam în primire postul, în faţa lui. Apoi m-am aplecat deasupra darurilor şi, citind cu glas tare numele, întindeam pachetele lui Rachel; unul câte unul, veniră toţi să-şi ia cadourile. Stătea acolo, în faţa pomului, rumenă la faţă, veselă şi zâmbitoare. Îmi era greu să citesc numele de pe pachete, căci voiam să mă uit la ea. „Mulţumesc, Domnul să vă binecuvânteze, *sir”,* îmi spuneau oaspeţii şi când treceau pe lângă ea: „Vă mulţumesc, Domnul să vă binecuvânteze şi pe dumneavoastră”.

Împărţeala darurilor ne-a luat mai bine de o jumătate de ceas. După ce se încheie ceremonia şi ultimul dar fu primit cu o mică plecăciune, se aşternu o tăcere bruscă. Invitaţii, stând cu toţii laolaltă, într-un grup mare, înşiraţi de-a lungul peretelui, aşteptau să spun ceva.

— Vă urez un Crăciun fericit tuturor, am rostit eu.

Şi strigătul se înălţă într-un singur glas, drept răspuns:

— Crăciun fericit, *sir,* şi dumneavoastră şi doamnei Ashley.

Pe urmă, Billy Rowe, cu unica lui şuviţă pomădată, pe frunte, special pentru împrejurarea aceea, strigă cu glasul lui ascuţit şi tremurător:

— Ura de trei ori, după datina veche, pentru pereche.

Şi uralele, care îşi împrăştiară ecoul pe sub grinzile încăperii lungi, scuturară astfel duşumeaua încât n-a lipsit mult să se prăbuşească, prăvălindu-ne pe toţi peste trăsurile de sub noi. Am aruncat o

privire spre Rachel. Avea lacrimi în ochi. I-am făcut un semn cu capul. Ea zâmbi şi clipi din ochi, dându-mi mâna. L-am zărit pe naşul meu uitându-se la noi cu mutra înţepată, cu un aer ursuz. Mi-am amintit, în mod absolut de neiertat, de riposta aceea schimbată între doi şcolari, ca să amuţească orice critică: „Dacă nu-ţi place, n-ai decât să te cari”. Zarva care s-ar fi produs ar fi fost pe măsura replicii. M-am mulţumit doar să zâmbesc şi, strecurând mâna verişoarei pe sub braţul meu, am condus-o îndărăt, din încăperea cea lungă, în casă.

Cineva – tânărul John, probabil, căci Seecombe prea se mişcase cu o încetineală prudentă – ca şi cum ar fi urmat bătaia unei tobe îndepărtate, se repezise în salon în intervalul cât împărţisem cadourile, şi pusese chec şi vin pe masă. Eram prea îmbuibaţi. Farfuria şi sticla rămaseră neatinse, deşi l-am văzut pe teolog mozolind un corn cu stafide. Poate că mânca pentru trei persoane. Pe urmă, doamna Pascoe, care negreşit că venise pe acest pământ, Dumnezeu s-o ierte, ca să distrugă orice armonie cu limba ei cicălitoare, se întoarse spre Rachel şi zise:

— Doamnă Ashley, vă rog să mă iertaţi, dar trebuie neapărat să comentez faptul. Ce frumos colier de perle purtaţi! Toată seara n-am mai avut ochi pentru altceva.

Rachel îi zâmbi şi atinse şiragul cu vârful degetelor.

— Da, zise ea, este un lucru frumos.

— Frumos, într-adevăr, rosti tăios naşul meu, preţuieşte o mică avere.

Cred că numai Rachel şi cu mine am remarcat tonul lui. Ea aruncă naşului meu o privire încurcară, şi de la el îşi plimbă ochii la mine; era gata să zică ceva, când eu am făcut un pas înainte, spunând:

— Cred că au sosit trăsurile.

M-am dus şi am stat lângă uşa salonului. Până şi doamna Pascoe, care de obicei rămânea oarbă la

orice semnal de plecare, înţelese, după atitudinea mea, că serata se terminase.

— Veniţi, fetelor, le îndemnă ea, trebuie să fiţi toate obosite şi ne aşteaptă o zi grea de muncă. Nu încape odihnă pentru familia unui pastor, domnule Ashley, într-o zi de Crăciun.

Am condus familia Pascoe până la uşă. Spre norocul meu, o nimerisem cu afirmaţia mea. Trăsura lor îi şi aştepta. Îl luară şi pe teolog cu ele. Doamna se ghemui ca o păsărică între fiicele durdulii. În timp ce se depărtau, trăsura familiei Kendall trase şi ea la scară. M-am întors în salon şi n-am mai găsit pe nimeni afară de naşul meu.

— Unde sunt ceilalţi? l-am întrebat.

— Luiza şi cu doamna Ashley s-au dus sus, zise el, vor coborî peste câteva minute. Sunt bucuros ca am prilejul să schimb două-trei vorbe cu tine, Philip.

Ara străbătut odaia, ducându-mă la cămin şi stând acolo cu mâinile la spate.

— Da, am spus. Despre ce este vorba?

O clipă nu-mi răspunse. Era vădit stânjenit.

— N-am avut norocul să te văd înainte de plecarea mea la Exeter, zise el, altminteri ţi-aş fi vorbit mai înainte despre chestiunea asta. Fapt este, Philip, că am primit din partea Băncii o comunicare pe care o găsesc, fără doar şi poate, neliniştitoare.

Colierul, fireşte, m-am gândit. Ei bine, asta era treaba mea.

— Din partea domnului Couch, presupun? i-am spus.

— Da, răspunse el. Mă înştiinţează, cum este îndreptăţit şi nimerit, că doamna Ashley şi-a şi depăşit contul la Bancă cu câteva sute de lire.

Am simţit cum îngheaţă sângele în mine. L-am privit drept în faţă, apoi m-am reţinut şi sângele îmi năvăli în obraji.

— Aşa? am îngânat.

— Nu pricep cum de s-a întâmplat asta, urmă el, umblând de colo până colo prin odaie. Aici nu are prea multe cheltuieli. Locuieşte ca invitata noastră şi necesităţile ei trebuie să fie puţine. Singura explicaţie plauzibilă care-mi trece prin minte este că trimite bani în străinătate.

Am stat mai departe, lângă foc, şi inima îmi bătea tare între coaste.

— E foarte generoasă, am spus. Pesemne că astă-seară ai remarcat această trăsătură. A pregătit un dar pentru fiecare din noi. Aşa ceva nu se poate face cu câţiva şilingi.

— Câteva sute de şilingi ar acoperi de o sută de ori asemenea cheltuială, replică el. Nu-i pun la îndoială generozitatea, dar cadourile singure nu pot explica de ce a avut nevoie să scoată de la bancă mai mult decât avea depus.

— S-a hotărât să facă pe cheltuiala ei unele înfrumuseţări în casă, i-am spus. A cumpărat tapiserii pentru dormitorul albastru. Trebuie să ţii seama de toate astea.

— Se poate, rosti naşul meu, dar cu toate acestea rămâne faptul că suma pe care am decis să i-o dăm trimestrial fusese dublată, aproape triplată, dacă adăugăm banii scoşi de ea. Ce hotărâre urmează să luăm pentru viitor?

— Să dublăm, să triplăm ceea ce îi dăm acum, am spus. E evident ca suma dată de noi nu era suficientă.

— Dar asta-i absurd, Philip! exclamă naşul meu. Nicio femeie, care duce traiul ei de aici nu poate cheltui în mod raţional atât de mult. Unei aristocrate, trăind la Londra, i-ar fi greu să risipească atâta bănet.

— S-ar putea să aibă unele datorii, am urmat eu, de care noi nu ştim nimic. S-ar putea să fi rămas la Florenţa creditori care o strâng cu uşa ca să capete bani. Nu este treaba noastră. Vreau să-i măreşti pensia şi să acoperi, în contul meu, diferenţa scoasă de ea de la Bancă.

Stătea în faţa mea şi-şi ţuguia buzele. Voiam să pun capăt discuţiei. Urechile mele pândeau zgomotul paşilor ei pe scări.

— Încă un lucru, zise el stingherit. Nu aveai niciun drept, Philip, să iei colierul acela de la Bancă. Îţi dai seama, nu-i aşa, că face parte din colecţia, din bunurile domeniului şi că n-aveai niciun drept să-l înstrăinezi?

— E al meu, am spus, pot face ce poftesc cu averea mea.

— Această avere încă nu este a ta, zise el, decât peste trei luni.

— Şi ce-i cu asta? întrebai eu, cu un gest neglijent. Trei luni trec repede. Nu i se poate întâmpla nimic colierului, dacă e în păstrarea ei.

El îşi înălţă privirea spre mine, rostind:

— Nu sunt chiar atât de sigur.

Gândul ascuns din cuvintele lui îmi stârni furia.

— Doamne sfinte! am strigat. Ce vrei să insinuezi? Că s-ar putea să ia colierul acela ca să-l vândă?

O clipă nu-mi replică nimic. Se trăgea de mustaţă.

— De când am fost la Exeter, zise el, am ajuns să ştiu ceva mai mult despre verişoara ta Rachel.

— Ce dracu vrei să spui? am întrebat.

Ochii lui priviră de la mine la uşă, apoi îndărăt.

— Am întâlnit, din întâmplare, nişte prieteni vechi, zise el, oameni pe care nu-i cunoşti, care călătoresc mult. Ani în şir şi au petrecut iernile în Italia şi în Franţa. Se pare că au cunoscut-o pe vara ta când era măritată cu primul ei soţ, Sangalletti.

— Ei şi?

— Amândoi stârneau multe comentarii. Risipa lui neînfrânată şi, trebuie să adaug, viaţa uşuratică pe care o duceau, erau de notorietate publică. Duelul în care a murit Sangalletti a fost provocat pentru că în viaţa ei mai exista un bărbat. Oamenii aceştia spuneau că, în clipa când au aflat de căsătoria lui Ambrose Ashley cu contesa

Sangalletti, au rămas consternaţi. Au prezis că o să-i toace întreaga avere în câteva luni. Din fericire nu s-a întâmplat aşa. Ambrose a murit mai înainte ca ea să fi avut posibilitatea de a face acest lucru. Îmi pare rău, Philip. Dar vestea aceasta m-a tulburat adânc.

Începu iar să se plimbe în sus şi în jos prin odaie.

— Nu cred că te vei înjosi să-ţi pleci urechea la bârfelile unor călători, i-am spus. În orice caz, cine sunt oamenii ăştia? Cum îndrăznesc să aibă neruşinarea de a repeta nişte cleveteli vechi de zece ani? N-ar avea curajul să le repete de faţă cu verişoara mea Rachel.

— N-are nicio importanţă, replică el. Acum sunt îngrijorat de soarta perlelor acelora. Regret, dar în calitate de tutore al tău, pentru încă trei luni, trebuie să-ţi cer s-o rogi să restituie colierul. Îl voi depune din nou la Bancă, împreună cu restul giuvaerurilor.

Acum era rândul meu să umblu de la un capăt la celălalt al încăperii. Nu prea ştiam ce fac.

— Să restituie colierul? l-am întrebat. Dar cum aş putea să-i cer asemenea lucru? I l-am dat astă-seară, ca dar de Crăciun. Este ultimul lucru din lume pe care l-aş putea face.

— Atunci, trebuie să-l fac eu în locul tău, răspunse naşul.

Deodată am urât faţa lui încremenită şi îndărătnică, atitudinea lui rigidă, indiferenţa lui profundă faţă de orice sentiment.

— Să mă ia dracu dacă o vei face! i-am spus. Aş fi vrut să-l văd mort.

— Haide, Philip, rosti el cu ton schimbat, eşti foarte tânăr, foarte impresionabil şi înţeleg prea bine că ai vrut să-i dai verişoarei tale o dovadă de stima ce-i porţi. Dar bijuteriile de familie sunt ceva mai mult decât atât.

— Are un drept la ele, am răspuns. Dumnezeu ştie că dacă cineva are dreptul de a purta aceste

bijuterii, apoi ea este aceea.

— Da, dacă ar fi trăit Ambrose, răspunse el, dar nu acum. Aceste bijuterii rămân în custodie pentru soţia ta, Philip, când te vei însura. Şi mai este un lucru. Acest colier are o semnificaţie deosebită, pe care unii dintre fermierii mai vârstnici, prezenţi la ospăţul de astă-seară, ar putea s-o remarce. Un Ashley va îngădui miresei sale să poarte colierul în ziua nunţii lor, doar ca podoabă. Asta e una din acele tradiţii de familie care-i încântă pe oamenii din ţinut şi, după cum ţi-am spus, cei mai în vârstă o cunosc. Asta-i regretabil şi menit să stârnească cleveteli. Sunt sigur că, în situaţia ei actuală, doamna Ashley este ultima persoană din lume dornică de aşa ceva.

— Oamenii adunaţi aici astă-seară, am replicat eu nerăbdător, vor gândi, dacă sunt în stare să gândească ceva, că acest colier este proprietatea verişoarei mele. În viaţa mea n-am mai auzit asemenea bazaconii, că faptul de a-l purta ar putea stârni cleveteli.

— Nu-mi revine mie dreptul de a spune asta, zise el. Fără îndoială, vom afla, chiar prea curând, dacă se bârfeşte. Într-o singură privinţă trebuie să fiu ferm, Philip. Anume, ca acest colier să se întoarcă la Bancă. Nu este încă al tău, ca să-l dăruieşti, şi nu ai niciun fel de drept de a te duce la Bancă fără învoirea mea, ca să-l iei de acolo, de sub custodie sigură. Îţi repet, dacă nu-i vei cere tu personal doamnei Ashley să-l restituie, o voi face eu.

Stăpânit de înflăcărarea cu care discutam, nu auzisem foşnetul rochiilor pe scară. Acum era prea târziu. Rachel, urmată de Luiza, stătea în prag.

— Regret, zise ea, n-am putut să nu aud ce spuneaţi. Vă rog, nu vreau ca vreunul dintre voi să aibă necazuri din pricina mea. A fost un gest minunat din partea lui Philip, că m-a lăsat să port perlele astă-seară şi este foarte îndreptăţit,

domnule Kendall, din partea dumitale, să ceri restituirea lor. Iată-le.

Îşi înălţă mâinile şi-şi descheie şiragul de la gât.

— Nu, am spus eu, de ce naiba ai făcut asta?

— Te rog, Philip, zise ea.

Îşi scoase colierul şi-l dădu naşului meu. El avu bunul simţ de a se arăta stingherit, dar totodată şi uşurat.

Am văzut cum Luiza se uita la mine cu milă. Am întors capul.

— Mulţumesc, doamnă Ashley, rosti naşul meu, în felul lui morocănos. Înţelegeţi şi dumneavoastră că acest colier face într-adevăr parte din fondul moştenirii şi că Philip nu avea ce căuta la Bancă, spre a-l scoate din custodie. A fost o acţiune nebunească, nesocotită. Dar tinerii sunt iuţi din fire şi îndărătnici.

— Înţeleg perfect, zise verişoara mea, să nu mai vorbim nimic despre asta, vă rog. Aveţi nevoie de ceva ca să-l înfăşuraţi?

— Nu, mulţumesc, răspunse el, batista mea va fi de ajuns.

Scoase o batistă din buzunarul de la piept ai hainei şi puse colierul în mijlocul ei, cu mare grijă.

— Şi acum, urmă, cred că Luiza şi cu mine vă vom spune bună seara. Îţi mulţumesc pentru cina încântătoare şi reuşită, Philip, şi vă doresc la amândoi un Crăciun fericit.

Nu i-am răspuns. Am ieşit din hol şi m-am oprit lângă uşa de la intrare, dându-i Luizei braţul, până la trăsură, fără să scot o vorbă. Ea îmi apăsa palma în semn de simpatie, dar eram prea mişcat ca să-i mai răspund. Naşul meu urcă alături de ea şi plecară.

M-am întors cu paşi înceţi în salon. Rachel stătea acolo, cu privirile aţintite asupra focului din cămin. Gâtul ei părea gol, fără colier. O priveam în tăcere, înfuriat, nenorocit. La vederea mea îmi întinse braţele. Inima îmi era prea plină ca să mai vorbesc. Mă simţeam ca un băieţaş de zece ani, şi

nu mi-ar mai fi trebuit mult ca să mă pornesc pe plâns.

— Nu, zise ea cu acel glas cald şi tandru, care era o parte integrantă din fiinţa ei, nu trebuie să-ţi pese de asta. Te rog, Philip, te rog. Sunt atât de mândră că am purtat o dată colierul!

— Ţineam să-l porţi, i-am spus. Ţineam să-l păstrezi pentru totdeauna. Să-l ia naiba de bătrân!

— Sssst! zise ea, dragă, nu spune astfel de lucruri.

Eram atât de necăjit şi de furios încât aş fi fost în stare să gonesc călare până la Bancă imediat, să mă duc în subsol şi să aduc acasă toate giuvaierurile, până la cel din urmă, fiecare piatră preţioasă, fiecare bijuterie şi să i le dau, împreună cu tot aurul şi argintul aflat acolo. I-aş fi dăruit lumea întreagă.

— Ei bine, acum totul s-a stricat, am spus, toată seara, întreaga petrecere de Crăciun. Totul nu mai face doi bani.

Ea mă strânse la piept şi râse.

— Eşti ca un copil, glăsui, care aleargă la mine cu mânuţele goale. Bietul Philip!

M-am îndepărtat şi mi-am plecat privirea asupra ei.

— Nu sunt un copil, i-am spus. Am douăzeci şi cinci de ani fără trei păcătoase de luni. Maică-mea a purtat perlele acestea de ziua nunţii sale, şi înaintea ei le-a purtat mătuşa mea, şi mai-nainte bunică-mea. Nu-ţi dai seama de ce ţineam să le porţi şi tu?

Îşi puse mâinile pe umerii mei şi mă sărută încă o dată.

— Cum de nu, sigur, răspunse ea. Tocmai de aceea eram atât de fericită şi de mândră. Ţineai să le port fiindcă ştiai că, dacă m-aş fi măritat aici şi nu la Florenţa, Ambrose mi le-ar fi dăruit de ziua nunţii.

N-am scos un cuvânt. Ea îmi reproşase, cu câteva săptămâni în urmă, că sunt lipsit de intuiţie.

În seara aceea aş fi putut spune acelaşi lucru despre ea. Peste câteva clipe mă bătu prieteneşte pe umăr şi urcă, ducându-se la culcare.

M-am căutat prin buzunare, ca să dau de lanţul de aur dăruit de ea. Dacă nu-mi rămânea nimic altceva, cel puţin obiectul acela era numai al meu.

Capitolul XVIII

Crăciunul nostru fu fericit. Rachel se îngriji de asta. Am dat o raită călare pe la fermele de pe moşie, pe la căsuţe ca să împărţim hainele care-i aparţinuseră lui Ambrose. Sub fiecare acoperiş eram siliţi să mâncăm un pateu sau să gustăm o budincă, astfel că, venind iară seara, eram prea sătui ca să ne mai aşezăm la cină, şi îmbuibaţi, îi lăsam pe servitori să termine tot ce mai rămânea din gâştele şi curcanul fript în seara de Ajun, în timp ce noi doi prăjeam castane în faţa focului din căminul sufrageriei.

Pe urmă, ca şi cum aş fi dat îndărăt timpul cu vreo douăzeci de ani, ea îmi porunci să închid ochii şi, râzând, urcă în budoarul ei şi coborî iarăşi, punând în mâinile mele un pomişor. Pe acesta îl înveşmântase într-un fel nostim, cu daruri înfăşurate în hârtii strălucitoare, fiecare dar fiind un fleac, şi înţelegeam că făcea asta pentru mine, fiindcă voia să uit de drama din ajunul Crăciunului şi de umilinţa cu perlele. Eu nu puteam uita. Şi nici ierta. Începând de la Crăciun, între naşul meu şi mine se produse o răceală: era destul de rău că plecase urechea la nişte bârfeli meschine, dar şi mai mult mă înciuda faptul că se agăţase morţiş de chiţibuşul din testament care mă menţinea sub jurisdicţia lui pentru încă trei luni. Şi ce era dacă Rachel cheltuise mai mult decât prevăzusem noi? Însemna că nu-i cunoscusem nevoile. Nici Ambrose, nici naşul meu nu înţeleseseră felul de trai din Florenţa. Se putea prea bine să fi fost risipitoare, dar asta era o crimă chiar atât de mare? Cât despre societatea de-acolo, nu eram noi capabili s-o judecăm. Naşul meu trăise toată viaţa ca un cărpănos, uitându-se la fiecare bănuţ, şi pentru că Ambrose nu se sinchisise niciodată să

cheltuiască mult pentru mine, naşul meu luase drept ceva de la sine înţeles ca starea aceea de lucruri să continue de îndată ce averea avea să fie a mea. Nevoile mele erau modeste şi nu doream deloc să fac cheltuieli personale mai mari decât Ambrose la vremea lui, dar purtarea aceea, de zgârie-brânză, a naşului meu trezea în mine un soi de furie care-mi întărea hotărârea de a-mi impune vederile şi de a cheltui banii care-mi aparţineau.

O acuzase pe Rachel că îşi aruncă pe fereastră banii din pensia ei. Ei bine, o să mă poată învinui şi pe mine de cheltuieli fără rost făcute pentru întreţinerea casei. Am decis după Anul nou, să întreprind transformări pe proprietatea care avea să-mi aparţină. Dar nu numai pentru grădini. Terasarea promenadei care ducea până deasupra câmpiilor din Barton continua, precum şi săparea şi pregătirea terenului alăturat, destinat să devină grădina cu bazin îngropat, copiată din gravurile aflate în cartea lui Rachel.

Eram la fel de hotărât să repar şi casa. Socoteam că prea multă vreme ne mulţumisem cu vizitele lunare ale lui Nat Dunn, zidarul moşiei, care se căţăra de pe o scară pe alta până la acoperiş şi înlocuia olanele sparte, măturate de furtună, trăgând între timp din pipă, acolo sus, cu spatele rezemat de coş. Acum sosise vremea să refacem întregul acoperiş, să punem noi ţigle, noi olane, noi streşini, întărind de asemenea zidurile stricate de ani îndelungaţi, de vânturi şi ploi. Prea puţine se făcuseră prin conac din vremurile străvechi, cu două veacuri în urmă, când domnii aceia din Parlament dezorganizaseră totul şi străbunii mei fuseseră puşi la grea încercare ca să împiedice căderea în ruină a casei. Aveam să răscumpăr neglijenţa trecută, iar dacă naşului meu îi trecea prin cap să facă mutre şi să adune sumele pe sugativa lui, putea să se ducă să se spânzure.

Aşa că am făcut cum m-a tăiat capul şi, înainte de sfârşitul lunii ianuarie, vreo cincisprezece-

douăzeci de oameni lucrau pe acoperişul casei mele, în jurul clădirilor precum şi în interior decorând, după ordinele mele, tavanele şi pereţii. Simţeam cea mai mare satisfacţie, închipuindu-mi expresia naşului meu când avea să-i fie prezentată nota de plată pentru lucrări.

Am folosit pretextul reparaţiilor din casă ca o scuză pentru a nu primi vizite, punând astfel capăt, pentru moment, dineurilor duminicale. Eram astfel scutit de vizita regulată a familiilor Pascoe şi Kendall şi nu l-am văzut deloc pe naşul meu, ceea ce, în parte, era şi intenţia mea când plănuisem lucrările. Totodată am pus să se răspândească vestea, prin misterioasele mijloace de comunicaţie – care aminteau pe cele ale junglei – de care dispunea Seecombe, că în perioada aceea doamna Ashley nu putea să primească musafiri, din pricina faptului că în salon se aflau lucrători. În zilele acelea de iarnă şi primăvară timpurie, trăiam aşadar ca nişte sihaştri, ceea ce îmi convenea grozav. Budoarul mătuşii Phoebe – cum stăruia Rachel să-l numească şi acum – deveni refugiul nostru. Acolo, în amurg, Rachel stătea şi cosea sau citea, iar eu o contemplam. O blândeţe nouă apăruse în purtarea ei, de când cu incidentul cu perlele, din seara de Ajun – şi, deşi mă consola mai mult decât aş fi putut crede, atitudinea aceea era uneori greu de suportat.

Cred că habar n-avea ce simţeam eu. Mâinile acelea, odihnindu-se o clipă pe umărul meu, sau atingându-mi capul, într-o dezmierdare, când trecea pe lângă fotoliul în care stăteam, vorbind întruna despre grădină sau despre vreo chestiune practică, făceau să-mi bată inima în aşa hal, încât n-o mai puteam potoli. Era o desfătare să-i privesc mişcările şi câteodată mă întrebam chiar dacă nu se ridica într-adins din fotoliul ei, ca să se ducă până la fereastră, să se înalţe pe vârfuri până la perdea, să stea acolo cu mâna pe ea, privind afară pe pajişte, fiindcă ştia că ochii mei o urmăresc.

Rostea numele meu: Philip, într-un mod cu totul special. Pentru ceilalţi fusese întotdeauna un cuvânt scurt, dar, pronunţat cu o anumită apăsare pe litera finală, dar ea zăbovea asupra i-ului, încet, intenţionat, într-un mod care, nu ştiu cum, pentru urechea mea, avea un sunet nou, care-mi plăcea mult. Când eram un băieţandru, îmi dorisem totdeauna să mă cheme Ambrose, şi cred că păstrasem dorinţa tainică în sufletul meu până în clipa aceea. Acum, dimpotrivă, eram bucuros că numele meu provenea dintr-un trecut mai depărtat decât al lui. Când oamenii aduseră noile ţevi de plumb, care urmau să fie instalate de-a lungul zidurilor, spre a servi drept jgheaburi de pe acoperiş până la pământ şi fixară burlanele, am simţit un bizar sentiment de mândrie când m-am uitat la mica placă aflată sub ele, pe care erau marcate iniţialele mele: P. A., cu data trecută dedesubt şi, ceva mai sus, capul de leu care era stema mamei mele. Era ca şi cum aş fi dăruit ceva din mine viitorului. Iar Rachel, stând lângă mine, mă luase de braţ şi spusese:

— Philip, niciodată n-am crezut până acum că eşti orgolios. Te iubesc şi mai mult pentru asta.

Da, eram orgolios, dar cu toate acestea, orgoliul nu-mi umplea golul lăuntric.

Lucrările înaintau în casă şi pe terenurile din jur şi primele zile de primăvară sosiră, aducând cu ele o îmbinare de cazne şi desfătare. Mierlele şi cintezoii cântau pe sub fereastra noastră, în zori, trezindu-ne, pe Rachel şi pe mine, din somn. Vorbeam despre asta la amiază când ne întâlneam. Soarele venea mai întâi la ea, pe faţada de răsărit a conacului şi, prin ferestrele larg deschise, arunca o dâră piezişă de lumină pe perna ei. Odaia mea primea lumina mai târziu, în timp ce mă îmbrăcam. Aplecându-mă pe fereastră, cercetând cu privirea pajiştile dinspre mare, vedeam caii şi plugul urcând colina îndepărtată, cu pescăruşii rotindu-se deasupra lor, iar pe păşunile mai

apropiate de conac, mioarele tinere şi mieluşeii, spate în spate, ca să-şi ţină cald. Nagâţii, zburând în trecere prin ţinut, se avântau cu aripi fâlfâitoare, într-un mic nor. Curând se vor împerechea şi bărbătuşul avea să-şi ia zborul şi să se repeadă asupra găinuşii, îmbătat de extaz. Jos, pe prundiş fluierarii fluierau, iar becaţele marine, negre şi albe ca nişte parohi, dădeau cu ciocul, căutându-şi cu seriozitate, printre alge, micul dejun. Aerul avea şi el o savoare anume, un gust sărat, sub razele soarelui.

Într-o asemenea dimineaţă, Seecombe veni la mine şi îmi spuse că Sam Bate, care locuia mai sus de East Lodge, căzuse bolnav la pat şi că nu era deloc în apele lui; ţinea tare mult să mă duc să-l văd, deoarece avea să-mi dea ceva important. Seecombe socotea că indiferent despre ce-i vorba, trebuie să fie un lucru prea preţios ca să-l încredinţeze fiului sau fiicei sale. N-am acordat nicio atenţie faptului, ştiind că oamenilor de la ţară le place întotdeauna să facă mare mister din lucrurile mărunte. Cu toate acestea, în cursul după-amiezii am pornit-o în sus, pe aleea centrală, care ducea la răscrucea celor Patru Drumuri; am cotit intrând în căsuţa portarului ca să schimb câteva cuvinte cu el. Sam stătea în capul oaselor, în pat, şi pe cearceaf, în faţa lui, era una din hainele care-i aparţinuseră lui Ambrose şi care-i fusese dăruită lui Sam de Crăciun. Am recunoscut-o ca fiind haina de culoare deschisă, cumpărată de Ambrose, pentru vreme caldă, de pe continent.

— Ei, bine, Sam, am spus, îmi pare rău că te găsesc în pat. Ce-i cu dumneata?

— Aceeaşi tuse veche, *sir,* care mă apucă în fiecare primăvară, îmi replică bolnavul. Taică-meu a avut-o înaintea mea şi într-o primăvară mă va duce la groapă, întocmai cum s-a întâmplat şi cu dânsul.

— Prostii, Sam, i-am spus, astea-s poveşti vechi, pe care le răspândesc oamenii. Boala care l-

a răpus pe tată, nu trebuie neapărat să-l răpună şi pe feciorul lui.

Sam Bate clătina din cap.

— E un adevăr în credinţa asta, *sir,* glăsui el, şi ştiţi asta la fel de bine. Da' cu domnul Ambrose cum a fost şi cu tatăl dumisale, bătrânul gentleman, unchiul dumneavoastră? Pe amândoi i-a răpus o boală a creierului. Nu poţi face nimic împotriva naturii. Am văzut acelaşi lucru şi cu vitele.

N-am răspuns nimic, întrebându-mă, totodată, cum de ştia Sam de ce fel de boală murise Ambrose. Eu nu spusesem nimănui. Era de necrezut cum se răspândeau zvonurile, prin ţinutul nostru.

— Ar trebui s-o trimiţi pe fata dumitale la doamna Ashley, să-ţi dea vreo licoare întăritoare care să-ţi vindece tusea, i-am spus eu. Ea se pricepe grozav la asemenea lucruri. Unul din leacurile sale este uleiul de eucalipt.

— Am s-o trimit, domnu' Philip, am s-o trimit, îmi răspunse, dar am socotit că fac bine rugându-vă să veniţi mai întâi dumneavoastră în legătură cu conţinutul scrisorii…

Vorbise cu glas mai scăzut şi arăta destul de preocupat şi solemn.

— Ce scrisoare, Sam? l-am întrebat.

— Domnu' Philip, replică el, în ziua de Crăciun, dumneavoastră şi cu doamna Ambrose aţi avut bunătatea de a ne dărui veşmintele şi celelalte lucruri care fuseseră bunurile răposatului stăpân. Şi suntem tare mândri cu toţii să avem astfel de lucruri. Acu' haina pe care o vedeţi colea, pe pat, mi-a fost dată mie.

Se opri şi atinse haina, cu un gest care păstra ceva din respectul evlavios cu care o primise, în ziua de Crăciun.

— Acu', am adus haina aici chiar în aceeaşi noapte, *sir,* continuă Sam, şi i-am spus fetei că, dacă am avea vreo vitrină s-o punem, aşa am face,

dar ea mi-a zis că să isprăvesc cu astfel de bazaconii, haina era făcută ca să fie purtată, da' cu n-am s-o port, domnu' Philip. Mi s-ar fi părut că-mi iau nasul la purtare, dacă… mă-nţelegeţi ce vreau să spun, *sir.* Aşa că am pus haina deoparte, în dulapul de colo, şi din când în când am tot scos-o ca să-i mai arunc şi eu o privire. Pe urmă când m-a apucat tusea asta şi am căzut la pat, nu ştiu cum s-a făcut, dar mi-a venit aşa, o toană, să port haina. Uite, taman aşa, stând acilea în capul oaselor, cum mă vedeţi acu'. Haina fiind uşoară de felul ei, nu-ţi apasă umerii. Am pus-o deci ieri, domnu' Philip, pentru prima oară. Atunci am găsit scrisoarea…

Făcu o pauză şi, scotocind sub pernă, scoase un plic.

— Iată ce trebuie să se fi întâmplat, domnu' Philip, urmă el. Scrisoarea trebuie să fi alunecat înăuntru, între stofa hainei şi căptuşeală. N-ar fi putut băga de seamă nimeni că-i acolo, împăturind ori împachetând haina. Numai că eu, mângâind haina, grozav de uluit cum eram, am simţit ceva care foşnea şi atunci mi-am luat inima în dinţi şi am desfăcut căptuşeala cu un briceag. Şi iat-o aici, *sir.* O scrisoare, e limpede ca lumina zilei. Pecetluită şi adresată dumneavoastră de către domnul Ambrose în persoană. Îi cunoşteam scrisul de demult. M-a răscolit niţel, *sir,* că am dat peste ea. Mi s-a părut, dacă mă înţelegeţi, ca şi cum aş fi dat peste o misivă a răposatului.

Îmi înmână scrisoarea. Da, avea dreptate. Îmi era adresată mie, era expediată de Ambrose. Am privit scrisul acela familiar, şi am simţit o bruscă strângere de inimă.

— A fost înţelept din partea dumitale, Sam, să te porţi aşa, i-am spus, şi foarte cuminte că ai trimis după mine personal, îţi mulţumesc.

— Nu-i vorba de mulţumiri, domnu' Philip, niciun fel de mulţumiri, răspunse bătrânul, dar m-am bătut cu gândul precum că scrisoarea aceea

zăcuse acolo toate lunile din urmă, şi s-ar fi cuvenit să vă fie înmânată de multă vreme. Dar sărmanul stăpân care a murit, a voit poate anume să dau eu peste ea. Şi poate că şi dumneavoastră v-aţi fi dorit asta, după ce-o veţi citi. Şi aşa, am socotit că-i mai bine să vă spun chiar eu de ea, decât s-o trimit pe fiică-mea la conac.

I-am mulţumit din nou şi după ce-am pus scrisoarea în buzunarul de la piept, am mai stat câteva minute la taifas cu el, înainte de a-l părăsi. Vreo intuiţie pe care nu mi-o explicam, mă făcu să-i spun să nu pomenească nimănui despre asta, nici măcar fiicei sale. Motivul pe care i l-am invocat era acelaşi pe care mi-l dăduse şi el mie: respectul datorat celor morţi. Îmi făgădui că aşa va face şi am părăsit căsuţa.

Nu m-am întors imediat acasă. Am urcat prin păduri, până la cărarea care trece prin partea aceea a moşiei, mărginind acrii de proprietate dintre Trenam şi aleea centrală plantată cu copaci. Ambrose prefera plimbarea aceea oricărei alteia. Era punctul cel mai înalt de pe pământurile noastre, afară de farul de la sud, şi oferea o privelişte frumoasă, peste întinsul păşunilor şi peste vale, până la marea largă. Copacii, care străjuiau cărarea, plantaţi de Ambrose şi de tatăl lui, dădeau adăpost, deşi nu erau încă de ajuns de înalţi ca să întunece vederea, şi în luna mai clopoţeii acopereau cu un covor toată iarba din jur. La capătul cărării, dominând pădurile, înainte de a coborî spre căsuţa paznicului, situată în râpă, Ambrose pusese să fie înălţată o bucată mare de granit.

— Asta, îmi spusese el, jumătate în glumă, jumătate în serios, poate sluji drept piatra mea de mormânt, când voi muri. Gândeşte-te la mine ca şi cum aş fi aici, mai curând decât în cavoul familiei, laolaltă cu ceilalţi Ashley.

Nu bănuise deloc, când pusese blocul de granit în locul acela, că n-avea să-şi doarmă somnul de

veci în cavoul familial, ci la cimitirul protestant din Florenţa. Pe lespedea de granit pusese să se sape o înşirare a ţărilor pe unde călătorise şi un vers dintr-un cântecel vesel, care ne făcea să râdem când o priveam împreună. Totuşi, deşi părea o simplă glumă, cred că el lăsase într-adevăr puţin din inima lui acolo şi în cursul ultimei ierni, când era departe de casă, urcasem adeseori până la capătul cărării, prin păduri, ca să stau lângă stânca de granit şi să îmbrăţişez cu privirea panorama pe care el o iubea atât de mult.

Când am ajuns acolo, în ziua aceea, am stat o clipă cu mâna pe lespede, şi n-am putut lua nicio hotărâre. Dedesubtul meu, fumul care ieşea pe coşul căsuţei paznicului se încolăcea, iar câinele lui, legat în lanţ în absenţa stăpânului, lătra din când în când, la nimic precis, sau poate fiindcă sunetul propriilor sale hămăieli îi ţinea tovărăşie. Lumina strălucitoare a zilei pălise şi era mai răcoare. Pe cer se iviseră nori. În depărtare, puteam vedea cum coboară cirezile de pe colinele Lankelly, ca să se adape în mlaştinile de sub păduri. Dincolo de mlaştină, în golf, marea, în care soarele nu se mai reflecta, era de un cenuşiu ca ardezia. Un vânt uşor sufla dinspre ţărm, făcând să foşnească copacii aflaţi la picioarele mele.

M-am aşezat lângă lespede şi, scoţând din buzunar scrisoarea lui Ambrose, am pus-o cu faţa în jos, pe genunchi. Mă uitam la pecetea roşie, purtând întipărit inelul lui şi capul de corb. Plicul nu era gros. Nu conţinea altceva decât o scrisoare, pe care nu voiam s-o deschid. Nu pot spune ce fel de presimţire mă reţinea, ce instinct laş mă îndemna să-mi ascund capul, ca un struţ, în nisip. Ambrose murise şi trecutul pierise odată cu moartea lui. Aveam de făurit propria mea viaţă şi de urmat propria mea voinţă. S-ar fi putut ca scrisoarea aceea să pomenească despre vreo altă chestiune, pe care preferam să n-o cunosc. Dacă Ambrose o acuzase pe Rachel de risipă, putea să

folosească acum acelaşi epitet faţă de mine poate cu mai multă îndreptăţire. Căci cred că cheltuisem numai pentru casă, în câteva luni, mai mult decât el ani de-a rândul. N-aveam impresia că l-am trădat.

Dar să nu-i citesc scrisoarea… Ce-ar fi spus el de asta? Dacă o rupeam acum şi o împrăştiam în mii de bucăţele fără să-i aflu conţinutul, m-ar fi condamnat? Am cântărit scrisoarea în palmă, chibzuind situaţia.

A citi sau a nu citi? Aş fi dat nu ştiu cât ca să nu fiu constrâns la alegerea aceea. În casa mea eram loial faţă de Rachel. În budoar, cu ochii pironiţi pe faţa ei, contemplând mâinile acelea, zâmbetul acela, auzindu-i vocea, nicio scrisoare nu m-ar fi obsedat. Dar aici, în inima pădurilor, alături de lespedea de granit unde stătusem de atâtea ori împreună, Ambrose ţinând în mâna lui chiar bastonul pe care-l aveam acum cu mine, purtând aceeaşi haină, aici, puterea lui era mai mare. Ca un băieţaş care se roagă să fie vreme bună de ziua lui, mă rugam Domnului ca scrisoarea să nu conţină nimic capabil să mă tulbure; apoi am deschis-o. Era datată din luna aprilie, anul precedent, şi deci scrisă cu trei luni înainte de moartea lui.

„Preascumpul meu băiat,

Dacă nu ţi-am scris prea des, nu e din cauză că nu m-am gândit la tine. În aceste luni din urmă, ai fost în mintea mea, poate mai mult ca oricând. Dar o scrisoare se poate rătăci, ori poate fi citită de alţii, şi eu nu vreau să se întâmple nici una, nici alta: de aceea nu ţi-am scris, sau, când m-am apucat să-ţi scriu, am făcut-o ca să-ţi spun prea puţin în tot ce ţi-am înşirat. Am fost bolnav, zăcând la pat cu friguri şi chinuit de migrene puternice. Acum mi-e mai bine. Dar pentru câtă vreme nu ţi-aş putea spune. Frigurile s-ar putea să revină, ca şi durerile de cap, şi când sunt în gheara lor, nu

mai răspund de cele ce spun sau fac. Asta e absolut sigur.

Dar nu sunt sigur de cauza acestei stări; Philip, băiete dragă, sunt tare tulburat! Asta e prea puţin spus. Mintea mi se zbate cuprinsă de zbucium. Ţi-am scris, cred că era în cursul iernii, dar am căzut bolnav curând după aceea şi nu-mi amintesc de fel ce s-a întâmplat cu epistola. Se prea poate s-o fi distrus, în starea în care mă aflam. Cred că-ţi vorbeam în cuprinsul ei despre cusurul descoperit la ea, cusur care-mi provoacă atâta îngrijorare. Nu pot spune cu certitudine dacă este ereditar sau nu, dar cred că aşa e, şi mai cred de asemenea că pierderea copilului nostru, care mai avea doar câteva luni până să vină pe lume, i-a pricinuit un rău ireparabil.

Asta, fiindcă veni vorba, am ţinut ascuns de tine în scrisorile mele; eram amândoi prea zguduiţi la vremea aceea, în ce mă priveşte, te am pe tine, şi sunt consolat. Dar la o femeie, mâhnirea lasă urme mai adânci. Ea făcea planuri şi proiecte, după cum îţi poţi închipui, şi când – după numai patru luni şi jumătate – s-au spulberat, şi doctorul i-a spus că nu va mai putea avea altă sarcină, mâhnirea sa a fost foarte mare, mai profundă decât a mea. Aş putea jura că purtarea ei s-a schimbat de-atunci. Lipsa oricărei frâne în materie de cheltuieli a devenit progresivă, şi am descoperit la ea o tendinţă spre subterfugiu, spre minciună, un fel de aversiune faţă de mine, cu totul contrară firii calde pe care o avusese la începutul căsniciei noastre. Pe măsură ce treceau lunile, am remarcat cum se adresează tot mai mult omului aceluia despre care am mai pomenit în scrisorile mele, signor *Rainaldi, un prieten, şi pe câte am aflat omul de afaceri al lui Sangalletti, ca să-i ceară sfatul, mai curând decât mie. Cred că omul acesta are o în-râurire dăunătoare asupra ei. Îl bănuiesc de a fi îndrăgostit de ea de ani de zile, încă de pe vremea când mai trăia Sangalletti şi, deşi nu cred*

nici măcar o clipă că ea s-a gândit vreodată astfel la el, până de curând, acum, de când şi-a schimbat purtarea faţă de mine, nu mai pot fi atât de sigur. Când este rostit numele acestui om, în ochi îi apare o umbră, în glasul ei un ton, care trezesc în mine cele mai groaznice, bănuieli.

Crescută cum a fost, de nişte părinţi lipsiţi de principii, ducând, înainte şi chiar în cursul primei sale căsnicii, o existenţă, despre care preferăm amândoi să nu vorbim, mi-a dat adeseori impresia că linia ei de conduită se deosebeşte de aceea pe care o avem noi acasă. În ochii ei, legătura căsătoriei, poate să nu fie chiar atât de sacră. Bănuiesc, de fapt deţin şi dovada, că el îi dă bani. Banii, să mă ierte Dumnezeu că spun una ca asta, reprezintă în momentul de faţă singurul drum către inima ei. Cred că dacă n-ar fi pierdut copilul, niciunul din lucrurile acestea nu s-ar fi întâmplat şi regret din toată inima că, pe vremea aceea, l-am ascultat pe doctor, care i-a recomandat să nu călătorească, şi că n-am adus-o acasă. Am fi fost împreuna cu tine acum şi mulţumiţi cu toţii.

Câteodată pare să redevină ea însăşi, şi totul merge bine, atât de bine încât am impresia că am avut un coşmar şi că mă trezesc iarăşi la fericirea din primele luni ale căsniciei noastre. Pe urmă, cu un cuvânt sau un gest, totul este pierdut din nou. Cobor pe terasă, de pildă, şi-l găsesc pe Rainaldi acolo. Când mă văd, amândoi tac. Nu mă pot abţine să nu mă întreb despre ce-au discutat. O dată, după ce ea intrase din nou în vilă şi rămăsesem singur cu Rainaldi, el mă întrebă, pe neaşteptate, despre testamentul meu. Îl văzuse întâmplător, cu ocazia căsătoriei noastre. Îmi spuse că aşa cum era redactat, dacă s-ar fi întâmplat să mor, mi-aş lăsa soţia lipsită de mijloace. Ştiam acest lucru şi, în orice caz, concepusem eu însumi alt testament, menit să îndrepte greşeala şi mi-aş fi pus semnătura pe el şi l-aş fi autentificat cu martori, dacă aş fi fost sigur

că cheltuielile ei nebuneşti erau doar o toană trecătoare şi nu un nărav adânc înrădăcinat.

Prin acest nou testament, în treacăt fie spus, ea urma să moştenească conacul şi bunurile domeniului, numai pe timpul vieţii ei, urmând să-ţi revină ţie totul la moartea ei, cu clauza ca administrarea domeniului să fie lăsată în întregime în mâinile tale.

Actul a rămas şi până azi nesemnat, din motivul pe care ţi l-am arătat.

Ia seama, Rainaldi mi-a pus întrebările despre testament, Rainaldi mi-a atras atenţia asupra lacunelor ce le conţine. Ea nu-mi vorbeşte despre asta. Dar între ei oare discută? Ce-şi spun când nu sunt eu de faţă?

Problema aceasta cu testamentul s-a petrecut în martie. Recunosc, nu mă simţeam deloc bine şi eram aproape orbit din cauza durerilor de cap, iar Rainaldi, când a adus-o în discuţie, se prea poate s-o fi făcut în felul lui rece şi calculat, gândindu-se că s-ar putea să mor.

Poate că este aşa, poate că nu discută între ei eventualitatea aceasta. N-am niciun mijloc să aflu adevărul. Acum o surprind prea des, privindu-mă ciudat de atent. Iar când o ţin în braţe, parcă s-ar teme de ceva. Temătoare de ce, de cine?

Acum două zile – şi asta mă aduce la motivul acestei scrisori am suferit încă un atac al aceloraşi friguri, care m-au doborât la pat în martie. Accesul este neaşteptat. Mă cuprind dureri şi indispoziţii, cărora le urmează curând o mare înfierbântare a creierului, împingându-mă în pragul violenţei şi abia mă mai pot ţine pe picioare, din cauza ameţelii care-mi învăluie mintea şi trupul.

La un moment dat starea aceasta trece şi mă năpădeşte o insuportabilă dorinţă de somn, încât cad grămadă pe duşumea sau mă prăbuşesc pe pat, fără să-mi rămână măcar un strop de vlagă în mădulare. Nu-mi amintesc ca tata să fi avut boala

asta. Dureri de cap, da, şi suferea de o anumită, irascibilitate, dar nu avea şi celelalte simptome.

Philip, băiatul meu, tu, singura fiinţă de pe lumea asta în care mă pot încrede, spune-mi ce înseamnă toate astea şi, dacă poţi, vino până la mine. Să nu-i pomeneşti nimic lui Nick Kendall. Nu sufla nici un cuvânt nimănui. Mai presus de orice, să nu-mi scrii nici un cuvânt, ca răspuns, vino doar.

Un singur gând mă stăpâneşte şi nu-mi dă pace. Ei doi nu încearcă cumva să mă otrăvească?

Ambrose"

Am împăturit scrisoarea ia loc. Câinele din grădina căsuţei de jos încetă să mai latre. L-am auzit pe paznic cum deschide poarta ogrăzii şi câinele hămăind ca să-i ureze bun venit. Am auzit glasuri din căsuţă, zăngănitul unei găleţi, închiderea unei uşi. Din copacii de pe panta colinei din faţa mea, ciorile se înălţară în zbor şi se rotiră, croncănind, mişcându-se într-un nor negru către crestele altor copaci, dincolo de mlaştini.

N-am rupt scrisoarea în bucăţi. Am săpat o groapă pentru ea, sub lespedea de granit. Am pus-o în portofelul meu şi am îngropat adânc portofelul în pământul negru. Pe urmă am netezit locul cu mâinile. Am luat-o la vale pe colină şi am mers prin păduri, către aleea centrală de jos. În timp ce urcam iarăşi, pe drumul din spatele casei, am auzit râsetele şi flecăreala oamenilor care se întorceau de la lucru, la căminele lor. Am stat o clipă şi i-am privit cum îşi târăsc picioarele de-a curmezişul parcului. Schelele rezemate de ziduri, pe care lucraseră toată ziua, aveau o înfăţişare mohorâtă şi pustie.

Am intrat în parc pe poarta din dos, trecând prin curte şi în timp ce paşii mei răsunau pe pavaj, Seecombe îmi ieşi în întâmpinare din odaia intendentului, cu consternarea zugrăvită pe faţă.

— Mă bucur că aţi sosit, *sir,* zise el. Stăpâna a întrebat de dumneavoastră de multă vreme. Sărmanul Don a avut un accident. Stăpâna e tare îngrijorată.

— Un accident? l-am întrebat. Ce s-a întâmplat?

— Un olan mare a căzut de pe acoperiş peste el, *sir,* îmi răspunse. Ştiţi cât de surd era în ultima vreme şi cum nu voia să-şi părăsească locul de la soare, sub fereastră bibliotecii. Pesemne că olanul i-a căzut peste spinare. Nu-i în stare să se mişte.

M-am dus în bibliotecă. Rachel îngenunchease pe duşumea, cu capul lui Don pus în poala ei. Şi-a ridicat ochii spre mine când am intrat în odaie.

— L-au ucis, glăsui ea, e pe moarte. De ce-ai lipsit atât de mult? Dacă ai fi fost aici, nu s-ar fi întâmplat una ca asta.

Vorbele ei trezeau în mine fiorul unui lucru demult uitat. Dar nu-mi puteam aminti în clipa aceea ce anume era. Seecombe ieşi din bibliotecă, lăsându-ne singuri. Lacrimile care umpleau ochii lui Rachel i se rostogoliră pe obraji.

— Don era al tău, rosti ea, al tău personal. Aţi crescut împreună. Nu pot îndura să-l văd cum moare.

M-am dus şi am îngenuncheat alături de ea pe duşumea şi mi-am dat seama că nu mă gândeam la scrisoarea adânc îngropată sub lespedea de granit, nici la bietul Don care avea să moară în curând, întins acolo între noi, cu trupul lui inert şi tăcut. Mă gândeam la un singur lucru. Era prima oară de când păşise în casa mea, când nu mai suferea din cauza lui Ambrose, ci a mea.

Capitolul XIX

L-am vegheat aşa pe Don, toată seara aceea lungă. Eu am cinat, dar Rachel n-a vrut să pună nimic în gură. Puţin timp înainte de miezul nopţii, câinele a murit. L-am dus afară şi l-am acoperit, aşteptând până a doua zi ca să-l îngropăm în mijlocul plantaţiei. Când m-am întors, biblioteca era goală şi Rachel se dusese sus. Am intrat în camera ei şi am găsit-o cu ochii umezi, privind ţintă la focul din cămin. M-am aşezat alături şi i-am luat mâinile în mâna mea.

— Cred că n-a suferit, i-am spus. Cred că n-a avut dureri.

— Mă gândesc la băieţaşul de acum cincisprezece ani, zise ea, la băieţaşul de zece ani, care a desfăcut plăcinta de ziua lui de naştere. Mi-am amintit întruna de povestea aceea, în timp ce zăcea acolo, cu capul în poala mea.

— Peste trei săptămâni, i-am spus, va fi iarăşi aniversarea mea. Voi împlini douăzeci şi cinci de ani. Ştii ce se va întâmpla în ziua aceea?

— Toate dorinţele îţi vor fi împlinite, răspunse ea, cel puţin aşa obişnuia să spună maică-mea, când eram tânără. Ce-ţi vei dori, Philip?

Nu i-am răspuns imediat. Am privit şi eu, ca şi ea, la foc.

— Nu voi şti, i-am spus, înainte de ziua aceea.

Mâna ei, cu inele pe degete, stătea albă şi nemişcată în mâna mea.

— Când voi împlini douăzeci şi cinci de ani, am continuat, naşul meu nu va mai avea niciun control asupra averii. E a mea şi pot face cu ea orice poftesc. Colierul de perle, celelalte giuvaeruri aflate la Bancă, ţi le pot dărui pe toate.

— Nu, obiectă ea, nu le voi primi, Philip. Trebuie să rămână în custodie pentru soţia ta, când

te vei însura. Ştiu că încă nu vrei să te însori, dar într-o bună zi s-ar putea să te răzgândeşti.

Ştiam prea bine ce ardeam de nerăbdare să-i spun, dar nu îndrăzneam. În loc de cuvinte, m-am aplecat şi i-am sărutat mâna, apoi m-am îndepărtat.

— Numai dintr-o greşeală, i-am spus, aceste bijuterii nu sunt azi ale tale. Şi nu numai bijuteriile, ci totul. Casa aceasta, banii, domeniul. Ştii asta prea bine.

Păru mâhnită. Se întoarse cu spatele la foc şi se rezemă de spătarul jilţului. Începu să se joace cu inelele.

— Nu e nevoie să discutăm acest lucru, rosti ea. Dacă a fost o greşeală, acum m-am deprins cu ea.

— Tu s-ar putea să fii obişnuită, i-am spus, dar eu nu.

M-am ridicat, cu spatele la foc, aplecându-mi privirea asupra ei. În clipa aceea am ştiut ce aveam de făcut şi nimeni n-avea puterea să mă împiedice.

— Ce vrei să spui? întrebă ea, păstrând în ochi aceeaşi umbră de întristare.

— N-are importanţă, i-am răspuns, vei afla peste trei săptămâni.

— Peste trei săptămâni, spuse Rachel, după aniversarea ta, trebuie să te părăsesc, Philip.

În cele din urmă rostise cuvintele pe care le aşteptasem. Dar acum, odată ce-aveam un plan în mintea mea, s-ar fi putut ca ele să nu mai conteze.

— De ce? am întrebat.

— Am stat prea mult, răspunse ea.

— Spune-mi, i-am zis, presupunând că Ambrose ar fi făcut un testament prin care îţi lăsa proprietatea pe tot timpul vieţii tale, cu condiţia ca eu să administrez domeniul, să-l administrez în numele tău, ce-ai fi făcut?

Privirea ei se îndepărtă demine şi se fixă din nou asupra focului din cămin.

— Ce-aş fi făcut? Ce înţelegi prin asta? întrebă ca.

— Ai fi locuit aici? am spus. M-ai fi dat afară?

— Să te dau afară?! exclamă ea. Din propriul tău cămin? Cum aşa, Philip, cum ai putut să mă întrebi aşa ceva?

— Va să zică, atunci ai fi rămas? am replicat. Ai fi locuit aici, în această casă, şi m-ai fi angajat, ca să spun aşa, să-ţi administrez averea? Am fi trăit alături, aici, întocmai cum facem acum?

— Da, încuviinţă ea, da, aşa presupun. Niciodată nu m-am gândit la posibilitatea asta. Totuşi, ar fi ceva atât de diferit… Nu poţi face niciun fel de comparaţie.

— Cum, adică, diferit?

Ea făcu un gest cu mâinile.

— Cum să-ţi pot explica? zise. Nu pricepi că situaţia mea actuală este insuportabilă, pur şi simplu, fiindcă sunt femeie? Naşul tău ar fi primul care n-ar aproba asta. N-a spus nimic, dar sunt sigură că gândeşte că a sosit vremea să plec. Ar fi fost cu totul altceva dacă mi-ar fi aparţinut casa, iar tu ai fi fost în slujba mea, aşa cum ai spus. Eu aş fi doamna Ashley, iar tu, moştenitorul meu. Dar acum, aşa cum s-au întors lucrurile, tu eşti Philip Ashley, şi cu o femeie, ruda ta, trăind de pe urma bunătăţii tale. Dragul meu, între aceste două situaţii este o diferenţă ca de la cer la pământ.

— Exact, am replicat.

— Ei bine, zise ea, hai să nu mai vorbim despre asta.

— Dimpotrivă, să vorbim pe larg, am spus eu, fiindcă este o problemă de foarte mare importanţă. Ce s-a întâmplat cu testamentul?

— Care testament?

— Testamentul făcut de Ambrose, şi nesemnat, în care îţi lăsa ţie averea?

Am văzut cum ochii îi sunt cuprinşi de anxietate.

— De unde ştii despre un asemenea testament? Niciodată nu ţi-am vorbit despre existenţa lui, spuse ea.

O minciună ar fi servit drept scuză şi i-am oferit-o.

— Mi-am închipuit totdeauna că trebuia să existe unul am răspuns, dar că se poate să fi rămas nesemnat şi deci să nu aibă valabilitate din punct de vedere legal. Merg chiar mai departe, sunt convins că îl ai aici, printre lucrurile tale.

Era o săgeată azvârlită la întâmplare, dar care şi-a nimerit ţinta. Ochii ei se îndreptară instinctiv către micul birou rezemat de perete, aflat în clipa aceea în spatele meu, apoi se întoarseră spre mine.

— Ce încerci să mă faci să spun? întrebă Rachel.

— Doar să-mi confirmi existenţa lui, am zis.

— Foarte bine, da, există, replică ea, dar asta nu modifică nimic. Testamentul n-a fost semnat niciodată.

— Pot să-l văd? am întrebat.

— La ce bun, Philip?

— Am motivele mele. Cred că poţi avea încredere în mine.

Mă scrută îndelung. Era limpede că se simţea surprinsă şi cred că şi neliniştită. Se ridică din fotoliul ei şi se duse spre birou, apoi, ezitând, îşi întoarse din nou privirea spre mine.

— De ce-ai răscolit dintr-o dată toată treaba asta? rosti ea. De ce nu putem lăsa trecutul în pace? Ai promis că aşa vom face, în seara aceea, în bibliotecă…

Era liberă să-mi dea sau nu actul. M-am gândit la alegerea făcută de mine în după-amiaza aceea, lângă lespedea de granit. Alesesem, orice s-ar întâmpla, calea de a citi scrisoarea. Acum, trebuia şi ea să se decidă. Se duse la birou şi luând o cheiţă, descuie un sertar. Din sertar scoase o bucată de hârtie şi mi-o întinse.

— Citeşte-l, dacă vrei, îmi spuse.

Am apropiat actul de lumina lumânării. Era scris de mâna lui Ambrose, un scris clar şi ferm, mai ferm decât acela din scrisoarea pe care o citisem în

după-amiaza aceea. Era datat din luna noiembrie, cu un an în urmă, când căsnicia lor împlinise şapte luni. Actul era intitulat *„Ultimele voinţe şi testamentul lui Ambrose Ashley”.* Averea era într-adevăr lăsată lui Rachel, pe durata vieţii sale, la moartea ei revenind celui mai vârstnic dintre copiii pe care i-ar fi putut avea şi, în caz că nu s-ar fi născut niciun copil, mie, convenindu-se, potrivit unei clauze, că voi administra bunurile atâta timp cât va trăi ea.

— Pot să-mi fac o copie după acest act? i-am spus.

— Cum doreşti, zise ea.

Era palidă şi părea absentă, ca şi cum nu-i păsa de nimic.

— Toate astea s-au terminat şi le-am pus punct, Philip, n-are niciun rost să mai deschizi discuţia asta acum.

— O să-l păstrez eu deocamdată, şi am să fac şi o copie după el.

Şi aşezându-mă la birou, am luat până şi hârtie şi am procedat întocmai, în timp ce ea stătea în fotoliu, cu obrazul sprijinit în palmă.

Ştiam că trebuia să am o confirmare a tuturor amănuntelor spuse de Ambrose în scrisoarea lui şi deşi detestam fiecare cuvânt pe care eram nevoit să-l rostesc, m-am silit s-o interoghez. Am zgâriat mai departe hârtia cu pana: copierea proiectului de testament nu era decât un pretext şi-mi îngăduia să nu mă uit la ea.

— Văd că Ambrose a datat actul acesta din luna noiembrie, i-am spus. Ai vreo idee de ce-a ales luna aceea ca să facă un nou testament? Eraţi căsătoriţi din luna aprilie a aceluiaşi an.

Răspunsul ei se lăsă aşteptat, şi m-am gândit brusc cum trebuie să se simtă un chirurg, când examinează cicatricea unei răni prost închise.

— Nu ştiu de ce l-a scris în noiembrie, zise ea. Pe vremea aceea nici unul dintre noi nu se gândea la moarte. Mai curând dimpotrivă. A fost cea mai

fericită perioadă din cele optsprezece luni câte am trăit împreună.

— Da, am spus, punând mâna pe altă filă, mi-a scris şi mi-a povestit despre asta.

Am auzit-o cum se mişcă în fotoliul ei şi se întoarce să se uite la mine. Dar eu mi-am văzut mai departe de scris, la birou.

— Ambrose ţi-a scris? întrebă ea. Dar l-am rugat să nu facă asta! Mă temeam să nu înţelegi greşit şi, într-un fel, să nu te simţi oarecum lezat: ar fi fost cât se poate de firesc. Mi-a promis să păstreze secretul asupra actului. Şi pe urmă, lucrurile au luat o astfel de întorsătură, că actul nu mai avea nicio importanţă.

Glasul nu avea timbru, era lipsit de expresie. Poate că, la urma urmei, când un chirurg examinează o cicatrice, bolnavul îl asigură pe acest ton, că nu simte nicio durere. În scrisoarea îngropată sub granit, Ambrose spusese: „La o femeie, lucrurile acestea lasă urme mai adânci". Cum mâzgăleam pe peticul acela de hârtie, am văzut că aşternusem cuvintele: „Nu mai avea niciun rost… Niciun rost…" Am rupt bucata de hârtie şi am început totul de la capăt.

— Şi până la urmă, am spus, timpul s-a scurs şi testamentul n-a fost niciodată semnat.

— Nu, rosti ea, Ambrose l-a lăsat aşa cum îl vezi acum.

Isprăvisem de scris. Am împăturit actul şi copia făcută de mine şi le-am pus pe amândouă în buzunarul de la piept, unde cu câteva ceasuri mai înainte purtasem scrisoarea lui Ambrose. Pe urmă m-am dus şi am îngenuncheat lângă jilţul ei şi, îmbrăţişând-o, am ţinut-o strâns la pieptul meu, nu cum aş fi făcut cu o femeie, ci cu un copil.

— Rachel, i-am spus, de ce n-a semnat Ambrose testamentul?

Ea rămase absolut tăcută şi nu se clinti. Doar mâinile sale, care se odihneau pe umărul meu, se încleştară brusc.

— Spune-mi, am insistat, spune-mi, Rachel.

Glasul care îmi răspunse era stins şi depărtat, nu mai mult decât o şoaptă în urechea mea.

— N-am aflat niciodată, zise ea, n-am mai vorbit despre chestiunea aceasta. Dar cred că s-a întâmplat când a înţeles că nu voi mai putea fi în stare să am copii, şi-a pierdut încrederea în mine. Un fel de credinţă a pierit, fără ca el să-şi fi dat seama.

Cum stăteam îngenuncheat acolo, ţinând-o strâns în braţe, m-am gândit la scrisoarea din portofelul de sub lespedea de granit, cuprinzând, în alţi termeni, aceeaşi acuzaţie şi m-am întrebat cum de era posibil ca două făpturi care s-au iubit să poată totuşi avea o asemenea idee greşită unul despre celălalt şi, împărtăşind o suferinţă comună, să se îndepărteze treptat. Trebuie să existe ceva, în însăşi natura iubirii dintre un bărbat şi o femeie, care îi împinge la chin şi suspiciune.

— Pe atunci erai nefericită? am întrebat.

— Nefericită? glăsui ea. Ce tot spui acolo? Eram aproape nebună de durere.

Mi-i puteam imagina pe amândoi, stând pe terasa vilei, cu umbra aceea stranie între ei, clădită doar din propriile lor temeri şi îndoieli, şi-mi părea că germenii acelei umbre de neînţelegere se pierdeau undeva, dincolo de raza oricărei cunoaşteri şi nu li se mai putea da de urmă nicicând. Poate că, nefiind conştient de ranchiuna lui, se rodea din pricina trecutului ei cu Sangalletti, blamând-o pentru viaţa pe care n-o împărţiseră, iar ea, stăpânită de acelaşi resentiment, se temea ca nu cumva pierderea iubirii să nu însoţească pierderea sarcinii. Cât de puţin îl înţelesese pe Ambrose! Şi cât de superficial o cunoscuse el! I-aş fi putut pomeni despre conţinutul scrisorii ascunse sub lespede, dar nu ar fi ajutat la nimic. Neînţelegerea era prea profundă.

— Aşadar numai dintr-o eroare testamentul n-a fost niciodată semnat şi a fost dat deoparte? i-am

spus.

— Numeşte-o eroare, dacă aşa vrei, răspunse ea, acum nu mai are nicio însemnătate. Dar puţin după aceea purtarea lui s-a schimbat şi el de asemeni. Au început durerile acelea de cap, care aproape căl orbeau. L-au împins în pragul violenţei, de vreo două, trei ori. M-am întrebat în ce măsură puteam să fiu eu de vină, şi eram speriată.

— Şi nu aveai niciun prieten?

— Doar pe Rainaldi. Şi el n-a aflat niciodată de ceea ce ţi-am spus ţie, astă-seară.

Chipul acela rece şi dur, ochii aceia înguşti şi iscoditori. Nu-l condamnam pe Ambrose că nu se încredea în el. Şi totuşi, cum putuse Ambrose, care era soţul ei, să fie atât de nesigur de propria lui persoană? Un bărbat doar trebuie să ştie când o femeie îl iubeşte. Poate că, la urma urmei, nu eşti totdeauna în stare să ştii cu exactitate.

— Şi când s-a îmbolnăvit Ambrose, am continuat eu să mă interesez, nu l-ai mai invitat pe Rainaldi la voi?

— N-am îndrăznit, răspunse ea. Nu vei înţelege niciodată în ce stare ajunsese Ambrose, şi eu nu doresc să-ţi spun. Te rog, Philip, nu trebuie să-mi mai pui niciun fel de întrebări.

— Ambrose te bănuia de ceva… de ce anume?

— De orice. De infidelitate, şi chiar mai rău.

— Ce poate fi mai rău decât infidelitatea?

Pe neaşteptate, mă împinse la o parte şi, ridicându-se din jilţul ei, se duse la uşă şi o deschise.

— Nimic, glăsui ea, nimic. Acum pleacă şi lasămă singură.

M-am ridicat încet şi m-am apropiat de ea, lângă uşă.

— Îmi pare rău, i-am spus, nu intenţionam să te supăr.

— Nu sunt supărată, îmi răspunse Rachel.

— În viaţa mea, am rostit, n-am să-ţi mai pun întrebări. Acestea au fost ultimele. Îţi promit

solemn.

— Mulţumesc, zise ea.

Faţa îi era încordată şi albă ca varul. Glasul era rece.

— Aveam un motiv ca să ţi le pun, am spus. Vei aflai peste trei săptămâni.

— Nu-ţi cer să-mi spui motivul, Philip, zise ea. Tot ce-ţi cer e să pleci.

Nu mă sărută, nici nu-mi întinse mâna. Am salutat-o şi am ieşit. Totuşi, doar cu o clipă înainte îmi îngăduise să îngenunchez alături de ea, cuprinzând-o în braţe. De ce, dintr-o dată, se schimbase astfel? Dacă Ambrose nu ştiuse mare lucru despre femei, eu ştiam şi mai puţin. Căldura aceea, atât de neaşteptată, care surprinde pe un bărbat şi-l înalţă spre extaz, apoi, fulgerător, fără nicio pricină, dispoziţia aceea schimbătoare, azvârlindu-l în locul unde se aflase mai înainte. Ce înlănţuire de gânduri, confuze şi întortocheate, trece prin minţile femeilor, ca să le întunece judecata? Ce valuri de impulsuri tălăzuiesc peste fiinţele lor, instigându-le spre mânie şi retragere sau, dimpotrivă, către o bruscă generozitate? Cu siguranţă că noi, bărbaţii, ne deosebim de ele, cu înţelegerea noastră mai obtuză, intervenţiile noastre lente şi precise, în timp ce ele, stranii şi instabile, sunt aruncate încoace şi încolo, în drumul vieţii lor, de vânturile fanteziei.

În dimineaţa următoare, când am coborât, purtarea ei era cea obişnuită: amabilă şi blândă; n-a pomenit nimic despre conversaţia avută în seara trecută. L-am îngropat pe bietul Don în mijlocul plantaţiei, pe o bucată de teren mai depărtată, unde începea aleea cameliilor, şi am înconjurat mormântul cu un cerc de pietre. N-am vorbit despre ziua aceea de naştere, când împlinisem zece ani şi Ambrose îmi dăruise câinele, nici despre a douăzeci şi cincea aniversare a mea, care se apropia. Dar, a doua zi m-am trezit devreme şi am dat ordin să fie înşeuată Gipsy, ca să mă duc călare

până la Bodmin. I-am făcut o vizită unui notar de-acolo, un oarecare Wilfred Tewin, prin mâinile căruia treceau o mare parte din afacerile comitatului, dar care până atunci nu se ocupase de cele ale familiei Ashley, naşul meu tratând cu oamenii lui din St. Austell. I-am explicat că am venit la el cu o chestiune extrem de urgentă şi privată şi că doream să redacteze un act în forma şt termenii legali, care urma să-mi permită de a dispune de întreaga mea avere în favoarea verişoarei mele, doamna Rachel Ashley, pe data de 1 aprilie, când bunurile deveneau ale mele, potrivit legii.

I-am arătat testamentul pe care Ambrose nu-l semnase şi i-am explicat că numai boala, apoi moartea subită, au fost cauzele acestei omisiuni. I-am spus să introducă în act unele clauze care figurau în testamentul pregătit de Ambrose şi în special aceea care prevedea ca domeniul să-mi revină mie după moartea lui Rachel, ca şi administrarea averii, în cursul vieţii sale. În caz că eu aveam să mor înainte, averea urma să revină, cum se şi cuvenea şi era de la sine înţeles, verilor mei de gradul al doilea din comitatul Kent, dar numai la moartea ei şi nu mai înainte. Tewiri pricepu iute ce-anume voiam şi cred că, nefiind în relaţii prea amicale cu naşul meu – ceea ce mă şi îndemnase, în parte, să mă adresez tocmai lui – era încântat că-i este încredinţată, spre rezolvare, o afacere atât de importantă.

— Nu doriţi, întrebă el, să trec şi vreo clauză care să salvgardeze pământul? Aşa cum este conceput acum actul, doamna Ashley ar putea să vândă orice suprafaţă ar vrea, ceea ce mi se pare nechibzuit, dacă doriţi ca domeniul să le revină, în forma lui integrală, moştenitorilor dumneavoastră.

— Da, am încuviinţat încet. Ar fi mai bine să existe o clauză care să interzică vânzarea. Asta se aplică, în mod cât se poate de natural, şi la casă.

— Mai sunt şi bijuterii de familie, nu-i aşa, zise el, şi alte bunuri personale? Ce se va întâmpla cu ele?

— Acestea îi aparţin ei, am replicat, va putea face cu ele ce va vrea.

Îmi citi ciorna de la un capăt la altul şi nu-i putui găsi nici un cusur.

— Un singur lucru, adăugă el. N-am prevăzut un codicil indicând dacă doamna Ashley se va putea remărita.

— Asta-i puţin probabil, am spus eu.

— Se poate, răspunse el, dar trebuie să ţinem seama şi de această eventualitate.

Se uită la mine cercetător, cu pana suspendată în aer.

— Verişoara dumneavoastră este încă, relativ, o femeie tânără, nu-i aşa? rosti el. Neapărat trebuie luată în consideraţie şi această ipoteză.

M-am gândit, deodată, în modul cel mai necuviincios, la bătrânul St. Ives, din capătul cel mai îndepărtat al comitatului, şi la remarcile pe care Rachel le făcuse, în glumă, despre el.

— În caz că se va remărita, am spus grăbit, averea îmi revine din nou mie. Asta este cât se poate de clar.

El îşi făcu o însemnare pe hârtie şi citi din nou ciorna.

— Şi doriţi ca actul acesta să fie gata şi redactat în forma lui legală, până la 1 aprilie, domnule Ashley? întrebă notarul.

— V-aş fi foarte îndatorat. Este ziua mea de naştere. În ziua aceea, averea devine a mea, fără nicio rezervă. Nimeni nu va mai putea obiecta nimic.

El împături hârtia şi îmi zâmbi.

— Faceţi un gest foarte generos, spuse, dăruind totul în momentul când vă aparţine.

— Nu mi-ar fi aparţinut niciodată de la bun început, replicai, dacă vărul meu, Ambrose Ashley, şi-ar fi pus semnătura pe testamentul acela.

— Cu toate acestea, zise el, mă îndoiesc că un asemenea lucru s-a mai întâmplat vreodată. Pe câte ştiu eu, din experienţa mea de o viaţă, cu siguranţă că nu. Presupun că nu vreţi să se spună nimic despre actul acesta, până în ziua fixată?

— Absolut nimic! Chestiunea este cât se poate de secretă.

— Prea bine, domnule Ashley. Şi vă mulţumesc pentru că mi-aţi acordat încrederea dumneavoastră. Sunt la dispoziţia dumneavoastră în orice împrejurare, pe viitor, dacă veţi dori să-mi solicitaţi serviciile pentru orice fel de chestiune.

Mă însoţi până la ieşirea din clădire, făcându-mi întruna plecăciuni şi promiţându-mi că documentul îmi va fi înmânat la treizeci şi unu martie.

Am pornit-o călare spre casă, având un sentiment de libertate intensă. Mă întrebam dacă naşul meu va avea un atac de apoplexie când va afla vestea. Nu-mi păsa! Nu-i doream niciun rău, odată ce scăpăm de tutela lui, dar oricum nu eram nemulţumit că îi păcălisem atât de bine. Cât despre Rachel, acum nu se mai putea instala la Londra, abandonându-şi proprietatea. Argumentul adus de ea în seara precedentă n-avea să mai stea în picioare. Dacă se gândea să obiecteze împotriva prezenţei mele în casă, prea bine, aveam să mă retrag în pavilionul portarului, făcându-i zilnic vizite, ca să primesc ordinele ei. Aveam să mă prezint împreună cu Wellington şi cu Tamlyn şi cu toţi ceilalţi, aşteptând dispoziţiile ei, cu şapca în mână. Cred că, dacă aş fi fost un flăcăiandru, aş fi făcut o tumbă pur şi simplu aşa, de bucurie că trăiesc. Aşa cum stăteau lucrurile, m-am mulţumit s-o pornesc, cu Gipsy, în galop, pe un taluz, şi aproape că mi-am făcut un cucui când am căzut pe partea cealaltă, izbindu-mă. Vânturile din martie mă înnebuneau de-a binelea; aş fi cântat cât mă ţinea gura, dar nici în ruptul capului nu eram în stare să-mi amintesc o singură melodie. Gardurile vii erau verzi, sălciile înmugureau şi toată masa

măceşilor înflorea în tonuri aurii şi gălbui ca mierea. Era o zi de beţie şi de nebunie.

Când m-am întors pe la jumătatea după-amiezii şi m-am dus călare până sus, la şopronul trăsurilor, am văzut o diligenţă trasă la scară în faţa uşii. Era un spectacol neobişnuit, fiindcă totdeauna când venea lume în vizită la Rachel, toţi soseau cu trăsurile lor. Roţile şi capra diligenţei erau prăfuite, ca şi cum ar fi făcut o lungă călătorie pe şosea, şi cu siguranţă că nici vehiculul, nici surugiul, nu-mi erau cunoscuţi. M-am întors din drum şi am dat ocol, călare, până la grajduri, dar rândaşul care veni s-o ia în primire pe Gipsy, nu ştia mai multe decât mine despre vizitatori, iar Wellington era plecat.

N-am văzut pe nimeni în hol, dar când am înaintat spre salon, am auzit glasuri venind dinăuntru, dindărătul uşii închise. Am hotărât să nu urc scările, ci să mă duc în odaia mea pe scara de serviciu, aflată în spatele casei. Chiar în clipa când m-am întors, uşa salonului s-a deschis şi Rachel, râzând şi aruncând o privire peste umăr, ieşi în hol. Arăta bine şi fericită şi avea strălucirea aceea care o caracteriza atât de mult, când era bine dispusă şi veselă.

— Philip, te-ai întors? zise ea. Vino în salon, nu vei scăpa de musafirul meu. Vine de departe ca să ne vadă pe amândoi.

Zâmbind mă luă de braţ şi mă trase, mai mult cu sila, în odaie. Acolo stătea într-un jilţ, un bărbat care, la vederea mea, se ridică şi veni spre mine cu mână întinsă.

— Nu m-aţi aşteptat, spuse el, şi-mi cer scuze. Dar nici eu nu vă aşteptam, când v-am văzut prima oară.

Era Rainaldi.

Capitolul XX

Nu ştiu dacă pe faţa mea sentimentele se oglindeau la fel de profund pe cât le simţeam în inimă, dar cred că aşa trebuie sa se fi întâmplat, căci Rachel se grăbi să schimbe iute subiectul conversaţiei, spunându-i lui Rainaldi că îmi petreceam timpul întotdeauna pe afară, călărind sau plimbându-mă, habar n-avea pe unde, şi că n-aveam ore fixe de întoarcere.

— Philip munceşte mai greu decât propriii lui argaţi, zise ea, şi îşi cunoaşte fiecare palmă de moşie cu mult mai bine decât ei.

Îşi ţinea încă mâna pe braţul meu, de parcă ar fi vrut să mă prezinte vizitatorului, în felul unei învăţătoare care doreşte să pună în valoare un elev bosumflat.

— Te felicit pentru frumosul dumitale domeniu, rosti Rainaldi. Nu mă mir că verişoara dumitale Rachel s-a ataşat atât de mult de el. Niciodată n-am văzut-o arătând atât de bine.

Ochii, ochii aceia, de care îmi aminteam atât de bine, lipsiţi de expresie, cu pleoape grele, stăruiră o clipă asupra ei, apoi se întoarseră iar spre mine.

— Aerul de aici, urmă el, pesemne că îndeamnă mai mult la odihna minţii şi a trupului decât aerul nostru, mai încins, din Florenţa.

— Verişoara mea, i-am spus, este originară din ţinutul apusean. N-a făcut decât să se întoarcă acolo unde-i era locul.

Zâmbi – dacă uşoara tresărire a feţei sale ar fi putut fi numită astfel – şi i se adresă lui Rachel:

— Depinde care legătură de sânge este cea mai puternică, nu-i aşa? zise el. Tânăra dumitale rudă uită că mama dumitale se trage din Roma. Şi aş putea adăuga că, din zi în zi, semeni tot mai mult cu ea.

— Numai la faţă, sper, spuse Rachel, nu şi la corp, nici la caracter. Philip, Rainaldi susţine că va trage la un han, oricare i l-am recomanda, nu face mofturi, dar i-am spus că este o absurditate. Putem pune o odaie la dispoziţia lui, aici?

Am simţit o strângere de inimă la sugestia asta, dar n-am putut s-o refuz.

— Fireşte, am spus, voi da ordine numaidecât şi voi trimite înapoi şi diligenţa, pentru că nu veţi mai avea nevoie de ea.

— M-a adus de la Exeter, zise Rainaldi. Voi plăti surugiului şi apoi îl voi angaja din nou, când mă voi întoarce la Londra.

— Ai timp berechet ca să decizi asupra datei întoarcerii, spuse Rachel. Acum, dacă eşti aici, trebuie să rămâi cel puţin câteva zile, ca să poţi vedea totul. Pe lângă asta, avem atât de multe de discutat…

Am ieşit din salon ca să dau ordinele necesare pentru a se pregăti o odaie – era una goală, încăpătoare, în aripa de apus a casei, tocmai bună pentru el – şi am urcat încet la etaj, în odaia mea, ca să mă îmbăiez şi să mă schimb pentru cină. De la fereastra mea, l-am văzut pe Rainaldi ieşind afară şi plătindu-i surugiului de la diligenţă, apoi, cu un aer aprobator, rămase o clipă în mijlocul aleii, ca să privească în jurul lui. Aveam impresia că, dintr-o singură privire, preţuise valoarea grinzilor, calculase preţul copacilor şi al arbuştilor; l-am văzut de asemenea examinând sculpturile de pe uşa centrală şi trecându-şi mâna peste figurile dăltuite acolo. Probabil că Rachel venise să-i ţină companie, căci am auzit râsul ei, apoi perechea începu să discute în italieneşte. Uşa principală se închise. Intrară în casă.

Simţeam dorinţa să rămân în camera mea şi să nu cobor, să-i trimit vorbă lui John să-mi aducă cina pe o tavă. Dacă aveau atâtea de discutat, se vor simţi mult mai bine fără mine. Totuşi, eram amfitrionul şi nu mă puteam arăta nepoliticos. M-

am îmbăiat încet, m-am îmbrăcat în silă şi am coborât, găsindu-i pe Seecombe şi John aferaţi, în sufrageria care nu mai fusese folosită de când oamenii curăţaseră lambriurile şi făcuseră unele reparaţii la tavan. Pe masă era pusă argintăria cea mai bună şi fuseseră scoase toate tacâmurile rezervate meselor festive.

— De ce-i nevoie de toată agitaţia asta? i-am spus lui Seecombe. Am fi putut foarte bine să mâncăm în bibliotecă.

— Stăpâna a dat ordin, *sir,* zise Seecombe, foarte demn şi l-am auzit ordonându-i lui John să aducă din cămară faţa de masă şi şerveţelele cu chenar de dantelă, pe care nu le foloseam nici măcar pentru dineurile duminicale.

Mi-am aprins pipa şi m-am dus în parc. Seara primăvăratică era luminoasă, peste un ceas sau două avea să amurgească. Totuşi, în salon erau aprinse lumânările, cu toate că perdelele nu fuseseră încă trase. Lumânările erau aprinse şi în dormitorul albastru, şi am văzut-o pe Rachel trecând în sus şi în jos prin faţa ferestrelor în timp ce se îmbrăca. Dacă am fi fost singuri, ar fi fost o seară rezervată budoarului, eu felicitându-mă în gând pentru demersul întreprins la Bodmin, şi ea, bine dispusă, povestindu-mi cum îşi petrecuse ziua. Acum nimic din toate acestea n-avea să mai fie. Strălucirea din salon, animaţia din sufragerie, discuţia dintre ei despre lucruri care nu mă priveau şi, mai presus de toate, sentimentul de repulsie instinctivă pe care mi-l inspira omul acela ce nu venise aici într-o doară, ca să-şi treacă timpul, ci cu o intenţie bine determinată. Oare Rachel ştiuse dinainte că el sosise în Anglia şi urma s-o viziteze? Toată plăcerea escapadei făcută de mine la Bodmin dispăru. Se isprăvise cu aventura şcolarului. M-am întors în casă abătut, plin de neîncredere.

Rainaldi era singur în salon, stând lângă cămin. Se schimbase, înlocuind costumul de călătorie cu o

ţinută de seară, şi examina portretul bunicii mele, atârnat pe unul din panouri.

— Fermecătoare faţă, comentă el tabloul, ochi frumoşi, ten frumos. Vă trageţi dintr-o familie chipeşă. Portretul propriu zis nu are mare valoare.

— Probabil că nu, i-am spus, tablourile lui Lely şi Kneller sunt de-a lungul scărilor, dacă doreşti să le vezi.

— Le-am remarcat când am coborât, răspunse el. Tabloul de Lely este bine plasat, dar nu şi cel de Kneller. Cel din urmă, aş zice, nu este realizat în cel mai bun stil al său, e executat în perioada în care maestrul folosea o ornamentaţie excesivă. Se poate să fi fost isprăvit de un discipol.

N-am spus nimic; trăgeam cu urechea ca să aud pasul lui Rachel pe scări.

— La Florenţa, înainte de a veni încoace, continuă, am avut ocazia de a vinde un Furini din perioada timpurie, în numele verişoarei dumitale; făcea parte din colecţia Sangalletti, acum, din păcate, împrăştiată. O lucrare încântătoare. În mod obişnuit era atârnat deasupra scărilor, în vilă, unde lumina îl punea splendid în valoare. Se poate să nu-l fi văzut când te-ai dus dumneata la vilă…

— Se prea poate să nu-l fi văzut, i-am replicat.

Rachel intră în încăpere. Purta rochia pe care o alesese pentru serbarea de Ajun, dar am văzut că avea un şal pe umeri. M-am bucurat. Îşi plimbă privirea de la unul la altul, ca şi cum ar fi vrut să deducă, după expresiile noastre, cum se desfăşura conversaţia.

— Tocmai îi spuneam vărului dumitale Philip, zise Rainaldi, cât de norocos am fost că am putut vinde *Madona* de Furini. Dar ce tragedie că a trebuit să ne lipsim de acest tablou!

— Noi ne-am obişnuit cu gândul acesta, totuşi, nu-i aşa? îi răspunse ea. Atâtea comori care n-au putut fi salvate!

M-am trezit că nu pot suferi cuvântul „noi” folosit în legătură cu el,

— Ai izbutit să vinzi vila? am întrebat brusc.

— Încă nu, răspunse Rainaldi. De fapt, în oarecare măsură, acesta este şi motivul pentru care am venit aici, ca s-o văd pe verişoara dumitale Rachel. Practic vorbind, suntem aproape decişi s-o închiriem mai degrabă, pe termen de trei sau patru ani. Ar fi mai avantajos şi o închiriere este mai puţin definitivă decât o vânzare. Verişoara dumitale s-ar putea să dorească să se întoarcă la Florenţa într-o buna zi. A fost căminul ei atâţia ani la rând.

— Deocamdată n-am intenţia să mă înapoiez, zise Rachel.

— Nu, s-ar putea să n-o ai, replică el, dar vom vedea.

Ochii lui o urmăreau în timp ce se mişca prin încăpere, şi aş fi vrut, din adâncul inimii, ca ea să stea jos, pentru ca el să nu mai poată face acest lucru. Jilţul în care stătea ea întotdeauna se afla la o oarecare distanţă de lumina lumânărilor, lăsându-i faţa în umbră. Nu avea nici un motiv să se învârtească prin încăpere, decât dacă voia să-şi etaleze rochia. Am tras un jilţ mai aproape, dar ea tot nu s-a aşezat.

— Închipuieşte-ţi, Rainaldi a stat la Londra mai bine de o săptămână şi nu mi-a dat de ştire, zise ea. În viaţa mea n-am fost atât de mirată ca în clipa când Seecombe m-a anunţat că se află aici. Cred că a fost foarte urât din partea lui să se arate nepăsător şi să nu mă înştiinţeze.

Şi-i zâmbi, pe jumătate întoarsă spre el, iar musafirul înălţă din umeri.

— Speram ca surpriza unei sosiri la care nu te aştepţi să-ţi facă plăcere mai mare, rosti el, neprevăzutul poate fi extrem de plăcut sau dimpotrivă, totul depinde de împrejurări. Îţi aminteşti de ziua aceea când erai la Roma şi Cosimo şi cu mine am apărut tocmai când te îmbrăcai pentru o serbare dată de familia

Castelucci? Ai fost vizibil contrariată de venirea noastră.

— A, dar aveam un motiv, zise ea. Dacă l-ai uitat, nu ţi-l voi reaminti.

— N-am uitat, spuse el, îmi amintesc chiar şi culoarea rochiei dumitale. Era ca de chihlimbar. Şi, de asemenea, faptul că Benitto Castelucci îţi trimisese flori. Eu am văzut cartea lui de vizită, dar Cosimo nu.

Seecombe intră în odaie ca să ne anunţe că masa e gata şi Rachel deschise drumul, luând-o înainte prin hol, spre sufragerie, râzând mereu şi amintindu-i lui Rainaldi de felurite întâmplări petrecute la Roma. În viaţa mea nu mă simţisem mai prost dispus sau mai deplasat. Continuară să discute despre persoane şi locuri cunoscute doar lor, şi din când în când Rachel întindea mâna spre mine, peste masă, ca unui copil, spunând:

— Trebuie să ne ierţi, dragă Philip. E atâta amar de vreme de când nu l-am mai văzut pe Rainaldi! în timp ce el mă privea cu ochii aceia negri şi plini de mister şi schiţa un zâmbet.

O dată sau de două ori începură să vorbească italieneşte. El se apuca să-i povestească ceva şi să caute brusc un cuvânt şi, cu un gest de scuză spre mine, continua pe limba lui. Ea îi răspundea la fel şi, pe când vorbea şi auzeam cum se revarsă de pe buzele sale cuvintele necunoscute mie – desigur, rostite cu mult mai mare iuţeală decât când discuta cu mine în limba engleză – era ca şi cum întreaga ei atitudine s-ar fi schimbat, devenea mai însufleţită şi mai vioaie, dar şi mai aspră, într-un anumit sens, şi apărea într-o nouă strălucire, care nu-mi prea plăcea.

Mi se părea că aceste două fiinţe se rătăciseră la masa mea, în sufrageria lambrisată: s-ar fi potrivit să se afle altundeva, la Florenţa ori la Roma, serviţi de slujitori oacheşi şi înconjuraţi de toată strălucirea unei societăţi care mi-era străină şi care zâmbea şi flecărea în frazele acelea pe care nu le

înţelegeam. N-ar fi trebuit să fie aici, cu Seecombe călcând greoi în jurul nostru, încălţat cu cipicii lui de piele, şi unul din căţelandri scărpinându-se sub masă. Stăteam ghemuit în jilţul meu, enervat, descurajat, şi aveam impresia că sunt mort, şi iau parte la propriul meu ospăţ; întinzând mâna după nuci, le trozneam între palme, ca să-mi mai potolesc supărarea. Rachel rămase cu noi când ni se servi porto şi brandy. Sau, mai bine zis, eu i-am servit, fiindcă nu m-am lăsat până când n-au băut din amândouă.

Musafirul îşi aprinse o ţigară de foi, luată dintr-o cutie pe care o avea la el, şi mă măsură cu un aer îngăduitor, cum îmi aprind pipa.

— Mi se pare că toţi tinerii englezi fumează pipă, remarcă el. Se crede că ajută la digestie, dar mi se spune că asta strică răsuflarea.

— La fel ca şi atunci când bei brandy, am replicat, care poate strica şi judecata.

Mi-am amintit deodată de bietul Don, acum mort şi îngropat în mijlocul plantaţiei, cum, pe vremea tinereţii sale, când dădea peste un câine care-i era antipatic, i se zburleau perii de pe spinare, coada i se înălţa, ţeapănă şi dreaptă, ca un băţ şi dintr-un salt îl apuca de beregată. Acum ştiam ce trebuie să fi simţit.

— Dacă eşti bun să ne scuzi, Philip, zise Rachel, ridicându-se din jilţul ei, Rainaldi şi cu mine avem multe lucruri de discutat; şi-a adus cu el o seamă de acte pe care trebuie să le semnez. Ne vom putea ocupa de asta mult mai bine sus, în budoar. Vrei să vii şi tu mai târziu?

— Nu cred, am spus. Am fost pe afară toată ziua şi am scrisori de rezolvat în birou. Vă doresc amândurora noapte bună.

Ea ieşi din sufragerie şi Rainaldi o urmă. I-am auzit urcând scările. Mai stăteam încă la locul meu, când John veni să strângă de la masă.

Atunci am ieşit afară şi m-am plimbat prin jurul conacului. Am văzut lumină în budoar, dar

perdelele erau trase. Acum că erau singuri aveau să-şi vorbească italieneşte. Ea stătea, probabil, pe taburetul din faţa căminului, iar el alături. M-am întrebat dacă ea avea să-i pomenească despre discuţia avută cu mine în noaptea precedentă şi despre faptul că îi luasem proiectul de testament şi făcusem o copie după el. M-am întrebat ce fel de sfaturi îi dădea el, ce cuvinte de îndrumare, şi totodată ce acte adusese în mapa lui, ca să i le arate ei şi să fie semnate. După ce-şi vor fi terminat treburile, vor reveni la chestiuni personale, discutând despre oamenii şi locurile cunoscute de amândoi? Şi ea avea să-i pregătească o tizană la fel cum făcea pentru mine, umblând prin odaie, ca el s-o poată urmări cu privirea? Mă întrebam la ce oră avea să se despartă de ea, ducându-se la culcare, şi dacă, atunci când vor ieşi din odaie, ea îi va întinde mâna? Avea să mai rămână un răstimp, zăbovind lângă uşă, născocind vreun pretext ca să întârzie, cum făceam eu? Sau, cunoscându-l atât de bine, ea avea să-i permită să stea până târziu în budoar?

M-am învârtit mai departe prin parc, până la noua terasă, coborând pe cărăruia care ducea până la plajă. Apoi am urcat pe aleea de cedri tineri şi m-am tot plimbat până ce-am auzit orologiul din clopotniţă bătând ceasul zece. Era ora când se despărţea de mine. Avea să se poarte la fel şi cu el? M-am dus şi m-am aşezat la marginea pajiştei, pândind fereastra ei. Lumina ardea mai departe în budoar. Am pândit. Am aşteptat. Dar lumina nu se stingea. Mersul mă încălzise, dar acum aerul era răcoros pe sub copaci. Începuse să-mi fie frig la picioare şi la mâini. Noaptea era întunecoasă şi lipsită de orice muzică, în seara aceea nu era lună, care să scalde în lumina ei de argint crestele copacilor. La unsprezece, imediat după ultima bătaie a orologiului, lumina din budoar fu stinsă şi în locul ei apăru lumina din dormitorul albastru. Am mai stat locului o clipă, apoi brusc, am ocolit

spatele casei, am trecut prin faţa bucătăriei ca să ajung la faţada dinspre apus şi acolo mi-am ridicat privirea spre fereastra odăii lui Rainaldi. Un sentiment de uşurare mă cuprinse. Şi aici ardea o lumină. Am putut vedea o dâră palã, deşi musafirul îşi ţinea obloanele trase. Fereastra era ermetic închisă. Eram absolut sigur, cu un sentiment de satisfacţie insulară, că n-avea s-o deschidă deloc în tot cursul nopţii.

Am intrat din nou în casă şi am urcat scările, până în odaia mea. Abia îmi scosesem haina şi cravata şi le aruncasem pe un scaun, când am auzit foşnetul rochiei sale pe coridor şi apoi o ciocănitură uşoară în uşă. M-am dus şi am deschis. Ea stătea acolo, încă îmbrăcată şi cu acelaşi şal pe umeri.

— Am venit să-ţi spun noapte bună, zise ea.

— Mulţumesc, i-am răspuns. Îţi doresc la fel şi ţie.

Privirea sa lunecă asupra mea şi văzu noroiul de pe pantofi.

— Unde ai fost toată seara? mă întrebă.

— M-am plimbat prin parc, i-am răspuns.

— De ce n-ai venit în budoar, să-ţi iei tizana?

— N-aveam chef, am răspuns.

— Eşti tare ridicol, zise ea. Te-ai purtat tot timpul ca un şcolar îmbufnat, care merită o bătaie bună.

— Îmi pare rău, am spus.

— Rainaldi este un prieten foarte vechi, ştii doar bine, rosti ea. Aveam multe de discutat, desigur că înţelegi asta.

— Din cauză că-ţi este prieten atât de vechi, îi permiţi să zăbovească în budoarul tău până la ora unsprezece? am întrebat.

— E ora unsprezece? spuse ea. Zău că nu mi-am dat seama…

— Cât are de gând să rămână aici? am întrebat.

— Asta depinde de tine. Dacă eşti politicos şi-l inviţi, va sta poate, trei zile. Mai mult nu e cu

putinţă. Trebuie să se întoarcă la Londra.

— De vreme ce-mi ceri să-l invit, trebuie să mă conformez.

— Mulţumesc, Philip.

Deodată, îşi ridică ochii spre mine, privirea ei se înduioşă şi văzui o umbră de zâmbet în colţul gurii sale.

— Ce s-a întâmplat? zise ea. De ce te porţi ca un copil nerod? La ce te gândeai când ai bătut cărările parcului, în sus şi-n jos?

I-aş fi putut răspunde o sută de lucruri: cât de puţină încredere aveam în Rainaldi, cât de mult detestam prezenţa lui în casa mea, cât de mult doream să fie totul ca mai înainte, şi ea să fie singură cu mine. În loc de asta, fără niciun alt motiv decât faptul că îmi era silă de tot ce se discutase în seara aceea, i-am spus:

— Ia spune, cine era acel Benitto Castelucci, care-ţi trimitea flori?

O cascadă de râs ţâşni de pe buzele ei şi, apropiindu-se, mă cuprinse în braţe.

— Era bătrân, foarte gras şi răsuflarea lui duhnea a ţigări de foi. Şi te iubesc mult, mult prea mult, zise ea şi plecă.

Eram sigur că peste douăzeci de minute după ce se despărţise de mine, adormise liniştită, pe când eu am auzit orologiul din turn bătând o oră după alta până s-a făcut patru, apoi am căzut în somnul acela agitat de dimineaţă, care devine cel mai adânc pe la şapte şi din care m-a deşteptat, fără menajamente, John, la ora mea obişnuită.

Rainaldi a stat la noi nu trei, ci şapte zile, şi în acele şapte zile n-am găsit niciun motiv să-mi schimb părerea ce mi-o făcusem despre el. Cred că cel mai mult detestam aerul protector pe care şi-l lua faţă de mine. Un fel de zâmbet schiţat doar pe jumătate flutura pe buzele lui, ori de câte ori se uita la mine, de parcă aş fi fost un copil căruia trebuie să-i intri în voie şi, indiferent de ocupaţia cu care mă îndeletniceam în cursul zilei, eram

întrebat despre ea şi tratat ca şi cum ar fi fost vorba de escapada unui ştrengar. Încetasem să mă mai întorc la prânz, iar când veneam acasă şi intram în salon, în cursul după-amiezii, puţin după ora patru, îi găseam pe amândoi discutând, în mod inevitabil, în italieneşte, şi conversaţia se curma brusc la apariţia mea.

— Aha, iată-l pe muncitor revenind acasă, comenta Rainaldi, aşezat, naiba să-l ia, chiar în fotoliul pe care-l foloseam eu când eram singuri.

— Şi, în vreme ce-a hoinărit peste ogoarele sale, luând seama, fără îndoială, ca plugurile să tragă brazdele necesare în glie, dumneata şi cu mine, Rachel, am călătorit la sute de mile depărtare, cu gândul şi cu închipuirea. Nu ne-am mişcat de aici cât a fost ziulica de lungă, decât ca să facem câţiva paşi pe noua terasă. Maturitatea oferă multe compensaţii.

— Ai o influenţă proastă asupra mea, Rainaldi, spunea ea. De când eşti aici mi-am neglijat toate îndatoririle. N-am făcut niciun fel de vizită, n-am supravegheat plantaţiile. Philip mă va dojeni pentru lenevia mea.

— Mintea dumitale n-a lenevit, suna replica lui. Am străbătut în acest sens, tot atâta teren cât a cutreierat în realitate vărul dumitale cu picioarele lui. Sau astăzi n-a fost pe jos, ci călare? Tinerii englezi îşi obosesc atâta trupul, până se istovesc de tot.

Îmi dădeam seama de batjocura lui care făcea din mine un cal de povară fără minte şi de felul în care Rachel îmi sărea în ajutor, semănând încă o dată cu o învăţătoare care îşi apără elevul, şi asta mă scotea şi mai mult din fire.

— Dar azi e miercuri, zicea ea, şi miercurile Philip nici nu călăreşte, nici nu merge pe jos, ci se ocupă de conturi în biroul lui. Se pricepe foarte bine la socoteli. Şi ştie până la ultimul ban tot ce cheltuieşte, nu-i aşa Philip?

— Nu totdeauna, răspundeam eu. De fapt, astăzi n-am făcut socoteli, ci am asistat la dezbaterile judecătoriei de ocol, ţinând locul unui vecin, şi am luat parte la judecarea unui tânăr acuzat de furt. A scăpat cu o amendă şi nu cu închisoarea.

Rainaldi mă urmărea cu privirea, păstrând acelaşi aer de indulgenţă amuzată.

— Un tânăr Solomon, şi totodată un tânăr fermier, zise el. Aud mereu despre alte talente. Rachel, vărul dumitale nu-ţi aminteşte foarte mult de portretul lui Ioan Botezătorul, pictat de Del Sarto? Are, în mare măsură, aceeaşi aroganţă şi nevinovăţie, îmbinate în chip atât de fermecător.

— Poate, admise Rachel, nu m-am gândit la asemănarea asta până acum. Pentru mine nu seamănă decât cu o singură persoană.

— A, asta bineînţeles, răspunse Rainaldi, dar mai are sigur şi un aer de Del Sarto. Cândva, va trebui să-l smulgi de pe ogoarele sale de aici şi să-i arăţi ţara noastră. Călătoriile lărgesc orizontul, şi mi-ar plăcea să-l văd hoinărind printr-o galerie de tablouri sau vizitând o biserică.

— Şi una şi cealaltă l-au plictisit pe Ambrose, spuse Rachel. Mă îndoiesc că Philip va fi mult mai impresionat. Ei bine, l-ai văzut pe naşul tău la judecătoria de ocol? Mi-ar face plăcere să-l iau cu mine pe Rainaldi ca să-i facă o vizită la Pelyn.

— Da, era acolo, am grăit, şi ţi-a trimis omagiile sale.

— Domnul Rendall are o fiică foarte fermecătoare, îi spuse Rachel lui Rainaldi, ceva mai mică decât Philip.

— O fiică? Hm, într-adevăr? remarcă Rainaldi. Atunci tânărul dumitale văr nu-i lipsit de orice societate feminină?

— Departe de asta, zise Rachel. Toate mamele, pe o rază de patruzeci de mile, sunt cu ochii pe el.

Îmi amintesc că i-am aruncat o privire furioasă, care a făcut-o să râdă şi mai tare şi, trecând pe lângă mine, când s-a dus să se schimbe pentru

cină, m-a bătut binevoitor pe umăr, după obiceiul acela care mă înfuria – până atunci îl botezasem „gestul mătuşii Phoebe”, ceea ce o amuzase mult, ca şi cum i-aş fi spus aşa în chip de compliment.

Cu prilejul acela, Rainaldi îmi spuse, după ce ea se retrăsese:

— A fost generos din partea dumitale şi a tutorelui dumitale că i-aţi fixat o pensie verişoarei dumitale Rachel. Mi-a scris şi mi-a vorbit despre asta. A fost adânc mişcată.

— Era datoria minimă a domeniului faţă de ea, i-am spus, sperând că tonul meu îl va descuraja să continue discuţia.

N-aveam de gând să-i spun lui ce urma să se întâmple peste trei săptămâni.

— Poate că ştii, rosti Rainaldi, că afară de această pensie nu are niciun fel de mijloace personale, cu excepţia obiectelor pe care le pot vinde pentru ea, din când în când. Schimbarea aceasta de aer i-a priit foarte bine, dar cred că nu peste multă vreme va simţi nevoia de societate, după cum fusese obişnuită la Florenţa. Acesta este motivul real pentru care nu vând vila. Rachel este foarte ataşată de ea.

Nu i-am răspuns. Dacă legăturile lor erau strânse, ajunseseră astfel fiindcă el le strânsese. Până la venirea lui, Rachel nu vorbise despre niciun fel de ataşament. Mă întrebam cam la cât se ridica averea lui personală şi dacă îi dădea bani din buzunarul său nu numai când vindea vreun obiect din colecţia lui Sangalletti. Cât de îndreptăţit fusese Ambrose să n-aibă încredere în el! Dar ce slăbiciune din firea lui Rachel o făcuse să-l păstreze în calitate de consilier şi de prieten?

— Bineînţeles, urmă Rainaldi, poate că ar fi mai înţelept să vândă eventual vila şi Rachel să aibă un mic apartament la Florenţa, ori să-şi clădească o mică locuinţă sus, la Fiesole. Are atât de mulţi prieteni care nu doresc deloc s-o piardă, şi eu mă număr printre ei…

— Mi-aţi spus, când ne-am întâlnit întâia oară, am zis eu, că verişoara mea Rachel este o femeie impulsivă. Fără îndoială că va continua să fie astfel şi va trăi unde-i place.

— Fără îndoială, răspunse Rainaldi, dar natura impulsurilor sale n-a condus-o întotdeauna spre fericire.

Presupun că prin această frază voia să insinueze că şi călătoria ei cu Ambrose fusese urmarea unui impuls, ba chiar unul nefericit, şi că venirea ei în Anglia se datora tot unui impuls, ale cărui rezultate erau de asemeni îndoielnice. Deţinea o putere asupra ei, fiindcă se ocupa de administrarea afacerilor sale, şi se gândea s-o folosească spre a o aduce îndărăt la Florenţa. Credeam că acesta era scopul vizitei lui, s-o convingă că prezenţa ei era necesară acolo şi poate chiar să-i spună că suma plătită de moşie va fi până la urmă insuficientă pentru întreţinere. Eu aveam în mâna atu-ul, şi el nu ştia asta. Peste trei săptămâni, Rachel urma să fie independentă de Rainaldi pentru tot restul vieţii sale. Îmi venea să zâmbesc, numai că antipatia prea intensă resimţită faţă de el mă oprea să am această reacţie în prezenţa lui,

— Trebuie să fie foarte ciudat pentru dumneata, cu educaţia care ai primit-o, să găzduieşti astfel o femeie în casă, şi încă multe luni în şir, cum ai făcut, rosti Rainaldi, cu ochii lui plini de mister, pironiţi asupra mea. Nu te-a stânjenit defel?

— Dimpotrivă, am spus, găsesc că este o îndatorire foarte plăcută.

— Cu toate acestea este o doctorie puternică, stărui el, pentru un om atât de tânăr şi lipsit de experienţă ca dumneata. Luată într-o doză atât de mare, ar putea să-ţi strice.

— Am aproape douăzeci şi cinci de ani, am replicat eu, şi cred că ştiu prea bine ce doctorie îmi face bine.

— Vărul dumitale Ambrose credea la fel, la patruzeci şi trei de ani, replică Rainaldi, dar ceea

ce-a urmat, a dovedit că se înşelase.

— Este un avertisment sau un sfat? am întrebat.

— Şi una şi alta, zise el, dacă ştii cum să le primeşti. Şi acum iartă-mă, te rog, trebuie să mă duc să mă îmbrac pentru cină.

Presupun că aceasta era tactica lui ca să ne îndepărteze unul de altul, pe Rachel şi pe mine, să arunce un cuvânt, nu prea veninos, totuşi cu un vârf suficient de înţepător ca să otrăvească atmosfera. Dacă mie îmi sugera să mă feresc de ea, ce-i insinua ei la adresa mea? Nu cumva mă înlătura cu o ridicare din umeri, când stăteau alături, în salon, în lipsa mea. Spunând cât de inevitabil era pentru tinerii englezi să fie înalţi de stat şi săraci cu duhul, sau asta ar fi fost o manevră prea ieftină? Cu siguranţă că avea un arsenal întreg de observaţii personale şi era totdeauna pregătit să împroaşte, pe limba lui, cu noroi, pe oricine.

— Partea proastă este că bărbaţii foarte înalţi, remarcă el o dată, au tendinţa inevitabilă de a se încovoia. (Stăteam sub pervazul uşii când rostise aceste vorbe, plecându-mi capul ca să-i spun două vorbe lui Seecombe). Şi, totodată, cei mai muşchiuloşi dintre ei devin corpolenţi.

— Ambrose n-a fost niciodată gras, răspunse cu promptitudine Rachel.

— El nu făcea atâta mişcare ca acest tânăr. Mersul pe jos, călăritul şi înotul exagerat dezvoltă unele părţi ale corpului în mod disproporţionat. Am observat foarte des acest lucru şi mai totdeauna la englezi. Noi, în Italia, avem oase mai mici şi ducem o viaţă mai sedentară. De aceea ne păstrăm silueta. Pe de altă parte, şi alimentaţia noastră este mai uşoară pentru ficat şi sânge. Nu consumăm atâta carne grea, de vită şi de berbec. Cât despre patiserie…

Făcu un gest depreciativ cu mâna.

— Tânărul ăsta înghite întruna plăcinte. Ieri seară l-am văzut mâncând singur o plăcintă întreagă la cină.

— Ai auzit, Philip? zise Rachel, Rainaldi consideră că mănânci prea mult. Seecombe, vom fi siliţi să tăiem din hrana domnului Philip.

— O, nu protestă Seecombe, profund indignat. Dacă ar mânca mai puţin decât obişnuieşte, ar fi dăunător pentru sănătate. Trebuie să ţinem seama, doamnă, că după toate probabilităţile domnul Philip se află încă în perioada de creştere.

— Să-l ferească Dumnezeu, murmură Rainaldi. Dacă mai creşte şi acum, la douăzeci şi patru de ani, ar trebui să ne temem de vreo serioasă tulburare glandulară.

Îşi sorbi brandy-ul – pe care ea îi permitea să şi-l ia în salon – cu un aer gânditor, cu ochii asupra mea, până ce n-a lipsit mult să simt că măsor şi eu vreo şapte picioare, ca bietul Jack Tervose, cel slab de minte, care era cărat de maică-sa pe la târgul din Bodmin, ca să se zgâiască oamenii la el şi să-i dea câţiva penny.

— Sper, spuse Rainaldi, că te bucuri de o sănătate bună. N-ai avut în copilărie vreo boală serioasă, care ar fi putut provoca creşterea aceasta?

— Nu-mi amintesc să fi fost vreodată bolnav în viaţa mea, i-am răspuns.

— Asta nu-i un semn bun, rosti el, cei care n-au suferit niciodată de vreo boală sunt doborâţi cei dintâi, când îi atacă natura. N-am dreptate, Seecombe?

— Se prea poate, *sir*. Eu nu mă pricep prea mult, zise Seecombe, dar când ieşi din odaie am remarcat că mă privea cuprins de îndoială, ca şi cum aş fi căzut bolnav de vărsat.

— Brandy-ul acesta, spuse Rainaldi, ar fi trebuit să fie păstrat încă cel puţin treizeci de ani. Va fi bun de băut când copiii tânărului Philip vor fi măricei. Îţi aminteşti, Rachel, de seara aceea de la vilă, când dumneata şi cu Cosimo aţi oferit o petrecere întregii Florenţe, sau cel puţin aşa se părea, şi el a stăruit ca toţi să venim mascaţi şi în domino, ca la un carnaval veneţian? Când scumpa,

regretata dumitale mamă, s-a purtat atât de urât cu nu ştiu care prinţ? Cred că era Lorenzo Ammanati, nu-i aşa?

— S-ar fi putut întâmpla cu oricine, admise Rachel. Dar nu era Lorenzo, el era prea ocupat ca să alerge după mine.

— Ce nopţi de nebunie, evocă nostalgic Rainaldi. Eram cu toţii absurd de tineri şi cu totul iresponsabili. E mult mai bine să fim sobri şi calmi, ca astăzi. Cred că nu daţi niciodată astfel de petreceri aici, în Anglia? E adevărat, climatul nu-i prea prielnic pentru aşa ceva. Dar în ciuda acestui fapt, tânărul Philip, aici de faţă, ar putea socoti că-i amuzant să te travesteşti, punându-ţi mască şi domino, şi să te joci de-a v-aţi ascunselea, prin tufişuri, cu domnişoara Kendall.

— Sunt sigură că Luiza nici n-ar pretinde altceva, răspunse Rachel, şi i-am văzut privirea oprită asupra mea şi colţul gurii tremurând ironic.

Am ieşit din odaie şi i-am auzit reluându-şi aproape numaidecât dialogul lor în italieneşte, el cu un glas interogativ, iar ea răspunzându-i râzând şi am înţeles că discutau despre mine şi poate şi despre Luiza şi despre zvonurile ridicole care, se pare, circulau prin ţinut cu privire la viitoarea noastră logodnă. O, Doamne! Cât mai avea de gând să rămână ca musafir? Câte alte zile şi nopţi la fel trebuia să mai îndur?

Din întâmplare, în ultima seară pe care o petrecea la noi, naşul meu veni la cină, împreună cu Luiza. Seara trecu în chip plăcut, sau cel puţin aşa părea. Am observat că Rainaldi îşi dădea toată osteneala să fie politicos cu naşul meu, şi toţi trei, el, Rainaldi şi cu Rachel, alcătuiră un grup, lăsându-ne pe Luiza şi pe mine să ne distrăm între noi. Din când în când îl surprindeam pe Rainaldi privindu-ne, zâmbind, cu un fel de indulgenţă binevoitoare, şi o dată chiar l-am auzit spunându-i, *sotto voce*[3] naşului meu:

— Felicitările mele pentru fiica şi finul dumneavoastră, alcătuiesc o pereche fermecătoare.

Luiza auzi şi ea această remarcă. Sărmana fată se făcu stacojie la obraz şi m-am grăbit să-i sar în ajutor, întrebând-o când intenţiona să facă următoarea ei vizită la Londra, subiect care speram că-i va domoli emoţia, dar, pe câte îmi pot da eu seama, se prea poate ca să fi înrăutăţit lucrurile. După cină, subiectul acela reveni în discuţie, şi Rachel spuse:

— Sper să vizitez şi eu Londra, nu peste multă vreme. Dacă ne aflăm acolo în acelaşi timp – fraza aceasta era adresată Luizei – trebuie să-mi arăţi tot ce este de văzut, fiindcă n-am fost niciodată în capitală.

Naşul meu ciuli urechile, auzind aceste cuvinte.

— Aşadar, vă gândiţi să părăsiţi ţara? zise el. Nu, zău, nu mai încape îndoială, aţi suportat foarte bine asprimile iernii în vizita făcută la noi, în Cornwall. Londra o veţi găsi mai amuzantă.

Se întoarse apoi spre Rainaldi:

— Veţi mai rămâne şi dumneavoastră în oraş?

— Mai am treburi acolo încă vreo câteva săptămâni, replică Rainaldi, dar dacă Rachel se decide să vină la Londra, voi sta, fireşte, la dispoziţia ei. Nu sunt un străin în capitala dumneavoastră. O cunosc foarte bine. Sper că ne veţi face plăcerea de a cina cu noi, când veţi fi la Londra.

— Vom fi foarte fericiţi să venim, spuse naşul meu, Londra poate fi încântătoare primăvara.

Aş fi fost în stare să ciocnesc unul de altul capetele acelea, pentru calmul cu care pomeneau de întâlnirea lor, dar felul cum Rainaldi folosea cuvântul „noi" mă scotea cel mai mult din sărite. Îi înţelegeam planul. S-o atragă la Londra, s-o distreze acolo, în timp ce el îşi vedea de alte treburi şi pe urmă să stăruie ca să se întoarcă în Italia. Iar naşul meu avea motivele lui ca să sprijine un asemenea plan.

Nu ştiau deloc că şi eu aveam un plan, cu ajutorul căruia îl voi dejuca pe al lor. Aşa că seara se scurse, cu multe asigurări de prietenie din partea tuturora, iar Rainaldi merse chiar până acolo încât îl luă deoparte pe naşul meu, mai bine de vreun sfert de oră, ca să-i mai toarne, după cum prea bine îmi închipuiam, câteva noi picături din veninul său.

Nu m-am întors în salon după plecarea Kendallilor. M-am dus sus, la culcare, lăsând uşa camerei întredeschisă, ca să-i pot auzi pe Rachel şi pe Rainaldi când urmau să urce. Trecu multă vreme până să se decidă la asta. Bătu miezul nopţii şi ei erau tot ia parter. M-am dus pe palier, trăgând cu urechea. Uşa salonului era întredeschisă şi puteam auzi murmurul glasurilor. Rezemându-mi mâna pe balustrada scării, ca să-mi uşureze mersul, am coborât desculţ până la jumătatea etajului. Amintiri din copilărie îmi reveniră fulgerător în minte. La fel făcusem când eram un băieţaş şi ştiam că Ambrose era jos şi avea invitaţi la cină. Acelaşi sentiment, de vină, mă învăluia şi acum. Conversaţia continua. Dar nu avea niciun sens să-i ascult pe Rachel şi Rainaldi, fiindcă vorbeau în italieneşte. Din când în când, prindeam cu urechea numele meu, Philip, şi, de multe ori, pe cel al naşului meu, Kendall. Discutau despre mine ori despre el, sau despre amândoi. În glasul lui Rachel era o notă de stăruinţă care suna straniu, iar el, Rainaldi, vorbea ca şi cum ar fi supus-o unui interogatoriu. M-am întrebat, cu o repulsie subită, dacă naşul meu îi spusese ceva lui Rainaldi despre prietenii lui veniţi de la Florenţa şi dacă, la rândul său, Rainaldi îi vorbise lui Rachel despre acest lucru. Cât de nefolositoare fusese educaţia primită de mine la Harrow, şi studiul limbilor latină şi elină! Iată că acolo se aflau, în propria mea casă, două persoane care vorbeau italieneşte, discutând poate chestiuni care ar fi putut fi de mare însemnătate pentru mine, iar eu nu puteam

desprinde nimic din conversaţia lor, decât menţionarea numelui meu.

Se aşternu o tăcere bruscă. Tăcură amândoi. N-am auzit nicio mişcare. Nu cumva el se apropiase de ea, o cuprinsese în braţe şi ea îl săruta acum, la fel cum mă sărutase pe mine în ajunul Crăciunului? La gândul acesta, mă covârşi un asemenea val de ură împotriva lor, încât aproape că mi-am pierdut orice prudenţă şi am alergat în jos, pe scări, ca să deschid larg uşa. Pe urmă am auzit iarăşi vocea lui Rachel şi foşnetul rochiei sale, apropiindu-se cât mai mult de uşă. Am zărit pâlpâirea luminării aprinse ţinută în mâna ei. În cele din urmă lunga întrevedere luase sfârşit. Veneau sus, la culcare. Asemeni copilului de odinioară, m-am furişat îndărăt, în odaia mea.

Am auzit-o pe Rachel trecând pe coridor, spre apartamentul ei, şi el întorcându-se către aripa cealaltă. După toate probabilităţile, n-aveam să aflu niciodată ce discutaseră în ceasurile acelea lungi, dar cel puţin era ultima noapte pe care el o mai petrecea sub acoperişul meu, iar a doua zi aveam să dorm cu inima mai uşoară. În dimineaţa următoare, abia dacă am fost în stare să-mi înfulec micul dejun, atât de grăbit eram să-l expediez. Roţile diligenţei care urmau să-l ducă la Londra răsunară pe aleea centrală, şi Rachel, care avusese totuşi timp să-şi ia rămas bun de la el în seara trecută coborî, gata îmbrăcată în costumul ei de grădinărie, ca sa-i ureze drum bun.

El îi luă mâna şi i-o sărută. De data aceea, de dragul unei elementare politeţi, rosti frazele de adio în englezeşte.

— Îmi vei scrie deci despre planurile dumitale? îi spuse el. Ţine minte, când eşti dispusă să vii, te voi aştepta acolo, la Londra.

— Nu-mi voi face niciun fel de planuri, rosti ea, înainte de întâi aprilie.

Şi aruncându-mi o privire peste umăr, îmi zâmbi.

— Nu e data zilei de naştere a vărului dumitale? zise Rainaldi, urcându-se în poştalion. Sper că va petrece bine şi nu va mânca un pateu prea mare cu carne.

Apoi, aplecându-se spre portiera vehiculului, îmi adresă o ultima săgeată de despărţire.

— Trebuie să fie curios să-ţi serbezi ziua de naştere la o dată atât de deosebită. Ziua păcălelilor, 1 aprilie, nu-i aşa? Dar, poate, la douăzeci şi cinci de ani, te vei socoti prea bătrân pentru farse…

Pe urmă el dispăru, iar diligenţa coborî pe aleea pentru trăsuri până la porţile parcului. M-am uitat la Rachel.

— Poate că ar fi trebuit să-l invit să se întoarcă pentru această sărbătorire? zise ea.

Apoi, cu un zâmbet neaşteptat, care-mi mişcă inima, luă floarea de nalbă care îi împodobise rochia şi o puse la butoniera mea.

— Ai fost foarte cuminte, murmură ea, în aceste şapte zile. Iar eu mi-am neglijat îndatoririle. Te bucuri că suntem iarăşi singuri?

Fără să-mi mai aştepte răspunsul, se duse să-l caute pe Tamlyn în grădină.

Capitolul XXI

Săptămânile care mai rămăseseră din luna martie trecură foarte repede. În fiecare zi, mă însufleţea o încredere mai mare în viitor şi inima mi-era mai uşoară. Rachel părea că-mi ghiceşte dispoziţia şi mi-o împărtăşeşte.

— În viaţa mea, n-am mai văzut să se poarte cineva atât de ridicol din cauza unei aniversări, spuse ea. Eşti ca un copil, care se trezeşte şi lumea i se pare vrăjită. Înseamnă oare atât de mult pentru tine să fii eliberat de tutela acestui biet domn Kendall? Sunt sigură că n-ai fi putut avea parte de un tutore mai binevoitor. Oricum, ce planuri ai pentru aniversarea ta?

— Nici un fel de plan, am răspuns, afară de faptul că trebuie să-ţi aminteşti de ceea ce mi-ai spus zilele trecute. Când cineva îşi serbează ziua de naştere, trebuie sa-i fie îndeplinită orice dorinţă.

— Numai până la vârsta de zece ani, replică ea, niciodată după aceea.

— Asta nu-i frumos, am spus, n-ai menţionat nimic cu privire la vârstă.

— Dacă urmează să facem un picnic pe ţărmul mării sau să ne plimbăm cu un velier, îmi spuse ea, nu vin cu tine. E prea rece pe vremea asta ca să stăm pe plajă şi mă pricep şi mai puţin la navigaţie decât la călărie. Trebuie s-o iei pe Luiza în locul meu.

— N-am s-o iau pe Luiza, am obiectat eu, şi nu vom face nimic care să nu se potrivească perfect cu demnitatea ta.

La drept vorbind nu mă gândisem la felul cum îmi voi petrece ziua, ci plănuisem doar ca ea să găsească actul de donaţie pe tavă odată cu gustarea de dimineaţă, iar restul să-l las în voia hazardului. Când va veni ziua de treizeci şi unu martie, ştiam că mai voiam să fac şi altceva. Mi-am amintit de

bijuteriile rămase la Bancă. Şi m-am gândit ce nerod eram că nu le adusesem acasă mai curând. Aşa că mă aşteptau două întâlniri în ziua aceea. Una cu domnul Couch şi cealaltă cu naşul meu.

M-am asigurat mai întâi în privinţa domnului Couch. M-am gândit că pachetele ar putea fi prea voluminoase ca să le car pe spinarea lui Gipsy, şi nu doream să dau ordin să mi se pregătească trăsura, de teamă ca nu cumva Rachel să fie pe undeva, prin apropiere, şi să-şi exprime dorinţa de a merge în oraş, ca să facă unele cumpărături. Pe lângă aceasta, era un lucru neobişnuit pentru mine, să mă duc undeva cu trăsura. Am găsit deci un pretext ca să merg pe jos, în oraş, şi am dat ordin grăjdarului să vină să mă ia cu docarul. Ghinionul făcuse ca toţi vecinii sau aproape toţi să fi ales dimineaţa aceea ca să meargă după cumpărături şi cum trebuia să te ascunzi după o uşă sau să te abaţi prin port, ca să nu fi văzut de semenul tău, mă piteam întruna pe după colţuri, ca să nu mă întâlnesc nas în nas cu doamna Pascoe şi cârdul ei de fete. Probabil că tocmai eforturile pe care le făceam ca să mă ascund, atrăseseră toate privirile asupra mea, şi prin târg se lăţi vestea că domnul Ashley se purta într-un mod ciudat, intrând pe o poartă în hala de peşte, ieşind pe cealaltă şi repezindu-se la hanul „Trandafirul şi coroana” cam înainte de unsprezece dimineaţa, chiar în clipa când soţia vicarului din parohia învecinată cobora strada. Sigur că avea să dea sfoară prin comitat că domnul Ashley trage la măsea.

În cele din urmă, m-am trezit în siguranţă, între zidurile groase ale Băncii. Domnul Couch îmi făcu o primire la fel de plăcută ca şi data trecută.

— De data aceasta, i-am spus, am venit să iau totul.

Se uită la mine, cuprins de o mirare îndurerată.

— Nu cumva, intenţionaţi, domnule Ashley, rosti el, să vă treceţi contul bancar la altă instituţie?

— Nu, i-am răspuns eu, vorbeam despre bijuteriile de familie. Mâine voi împlini douăzeci şi cinci de ani şi ele devin proprietatea mea legală. Vreau să le am în custodia mea când mă voi trezi, în ziua mea de naştere.

Probabil că mă socotea cam bizar, ca să nu spun mai mult.

— Vreţi să spuneţi, întrebă el, că doriţi să vă satisfaceţi un capriciu, doar pentru o singură zi? Aţi mai făcut aşa ceva în ajunul Crăciunului. Domnul Kendall, tutorele dumneavoastră, ne-a adus colierul înapoi numaidecât.

— Nu-i vorba de un capriciu, domnule Couch, am replicat. Vreau să am bijuteriile la mine în casă, în posesia mea. Nu ştiu cum mi-aş putea face şi mai clară această intenţie…

— Înţeleg, spuse el. Ei bine, sper că aveţi un *safe* în casă, sau cel puţin un loc sigur, unde să le închideţi.

— Asta, domnule Couch, am răspuns, e treaba mea. V-aş fi foarte îndatorat dacă mi-aţi aduce bijuteriile chiar acum. De data aceasta nu numai colierul. Întreaga colecţie.

S-ar fi spus că-l jefuiam de bunurile lui personale.

— Prea bine, zise el, călcându-şi pe inimă, va cere puţin timp ca să le adun din subsol şi să le învelesc cu o grijă şi mai mare. Dacă mai aveţi vreo treabă prin oraş…

— N-am nicio treabă, l-am întrerupt. Voi aştepta aici şi le voi lua cu mine.

Văzu că era zadarnic să mă mai amâne şi, trimiţând vorbă amploiatului său, dădu dispoziţie să fie aduse pachetele. Aveam la mine un obiect adus în acest scop, şi, spre norocul meu, fu destul de încăpător ca să pot lua totul – de fapt era un coş de răchită pe care acasă îl foloseam la căratul verzelor, şi domnul Couch se strâmbă în timp ce punea în el preţioasele sipete, unul după altul.

— Ar fi fost cu mult mai bine, domnule Ashley, zise el, dacă aş fi trimis pachetele acasă aşa cum se cuvine. Ştiţi, avem o gabrioleta a Băncii, mai potrivită pentru asemenea, scopuri.

Da, m-am gândit eu, şi ce-ar mai fi meliţat oamenii văzând gabrioleta Băncii îndreptându-se spre locuinţa domnului Ashley, cu un director cu joben! Era cu mult mai sănătos coşul de legume.

— E în ordine, domnule Couch, i-am spus, mă pot descurca foarte bine.

Am ieşit, împleticindu-mă, din Bancă, triumfător, purtând coşul pe umăr, şi m-am întâlnit nas în nas cu doamna Pascoe flancată de două dintre fetele ei.

— Doamne sfinte, domnule Ashley, exclamă ea, pari a fi încărcat zdravăn!

Ţinând coşul cu o mână, mi-am fluturat pălăria cu cealaltă.

— M-aţi surprins într-o zi proastă, i-am spus. Am coborât atât de jos, încât trebuie să vând verze domnului Couch şi amploiaţilor săi. Repararea acoperişului m-a ruinat cu totul şi sunt nevoit să-mi vând produsele prin târg.

Se uită la mine cu gura căscată, iar cele două fiice îşi holbară ochii.

— Din nefericire, am urmat, coşul acesta plin l-am şi promis altui client. Altminteri aş fi avut plăcerea de a vă vinde câţiva morcovi. Dar, pe viitor, când veţi duce lipsă de legume la casa parohială, să vă amintiţi de mine.

M-am depărtat ca să găsesc docarul, care mă aştepta şi când am pus coşul în el şi-am urcat pe capră să iau hăţurile în mâini, în timp ce rândaşul sărea alături de mine, am văzut-o în colţul străzii, cum continua să mă privească înmărmurită. Acum o să se răspândească prin oraş povestea că Philip Ashley nu era numai excentric, beţivan şi ţicnit, ci şi sărăntoc.

Am mânat spre casă pe şoseaua cea lungă, care pornea de la Patru Drumuri; în vreme ce rândaşul

ducea docarul, am intrat în casă pe uşa din spate – servitorii erau la cină – şi urcând pe scara de serviciu, am trecut în vârful picioarelor prin coridor, în aripa dinspre faţadă şi apoi am intrat în odaia mea. Am încuiat coşul de legume în dulapul meu şi am coborât la parter ca să îmbuc ceva.

Rainaldi ar fi închis ochii şi s-ar fi înfiorat. Am înfulecat un pateu de porumbel şi l-am făcut să lunece pe gât cu o cană mare de bere.

Rachel fusese acasă şi mă aşteptase – lăsase un bilet în care-mi spunea asta – şi, crezând că n-aveam să mă întorc, urcase în odaia ei. Pentru prima dată, nu mă supăra absenţa ei. Cred că încântarea mea vinovată mi s-ar fi citit prea clar pe faţă.

Nici nu înghiţisem bine prânzul, că am pornit-o iar la drum, de astă dată spre Pelyn. Aveam în siguranţă, în buzunarul meu, actul pe care domnul Trewin, notarul mi-l trimisese, după cum promisese, cu un curier special. Aveam de asemenea şi testamentul. Perspectiva acelei întrevederi nu se înfăţişa la fel de plăcută cu cea de dimineaţă, dar eram hotărât să mă arăt neînduplecat.

Naşul meu era acasă, în biroul lui de lucru.

— Ei bine, Philip, zise el, chiar dacă anticipez cu câteva ore, nu contează. Dă-mi voie să-ţi urez o aniversare fericită.

— Mulţumesc, i-am răspuns; vreau totodată, să-ţi mulţumesc pentru afecţiunea arătată mie şi lui Ambrose, şi pentru tutela dumitale din aceşti ultimi ani.

— Sarcină care, zise el, zâmbind, expiră mâine.

— Da, am spus, sau, mai curând, deseară, la miezul nopţii. Şi cum nu vreau să te trezesc din somn la o asemenea oră, aş dori să-mi contrasemnezi un act pe un document pe care l-am pregătit şi care va avea efect cu începere din momentul acela precis.

— Hm, mormăi el, întinzând mâna după ochelari, un document? Ce document?

Am scos testamentul din buzunarul de la piept.

— Mai întâi, am zis, aş dori să citeşti textul acesta. Nu mi-a fost înmânat cu plăcere, ci doar după multă argumentare şi discuţie. Am avut impresia de multă vreme că un astfel de act trebuie să fi existat, şi iată-l aici.

I l-am întins. El îşi puse ochelarii pe nas şi citi textul de la un capăt la celalalt.

— E datat, Philip, obiectă el, dar nu-i semnat.

— Exact, am spus, dar e scrisul lui Ambrose, nu-i aşa?

— A, da, replică el. Fără îndoială. Ceea ce nu înţeleg este de ce nu l-a semnat de faţă cu martori şi nu mi l-a trimis. Mă aşteptasem la un astfel de testament din primele zile ale căsniciei sale, ţi-am şi spus-o.

— Ar fi fost semnat, am replicat, dacă nu s-ar fi îmbolnăvit şi dacă n-ar fi avut de gând, de la o lună la alta, să se întoarcă acasă, şi să ţi-l dea personal. Aşa ştiu eu.

Naşul meu puse actul pe birou.

— Ei bine, iată-l în faţa noastră, rosti el. Lucruri dintr-astea s-au mai întâmplat şi în alte familii. E regretabil pentru văduvă, dar nu putem face pentru ea mai mult decât am făcut. Un testament fără semnătură nu este valabil.

— Ştiu, am spus, şi nici ea nu se aşteaptă la altceva. Aşa cum ţi-am spus abia adineauri, doar insistând mult i-am smuls actul acesta. Trebuie să i-l restitui, dar iată aici o copie.

Am băgat testamentul în buzunar şi i-am dat exemplarul redactat de mine.

— Dar asta ce mai e? întrebă el. A mai ieşit şi altceva la iveală?

— Nimic, i-am răspuns, dar conştiinţa mea îmi spune că m-am bucurat de ceva la care n-am dreptul. Ambrose intenţiona să semneze acest testament, şi moartea, sau mai degrabă boala, în

primul rând, l-a împiedicat. Vreau să citeşti documentul pregătit de mine.

Şi i-am întins ciorna redactată de Trewin la Bodmin.

Îl citi încet, cu grija, şi faţa lui devenea gravă pe măsură ce înainta în lectură, şi doar după un lung răstimp îşi scoase ochelarii şi se uită la mine.

— Vara ta Rachel, rosti el, ştie de acest act?

— Câtuşi de puţin, am răspuns, nici prin vreun cuvânt, nici prin vreo aluzie, nu şi-a exprimat vreun gând privitor la cele aşternute de mine pe hârtia asta sau la ceea ce am de gând să fac. Ea nu ştie absolut nimic de scopurile mele. Nici măcar nu ştie că sunt aici, sau că ţi-am arătat testamentul. Aşa cum ai auzit-o spunând acum câteva săptămâni, intenţionează să plece în curând la Londra.

Stătea la masa lui cu ochii aţintiţi pe chipul meu.

— Eşti absolut decis să procedezi astfel? îmi spuse.

— Absolut, i-am răspuns.

— Îţi dai seama că asta ar putea duce la abuzuri, că nu există niciun fel de garanţii şi că întreaga avere, care în cele din urmă vă revine ţie şi moştenitorilor tăi, ar putea fi toată risipită?

— Da, i-am spus, şi sunt dispus să accept acest risc.

El clătină din cap, oftând. Se ridică de pe scaun, se uită pe fereastră şi se întoarse la locul său.

— Consilierul ei, *signor* Rainaldi, ştie despre acest document? mă întrebă.

— Fireşte că nu! am exclamat.

— Aş fi vrut să-mi fi vorbit mai curând despre asta, Philip, zise el. Aş fi putut să discut cu el. Mi s-a părut un om cu judecată. Am schimbat câteva cuvinte cu el în seara aceea. Am mers până acolo încât i-am împărtăşit îngrijorarea pe care mi-a produs-o depăşirea contului ei bancar. A recunoscut că ea este şi a fost totdeauna risipitoare. Că asta îi pricinuise necazuri, nu numai cu

Ambrose, ci şi cu primul ei soţ, Sangalletti. Mi-a dat a înţelege că el, signor Rainaldi, este singura persoană care ştie cum să se poarte cu ea.

— Nu-mi pasă nici cât negru sub unghie de cele ce ţi-a spus el, i-am zis. Îl detest pe omul acesta şi cred că se foloseşte de acest argument ca să-ţi atingă scopurile. Speră s-o convingă să revină la Florenţa.

Naşul meu mă privi iarăşi insistent.

— Philip, rosti el, iartă-mă că-ţi pun această întrebare, ştiu că are un caracter personal, dar te cunosc de când te-ai născut. Eşti îndrăgostit nebuneşte de verişoara ta, nu-i aşa?

Am simţit că-mi ard obrajii, dar l-am privit mai departe.

— Nu ştiu ce vrei să spui, i-am replicat. Îndrăgostit nebuneşte este o expresie uşuratică şi cât se poate de vulgară. O respect şi o stimez pe verişoara mea Rachel mai mult decât pe oricare altă fiinţă de pe lume.

— Intenţionam de mult să-ţi spun asta, zise el. Se vorbeşte mult, ştii, despre faptul că este de atâta vreme musafiră în casa ta. Merg mai departe: întregul comitat şopteşte chiar despre ceva mai mult.

— Lasă-i să-şi continuie cleveteala, am spus. Poimâine vor avea altceva de discutat. Transferul proprietăţii şi al averii nu va putea rămâne secret.

— Dacă verişoara ta Rachel are măcar un dram de înţelepciune şi doreşte să-şi păstreze respectul de sine, zise el, ori va pleca la Londra, ori îţi va cere să locuieşti tu în altă parte. Situaţia actuală vă dăunează foarte mult amândurora.

N-am scos un cuvânt. Un singur lucru conta: să semneze actul.

— Fireşte, continuă el, până la urmă, există o singură cale ca să pui capăt bârfelilor. Şi, după cum arată acest document, o singură cale de a evita transferul de proprietate. Şi anume: ca ea să se remărite.

— Cred că-i foarte puţin probabil, am spus.

— Presupun, reluă el, că nu te-ai gândit să-i ceri chiar tu mâna?

Încă o dată sângele îmi năvăli în obraji.

— N-aş îndrăzni să fac acest gest, i-am spus, nu m-ar voi de soţ.

— Nu sunt satisfăcut cu niciuna din aceste soluţii, Philip, rosti el. Acum aş vrea ca ea să nu fi venit niciodată în Anglia. Oricum, e prea târziu ca să mai regretăm acest lucru. Foarte bine, atunci semnează şi vei suporta consecinţele acţiunii tale.

Am pus mâna pe pană şi mi-am trecut numele în josul actului. El mă privea cu faţa lui gravă.

— Există femei, Philip, remarcă el, femei bune, poate, care, fără să aibă vreo vină personală, provoacă nenorocirea. Orice ating se preface, într-un fel sau altul, în tragedie. Nu ştiu de ce-ţi spun asta ţie, dar mi se pare că-i de datoria mea.

Şi pe urmă îşi puse semnătura alături de a mea, pe sulul acela lung de hârtie.

— Îmi închipui, zise el, că nu vei aştepta ca s-o vezi pe Luiza?

— Cred că nu, am replicat, şi apoi mai îmbunat: Dacă mâine seară sunteţi amândoi liberi, de ce nu veniţi să cinaţi cu mine, să beţi în sănătatea mea cu prilejul aniversării?

Făcu o pauză.

— Nu sunt sigur dacă suntem liberi, zise el. În orice caz, până la amiază am să-ţi trimit vorbă.

Îmi dădeam seama foarte clar că nu prea avea chef să vină să ne vadă şi se simţea cam stingherit să-mi refuze invitaţia. Acceptase toată afacerea aceea cu transferul de proprietate mai bine decât mă aşteptasem, nu se produsese nicio izbucnire de indignare, nu-mi ţinuse nicio predică interminabilă, dar poate că mă cunoştea prea bine în momentul acela ca să-şi mai închipuie că aşa ceva ar fi avut vreun efect. După atitudinea sa gravă, ştiam că era profund zdruncinat şi mâhnit. M-am bucurat că nu se pomenise nimic despre

bijuteriile familiei. Dacă ar fi aflat că erau ascunse în coşul pentru varză, în dulapul meu de haine, vestea s-ar fi putut dovedi a fi picătura care face să se reverse paharul.

M-am înapoiat călare spre casă, amintindu-mi în ce exaltare extraordinară am parcurs ultima dată drumul acela, după ce-l vizitasem pe notarul Trewin la Bodmin, ca până la urmă să-l găsesc pe Rainaldi acasă. Astăzi n-aveam să mai întâlnesc un asemenea musafir. În trei săptămâni, primăvara se statornicise de-a binelea prin ţinut şi era cald ca în luna mai. La fel ca toţi prorocii în materie de vreme, fermierii mei clătinau din cap şi prevesteau calamităţi. Avea să vină un îngheţ. Târziu, distrugând mugurii florilor şi veştejind grâul care creştea sub suprafaţa solului ce se usca. Cred că în acea ultimă zi de martie nu mi-ar fi păsat prea mult nici dacă ne-ar fi lovit foametea, inundaţiile sau un cutremur.

Soarele scăpăta dincolo de golful apusean, învăpăind cerul liniştit, întunecând apa, iar faţa rotunjită a lunii aproape plină apărea limpede deasupra colinelor răsăritene. Mi-am zis în sinea mea că aşa trebuie să se simtă un om când ajunge într-o stare de totală beţie, stăpânit de această totală abandonare, lăsându-se în voia orei trecătoare. Vedeam lucrurile nu ca într-o lumină ceţoasă, ci cu claritatea unui adevărat beţiv. Parcul, când am intrat, era învăluit de toată graţia unui basm cu zâne; până şi vitele, care coborau încet, la vale, ca să bea din adăpătoarea eleşteului, erau nişte animale fermecate care se împărtăşeau din frumuseţea înconjurătoare. Stăncuţele, bătând din aripi şi cocoţate pe crengi, îşi construiau cuiburile, în pomii înalţi din apropierea aleii centrale, iar dinspre casă şi dinspre grajduri vedeam cum se înălţau rotocoale de fum albăstrui, şi auzeam zăngănitul găleţilor prin curte, fluieratul oamenilor, lătraturile căţelandrilor din cuştile lor. Toate astea erau familiare pentru mine, de mult

cunoscute şi iubite, stăpânite din fragedă copilărie şi totuşi acum străluceau de o vrajă nouă.

Mâncasem prea mult la prânz ca să mai fiu flămând, dar mi-era sete şi am sorbit o înghiţitură bună din apa rece şi limpede a fântânii din curte.

Am glumit cu valeţii în timp ce zăvoreau uşile din spate şi închideau obloanele. Ştiau că a doua zi era aniversarea naşterii mele. Îmi destăinuiră că Seecombe pusese, în cea mai mare taină, să-i fie pictat un portret ca să mi-l ofere şi că garantase că eu îl voi atârna neapărat pe un panou din hol, alături de portretele strămoşilor. Le-am promis solemn că aveam să procedez întocmai. Apoi, trei dintre ei, după ce se consultară îndelung, clătinând din cap şi mormăind pe la colţuri, se retraseră spre acareturi şi se întoarseră, aducând un pachet. John, purtătorul lor de cuvânt, mi-l întinse şi rosti:

— Este din partea noastră, a tuturor, domnule Philip, nu ne mai rabdă inima pe niciunul să nu vi-l dăm.

Era o cutie cu pipe. Trebuie să-i fi costat cel puţin leafa lor pe-o lună. Le-am strâns mâna şi i-am bătut pe spate, jurându-le, pe rând, că tocmai intenţionam să-mi cumpăr una asemănătoare data viitoare când aveam să mă duc la Bodmin sau la Truro, şi ei mă priviră cuprinşi de o astfel de încântare, încât n-a lipsit mult ca să plâng ca un nătărău, doar ca să le văd plăcerea oglindită pe chipuri. La drept vorbind, în viaţa mea nu fumasem din altă pipă decât din cea dăruită de Ambrose când aveam şaptesprezece ani, dar pe viitor trebuia să nu uit să fumez din toate pipele lor, de teamă să nu-i dezamăgesc.

Am făcut baie şi m-am schimbat. Rachel mă aştepta în sufragerie.

— Bănuiesc că ai făcut vreo poznă, spuse ea imediat. N-ai fost acasă toată ziua. Ce-ai pus la cale?

— Asta, doamnă Ashley, i-am răspuns, nu este treaba dumitale.

— Nimeni nu te-a văzut din zorii zilei, zise ea. Am venit acasă la prânz şi nimeni nu mi-a ţinut tovărăşie.

— Ar fi trebuit să prânzeşti cu Tamlyn, i-am spus. Soţia lui este o bucătăreasă excelentă şi ţi-ar fi făcut onorurile casei.

— Te-ai dus în oraş? mă întrebă ea.

— A, da, m-am dus în oraş.

— Şi-ai întâlnit vreo cunoştinţă?

— A, da, am răspuns, aproape izbucnind în râs, le-am văzut pe doamna Pascoe şi pe fetele ei, şi-au fost grozav de scandalizate de înfăţişarea mea.

— De ce?

— Fiindcă eu căram un coş pe umăr şi le-am spus că am umblat prin oraş vânzând verze.

— Le-ai spus adevărul, ori te-ai dus la „Trandafirul şi coroana” şi ai băut prea mult cidru?

— Nu le-am spus adevărul, şi nici n-am băut cidru la „Trandafirul şi coroana”.

— Atunci ce înseamnă toate astea?

Nu voiam să-i răspund. M-am aşezat în fotoliul meu şi am zâmbit.

— Cred că după cină, când luna va fi sus, pe cer, i-am spus, mă voi duce să înot. Astă-seară simt în mine toată energia din lume şi toată nebunia.

Îmi aruncă o privire gravă, pe deasupra paharului cu vin.

— Dacă doreşti să-ţi petreci ziua de naştere în pat, cu cataplasmă de muştar pe piept, zise ea, bând din oră în oră sirop negru de coacăze, dădăcit, nu de mine, te avertizez, ci de Seecombe, du-te de înoată, dacă ai chef. Eu nu te voi opri.

Mi-am întins braţele deasupra capului şi am suspinat de plăcere. I-am cerut îngăduinţa de a fuma.

Am scos cutia mea cu pipe.

— Uite ce mi-au dăruit valeţii, i-am spus. N-au avut răbdare să aştepte până mâine dimineaţă.

— Eşti la fel de copilăros ca şi ei, mi-a răspuns, şi apoi, aproape în şoaptă:

— Nu ştii ce-ţi rezervă Seecombe.

— Ba da, i-am replicat, tot în şoaptă, valeţii mi-au spus. Sunt peste măsura de măgulit. Ai văzut tabloul?

Ea încuviinţă din cap.

— E perfect, glăsui. E înfăţişat îmbrăcat în cel mai bun costum al lui, cel verde, şi cu toate detaliile. A fost pictat de ginerele lui din Bath.

După ce-am sfârşit cina, am trecut în bibliotecă, dar n-o minţisem când afirmasem că mă simţeam plin de toată energia din lume. Mă aflam într-o asemenea stare de exaltare încât nu puteam sta locului în jilţ, ardeam de dorinţa ca noaptea să zboare şi să vină ziua.

— Philip, rosti în cele din urmă Rachel, mi-e milă de tine, du-te de fă o plimbare. Aleargă până la far şi înapoi, dacă asta o să te liniştească. În orice caz, cred că te-ai smintit.

— Dacă asta e nebunie, i-am replicat, aş vrea să rămân aşa ca acum, totdeauna. Nu ştiam că ţicneala poate dărui o asemenea încântare.

I-am sărutat mâna şi am ieşit în parc. Era o noapte anume făcută pentru plimbare, tăcută şi senină. N-am alergat, cum mă îndemnase ea, dar cu toate acestea am ajuns până la colina farului. Luna, care era aproape plină, plutea deasupra golfului şi faţa ei, cu obrazul umflat, era aceea a unui vrăjitor care-mi împărtăşea taina. Boulenii, care se adăposteau peste noapte pe uriaşul mărginit de zidul de piatră din coasta văii, se ridicară, împleticindu-se, la apropierea mea, şi se împrăştiată care încotro.

Puteam să văd o luminiţă din Barton, pe deasupra imaşului şi, când am ajuns la promontoriul pe care se înălţa farul, am văzut luminile pâlpâitoare ale orăşelelor înşirate de-a lungul coastei de apus precum şi luminile portului nostru, la răsărit. Dar curând se stinseră, ca şi flacăra lumânării din Barton, şi în jurul meu nu mai era nimic decât lumina palidă a lunii,

brăzdând marea cu o dâră argintie. Era o noapte frumoasă, făcută pentru plimbare, dar şi pentru scăldat. Niciun fel de ameninţare cu cataplasme sau siropuri de tuse nu mă putea opri de la îndeplinirea acestei dorinţe. Am coborât până la locul meu favorit, la capătul unei limbi de pământ stâncos şi, râzând singur de trăsneala aceea nespus de sublimă, am sărit în apă. Doamne! Era rece ca gheaţa. M-am scuturat ca un câine muiat, clănţănind din dinţi, şi am tăiat drept prin mijloc golful, întorcându-mă la stânci după cel mult patru minute încheiate, ca să mă îmbrac.

Era o nebunie, fireşte! Mai rău decât nebunie! Dar tot nu-mi păsa, şi starea mea de exaltare nu mă părăsea deloc.

M-am uscat cât am putut de bine, ştergându-mă cu cămaşa, şi am luat-o prin păduri, îndărăt spre casă. Lumina lunii îmi țesea o potecă fantomatică şi umbrele nepământene şi fantastice pândeau dindărătul copacilor. Acolo unde poteca se bifurca, ducând una spre aleea de cedri şi cealaltă spre noua terasă, am auzit un foşnet în partea unde copacii creşteau mai deşi, şi deodată mi-a venit în nări duhoarea aceea râncedă de vulpe, îmbibând până şi frunzele de sub picioarele mele, dar n-am văzut nimic, şi toate narcisele galbene din boschetele de pe ambele părţi ale taluzurilor rămâneau neclintite şi drepte, mute, fără ca vreo adiere să le facă să tremure.

În cele din urmă am ajuns acasă şi mi-am înălţat ochii spre fereastra ei. Era larg deschisă şi nu mi-am dat seama dacă lumânarea mai ardea sau dacă suflase în ea. M-am uitat la ceas. Mai erau cinci minute până la miezul nopţii. Mi-am dat seama deodată că dacă valeţii nu fuseseră în stare să aştepte cu darul lor, nici eu nu puteam aştepta ca să i-l dau pe al meu Rachelei. M-am gândit la doamna Pascoe şi la verze, şi beţia mea nebunească mă cuprinse din nou cu toată puterea. M-am dus sub fereastra dormitorului albastru şi

am strigat-o. I-am repetat numele de trei ori până s-a auzit un răspuns, veni la fereastra deschisă, purtând halatul acela alb de călugăriţă, cu mâneci lungi şi cu guler de dantelă.

— Ce vrei? zise ea. Eram pe trei sferturi adormită şi tu m-ai trezit.

— Nu poţi să aştepţi acolo doar câteva clipe? am spus. Doresc să-ţi dau ceva. Pachetul pe care m-a văzut doamna Pascoe cărându-l.

— Eu n-am curiozitatea doamnei Pascoe, replică ea. Lasă-l să aştepte până dimineaţă.

— Nu poate aştepta până dimineaţă, am stăruit. Vreau să ţi-l dau imediat.

Am intrat în casă pe uşa laterală, am urcat în odaia mea şi am coborât din nou, aducând coşul de cărat varză. În jurul mânerelor înnodasem o bucată de sfoară. Luasem de asemenea cu mine şi actul pe care l-am pus în buzunarul jachetei. Rachel continua să mă aştepte liniştită, la fereastră.

— Ce minunăţie, întrebă ea încet, poţi avea în coşul acela? Ascultă, Philip, dacă e vreuna din farsele tale, să ştii că n-am s-o gust. Ai ascuns acolo crabi sau raci?

— Doamna Pascoe crede că sunt verze, i-am spus. În orice caz, îţi dau cuvântul meu că nu vor muşca. Acum prinde sfoara.

Am azvârlit spre fereastră capătul sforii lungi.

— Trage cu amândouă mâinile, i-am spus. Ia seama, coşul e destul de greu!

Ea făcu ceea ce îi spusesem şi coşul urcă, clătinându-se şi pocnindu-se de zid, atingând uşor sârma pusă acolo ca să ţină viţa sălbatică, în timp ce eu stăteam dedesubt, privind-o, scuturat de un râs abia stăpânit. Rachel trase coşul până la pervazul ferestrei, apoi se aşternu o tăcere.

După o clipă, reapăru.

— N-am încredere în tine, Philip, zise ea. Pachetele acestea au nişte forme ciudate. Ştiu că au să muşte.

În loc de răspuns am început să mă caţăr pe sârma viţei până ce am ajuns în dreptul ferestrei sale.

— Ai grijă, strigă ea, ai să cazi şi ai să-ţi frângi gâtul.

Peste o clipă eram în camera ei, cu un picior pe duşumea, cu celălalt pe pervaz.

— De ce ţi-e capul atât de ud? întrebă ea. Doar nu plouă.

— Am înotat, i-am răspuns. Ţi-am spus-o. Acum, desfă pachetele, sau vrei să fac eu asta?

În cameră ardea o lumânare. Ea stătea în picioarele goale pe duşumea şi tremura.

— Pentru numele lui Dumnezeu, am exclamat, pune-ţi ceva pe tine!

Am luat cuvertura de pe pat şi i-am aruncat-o pe umeri, pa urmă am ridicat-o în braţe şi am aşezat-o între cearceafuri.

— Cred că eşti nebun de legat, constată ea.

— Nu nebun, am spus, doar că în minutul acesta am împlinit douăzeci şi cinci de ani. Ascultă.

Şi am ridicat mâna. Orologiul bătu miezul nopţii. Am băgat mâna în buzunar.

— Hârtia aceasta, am rostit, întinzând actul pe masă, lângă sfeşnic, o poţi citi pe îndelete. Dar restul vreau să ţi-l dăruiesc chiar acum.

Am golit pachetele pe pat şi am aruncat coşul de răchită. Am rupt hârtiile, am răvăşit sipetele, împrăştiind prin toate ungherele încăperii ambalaje mătăsoase. Şi totul se revărsă: diademă şi inelul cu rubine, safirele şi smaragdele, colierul de perle şi brăţările, toate rostogolindu-se pe cearceafuri, într-un vălmăşag nebun.

— Asta, i-am spus, e a ta. Şi asta, şi cealaltă…

Şi cuprins de un extaz nebunesc, am îngrămădit toate giuvaerurile peste ea, apăsându-i cu ele mâinile, braţele, întreaga făptură.

— Philip, strigă ea, ţi-ai pierdut minţile! Ce-ai făcut?

Nu i-am răspuns. Am luat colierul şi i l-am pus la gât.

— Am împlinit douăzeci şi cinci de ani, am spus. Ai auzit clopotul bătând ora douăsprezece. Acum nimic nu mai are importanţă. Toate acestea sunt pentru tine. Dacă aş fi stăpânit lumea întreagă, ţi-aş fi dăruit-o.

În viaţa mea n-am văzut ochi mai înspăimântaţi sau mai uluiţi. Îşi înălţă privirea spre mine, apoi şi-o coborî peste giuvaerurile şi brăţările risipite pe pat, se uită iarăşi la mine, şi pe urmă, cred că din cauză că eu râdeam, m-a cuprins în braţe şi s-a pornit şi ea pe râs. Ne ţineam aşa înlănţuiţi, ea părând că s-ar fi molipsit de sminteala mea, că mi-ar fi împărtăşit nebunia; eram târâţi amândoi într-un vârtej de fantezie smintită.

— Aşadar asta ai pus la cale toate săptămânile astea?

— Da, am spus, ar fi trebuit să-ţi fie aduse odată cu micul dejun. Dar la fel ca valeţii cu cutia lor pentru pipe, n-am mai putut aştepta.

— Şi eu care n-am nimic pentru tine, zise ea, decât un ac de aur pentru cravată. E ziua ta de naştere, şi m-ai făcut să mă simt ruşinată. Nu vrei nimic altceva? Spune-mi ce, şi vei avea. Orice-mi ceri.

Mi-am plecat ochii asupra ei, cu toate rubinele şi smaragdele risipite în jurul ei şi cu colierul de perle la gât şi, deodată, am devenit serios şi mi-am amintit ce însemna colierul acela.

— Da, un singur lucru, am spus, dar nu are niciun rost…

— De ce nu? zise ea.

— Fiindcă m-ai trage de urechi, am răspuns, şi m-ai trimite drept la culcare.

Se uită la mine, atingându-mi uşor obrazul cu mâna.

— Spune-mi ce anume? întrebă, şi vocea îi era blândă.

Nu ştiam cum îi ceri unei femei să devină soţia ta. Există, în general, o rudă al cărei consimţământ trebuie să fie obţinut mai întâi. Sau, dacă nu există nicio rudă, atunci există o perioadă de curte, de concesii mutuale deduse din discuţiile prealabile. Nimic din toate astea nu ni se aplicau nouă. Şi era miezul nopţii, iar până atunci între noi doi nu se rostise niciun cuvânt despre dragoste şi căsătorie. I-aş fi putut spune direct, sincer: „Rachel, te iubesc, vrei să fii soţia mea?” Îmi aminteam de dimineaţa aceea petrecută în grădină, când glumisem amândoi pe tema antipatiei mele faţă de însăşi ideea căsniciei, când îi spusesem că nu pretindeam altceva decât casa mea care sa mă consoleze. Mă întrebam dacă ea avea să înţeleagă şi totodată să-şi amintească.

— Ţi-am spus odată, i-am zis, că am toată căldura şi mângâierea de care am nevoie, între cei patru pereţi ai mei. Ai uitat cumva?

— Nu, spuse ea, n-am uitat.

— M-am înşelat, am continuat, acum ştiu ce-mi lipseşte.

Ea mă dezmierdă uşor pe cap, pe vârful urechii şi pe bărbie.

— Într-adevăr, zise ea, eşti chiar atât de sigur că doreşti acest lucru?

— Mai sigur, i-am răspuns, decât orice lucru de pe lumea asta.

Ea mă privi. În lumina lumânării, ochii ei păreau mai întunecaţi.

— Erai foarte sigur de tine în dimineaţa aceea, spuse ea, şi foarte încăpăţânat. Căldura caselor…

Întinse mâna ca să stingă lumânarea şi mai râdea încă…

Când m-am ridicat din pat, la răsăritul soarelui, înainte ca servitorii să se fi deşteptat ca să deschidă obloanele, lăsând să năvălească în odăi lumina zilei, m-am întrebat dacă vreun alt bărbat înaintea mea fusese acceptat ca soţ într-un fel atât

de straniu. Oamenii ar fi scutiţi de multe luni de curte plicticoasă, dacă lucrurile s-ar petrece aşa întotdeauna. Până în ziua aceea, iubirea şi toate podoabele ei, nu mă preocupaseră; bărbaţii şi femeile puteau face ce le plăcea, mie nu-mi păsa deloc. Fusesem orb şi surd, şi adormit, acum nu mai puteam rămâne aşa.

Cele întâmplate în acele ceasuri dintâi ale aniversării mele aveau să dăinuie. Dacă era la mijloc pasiune, uitasem de ea. Dacă era tandreţe, ea stăruia încă. Voi păstra veşnic revelaţia minunată că o femeie, acceptând dragostea, este lipsită de apărare. Poate că acesta este secretul pe care ele îl deţin ca să ne lege şi-l păstrează până la sfârşit.

Eu n-aveam cum să ştiu, fiind lipsit de alt termen de comparaţie. Era prima mea experienţă şi cea din urmă.

Capitolul XXII

Îmi amintesc conacul trezindu-se în lumina soarelui şi mingea rotundă a acestuia apărând deasupra copacilor care mărgineau pajiştea. Căzuse multă rouă. Şi iarba era argintie, de parcă ar fi dat îngheţul. O mierlă se porni să şuiere şi un cintezoi îi ţinu isonul; curând, întregul cor primăvăratic cânta. Girueta de pe casă fu prima care răsfrânse raza soarelui şi, scânteind aurie, pe fundalul cerului suspendată în văzduh deasupra turlei clopotniţei, se întoarse spre nord-vest şi se opri acolo, în vreme ce zidurile cenuşii ale casei, întunecate şi sumbre la început, se estompau în lumina dimineţii înveşmântată într-o iradiere nouă.

Am intrat în casă şi am urcat în odaia mea. Trăgând un fotoliu lângă fereastra deschisă, m-am aşezat pe el şi am privit spre mare. Mintea îmi era pustie, goală de orice gând, trupul calm şi destins. Niciun fel de problemă nu mă preocupa, nici măcar în treacăt, nicio nelinişte nu-şi croia drum din străfunduri, ca să încreţească oglinda tihnei binecuvântate. Părea ca şi cum totul fusese acum rezolvat în viaţa mea şi drumul mi se întindea neted înainte. Anii din urma mea nu preţuiau nimic. Anii ce aveau să vină nu erau decât o continuare a tot ce ştiam şi stăpâneam acum; avea să fie la fel în vecii vecilor, ca un amin rostit la capătul unei litanii. Pe viitor, nu avea să existe decât Rachel şi cu mine. Un bărbat cu soţia lui, trăind doar pentru ei, casa avea să ne cuprindă pe amândoi, lumea aflată dincolo de uşile noastre trecând nebăgată în seamă. Zi de zi, noapte de noapte, cât vom trăi amândoi… Atâta îmi mai aminteam şi eu din cartea de rugăciuni.

Am închis ochii şi ea era încă alături de mine: probabil că adormisem chiar în clipa aceea, fiindcă

atunci când m-am deşteptat, soarele îşi revărsa în valuri razele pe fereastra deschisă şi John intrase în odaie şi-mi pregătise hainele pe scaun şi îmi adusese apă caldă, apoi ieşise, fără ca eu să-l aud. M-am ras, m-am îmbrăcat şi am coborât la micul dejun, care acum se răcise pe bufet – deoarece Seecombe fusese convins că coborâsem la parter – dar ouăle tari şi şunca lunecară uşor pe gât. În ziua aceea aş îi fost în stare să mănânc şi pietre. După aceea, mi-am fluierat câinii şi am ieşit în parc şi, fără să mă sinchisesc de Tamlyn şi de îndrăgitele lui răzoare înflorite, am cules toţi bobocii de camelii pe care mi-au căzut ochii şi i-am pus în coş, acelaşi care îmi slujise cu o zi înainte, la transportarea bijuteriilor şi, întorcându-mă în casă, am urcat la etaj şi am luat-o de-a lungul coridorului, până la camera ei.

Rachel stătea în pat, luându-şi micul dejun şi, înainte de a avea timp să protesteze şi să tragă perdelele, revărsai o ploaie de camelii pe cearceafuri şi peste ea.

— Bună dimineaţa din nou! am salutat-o. Am venit să-ţi amintesc că mai e încă aniversarea mea.

— Aniversare sau nu, spuse ea, există obiceiul de a bate la uşă, înainte de a intra în odaie. Hai, pleacă!

Era greu să-şi păstreze demnitatea, cu cameliile în păr şi pe umeri şi cu petalele căzând în ceaşca de ceai şi peste pâinea unsă cu unt, totuşi eu mi-am luat o mutră demnă şi m-am retras în colţul cel mai îndepărtat al încăperii.

— Iartă-mă, am încercat eu să-mi cer scuze. De când intru pe fereastră, nu prea mai ţin seama de uşi. De fapt, bunele mele maniere m-au cam părăsit.

— Ai face mai bine să pleci, zise ea, până nu vine Seecombe sus să ia tava. Cred că ar fi scandalizat să te vadă aici, cu toată ziua ta de naştere.

Glasul ei rece era un duş peste exuberanţa mea, dar presupuneam că există o logică în observaţia sa. Fusese, poate, un tupeu cam prea mare să dau buzna peste o femeie când îşi lua micul dejun, chiar dacă urma să devină soţia mea, ceea ce Seecombe nu ştia încă.

— Am să plec, i-am spus, iartă-mă. Vreau să-ţi spun un singur lucru: te iubesc.

M-am întors spre uşă şi am ieşit şi-mi amintesc cum am observat că nu mai purta şiragul de perle. Probabil că şi-l scosese de la gât după plecarea mea în revărsatul zorilor, iar giuvaerurile nu mai zăceau pe podea, totul fusese pus în ordine. Dar pe tava cu micul dejun, lângă ea, se afla documentul semnat de mine în cursul zilei precedente.

La parter mă aştepta Seecombe, ţinând în mână un pachet învelit în hârtie.

— *Sir* Philip, rosti el, azi e o zi mare. Pot să-mi iau îngăduinţa de a vă ura multă, multă fericire cu ocazia aniversării naşterii dumneavoastră?

— Poţi, Seecombe, i-am răspuns, şi-ţi mulţumesc.

— Acest obiect, *sir,* nu este decât un fleac. O mică amintire a numeroşilor ani de serviciu devotat trăiţi în familia dumneavoastră. Sper că nu vă veţi simţi jignit şi că nu mi-am permis prea mult, presupunând că v-ar putea face plăcere să acceptaţi un astfel de dar.

Am desfăcut hârtia şi în faţa mea mi-a apărut chipul lui Seecombe în carne şi oase, din profil, poate puţin înfrumuseţat, dar fidel.

— Este, într-adevăr, am spus cu un ton grav, ceva foarte frumos. Atât de frumos, chiar, încât voi atârna tabloul la loc de cinste lângă scări. Adu-mi un ciocan şi nişte cuie.

Trase de cordonul clopoţelului, cu demnitate, ca să-i transmită lui John acest ordin.

Împreună am atârnat portretul pe panoul de lângă uşa sufrageriei.

— Considerați, *sir,* mă întrebă Seecombe, că asemănarea obținută este nepărtinitoare? Artistul n-a înăsprit prea mult trăsăturile, mai cu seamă nasul? Nu sunt întru totul satisfăcut.
— Este cu neputință să atingi perfecțiunea la un portret, Seecombe, i-am răspuns. Acest tablou este atât de aproape de perfecțiune pe cât poate ajunge un om. Cât despre mine unul, pot afirma că sunt încântat.
— Atunci acesta este singurul lucru care contează, replică el.
Doream să-i spun imediat că Rachel și cu mine urma să ne căsătorim, căci simțeam că explodez de încântare și fericire, dar o anumită ezitare mă reținea: chestiunea era prea serioasă și prea delicată ca să i-o anunț fără a-l pregăti, și poate că era mai nimerit să i-o spunem împreună.
Am ocolit prin spate și m-am dus în birou să-mi caut de lucru, dar când am ajuns acolo, n-am făcut altceva decât să stau în fața mesei mele și să privesc în gol. Cu ochii minții o vedeam mereu rezemată de perne, cum își lua micul dejun, cu bobocii de camelii risipiți peste tavă. Pacea care mă învăluise la începutul dimineții mă părăsise și mă năpădiseră din nou toate frigurile din noaptea trecută. Stam și făuream planuri, cum o să fie când vom fi cununați, legănându-mă pe scaunul meu și mușcându-mi capătul pipei, cum n-avea să mai mă expedieze atât de lesne din preajma ei. Nu mai trebuia să cobor singur în sufragerie. Era necesar să adoptăm noi obiceiuri.
Orologiul bătu ceasurile zece. I-am auzit pe oameni mișcându-se prin curte și în ograda de păsări, sub fereastra biroului. M-am uitat la un teanc de note de plată, apoi le-am pus la loc, am început o scrisoare către un coleg de la tribunalul de ocol și am rupt-o imediat. Căci nu-mi venea în minte niciun cuvânt și nu izbuteam să scriu nimic care să aibă vreun înțeles, și mai erau încă două ore până la prânz, când Rachel urma să coboare.

Nat Bray, fermierul de la Penhale, veni să mă vadă şi să-mi istorisească o poveste lungă despre nişte vite care se rătăciseră în Frenant învinovăţindu-l pe vecinul lui, care nu-şi reparase gardurile, iar eu am dat din cap şi am încuviinţat, auzind prea puţin din argumentele înşirate de el, fiindcă eram sigur că în clipa aceea Rachel, gata îmbrăcată, ieşise prin parc, stând de vorbă cu Tamlyn.

I-am tăiat brusc vorba nenorocosului om şi mi-am luat rămas bun de la el, după care, văzând aerul lui derutat, jignit, i-am spus să caute odaia intendentului şi să ciocnească un pahar de bere cu Seecombe.

— Astăzi, Nat, i-am explicat, nu mă ţin de treburi. Este ziua mea de naştere, sunt omul cel mai fericit din lume.

Şi, bătându-l pe umăr, l-am lăsat cu gura căscată, să creadă ce o vrea despre remarca mea.

Pe urmă am scos capul pe fereastră şi i-am strigat pe cel de la bucătărie, cerându-le să împacheteze într-un coş de-ale gurii pentru un picnic, fiindcă îmi venise deodată cheful de a fi singur cu ea, sub lumina soarelui, fără ceremonialul din casă, în sufragerie, cu argintăria pusă pe masă. După ce-am dat acest ordin, m-am dus până la grajduri, să-i spun lui Wellington că doream să-l înşăueze pe Solomon, pentru stăpână.

El nu era acolo. Uşa remizei era dată de perete şi trăsura lipsea. Grăjdarul mătura pavajul. Luat din scurt de mine, mă privi cu un aer zăpăcit.

— Stăpâna a poruncit să fie trasă trăsura la scară pe la zece şi ceva, zise el. Unde s-a dus, n-aş putea spune. Poate că la oraş.

M-am întors în casă şi l-am sunat pe Seecombe, dar nici el nu-mi putu spune nimic, decât că Wellington adusese trăsura la scară, la câteva minute după ora zece şi că Rachel era gata îmbrăcată şi îl aştepta în hol. Niciodată nu plecase la plimbare cu trăsura în cursul dimineţii. Entuziasmul meu, care în zborul lui se avântase

atât de sus, se dezumflă brusc şi se stinse. Ziua care se întindea întreagă înaintea noastră, nu se desfăşura după cum plănuisem.

Am stat prin jurul casei şi am aşteptat. Veni ora prânzului şi clopotul sună, chemându-i pe servitori la masă. Coşul cu cele pregătite pentru picnic era lângă mine, Solomon fusese înşeuat. Dar trăsura nu se înapoia. În cele din urmă, pe la două, l-am dus chiar eu de frâu la grajduri pe Solomon, şi am poruncit grăjdarului să scoată şeaua de pe cal. Am coborât agale prin păduri către noua alee şi aţâţarea care mă stăpânise dis-de-dimineaţă se prefăcu în apatie. Chiar dacă ea s-ar fi ivit în momentul acela, ar fi fost prea târziu pentru un picnic. Pe la patru, căldura soarelui de aprilie ar fi pierit.

Eram cam în capătul aleii, la Patru Drumuri, când l-am văzut pe rândaş cum deschide portalul şi trăsura trece pe lângă pavilionul portarului. Am stat şi am aşteptat în mijlocul aleii pentru trăsuri să se apropie caii şi, la vederea mea, Wellington trase de hăţuri şi opri. Povara dezamăgirii care mă apăsase atât de greu în ultimele ore se topi la vederea lui Rachel, stând pe pernele trăsurii, şi spunându-i lui Wellington să mâne caii mai departe. M-am urcat şi m-am aşezat în faţa ei, pe scăunaşul cel strâmt.

Era înfăşurată în mantia sa neagră şi purta voalul tras peste obraz, încât nu-i puteam vedea faţa.

— Te-am căutat încă de pe la unsprezece, i-am spus. Unde te-ai putut duce?

— Am fost la Pelyn, răspunse Rachel, să-l văd pe naşul tău.

Toate preocupările şi neliniştile îngropate cu grijă în adâncurile minţii mele, năvăliră la suprafaţă şi, stăpânit de un sentiment puternic de neîncredere, m-am întrebat ce-ar fi putut pune la cale între ei, ca să-mi năruiască planurile.

— De ce, oare? am întrebat. Ce nevoie aveai să te duci să-l vezi atât de grabnic? Totul fusese pus la punct de multă vreme.
— Nu ştiu ce înţelegi tu prin totul, replică ea.
Trăsura se zdruncină nimerind cu roata într-un şanţ de lângă drum şi Rachel întinse mâna înmănuşată în negru şi se agăţă de cureaua portierei. Cât de îndepărtată părea, în toaleta ei de doliu şi îndărătul vălului ei, la sute de leghe distanţă de Rachel care mă strânsese la pieptul ei.
— Documentul, i-am spus. Te gândeşti la document. Nu mai poţi face nimic împotriva lui. Am împlinit vârsta legală. Naşul meu nu poate face nimic. Este semnat, sigilat şi legalizat. Totul îţi aparţine.
— Da, zise ea, acum înţeleg. Termenii erau puţin cam neclari, asta a fost tot. Aşa că am vrut să fiu sigură de sensul pe care-l are actul.
Vorbea cu acelaşi glas distant, rece şi detaşat, în vreme ce în memoria mea răsuna celălalt, care-mi şoptise la ureche la miezul nopţii.
— Acum îţi este clar? am întrebat.
— Absolut clar, răspunse ea.
— Va să zică nu mai rămâne nimic de discutat pe această temă?
— Nimic, replică ea.
Totuşi parcă simţeam un fel de împunsătură în inimă şi mă încerca o ciudată neîncredere. Toată spontaneitatea pierise, bucuria şi râsul pe care le împărtăşisem amândoi când îi dăruisem giuvaerurile. Naiba să-l ia pe naşul meu dacă îi spusese ceva care s-o jignească.!
— Ridică-ţi voaleta, i-am cerut.
O clipă ea nu se mişcă. Apoi îşi înălţă privirea către spinarea lată a lui Wellington şi către rândaşul aflat alături de el pe capră. Vizitiul biciuia caii, care îşi iuţiră pasul, când serpentinele drumului dispărură, ca să facă loc unei alei cât se poate de dreaptă.

Rachel îşi ridică voaleta, şi ochii ei care priviră drept într-ai mei nu erau zâmbitori, cum sperasem, sau înlăcrimaţi, cum mă temeam, ci calmi, senini, indiferenţi, ochii unei persoane care fusese în vizită să discute chestiuni de afaceri şi le rezolvase satisfăcător.

Fără să ştiu prea bine de ce, mi-am simţit sufletul pustiu şi, într-un anumit sens, înşelat. Voiam ca ochii aceia să fie aşa cum îmi aminteam de ei la răsăritul soarelui. Mă gândisem, în mod prostesc poate, că-şi ascunsese ochii îndărătul voaletei, fiindcă îşi păstraseră aceeaşi expresie. Dar nu era aşa. Pesemne că astfel stătuse în faţa naşului meu, de cealaltă parte a biroului din cabinetul lui, atentă, practică, rece şi sigură, în timp ce eu stăteam şi o aşteptam, pradă chinurilor, pe treptele peronului din faţa casei.

— M-aş fi înapoiat mai devreme, explică ea, dacă ei n-ar fi stăruit să rămân la prânz acolo, şi nu puteam sa-i refuz. Îţi făcuseşi vreun plan?

Îşi întoarse faţa ca să urmărească cu privirea priveliştea care defila prin faţa noastră, şi mă întrebam cum de putea să stea acolo de parcă am fi fost două cunoştinţe întâmplătoare, în timp ce eu, cu chiu, cu vai, mă stăpâneam să nu întind mâinile şi s-o cuprind în braţe. De ieri, totul se schimbase. Totuşi, ea nu arăta prin niciun semn că ar fi aşa.

— Aveam un plan, am rostit, dar acum nu mai are nicio importanţă.

— Kendallii cinează deseară în oraş, zise ea, dar vor veni să ne vadă după aceea, înainte de a se întoarce la ei acasă. Am impresia că am intrat puţin în graţiile Luizei. Atitudinea ei nu mai era chiar atât de glacială.

— Mă bucură asta, i-am spus, mi-ar face plăcere să fiţi prietene.

— De fapt, urmă ea, revin la ideea mea iniţială. Este foarte potrivită pentru tine.

Ea râse, dar eu n-am avut chef să-i ţin isonul. Mă gândeam că nu era frumos să glumească pe

seama bietei Luiza. Doar Dumnezeu ştia că nu-i doream fetei niciun rău şi că era în stare să-şi găsească şi singură un soţ.

— Cred că naşul tău, zise ea, dezaprobă purtarea mea, şi are tot dreptul s-o facă, dar am avut impresia, spre sfârşitul prânzului, că am ajuns să ne înţelegem foarte bine. Tensiunea a slăbit şi conversaţia s-a desfăşurat cu uşurinţă. Am făcut mai multe planuri ca să ne întâlnim la Londra.

— La Londra? am întrebat. Doar nu mai ai şi acum intenţia de a te duce la Londra?

— Ba da, cum să nu, răspunse ea, de ce n-aş avea-o?

N-am mai adăugat nimic. Desigur că avea dreptul de a se duce la Londra, daca-i făcea plăcere. Putea dori să viziteze unele magazine şi să facă unele cumpărături, mai ales acum, că avea bani la dispoziţia ei. Şi totuşi… De ce nu mai putea să-şi acorde un răgaz până ce-am fi putut pleca împreună? Erau atât de multe lucruri pe care trebuia să le discutăm, dar ezitam să încep. Mi-am dat deodată seama, cu o forţă care m-a uluit, de un lucru la care nu mă gândisem deloc până atunci: Ambrose murise abia de nouă luni. Lumea ne-ar condamna dacă ne-am căsători înainte de toiul verii. Oricum ai fi privit lucrurile, acestea erau problemele care apăreau la lumina zilei şi pe care miezul nopţii le înlăturase, iar eu nu voiam să mi le amintesc.

— Să nu ne ducem acasă imediat, i-am propus. Vino să te plimbi cu mine prin păduri.

— Foarte bine, acceptă ea.

Ne-am oprit lângă căsuţa paznicului, din vale, şi coborând din trăsură, l-am lăsat pe Wellington să mâne mai departe. Am luat-o pe una din potecile de la marginea râului ce urcă, şerpuind, spre colină. Aici se zăreau sub copaci, ici şi colo, primule, pe care ea se simţea obligată să se aplece şi să le culeagă, revenind la Luiza, în timp ce le rupea, spunând că fata dovedea multă pricepere

pentru grădinărit şi că, primind instrucţiunile necesare, avea să înveţe multe, cu timpul. Pe cât îmi păsa mie de ea, Luiza se putea duce şi la celălalt capăt al pământului, să grădinărească acolo după pofta inimii. Doar nu o adusesem pe Rachel în pădure ca să vorbim despre Luiza.

I-am luat mănunchiul de primule din mână, l-am pus pe pământ şi, întinzându-mi haina sub un copac, am invitat-o să se aşeze pe ea.

— Nu sunt obosită, zise Rachel. Am stat în trăsură mai bine de un ceas.

— Iar eu am stat, i-am spus, în ultimele patru ceasuri în faţa uşii principale, aşteptându-te.

I-am scos mănuşile şi i-am sărutat mâinile, apoi punând deoparte pălăria şi voaleta, printre primule, am îmbrăţişat-o, aşa cum râvnisem să fac în îndelungile ceasuri din urmă şi am regăsit-o din nou lipsită de apărare.

— Acesta era planul meu, i-am spus, pe care tu l-ai stricat prânzind cu Kendallii.

— M-am cam gândit eu că aşa ceva ar putea fi, îmi răspunse, şi acesta a fost unul din motivele pentru care am plecat.

— Mi-ai promis că n-ai să-mi refuzi nimic de ziua mea, Rachel.

— Există o limită şi pentru indulgenţă, obiectă ea.

Eu nu puteam vedea niciuna. Eram din nou fericit şi orice nelinişte îmi pierise.

— Dacă poteca aceasta e folosită de paznic, remarcă ea, o să arătăm aproape ca doi nerozi.

— Iar el o să aibă o mutră şi mai neroadă, când o să-i plătesc leafa sâmbătă, am replicat. Sau vrei să preiei şi misiunea asta, odată cu celelalte? Acum sunt servitorul tău, ştii, alt Seecombe, şi aştept următoarele tale ordine.

Zăceam culcat acolo, cu capul în poala ei, şi ea îşi trecea degetele prin părul meu. Am închis ochii. Nu-mi doream nimic altceva decât ca momentul acela să dureze o veşnicie.

— Te întrebi, probabil, de ce nu ţi-am mulţumit, spuse ea. Ţi-am văzut privirea uluită în trăsură. Nu sunt în stare să spun nimic. Totdeauna m-am socotit impulsivă, dar tu eşti şi mai impulsiv decât mine. O să am nevoie de puţin timp, ştii, ca să pot aprecia cum trebuie generozitatea ta.

— N-am fost generos, am răspuns, ţi se cuvenea. Lasă-mă să te mai sărut o dată. Trebuie să mă despăgubesc pentru cele câteva ore irosite, stând pe peron.

Ea spuse îndată:

— Am învăţat un lucru, cel puţin. N-am să mai merg niciodată la plimbare prin pădure cu tine. Philip, lasă-mă să mă ridic.

Am ajutat-o să se ridice în picioare şi, cu o plecăciune, i-am dat mănuşile şi pălăria. Ea scotoci prin săculeţ şi scoase un pacheţel pe care-l desfăcu.

— Iată darul pentru ziua ta de naştere, spuse ea, pe care s-ar fi cuvenit să ţi-l ofer mai înainte. Dacă aş fi ştiut că o să intru în posesia unei astfel de averi, perla ar fi fost mai mare.

Luă acul şi îl înfipse în cravata mea.

— Acum îmi vei da voie să mă duc acasă? întrebă ea.

Îmi întinse mâna şi mi-am adus aminte că nu pusesem nimic în gură la prânz, în ziua aceea. Acum aveam o poftă de mâncare grozavă pentru cină. Ne-am întors pe cărare, iar eu mă gândeam la păsări fierte şi la slănină şi la noaptea ce avea să urmeze, când deodată am dat peste blocul de granit de deasupra văii, de care uitasem că ne aştepta la capătul potecii. Am cotit în grabă printre copaci ca să-l evit, dar era prea târziu. Ea îl şi văzuse, şi lăsându-mi mâna, rămase nemişcată şi-l privi.

— Ce-i asta, Philip, întrebă ea, forma aceasta ca o piatră funerară, ce se înalţă aşa, pe neaşteptate, din pământ?

— Nu-i nimic, am răspuns cu promptitudine, doar o bucată de granit. Un fel de bornă. Este o

potecă aici, printre copaci, care e mai puţin abruptă. În partea asta, la stânga, nu dincolo de piatră.

— Stai o clipă, zise ea, vreau s-o privesc. N-am mai fost niciodată pe drumul acesta.

Se duse până la lespede şi se opri dinaintea ei. Am văzut cum îşi mişcă buzele, citind cuvintele şi am urmărit-o cu ochii, cuprins de teamă. Poate că era doar un joc al închipuirii mele, totuşi mi s-a părut că trupul i se crispează şi că se oprise acolo mai mult decât era nevoie. Pesemne că recitise cuvintele de la un capăt la altul. Apoi se întoarse şi mi se alătură, dar de data asta, nu mă luă de mână, ci păşi singură. Nu făcu niciun comentariu asupra monumentului, şi nici eu n-am spus nimic, dar într-un fel oarecare, lespedea aceea mare, de granit, ne însoţea în plimbare. Vedeam versurile hazlii, data pusă dedesubt şi iniţialele A.A. săpate în piatră şi vedeam de asemenea, ceea ce ea nu putea vedea, portofelul cu scrisoarea în el, îngropat adânc sub piatră, în pământul jilav. Aveam impresia că îi trădasem pe amândoi în mod josnic. Însăşi tăcerea ei dovedea că era mişcată. Dacă nu vorbesc acum, în clipa aceasta, m-am gândit în sinea mea, lespedea de granit va fi o barieră între noi şi va creşte mereu.

— Intenţionam de multă vreme să te aduc aici, i-am spus, cu un glas prea tare şi nenatural, după o tăcere atât de lungă. Era priveliştea preferată a lui Ambrose de pe întreaga moşie. De aceea piatra se află acolo.

— Dar nu făcea parte din programul întocmit pentru aniversarea ta, îmi ripostă ea, ca să mi-o arăţi.

Cuvintele erau tăioase şi dure, cuvintele unei străine.

— Nu, am recunoscut liniştit, nu făcea parte din program.

Şi ne-am continuat drumul pe cărare, fără a mai discuta, iar când am intrat în casă, ea se duse direct

în odaia sa.

M-am îmbăiat şi mi-am schimbat hainele, trist, abătut. Ce demon ne dusese până la blocul de granit, ce lapsus al memoriei? Ea nu ştia, ca mine, de câte ori stătuse acolo Ambrose, zâmbind şi rezemându-se în baston, dar versurile naive şi şugubeţe evocau într-adevăr dispoziţia care le inspirase, pe jumătate glumeaţă, pe jumătate melancolică, gândul tandru ascuns îndărătul ochilor batjocoritori. Lespedea de granit, înaltă şi trufaşă, părea să conţină însăşi substanţa omului căruia, din vina împrejurărilor, Rachel nu-i permisese să se întoarcă la el acasă ca să moară, şi care zăcea la multe sute de mile depărtare, în cimitirul acela protestant din Florenţa.

Ce umbră pentru seara aniversării mele!

Ea, cel puţin, nu ştia nimic despre scrisoare, nici n-avea să afle vreodată, şi mă întrebam, în timp ce mă îmbrăcam pentru cină, ce alt demon mă îndemnase s-o îngrop acolo, decât s-o pun mai degrabă pe foc, ca şi cum aş fi avut instinctul unui animal care va reveni într-o zi ca s-o scoată din pământ? Uitasem tot conţinutul scrisorii. Boala se abătuse asupra lui Ambrose în timp ce o scria. Ros de gânduri negre, suspicios, cu mâna morţii atât de aproape de făptura lui, nu-şi mai măsurase cuvintele. Şi deodată, ca şi cum ar fi dănţuit în faţa mea pe perete, am zărit fraza: *„Banii, să mă ierte Dumnezeu că spun una ca asta, reprezintă în momentul de faţă singurul drum către inima ei”.*

Cuvintele dănţuiau pe oglindă, în timp ce mă pieptănam. Erau încă acolo când mi-am înfipt în cravată acul dăruit de ea. Mă urmăriră coborând scara, până în sufragerie şi cuvintele scrise se prefăcură în însuşi glasul său, glasul lui Ambrose, grav, iubit, familiar: „Singurul drum către inima ei”.

Când Rachel coborî la cină, purta la gât colierul de perle, ca un semn de iertare, ca un fel de omagiu adus aniversării mele; totuşi, într-o măsură

oarecare, în mintea mea, faptul că purta şiragul nu mi-o apropia mai mult, ci o făcea să-mi pară şi mai depărtată. În seara aceea, măcar în seara aceea, aş fi preferat s-o văd cu gâtul gol.

Ne-am aşezat la masă, serviţi de John şi Seecombe şi pe masă, acoperită cu o faţă de masă de dantelă, se înşirau sfeşnice şi toată argintăria, în cinstea zilei mele de naştere. Erau pregătite păsări rasol şi slănină, după o îndelungată tradiţie, care dăinuia de pe vremea când mergeam la şcoală, şi pe care Seecombe le aduse cu mare mândrie, stând cu ochii aţintiţi asupra mea. Râdeam şi zâmbeam amândoi şi ciocneam în sănătatea lor şi a noastră şi a celor douăzeci şi cinci de ani rămaşi în urma mea; dar tot timpul simţeam că ne sileam să fim bine dispuşi de dragul lui Seecombe şi al lui John şi că dacă am fi rămas numai noi singuri, n-am fi scos o vorbă.

Un fel de deznădejde puse stăpânire pe mine, poruncindu-mi imperios să petrec şi să fiu vesel, şi nu exista altă soluţie decât să beau mai mult vin şi să-i umplu şi ei paharul, astfel ca să atenuez din intensitatea sentimentelor noastre şi să putem uita lespedea aceea de granit şi tot ce evoca ea în cugetele noastre. Noaptea trecută mă dusesem până la promontoriul farului, sub lumina lunii pline, cuprins de exaltare, ca un somnambul într-un vis. În seara aceea, deşi în ceasurile scurse în răstimp mă trezisem în faţa tuturor comorilor lumii, mă trezisem şi în faţa umbrelor.

Cu ochii înceţoşaţi, îi urmăream mişcările, peste masă; ea râdea, pe jumătate întoarsă spre Seecombe şi mi se părea că niciodată nu arătase mai fermecătoare. Dacă aş fi putut reînvia starea de spirit pe care o avusesem dis-de-dimineaţă, liniştea şi tihna şi să le îmbin cu nebunia după-amiezii petrecută printre primule, pe sub fagii înalţi, atunci aş fi fost din nou fericit. Şi ea ar fi fost fericită. Şi am fi păstrat pe veci starea aceea

de spirit, preţioasă şi sacră, care ne-ar fi însoţit în viitor.

Seecombe îmi umplu paharul din nou şi o parte din umbre se destrămară, îndoielile erau domolite; mă gândeam că, după ce vom rămâne între patru ochi, totul va fi bine, şi o voi întreba chiar în aceeaşi seară, în aceeaşi noapte, dacă ne putem căsători curând, poate peste câteva săptămâni, peste o lună, fiindcă voiam ca să afle toată lumea, Seecombe, John, Kendallii, toţi, că Rachel îşi va purta numele datorită mie.

Avea să fie doamna Ashley, soţia lui Philip Ashley.

Pesemne că am stat până târziu la masă, fiindcă nici nu ne ridicasem bine de pe fotolii, când am auzit zgomotul făcut de roţile unei trăsuri, pe aleea principală. Clopoţelul de la intrare clincheni şi Kendalii fură introduşi în sufragerie, unde noi stăteam încă în mijlocul unui talmeş-balmeş de firimituri, tăvi cu desert şi pahare pe jumătate golite, şi toată dezordinea rămasă după o cină. M-am ridicat şi, clătinându-mă, am tras lângă masă două jilţuri, deşi naşul meu afirma că cinaseră şi veniseră doar pentru câteva clipe, ca să-mi ureze multă sănătate.

Seecombe aduse pahare curate şi am văzut-o pe Luiza, într-o rochie albastră, cum se uita întrebător la mine, gândindu-se, mi-am dat eu seama instinctiv, că băusem prea mult. Avea dreptate, dar aşa ceva nu se întâmpla des. Doar era ziua mea de naştere şi sosise ceasul ca să ştie şi ea, odată pentru totdeauna, că nu va mai avea alt drept de a mă critica decât acela al unei prietene din copilărie. Naşul meu trebuia să afle şi el acest lucru. Asta avea să pună capăt tuturor planurilor pe care şi le făcuse pentru ea şi, totodată, bârfelilor, liniştind pe toţi acei care îşi dădeau osteneala să se arate preocupaţi de acest subiect.

Ne-am aşezat la loc toţi patru, în murmurul conversaţiei, naşul meu, Rachel, şi Luiza fiind de-

acum deprinşi fiecare cu compania celuilalt în urma ceasurilor petrecute împreună, la prânz, în timp ce eu stăteam tăcut în capul mesei, abia aruncând câte o vorbă dar răsucind pe toate feţele, în minte, comunicarea pe care mă hotărâsem s-o fac.

Până la urmă, naşul meu, aplecându-se către mine, cu paharul în mână şi zâmbind, rosti:

— În sănătatea celor douăzeci şi cinci de ani împliniţi, Philip. Să-ţi dea Domnul viaţă lungă şi fericită!

Se uitau toţi trei la mine, şi fie din pricina vinului băut, fie a preaplinului inimii, fapt este că atât pe naşul meu, cât şi pe Luiza, îi simţeam aproape, ca pe nişte prieteni scumpi şi de încredere la care ţineam mult, iar Rachel, iubirea mea, cu lacrimi în ochi, îmi făcea semn din cap şi-mi zâmbea, în semn de încurajare.

Aşadar, acesta era momentul potrivit. Servitorii părăsiseră încăperea, secretul putea fi păstrat între noi patru.

M-am ridicat şi le-am mulţumit, apoi, cu paharul plin, am rostit:

— Şi eu doresc să închin un pahar, şi să fac o urare pentru care vreau să bem împreună. De astăzi dimineaţă sunt omul cel mai fericit din lume. Vreau ca dumneata, naşule, şi tu, Luiza, să beţi în sănătatea Rachelei, care va fi soţia mea.

Mi-am golit paharul şi m-am uitat la ei, zâmbind. Nici unul nu mi-a răspuns, niciunul nu s-a mişcat, vedeam perplexitatea zugrăvită pe faţa naşului meu şi, întorcându-mă spre Rachel, am văzut că zâmbetul ei pierise şi că privirea aţintită asupra mea era aceea a unei măşti îngheţate.

— Ţi-ai pierdut cu totul minţile, Philip? întrebă ea.

Mi-am pus paharul pe masă. Mâna nu mi-era sigură şi l-am aşezat prea aproape de margine. Paharul se răsturnă şi se făcu ţăndări pe duşumea.

Inima îmi bătea să se spargă. Nu-mi puteam lua ochii de pe faţa ci neclintită şi albă ca varul.

— Iartă-mă, am spus, dacă am anunţat această veste puţin prea devreme. Dar adu-ţi aminte că este ziua mea de naştere şi ei sunt cei mai vechi prieteni ai mei.

M-am agăţat cu putere de marginea mesei, ca să-mi menţin echilibrul, şi-mi zumzăiau urechile. Ea nu părea deloc că înţelege. Îşi întoarse privirile de la mine, adresându-se naşului meu şi Luizei.

— Cred că aniversarea şi vinul i s-au urcat la cap lui Philip. Iertaţi-i această farsă de şcolar şi uitaţi de ea, dacă puteţi. O să-şi ceară scuze, când se va dezmetici. Vreţi să mergem în salon?

Se ridică şi îi conduse afară din cameră. Eu am rămas ţintuit locului, privind ţintă la resturile mesei, la firimiturile de pâine, vinul vărsat pe faţa de masă, jilţurile împinse deoparte, şi nu simţeam nimic, absolut nimic decât un fel de gol în locul inimii. Am aşteptat puţin, apoi am ieşit, împleticindu-mă, din sufragerie, mai înainte ca John şi Seecombe să vină să strângă masa. M-am dus în bibliotecă şi am stat acolo, în beznă, alături de soba rece. Lumânările nu fuseseră aprinse şi buştenii puşi pe foc se făcuseră scrum. Prin uşa întredeschisă puteam auzi murmurul glasurilor din salon. Mi-am apăsat, cu mâinile, capul ameţit şi simţeam pe limbă gustul acru al vinului. Poate că, dacă stăteam liniştit acolo, în întuneric, aveam să-mi redobândesc echilibrul şi senzaţia aceea de gol pustiitor avea să dispară. Din pricina vinului comisesem greşeala aceea. Şi, totuşi, de ce oare trebuia să-i supere atât de rău cele spuse de mine? I-am fi putut pune pe amândoi să jure că vor păstra taina. Ei ar fi înţeles. Am stat mai departe acolo, aşteptând ca musafirii să plece. După câtva timp – un timp infinit, aşa părea, dar care nu durase mai mult de zece minute sau cam aşa ceva – glasurile se apropiară şi oaspeţii trecură în hol. L-am auzit pe Seecombe deschizând uşa din faţă, urându-le

noapte bună, apoi uruitul roţilor trăsurii depărtându-se şi zgomotul uşii închise şi zăvorite.

Acum, mintea îmi era mai limpede. Am stat şi am ascultat. Am auzit foşnetul rochiei. Se apropie de uşa întredeschisă a bibliotecii, se opri o clipă, apoi trecu mai departe şi după aceea pasul răsună pe scări. M-am ridicat din jilţul meu şi am urmat-o. Am ajuns-o din urmă la colţul coridorului, unde se oprise ca să sufle în lumânările din capul scărilor. În lumina lor pâlpâitoare, am stat şi ne-am măsurat cu privirea.

— Credeam că te-ai dus la culcare, zise ea. Ai face mai bine să te duci imediat, până nu mai faci şi alte prostii.

— Acum, că au plecat, eşti bună să mă ierţi? Crede-mă, poţi avea încredere în Kendalli. Nu ne vor dezvălui taina.

— Doamne sfinte, sper că nu, de vreme ce nu ştiu nimic despre ea, ripostă. M-ai făcut să mă simt ca o slujnicuţă care se furişează în pod cu un rândaş. M-am mai simţit cu ruşinată şi până azi, dar acesta este cel mai groaznic moment prin care am trecut.

Avea aceeaşi faţă albă, îngheţată, care nu era a ei.

— Nu ţi-a fost ruşine ieri, la miezul nopţii, am spus, mi-ai dat cuvântul tău şi nu erai deloc mânioasă. Aş fi ieşit imediat, dacă tu mi-ai fi cerut.

— Cuvântul meu? spuse ea. Ce ţi-am promis?

— Să te măriţi cu mine, Rachel, i-am răspuns.

Ţinea sfeşnicul în mână. Îl înălţă pentru ca flacăra lumânării să-mi lumineze faţa.

— Cutezi să stai aici, Philip şi să-mi spui în faţă că ţi-am promis ieri noapte să mă mărit cu tine? exclamă ea. Ţi-am spus la cină, de faţă cu Kendallii, că ţi-ai pierdut minţile, şi aşa şi este. Ştii prea bine că nu ţi-am făcut asemenea promisiune.

La rându-mi, am privit-o ţintă. Nu eu îmi ieşisem din minţi, ci ea. Simţeam cum obrajii mi se aprind de îmbujorare.

— M-ai întrebat ce doresc de ziua mea, am spus. Atunci, ca şi acum, singurul lucru din lume ce-ţi puteam cere era să te măriţi cu mine. Ce altceva aş fi putut să vreau?

Ea nu răspunse. Continuă să mă privească, neîncrezătoare, derutată, ca o persoană, care ascultă nişte cuvinte rostite într-o limbă străină ce nu poate fi tradusă sau înţeleasă, şi mi-am dat seama deodată, cuprins de anxietate şi desperare, că aşa se şi petrecuseră lucrurile, de fapt, între noi: tot ce se întâmplase fusese o eroare. Ea nu pricepuse ce-i cerusem la miezul nopţii, nici eu, în oarba mea uluială, nu ştiusem ce-mi dăduse, aşa că ceea ce eu luasem drept o mărturie de dragoste, nu era decât un gest fără semnificaţie, pe care ea îl interpretase în felul ei.

Dacă ea se simţea ruşinată, atunci eu eram de două ori, pentru că mă putuse înţelege greşit.

— Să vorbim deschis acum, am spus. Când vrei să te măriţi cu mine?

— Niciodată, Philip, rosti ea, însoţindu-şi vorbele cu un gest al mâinilor care mă înlătura. Consideră răspunsul ăsta definitiv şi pentru totdeauna. Dacă sperai altceva, îmi pare rău. Nu aveam intenţia de a te induce în eroare. Şi acum, noapte bună!

Se întoarse, gata să plece, dar am apucat-o de mână şi i-am ţinut-o strâns,

— Aşadar, nu mă iubeşti? am întrebat. Era doar o prefăcătorie? De ce, pentru numele lui Dumnezeu, nu mi-ai spus adevărul, noaptea trecută, poruncindu-mi să plec?

Încă o dată, ochii ei trădară nedumerire; nu înţelegea ce vreau. Eram nişte străini, fără nicio legătură între noi. Ea venea din altă ţară, se trăgea din alt neam.

— Îndrăzneşti să-mi reproşezi cele întâmplate? întrebă ea. Voiam să-ţi mulţumesc, asta-a fost totul. Îmi dăruiseşi giuvaerurile.

Cred că în clipa aceea am ştiut tot ce ştiuse şi Ambrose. Ştiam ce văzuse el la ea şi ce dorise cu ardoare, dar nu obţinuse niciodată. Cunoşteam chinul îndurat, suferinţa şi marea prăpastie căscată între ei, care se lărgea mereu. Ochii ei, atât de negri, atât de deosebiţi de ai noştri, se uitau la amândoi fără să ne înţeleagă. Ambrose stătea lângă mine, în umbră, sub lumina pâlpâitoare a lumânării. Ne uitam la această femeie, torturaţi, fără speranţă, în timp ce ea ne răspundea la priviri, acuzatoare. Faţa ei era de asemenea străină, în penumbră. Mică şi îngustă, o faţă de medalie. Mâna pe care o ţinusem într-a mea nu mai era caldă. Rece şi fragilă, degetele se zbăteau să se descătuşeze şi inelele zgâriau, tăindu-mi palma. I-am dat drumul şi, în aceeaşi clipă, aş fi vrut s-o reţin.

— De ce te uiţi aşa la mine? şopti Rachel. Ce ţi-am făcut? Te-ai schimbat la faţă.

Am încercat să mă gândesc ce mai puteam să-i dăruiesc. Avea domeniul, banii şi bijuteriile. Avea mintea mea, trupul şi inima mea. Nu mai aveam decât numele meu, dar şi pe acesta îl purta. Nu mai rămânea nimic. Decât, cel mult, spaima. I-am luat lumânarea din mână şi am aşezat-o pe balustradă, deasupra scărilor. I-am pus mâinile în jurul grumazului, încercuindu-l; acum nu se mai putea mişca, ci mă privea fix, cu ochii larg deschişi. Era ca şi cum aş fi ţinut cu amândouă mâinile o pasăre înspăimântată care, dacă apăsam puţin mai tare, ar fi bătut din aripi şi ar fi murit, iar daca aş fi slobozit-o, ar fi zburat departe, spre libertate.

— Să nu mă părăseşti niciodată, am spus, jură-mi, niciodată, niciodată!

Încercă să-şi mişte buzele, spre a-mi răspunde, dar nu era în stare din cauza presiunii mâinilor mele. Mi-am slăbit strânsoarea. Ea se dădu îndărăt, ferindu-se de mine, ducându-şi degetele la grumaz. Acolo unde fuseseră mâinile mele, erau două dungi roşii, de ambele părţi ale colierului de perle.

— Acum vrei să te măriţi cu mine? i-am spus.

Nu-mi dădu niciun răspuns, ci se depărtă, făcând câţiva paşi înapoi, în coridor, fără a-şi lua ochii de pe chipul meu. Mi-am zărit umbra pe perete, o siluetă monstruoasă, fără contur sau substanţă. Am văzut-o pe Rachel cum dispare sub arcadă. Am auzit-o închizând uşa şi răsucind cheia în broasca. M-am dus în odaia mea şi zărindu-mi imaginea în oglindă, m-am oprit şi m-am uitat. Mai încape îndoială că acolo stătea Ambrose, cu broboane de sudoare pe frunte, cu faţa cadaverică? Pe urmă m-am mişcat şi am devenit iarăşi eu însumi, cu umerii încovoiaţi, cu mădularele stângace şi prea lungi, şovăitor, necioplit, acelaşi Philip care îşi permitea să facă farse de şcolar. Rachel le spusese Kendallilor să mă ierte şi să uite.

Am deschis brusc fereastră, dar în seara aceea nu era lună şi afară ploua cu găleata. Vântul flutura perdeaua şi, întorcând paginile almanahului, pus pe placa de marmoră a căminului, îl trânti pe podea. M-am aplecat să-l ridic şi, smulgând fila, am făcut-o boţ şi am aruncat-o în foc. Era sfârşitul zilei mele de naştere. Păcălelile de întâi aprilie se sfârşiseră.

Capitolul XXIII

Dimineaţă, m-am aşezat la micul dejun, privind la ziua mohorâtă şi vântoasă, cu ochi care nu vedeau nimic. Seecombe intră în sufragerie, cu un bileţel pus pe o tăviţă. Când l-am văzut, mi-a sărit inima din piept. Poate că mă poftea s-o vizitez în camera ei. Dar nu era de la Rachel. Scrisul era mai mare, mai rotund. Biletul era de la Luiza.

— L-a adus rândaşul domnului Kendall, *sir,* zise Seecombe, aşteaptă răspuns.

Am citit biletul în întregime: *„Dragă Philip, am fost grozav de necăjită de cele întâmplate ieri seară. Cred că înţeleg ce-ai simţit mai mult decât tatăl meu. Te rog să ţii minte că sunt prietena ta, şi voi rămâne întotdeauna. Trebuie să mă duc în oraş în dimineaţa asta. Dacă simţi nevoia să stai de vorbă cu cineva, m-aş putea întâlni cu tine în faţa bisericii, cu puţin înainte de prânz. Luiza."*

Am pus biletul în buzunar şi i-am cerut lui Seecombe să-mi aducă o bucată de hârtie şi o pană. Primul meu impuls, ca de obicei, la ideea unei întâlniri neprevăzute, indiferent cu cine, dar mai cu seamă în dimineaţa aceea, a fost să mâzgălesc câteva cuvinte de mulţumire, apoi să refuz. Totuşi, când Seecombe mi-a adus pana şi hârtia, am luat altă hotărâre. O noapte de insomnie, un sentiment chinuitor de singurătate îmi treziră subit dorul de a fi în compania cuiva. Pe Luiza o cunoşteam mai bine decât pe oricare altă persoană. De aceea i-am scris, spunându-i că voi fi în oraş în dimineaţa aceea şi că o voi aştepta în faţa bisericii.

— Dă-i asta rândaşului domnului Kendall, i-am poruncit, şi spune-i lui Wellington că doresc ca Gipsy să fie înşăuată la ora unsprezece.

După micul dejun, m-am dus în biroul meu şi am clasat notele de plată, apoi am scris scrisoarea

începută în ziua precedentă, într-un fel, era mai simplu astăzi. O parte din mintea mea lucra confuz, înregistra faptele şi cifrele şi le aşternea pe hârtie, ele parcă ar fi fost împinsă de forţa obişnuinţei. După ce mi-am isprăvit treaba, m-am dus la grajduri, mânat de zorul de a mă depărta de casă şi de tot ce însemna ea pentru mine. N-am pornit-o călare pe aleea ce dădea prin pădure, plină de amintirile zilei de ieri, ci am tăiat de-a dreptul prin parc şi spre şosea. Iapa mea era foarte tânără şi nervoasă ca o iadă, tresărea la te miri ce, ciulea urechile şi se ferea, dându-se îndărăt în tufişuri, în timp ce vântul şfichiuitor ne biciuia pe amândoi.

Vijelia care ar fi trebuit să se abată în februarie şi martie se dezlănţuise în sfârşit. Căldura suavă a ultimelor săptămâni, marea cu oglinda apei netedă şi soarele se duseseră. Nori mari, târându-şi trenele cu zimţi negri şi încărcaţi de ploaie, veneau învălătucindu-se dinspre apus şi, la răstimpuri, cu o subită furie explozivă, vărsau torente de grindină. Marea clocotea învolburată în golful occidental. Pe câmpiile întinse de ambele laturi ale şoselei, pescăruşii ţipau şi se cufundau în brazdele pământului proaspăt arat, căutând mlădiţele verzi zămislite de primăvara timpurie. Nat Bray, pe care îl expediasem cât ai bate din palme în dimineaţa precedentă, stătea lângă poarta lui, când am trecut pe acolo, cu un sac ud atârnându-i peste umeri ca să-l apere de grindină şi ridică mâna, strigându-mi bună dimineaţa, dar sunetul glasului său fu purtat de vânt dincolo de mine şi se pierdu.

Chiar de pe şosea puteam auzi marea. Spre apus, unde ea se prelingea peste nisipuri, apa se încreţea în vălurele scurte şi drepte, care reveneau pline de spumă, dar spre răsărit, în faţa estuarului, talazurile mari şi lungi se năpusteau asupra stâncilor de la intrarea portului şi vuietul lor se amesteca cu vântul tăios, care mătura gardurile vii şi îndoia pomii înmuguriţi.

Erau puţini oameni pe afară, când am coborât colina, intrând în oraş şi cei pe care îi vedeam se grăbeau la treburile lor, aplecaţi într-o parte de tăria vântului, cu obrajii pişcaţi de gerul lăsat brusc. Am lăsat-o pe Gipsy la hanul „Trandafirul şi coroana” şi am luat-o pe uliţa spre biserică. Luiza se adăpostea sub portal. Am deschis uşa cea grea şi am intrat împreună în biserica. Interiorul părea întunecos şi paşnic, după vijelia de afară, dar regăseam în el şi senzaţia aceea inevitabilă de frig apăsător, copleşitor şi izul acela de mucegai caracteristic bisericilor. Ne-am dus şi ne-am aşezat în strane, alături de statuia de marmoră, culcată, a străbunului meu, înconjurat de fiii şi fiicele sale plângându-i la picioare, şi m-am gândit la numeroşii Ashley împrăştiaţi prin ţinut, unii aici, alţii chiar în parohia mea, şi cum fiecare dintre ei iubise şi suferise, apoi plecase pe drumul lui.

În biserica tăcută, instinctul ne punea stavilă la gură, şi am stat de vorbă în şoaptă.

— Am fost necăjită atâta vreme din pricina ta, zise Luiza, de la Crăciun şi chiar mai dinainte. Dar nu ţi-am putut spune nimic. N-ai fi vrut să mă asculţi.

— Nici nu era nevoie să te necăjeşti, i-am răspuns. Totul mersese foarte bine, până ieri seară. Vina a fost a mea, fiindcă am rostit ce-ai auzit.

— N-ai fi spus aşa ceva, ripostă ea, dacă n-ai fi crezut că înfăţişează adevărul. Din prima zi a fost o înşelăciune şi erai pregătit pentru asta de la bun început, înainte de venirea ei…

— N-a fost niciun fel de înşelătorie, am spus, până în ceasurile din urmă. Dacă m-am înşelat, nu trebuie să dau vina decât pe mine.

O răpăială bruscă izbi ferestrele dinspre sud-vest ale bisericii şi lunga aripă a naosului, cu pilaştrii ei înalţi, se întunecă şi mai mult.

— De ce a venit aici în septembrie trecut? întrebă Luiza. De ce a făcut toată călătoria asta ca să te caute pe tine? N-a îndemnat-o sentimentul,

nicio curiozitate gratuită. A venit în Anglia şi în Cornwall cu un anumit scop, pe care acum şi l-a atins.

M-am întors şi m-am uitat la ea. Ochii ei cenuşii erau sinceri şi candizi.

— Ce vrei să spui? am întrebat.

— A obţinut banii, zise Luiza. Acesta era planul pe care-l avea în mintea ei, înainte de a porni în călătorie.

Dirigintele meu de la Harrow, când eram în clasa a cincea, ne spusese odată că adevărul este ceva intangibil, nevăzut, că uneori ne împiedicăm de el şi nu-l recunoaştem, dar că este găsit şi deţinut şi înţeles numai de oamenii bătrâni, aflaţi în pragul morţii sau câteodată, de fiinţe foarte pure, foarte tinere.

— Te înşeli, i-am răspuns, nu ştii nimic despre ea. Este o femeie impulsivă şi emotivă, şi stările ei sufleteşti sunt imprevizibile şi ciudate. Dumnezeu ştie că-i aşa, dar nu stă în firea ei să se poarte altfel. Impulsul a mânat-o din Florenţa. Emoţia a adus-o aici. A rămas fiindcă se simţea fericită şi fiindcă avea dreptul să rămână.

Luiza mă privi compătimitor. Îşi puse mâna pe genunchiul meu.

— Dacă ai fi fost mai puţin vulnerabil, urmă ea, doamna Ashley n-ar fi rămas. I-ar fi făcut o vizită tatălui meu, ar fi încheiat un târg favorabil, apoi ar fi plecat. Încă de la început ai interpretat greşit motivele care au reţinut-o.

Aş fi înfruntat mai uşor situaţia, mi-am zis în sinea mea, în timp ce treceam, împleticindu-mă, din strană în aripa naosului, dacă Luiza ar fi pălmuit-o pe Rachel, sau ar fi scuipat-o în faţă, i-ar fi rupt părul, rochia. Ar fi fost o izbucnire primitivă şi animalică. Ar fi fost o luptă deschisă. Dar insinuarea aceea, făcută în tăcerea bisericii, în absenţa Rachelei, era o ponegrire, aproape o blasfemie.

— Nu pot sta aici să te ascult, i-am zis. Aveam nevoie de consolarea şi înţelegerea ta. Dacă nu-mi poţi da aşa ceva, nu face nimic…

Se sculă, luându-mă de braţ.

— Nu vezi că încerc să te ajut? stărui ea. Dar eşti atât de orb faţă de orice, încât n-are rost. Dacă nu era în firea doamnei Ashley să-şi facă planuri cu luni de zile înainte, atunci de ce şi-a trimis pensia peste hotare, săptămână de săptămână, lună de lună, cât a fost iarna de lungă?

— De unde ştii? am întrebat.

— Tatăl meu are mijloacele necesare pentru a afla, răspunse Luiza. Lucrurile acestea nu pot fi tăinuite, când e vorba de domnul Couch şi de tata, acţionând ca tutore al tău.

— Ei bine, şi ce-i dacă a trimis banii? am replicat. Avea nişte datorii la Florenţa, am ştiut tot timpul despre ele. Creditorii făceau presiuni ca să fie plătiţi.

— Dintr-o ţară într-alta? se miră ea. E cu neputinţă. Eu n-aş fi crezut una ca asta. Nu este mai verosimil că doamna Ashley spera să-şi constituie o rezervă pentru întoarcerea sa şi că şi-a petrecut iarna aici numai fiindcă ştia că, din punct de vedere legal, intrai în posesia banilor şi a averii la a douăzeci şi cincea aniversare a ta, adică ieri? Atunci, taică-meu, încetând să mai fie tutorele tău, ea putea să te stoarcă după pofta inimii. Dar n-a mai fost nevoie. I-ai dăruit cu mâna ta, tot ce aveai.

Nu-mi venea să cred că o fată pe care o cunoşteam bine şi în care mă încredeam, ar putea să aibă o minte atât de josnică şi să se exprime – şi acesta era lucrul cei mai groaznic – cu atâta logică şi evident bun simţ ca să sfâşie o altă femeie, seamănă ei.

— Spiritul juridic al tatălui tău vorbeşte prin gura ta, sau chiar tu însăţi? am întrebat-o.

— Nu tata, zise ea, îi cunoşti discreţia. Mi-a spus prea puţine. Dar am şi eu judecata mea.

— Eşti pornită împotriva ei din ziua când ai întâlnit-o, am spus. Era într-o duminică, în biserică, nu-i aşa? Te-ai întors la noi, la cină, şi n-ai suflat o vorbă, dar ai stat acolo, la masă, cu faţa crispată toată de orgoliu. Ţi-ai pus în gând să-ţi fie antipatică.

— Dar tu? exclamă ea. Îţi aminteşti ce-ai spus despre ea înainte de venirea sa? Nu pot uita ce duşmănie îi purtai. Şi pe bună dreptate.

Se auzi un scârţâit dinspre uşa laterală, din apropierea stranelor corului. Uşa se deschise şi Alice Table, îngrijitoarea, o femeie măruntă cu o înfăţişare ştearsă, se strecură înăuntru, cu o mătură în mână, ca să cureţe aripa naosului. Ne aruncă, pe furiş, o privire şi îşi văzu de drum, în dosul amvonului, dar prezenţa ei plutea în jurul nostru şi singurătatea pierise.

— E în zadar, Luiza, am spus, nu-mi poţi ajuta. Ţin la tine, şi tu la mine. Dacă vom continua această discuţie o să ne urâm.

Luiza se uită la mine, mâna îi căzu de pe braţul meu.

— Aşadar, o iubeşti atât de mult? rosti ea.

M-am întors. Era mai tânără decât mine, doar o copilă, şi nu putea înţelege. Nimeni n-ar fi fost în stare să înţeleagă vreodată, în afară de Ambrose, dar el murise.

— Ce vă mai rezervă acum amândorura viitorul? întrebă Luiza.

Paşii noştri sunau în gol, cum treceam prin partea laterală a naosului. Ploaia torenţială, care şiroia pe vitralii, încetase. O licărire capricioasă a soarelui ilumina aureola, care încununa capul sfântului Petru din fereastra sudică, pe urmă dispăru, lăsând-o iarăşi întunecoasă.

— I-am cerut să se mărite cu mine, am spus. I-am cerut o dată, de două ori. Nu voi înceta s-o fac. Ăsta-i viitorul meu, dacă vrei s-o ştii.

Am ajuns la uşa bisericii, am deschis-o şi ne-am aflat iar sub portal. O mierlă, fără a ţine seama de

ploaie, cânta într-un copac de lângă poarta bisericii şi un băiat de la măcelărie, care trecea prin faţa ei, îi răspunse fluierând, cu coşul pe umăr, cu şorţul pe cap.

— Când i-ai cerut mâna prima dată? întrebă Luiza.

Mi-aminteam de calda tandreţe, de lumina lumânării, de râsete. Şi deodată nu mai fu nicio lumină, deodată nu mi-a mai răsunat în urechi niciun râs… Doar Rachel şi cu mine. Parcă batjocorind miezul nopţii, orologiul bisericii bătu de amiază.

— În dimineaţa zilei mele de naştere, i-am mărturisit Luizei.

Ea aşteptă ultima bătaie a orologiului, care răsuna atât de puternic, deasupra capetelor noastre.

— Şi ce ţi-a răspuns? se interesă ea.

— Am vorbit gândindu-ne fiecare la altceva, i-am replicat, eu am crezut că înţelesesem „da”, când ea avusese intenţia de a spune „nu”.

— În momentul acela citise actul tău?

— Nu. L-a citit mai târziu. Mai târziu, în aceeaşi dimineaţă.

Dincolo de poarta bisericii l-am văzut pe rândaşul Kendallilor, cu docarul. La vederea fiicei stăpânului său, ridică biciul şi sări jos de pe capră. Luiza îşi încheie pelerina şi îşi trase gluga peste păr.

— Atunci a pierdut puţin timp ca să-l citească şi să vină cu trăsura până la Pelyn, să-l vadă pe tata, zise Luiza.

— N-a înţeles prea bine textul, am spus eu.

— L-a înţeles când a plecat de la Pelyn, grăi Luiza. Îmi amintesc perfect, în timp ce trăsura aştepta la scară şi stăteam pe trepte, cum tata i-a spus: „Clauza remăritişului poate să constituie o prevedere cam aspră. Trebuie să rămâneţi văduvă, dacă vreţi să vă păstraţi averea”. Iar doamna Ashley i-a zâmbit şi i-a răspuns: „Asta îmi convine de minune”.

Rândaşul se îndrepta spre noi pe potecă, ducând o umbrelă mare. Luiza îşi încheie mănuşile. Nori negri se rostogoleau de-a curmezişul cerului, învălurindu-se.

— Clauza a fost inserată acolo pentru a garanta menţinerea domeniului i-am explicat, ca să împiedic orice fel de risipă făcută de vreun străin. Dacă ar fi soţia mea, nu s-ar aplica.

— Aici te înşeli, spuse Luiza. Dacă s-ar mărita cu tine, întreaga avere ţi-ar reveni ţie. La asta nu te-ai gândit?

— Dar chiar dacă ar fi aşa? am ripostat. Aş împărţi cu ea până la ultimul penny. N-ar refuza să se mărite cu mine din cauza acestei unice clauze. Asta cauţi să insinuezi?

Gluga îi acoperea faţa, dar ochii ei cenuşii mă priveau ţintă, deşi restul obrazului îi era ascuns.

— O soţie nu poate expedia peste hotare banii soţului ei, spuse Luiza, nici să se întoarcă la locul de care simte că aparţine. Nu insinuez nimic.

Rândaşul duse mâna la pălărie şi ţinu umbrela deasupra capului ei. Am condus-o pe potecă până la scara docarului şi am ajutat-o să se aşeze.

— Nu ţi-am făcut niciun bine, reluă ea, şi mă socoteşti nemiloasă şi dură. Uneori o femeie vede lucrurile mai clar decât un bărbat. Iartă-mă dacă te-am jignit. Vreau numai să fii iarăşi ca mai înainte.

Se aplecă spre rândaş.

— Thomas, glăsui. Ne întoarcem la Pelyn.

El cârmi calul şi o luară în susul colinei, spre şosea.

M-am dus şi am stat în odăiţa de oaspeţi de la „Trandafirul şi coroana.” Luiza rostise adevărul când îmi spusese că nu-mi făcuse niciun bine. Venisem după o consolare şi nu găsisem niciun pic. Doar fapte reci, aspre, denaturate până la deformare. Tot ce-mi înşirase ar fi avut un înţeles pentru mintea unui avocat. Ştiam cum cântărea naşul meu lucrurile în balanţa lui, fără a îngădui un

loc cât de mic şi inimii omeneşti. Fără voia ei, Luiza moştenise optica lui abilă, strictă şi raţiona în consecinţă.

Ştiam mai bine decât ea ce se întâmplase între mine şi Rachel. Mă gândeam la lespedea de granit de deasupra văii, în inima pădurii, şi la toate lunile acelea în care nu-i împărtăşisem nimic. „Verişoara dumitale Rachel, spusese Rainaldi, este o femeie impulsivă." Ea cedase unui impuls, lăsându-mă s-o iubesc. Cedase unui impuls, respingându-mă. Ambrose cunoscuse aceste oscilaţii. Ambrose înţelesese. Şi nici pentru el, nici pentru mine, nu putea exista vreodată altă femeie sau altă soţie.

Am stat îndelung în boxa friguroasă de la „Trandafirul şi coroana". Hangiul îmi aduse o bucată de berbec rece şi nişte bere, deşi nu-mi era foame. Mai târziu am ieşit şi am stat pe chei, privind cum fluxul împroşca cu apă treptele. Vasele de pescuit se legănau, ancorate de geamandură, şi un bătrân aşezat pe o stinghie scotea afară apa din fundul bărcii sale, cu spatele întors la valurile înspumate care i-o umpleau iarăşi, cu fiecare talaz ce se spărgea de ţărm.

Norii se lăsaseră şi mai jos decât dimineaţă, prefăcându-se în ceaţă, învăluind într-o mantie copacii de pe malul opus. Dacă voiam să mă întorc acasă fără ca să fiu făcut ciuciulete şi Gipsy să se aleagă cu o răceală, era mai cuminte s-o pornesc înainte de a se înrăutăţi vremea. Acum nu mai era ţipenie de om pe afară. Am încălecat şi am început urcuşul colinei şi, ca să-mi cruţ încă o bucată de drum, am cotit la răscrucea unde cele Patru Drumuri se întâlnesc şi am luat-o pe aleea pentru trăsuri. Acolo, eram mai adăpostiţi de umezeală; nu făcusem nicio sută de paşi, că Gipsy se poticni deodată şi şchiopătă dar, decât să intru în casa portarului şi să mă ostenesc pentru a-i scoate piatra care-i tăiase potcoava, pierzând vremea cu pălăvrăgeala, am hotărât să descalec şi s-o duc încetişor, de frâu, până acasă. Furtuna doborâse

crengile care se aşterneau de-a lungul aleii, iar copacii, care cu o zi în urmă fuseseră atât de nemişcaţi, acum se aplecau, se legănau şi tremurau, bătuţi de ploaia ceţoasă.

Aburii din valea mlăştinoasă se înălţau într-un nor alb, şi mi-am dat seama, cu un fior, cât de frig îmi fusese toată ziua, de la plecarea mea, cât stătusem, cu Luiza în biserică şi tot timpul petrecut în odăiţa fără foc a hanului. Lumea era parcă alta decât cea de ieri.

Am trecut cu Gipsy poteca pe care mersesem cu Rachel. Urmele paşilor noştri erau încă întipărite acolo, pe unde călcasem în jurul fagilor, la picioarele cărora culesesem primule. Tufe din aceste flori, acum cu o înfăţişare jalnică, se mai îngrămădeau în muşchi. Aicea părea că nu se mai sfârşeşte. O duceam de căpăstru pe Gipsy care şchiopăta, şi ploaia ce şiroia îşi croia drum pe sub gulerul hainei, îngheţându-mi spinarea.

Când am ajuns acasă, eram prea ostenit ca să-i mai dau bună ziua lui Wellington, aşa că i-am azvârlit frâul, fără un cuvânt, lăsându-l să se uite după mine. Dumnezeu ştie că, după noaptea trecută, nu prea aveam chef să beau altceva decât apă, dar fiind din cap până-n picioare îngheţat şi ud, m-am gândit că o duşcă de brandy ar putea sa-mi aducă puţină căldură în corp, oricât de vagă ar fi. Am intrat în sufragerie; John era acolo, punând masa pentru cină. Se duse să-mi aducă din cămară un pahar şi în aşteptarea lui, am văzut că pusese trei tacâmuri.

Când se întoarse, am arătat spre ele.

— De ce trei? am întrebat.

— Domnişoara Pascoe, replică el, se află aici de la ora unu. Doamna s-a dus în vizită la dânşii azi-dimineaţă, nu mult după plecarea dumneavoastră. S-a întors de acolo cu domnişoara Pascoe. A venit ca să stea la noi.

M-am uitat la el uluit.

— Domnişoara Pascoe a venit ca să stea la noi? am repetat.

— Întocmai, răspunse John. Domnişoara Mary Pascoe, cea care predă la şcoala de duminică. Am avut de lucru ca să fie gata pentru dumneaei camera roz. Acum e în budoar, cu stăpâna.

Continuă să pună masa iar eu, lăsând paharul pe bufet, fără a-mi mai da osteneala să-l umplu cu brandy, am urcat la etaj. Pe masa din odaia mea era un bilet, cu scrisul lui Rachel. Am rupt plicul. Biletul nu avea niciun titlu, doar ziua şi data: *„Am rugat-o pe Mary Pascoe să stea aici, cu mine, ca să-mi ţină companie. După ultima noapte, nu mai pot rămâne singură cu tine. Poţi să vii la noi în budoar, dacă doreşti, înainte şi după cină. Trebuie să te rog să fii politicos. Rachel.”*

Nu putea să aibă, în mod serios, asemenea intenţie. Nu putea fi adevărat. De câte ori nu le luasem în zeflemea pe fetele Pascoe, mai cu seamă pe flecara Mary, care broda veşnic modele, vizita săracii care preferau să fie lăsaţi în pace, Mary, o ediţie mai corpolentă şi chiar mai puţin atrăgătoare decât maică-sa. În glumă, da, Rachel putea s-o fi invitat doar la cină, ca să contemple faţa mea posacă, la celălalt capăt al mesei. Dar biletul nu era scris deloc în glumă.

Am ieşit din odaie pe palier şi am văzut că uşa budoarului roz era deschisă. Nu putea fi nicio greşeală. În sobă ardea focul, pe un scaun erau puşi nişte pantofi şi o rochie de casă, iar de jur-împrejur, prin toată odaia, erau împrăştiate perii, cărţi şi nimicurile personale ale unei străine; uşa cealaltă, de obicei blocată, comunicând cu şirul de odăi ale lui Rachel, nu mai era încuiată, ci dată de perete. Puteam să aud chiar murmurul îndepărtat al vocilor din budoarul de alături. Aşadar, aceasta era pedeapsa mea. Aceasta era dizgraţia în care căzusem. Mary Pascoe fusese invitată ca să ridice o barieră între Rachel şi mine, ca să nu mai putem

fi între patru ochi, exact cum scrisese în bileţelul ei.

Primul meu sentiment fu o mânie atât de violentă, încât nici nu ştiu bine cum de m-am stăpânit să nu străbat coridorul, până la budoar, s-o iau de umeri pe Mary Pascoe, să-i spun să-şi strângă catrafusele şi s-o şteargă, fiindcă îi voi porunci lui Wellington s-o duca neîntârziat acasă, cu trăsura. Cum de cutezase Rachel s-o invite în casa mea, cu un asemenea pretext jalnic, şubred şi insultător, că nu mai putea să stea singură cu mine? Eram deci sortit s-o am în faţa ochilor pe Mary Pascoe, la fiecare masă, Mary Pascoe în bibliotecă şi în salon, Mary Pascoe plimbându-se pe pajişti, Mary Pascoe în budoar, eram osândit pe vecie să aud interminabila flecăreală dintre două femei, pe care o îndurasem numai prin forţa obişnuinţei, la cina duminicală?

Am străbătut coridorul; nu mă schimbasem, eram tot cu hainele ude pe mine, şi am deschis uşa budoarului. Rachel stătea în jilţul ei, cu Mary Pascoe postată lângă ea, pe taburet, uitându-se amândouă la marele volum cu ilustraţii despre grădinile italiene.

— Va să zică, te-ai întors? spuse Rachel. Ciudată zi ţi-ai mai ales ca să pleci călare. Trăsura aproape c-a fost făcută praf din pricina drumului, când m-am dus în vizită la casa parohială. După cum vezi avem norocul de a o avea pe Mary aici ca musafiră. Se şi simte ca la ea acasă. Sunt încântată.

Mary Pascoe izbucni într-un mic tril de râs.

— Ce surpriză pentru mine, domnule Ashley, zise ea, când verişoara dumneavoastră a venit să mă ia… Celelalte se înverziseră la obraz de invidie. Nici nu-mi vine să cred că mă aflu aici. Cât de plăcut şi comod este să stai în budoarul acesta! Chiar mai drăguţ decât la parter! Vara dumneavoastră spune că aveţi obiceiul să vă petreceţi aici toată seara. Jucaţi *cribbage*[4]? Sunt

nebună după *cribbage.* Dacă nu ştiţi să jucaţi, o să-mi facă plăcere să vă învăţ pe amândoi.

— Philip, zise Rachel, nu prea e deprins cu jocurile de noroc. Preferă să stea şi să fumeze în tăcere. Vom juca noi două, Mary.

Mă privi peste capul lui Mary Pascoe. Nu, nu era glumă. Puteam să-mi dau seama după asprimea din ochii ei, că pusese la cale lucrul acela după multă chibzuinţă.

— Pot să-ţi vorbesc între patru ochi? i-am spus brusc.

— Nu văd deloc necesitatea, răspunse ea. Eşti liber să spui tot ce pofteşti de faţă cu Mary.

Fata vicarului se ridică grăbită în picioare.

— A, vă rog, exclamă, nu doresc să fiu o prezenţă inoportună. Pot foarte bine să mă duc în camera mea.

— Lasă uşile larg deschise, Mary, spuse Rachel, ca să mă poţi auzi, dacă strig.

Ochii ei, atât de ostili, rămaseră aţintiţi asupra mea.

— Da, negreşit, doamnă Ashley, încuviinţă Mary Pascoe.

Trecu prin faţa mea, atingându-mă în treacăt, cu ochii holbaţi, lăsând toate uşile întredeschise.

— De ce-ai făcut asta? am întrebat-o pe Rachel.

— Ştii foarte bine, replică ea, ţi-am explicat în biletul meu.

— Cât timp urmează să rămână?

— Câtă vreme voi dori eu.

— Nu vei fi în stare să suporţi compania ei mai mult de o zi. O să te înnebunească, şi pe mine la fel.

— Te înşeli, zise ea. Mary Pascoe este o fată bună, inocentă. N-am să-i vorbesc dacă n-o să am chef de conversaţie, în orice caz, cu ea în casă mă simt şi eu puţin mai în siguranţă. Pe urmă, era şi timpul. Lucrurile nu mai puteau continua ca până acum, după izbucnirea ta violentă de la masă.

Naşul tău a spus acelaşi lucru, înainte de a pleca de la noi.

— Ce-a spus?

— Că se bârfeşte pe tema prezenţei mele aici, situaţie pe care lăudăroşenia ta cu căsătoria nu era de natură s-o îmbunătăţească. Nu pot şti cu cine ai mai pălăvrăgit despre asta. Mary Pascoe va face să amuţească alte cleveteli. Voi avea eu grijă de asta.

Era cu putinţă ca fapta mea din seara trecută să fi provocat o asemenea schimbare, un asemenea antagonism teribil?

— Rachel, am spus, chestiunea asta nu poate fi rezolvată printr-o discuţie de câteva clipe, cu uşile deschise. Te rog să mă asculţi, lasă-mă să vorbesc numai cu tine, după cină, când Mary Pascoe se va duce la culcare.

— Noaptea trecută m-ai ameninţat, zise ea. O dată a fost de ajuns. Nu avem nimic de rezolvat. Acum poţi pleca, dacă vrei, sau poţi rămâne, să joci *cribbage* aici, cu Mary Pascoe.

Îşi reluă lectura cărţii despre grădini.

Am ieşit din cameră. Nu aveam altceva de făcut. Aşadar, aceasta urma să fie pedeapsa mea pentru scurtul moment din noaptea trecută când îmi înfipsesem mâinile în gâtul ei. Gestul de care mă căisem şi pe care-l regretasem pe loc, era de neiertat. Aceasta era, aşadar, răsplata. Mânia pierise, la fel de iute cum apăruse, prefăcându-se într-o apăsătoare inerţie, în desperare. O, Doamne, ce făcusem oare?

Cu puţin timp în urmă, cu numai câteva ceasuri, fusesem fericiţi. Exaltarea care mă cuprinsese în ajunul aniversării mele şi toată vraja, se destrămase, se spulberase din vina mea. Stând în boxa rece de la „Trandafirul şi coroana” îmi păruse că poate, peste câteva săptămâni, refuzul ei de a deveni soţia mea ar putea fi înlăturat. Dacă nu imediat, atunci mai târziu şi dacă nu mai târziu, atunci ce-mi păsa, câtă vreme puteam fi laolaltă, îndrăgostiţi, ca în dimineaţa zilei mele de naştere.

Ei îi revenea dreptul de a hotărî, de a alege, totuşi cu siguranţă că nu mă va respinge. Fusesem aproape plin de speranţă, când revenisem acasă. Dar acum se ivise între noi o străină, a treia persoană, care nu înţelegea nimic din raporturile noastre. Cum m-am aflat în odaia mea, am auzit glasurile lor care se apropiau de scări şi apoi unduirea şi foşnetul rochiilor când coborâră. Era mai târziu decât crezusem, pesemne că erau gata îmbrăcate pentru cină. Ştiam că n-aş putea să înfrunt corvoada de a sta cu ele. Trebuiau să cineze singure. De altfel, nu mi-era foame; mi-era frig şi eram anchilozat, probabil că răcisem, şi m-aş fi simţit mai bine în odaia mea. Am sunat din clopoţel şi i-am spus lui John să le prezinte scuze din partea mea, fiindcă n-o să pot coborî la cină, mă voi duce direct la culcare. Această hotărâre stârni o larmă întreagă, aşa cum mă temusem. Seecombe veni sus, cu îngrijorarea zugrăvită pe faţă.

— Nu vă simţiţi bine, domnule Philip? zise el. Vă pot sugera o baie de muştar şi un grog fierbinte? Asta vi se trage din plimbarea călare făcută pe o asemenea vreme.

— Nu vreau nimic, Seecombe, îţi mulţumesc, am replicat. Sunt puţin cam obosit, asta-i tot.

— Nu luaţi cina, domnule Philip? Avem vânat şi plăcintă cu mere. Totul este gata pentru a fi servit. Doamnele se află acum în salon.

— Nu, Seecombe. Am dormit prost noaptea trecută. Dimineaţă o să mă simt mai bine.

— Îi voi spune stăpânei, zise el, va fi foarte îngrijorată.

Rămânând în odaia mea, aş fi putut avea barem şansa de a o vedea pe Rachel între patru ochi. După cină, poate că avea să urce şi să se intereseze de mine.

M-am dezbrăcat şi m-am suit în pat. Probabil că răcisem. Cearceafurile mi se păreau reci ca nişte giulgiuri şi le-am zvârlit de pe mine, culcându-mă

între pături. Mă simţeam înţepenit şi amorţit, iar tâmplele îmi zvâcneau, senzaţii cât se poate de neobişnuite şi necunoscute pentru mine. Zăceam acolo, aşteptând ca ele să termine de cinat. Le-am auzit trecând prin hol, în sufragerie, pălăvrăgind într-una – oricum, măcar de asta eram cruţat – şi apoi, după un interval îndelungat, revenind în salon.

Pe la vreo opt şi ceva le-am auzit urcând la etaj. M-am ridicat în capul oaselor în pat şi mi-am pus haina pe umeri. Poate că va alege momentul acesta. În ciuda păturilor de lână aspră, mi-era încă frig, iar durerea paralizantă care-mi cuprinsese picioarele şi gâtul mi se urcase la cap, care părea în flăcări.

Am aşteptat, dar ea n-a venit. Se vede că stăteau în budoar. Am auzit orologiul bătând ceasurile nouă, apoi zece, apoi unsprezece. După unsprezece, am ştiut că Rachel nu avea deloc intenţia de a veni să mă vadă în noaptea aceea. Aşadar, ignorarea mea nu era decât o continuare a pedepsei ce-mi dăduse.

M-am sculat din pat şi am ieşit pe coridor. Se retrăseseră în apartamentul lor pentru a-şi petrece noaptea, fiindcă o puteam auzi pe Mary Pascoe mişcându-se prin dormitorul roz şi din când în când tuşind enervant, ca să-şi dreagă glasul, altă deprindere pe care o căpătase de la maică-sa.

Am mers de-a lungul coridorului până la camera lui Rachel. Am pus mâna pe clanţă şi am răsucit-o. Dar uşa nu se deschidea. Era încuiată. Am bătut foarte uşor. Ea nu răspunse. Am revenit încet în camera mea şi apoi în pat şi am zăcut acolo, rece ca gheaţa.

Îmi aduc aminte că dimineaţa m-am îmbrăcat, dar nu-mi amintesc deloc dacă John a venit să mă trezească, nici dacă am luat micul dejun, absolut nimic, decât înţepeneala aceea ciudată din ceafă şi durerea chinuitoare de cap. M-am dus şi m-am aşezat în jilţul din biroul meu. N-am scris nicio

scrisoare, n-am văzut pe nimeni. Puţin timp după-amiază, Seecombe veni să mă vadă ca să-mi spună că doamnele mă aşteaptă la dejun. I-am spus că nu voi mânca deloc. Se apropia de mine ca să mă privească.

— Domnule Philip, zise el, sunteţi bolnav. Ce aveţi?

— Nu ştiu, i-am spus.

Îmi luă mâna ca să-mi vadă pulsul. Ieşi din birou şi l-am auzit cum străbătea în grabă curtea.

Îndată se deschise din nou uşa. Rachel stătea în prag, cu Mary Pascoe în spatele ei, însoţite de Seecombe. Ea veni spre mine.

— Seecombe spune că eşti bolnav, mi se adresă ea. Ce-i cu tine?

M-am uitat la ea. Nimic din tot ce se întâmplase nu era real. Abia dacă eram conştient că şedeam acolo, în fotoliul din biroul meu, mă credeam încă sus, în camera mea, în patul meu îngheţat, aşa cum zăcusem noaptea trecută.

— Când ai s-o trimiţi acasă? am întrebat. N-am să-ţi fac niciun rău. Îţi dau cuvântul meu de onoare.

Îşi puse mâna pe fruntea mea. Mă privi drept în ochi, apoi se întoarse cu un gest brusc spre Seecombe.

— Cheamă-l pe John, zise. Ajutaţi-l pe domnul Ashley să se întindă în pat. Spune-i lui Wellington să trimită repede rândaşul după doctor…

Nu vedeam nimic altceva decât faţa ei albă ca varul şi ochii, iar după umărul ei, puţin cam ridicolă, deplasată şi caraghioasă, căutătura speriată, şocată a lui Mary Pascoe, aţintită asupra mea. Apoi, nimic. Doar înţepeneala din trup şi durerea.

Când m-am aflat din nou în patul meu, am fost conştient că Seecombe stătea lângă fereastră, închizând obloanele, trăgând perdelele, lăsând odaia în întunericul pe care îl râvneam. Poate că bezna avea să domolească durerea aceea violentă.

Nu puteam să-mi mişc capul pe pernă, s-ar fi spus că muşchii gâtul ui erau încordaţi şi rigizi. Simţeam mâna Rachelei într-a mea. Am rostit iarăşi:

— Îţi promit că nu-ţi voi face niciun rău. Trimite-o acasă pe Mary Pascoe.

Ea răspunse.

— Nu mai vorbi acum. Stai liniştit.

Încăperea era plină de şoapte. Uşa se tot deschidea, se închidea, se deschidea din nou. Paşi înăbuşiţi se strecurau pe podea. Dâre de lumină filtrându-se de pe palier, iar şoaptele nu mai încetau, încât mi se părea, în delirul care pusese deodată stăpânire pe mine, că toată casa era plină de lume, un musafir în fiecare cameră şi că însăşi casa nu era de ajuns de încăpătoare ca să-i cuprindă pe toţi, se înghesuiau unul lângă altul, în sufragerie şi în bibliotecă, iar Rachel circula în mijlocul lor, zâmbind, discutând, întinzându-le mâinile. Repetam într-una, luând-o de la capăt.

— Trimite-i de aici.

După aceea am văzut faţa rotundă a doctorului Gilbert, care mă cerceta cu privirea dindărătul ochelarilor lui. Aşadar, şi el făcea parte din societatea aflată în odaie. Mă tratase de vărsat de vânt când eram un băieţandru şi de atunci l-am văzut rar.

— Va să zică te-ai dus să înoţi în mare la miezul nopţii? îmi spuse el. Asta a fost o mare nesocotinţă.

Clătinând dezaprobator din cap şi, mângâindu-şi barba, mă privi ca şi cum aş fi fost tot copil. Am închis iarăşi ochii, ca să mi-i feresc de lumină. Am auzit-o pe Rachel spunându-i:

— Cunosc prea bine frigurile astea ca să nu mă înşel. Am văzut copii murind din cauza lor la Florenţa. Atacă măduva spinării şi apoi creierul. Fă ceva, pentru numele lui Dumnezeu!…

Ieşiseră. Şoaptele se porniră din nou. Fură urmate de zgomotul roţilor de la trăsura care se

depărta pe aleea centrală. Mai târziu, am auzit pe cineva respirând, aproape de perdelele din jurul patului meu. Am ştiut atunci ce se întâmplase. Rachel plecase. Se dusese cu trăsura la Bodmin, ca să ia diligenţa spre Londra. O lăsase pe Mary Pascoe în casă ca să mă vegheze. Servitorii, Seecombe, John, plecaseră cu toţii, desigur, nu mai rămăsese decât Mary Pascoe.

— Te rog să pleci, i-am spus, n-am nevoie de nimeni.

O mână se întinse spre mine, atingându-mi fruntea. Mâna lui Mary Pascoe. M-am scuturat ca s-o îndepărtez. Dar reveni, pe furiş, rece, şi i-am strigat cât mă ţinea gura să plece; mâna mă apăsă însă, dură, încleştându-mă în strânsoarea ei glacială, transformându-se în gheaţă pe fruntea mea, pe ceafa mea, ţintuindu-mă pe pernă, făcându-mă prizonierul ei. Pe urmă am auzit-o pe Rachel şoptindu-mi la ureche:

— Dragul meu, stai liniştit. Asta o să te ajute să-ţi treacă durerile de cap. O să te simţi mai bine.

Am încercat să mă răsucesc în pat, dar n-am reuşit. Până la urmă, deci, nu plecase la Londra? Am spus:

— Nu mă părăsi. Promite-mi că nu mă părăseşti.

Ea zise:

— Ţi-o promit. Voi rămâne cu tine totdeauna.

Am deschis ochii, dar n-am putut s-o văd, dormitorul era cufundat în beznă. Forma lui era diferită, nu mai era aceia pe care îl cunoşteam. Era lung şi îngust ca o celulă. Patul era tare ca fierul. Undeva, îndărătul unui paravan, ardea o lumânare. Într-o nişă din peretele opus, o madonă îngenunchia. Am strigat tare:

— Rachel… Rachel…

Am auzit paşii cuiva care aleargă, o uşă care se deschide, apoi mâna ei într-a mea, şi Rachel îmi spuse:

— Sunt alături de tine. Am închis iar ochii.

Stăteam pe un pod, pe malul fluviului Arno, legându-mă cu jurământ să distrug o femeie pe care n-o văzusem în viaţa mea. Apa, umflată în matcă, trecea clocotind pe sub pod şi Rachel, fata care cerşea, venea spre mine cu mâinile goale. Era dezbrăcată, neavând pe ea decât şiragul de perle de la gât. Deodată arătă spre apă şi Ambrose trecu prin dreptul nostru, pe sub punte, cu mâinile încrucişate pe piept. Pluti în josul fluviului, pierzându-se din vedere şi apoi încet, majestuos, cu labele ridicate, ţepene şi drepte, leşul unui câine trecu pe urmele lui.

Capitolul XXIV

Primul lucru pe care l-am observat a fost că pomul din dreptul ferestrei mele era înfrunzit. M-am uitat la el, nedumerit. Când căzusem la pat, abia îi mijiseră mugurii. Era ceva foarte ciudat. E drept, perdelele fuseseră trase, dar îmi aminteam prea bine că observasem cât de mici erau în dimineaţa zilei mele de naştere, când mă aplecasem pe fereastră şi-mi plimbasem privirea peste pajişte. Acum nu mă mai durea deloc capul şi înţepeneala dispăruse cu totul. Pesemne că dormisem multe ceasuri în şir, poate că o zi sau şi mai bine. N-ai cum să ţii socoteala timpului scurs când eşti bolnav.

Totuşi, trebuie să-l fi văzut de multe ori pe bătrânul doctor Gilbert, cu barba lui, precum şi pe un alt bărbat, un străin, în camera cufundată în beznă. Acum era lumină. Mi-am simţit obrazul aspru ca o răzătoare, aveam, desigur, mare nevoie să mă rad. Mi-am dus mâna la bărbie. Ei, asta era nebunie curată, fiindcă şi eu aveam barbă. Mi-am privit mâna. Arăta de parcă n-ar fi fost a mea. Era albă, subţire, cu unghiile crescute îngrozitor de mari, unghii care se rupeau foarte adeseori când mergeam călare. Am întors capul şi am văzut-o pe Rachel stând într-un fotoliu, lângă patul meu, fotoliul ei, acela din budoar. Ea nu ştia c-o priveam. Lucra la o broderie şi purta o rochie pe care n-o cunoşteam, una de culoare închisă, ca toate rochiile ei, dar cu mâneci scurte, mai sus de cot. Materialul era uşor, ca şi cum ar fi simţit nevoia să-i fie răcoare. Era chiar atât de cald în odaie? Ferestrele erau larg deschise. În sobă nu ardea focul.

Mi-am dus din nou mâna la bărbie şi am simţit barba. Era plăcută la pipăit. Deodată am izbucnit

în râs şi, la sunetul hohotului meu, ea înălţă capul şi mă privi.

— Philip, îmi zise zâmbind şi, pe neaşteptate, m-am trezit că îngenunchează lângă mine, cuprinzându-mă în braţe.

— Mi-a crescut barba, i-am spus.

Nu-mi puteam stăpâni râsul din cauza acelei nebunii şi pe urmă râsul se transformă în tuse. Ea îmi întinse numaidecât un pahar plin cu un lichid amar, pe care mă puse să-l beau, apropiindu-mi-l de buze, apoi mă ajută să mă culc din nou pe perne.

Gestul acela atinse o coardă din memoria mea. Fusese în adevăr, timp îndelungat în preajma mea, o mână care ţinea un pahar, punându-mă să beau, ori se ivise în visele mele şi pierise iară? Crezusem că era mâna lui Mary Pascoe şi o tot împinsesem deoparte. Am stat culcat privind-o pe Rachel, şi am întins mâna spre ea. O luă şi mi-o ţinu strâns. Mi-am trecut degetul mare pe vinele albăstrii care apăreau totdeauna pe dosul mâinilor sale, şi i-am răsucit inelele. Am continuat aşa timp îndelungat, fără să vorbesc.

Deodată, am spus:

— Ai expediat-o de aici?

— Pe cine să expediez? întrebă ea.

— Cum aşa, pe Mary Pascoe, am replicat.

Am auzit cum îşi ţinea răsuflarea şi, înălţându-mi privirea, am văzut că zâmbetul îi pierise şi o umbră îi apăru în ochi.

— Sunt cinci săptămâni de când a plecat, zise ea. Nu te mai gândi la asta acum. Ţi-e sete? Ţi-am pregătit o băutură răcoritoare, cu lămâi proaspete, trimise de la Londra.

Am băut şi avea gust bun, după doctoria amară pe care mi-o dăduse.

— Cred că trebuie să fi fost bolnav, i-am spus.

— Era cât pe-aci să mori, îmi răspunse ea.

Făcu o mişcare, dând să plece, dar nu eram dispus s-o las.

— Povesteşte-mi despre asta, i-am spus.

Eram stăpânit de curiozitatea cuiva care a dormit ani de zile, ca Rip van Winkle[5], descoperind că lumea îşi văzuse de drumul ei şi fără el.

— Dacă vrei sa reînvii în sufletul meu toate acele săptămâni de nelinişte, am s-o fac, răspunse ea, altminteri nu. E de ajuns să ştii că ai fost tare bolnav.

— Ce s-a întâmplat cu mine?

— Am prea puţină stimă pentru doctorii voştri englezi, replică ea. Pe continent, boala aceasta o numim meningită, despre care aici n-are nimeni habar. Este aproape o minune că mai eşti acum în viaţă.

— Şi ce m-a salvat?

Ea zâmbi şi-mi strânse mai tare mâna.

— Cred că propria ta putere de cal, îmi răspunse, şi, cu siguranţă, anumite lucruri pe care le-am cerut stăruitor doctorilor să le facă. O puncţie în şira spinării, ca să-ţi scoată din lichid, a fost doar unul din ele. De asemenea, faptul că ţi-am injectat în circuitul sanguin un ser făcut din suc de ierburi. Ei numeau asta otravă. Dar ai supravieţuit.

Îmi aminteam de tonicele preparate de ea pentru unul dintre fermieri, care fusese bolnav în cursul iernii, şi cum o tachinasem pe tema aceea, numind-o moaşă şi spiţer.

— De unde ştii tu despre lucrurile astea? am întrebat-o.

— Le-am învăţat de la mama mea, zise ea. Noi, cei care venim din Florenţa, suntem tare bătrâni şi tare înţelepţi.

Cuvintele izbeau o strună din memoria mea, dar nu-mi puteam aduce aminte ce anume era. Trebuia să mai fac un efort ca să mă gândesc. Şi eram mulţumit să stau culcat acolo, în pat, cu mâna ei într-a mea.

— De ce sunt înfrunziţi pomii din faţa ferestrei mele? am întrebat.

— S-ar cuveni să fie, în a doua săptămână a lunii mai, spuse ea.

Mi-era greu să înţeleg că zăcusem acolo, fără să-mi dau seama de nimic, săptămâni în şir. Nu-mi puteam aminti nici întâmplările care mă doborâseră la pat. Rachel se supărase pe mine, din vreun motiv care îmi scăpa şi o invitase în casă pe Mary Pascoe, nu ştiu de ce. Era absolut sigur că ne căsătorisem în ajunul zilei mele de naştere, deşi nu aveam o imagine clară a bisericii sau a ceremoniei nupţiale, afară de convingerea că naşul meu şi cu Luiza fuseseră singurii martori, împreună cu Alice Tabb, îngrijitoarea bisericii. Mi-aminteam că fusesem foarte fericit şi că, deodată, fără niciun motiv, mă cufundasem în deznădejde. Pe urmă mă îmbolnăvisem. Nu contează, acum totul era din nou bine. Nu murisem şi venise luna mai.

— Cred că sunt destul de rezistent ca să mă scol din pat, i-am spus lui Rachel.

— Nici prin gând să nu-ţi treacă, răspunse ea. Poate, peste o săptămână, vei sta într-un jilţ, colo, la fereastră, ca să-ţi dezmorţeşti picioarele. Iar mai târziu ai să mergi până în budoar. Pe la sfârşitul lunii te vom putea duce jos, ca să stai în aer liber. Dar vom vedea.

Într-adevăr, m-am înzdrăvenit cam în ritmul prevăzut de ea. În viaţa mea nu mă simţisem atât de neajutorat ca prima dată când am stat pe marginea patului şi mi-am pus picioarele pe podea. Întreaga odaie se legăna cu mine. Seecombe stătea deoparte şi John de cealaltă, iar eu eram plăpând ca un prunc nou-născut.

— Doamne sfinte, doamnă, a mai crescut! constată Seecombe, având zugrăvită pe faţă o consternare atât de mare, încât am fost silit să mă aşez din nou ca să râd.

— La urma urmei, puteţi să mă expuneţi ca pe un monstru la bâlciul din Bodmin, le-am spus, şi

apoi m-am văzut în oglindă, scofâlcit şi palid, cu barba castanie crescută mare, arătând aidoma unui apostol.

— Mai că mă bate gândul, am glumit, să cutreier ţinutul ţinând predici. Mă vor urma mii de credincioşi. Ce părere ai?

Şi m-am întors spre Rachel.

— Te prefer ras, rosti ea cu gravitate.

— Adu-mi un brici, John, am spus.

Dar după ce se termină cu rasul şi obrazul meu arăta iar neted, am avut impresia că pierdusem din demnitatea mea şi că eram din nou redus la stadiul de băiat de şcoală.

Zilele acelea de convalescenţă erau cu adevărat plăcute. Rachel era tot timpul cu mine. Nu ne vorbeam mult, fiindcă eu constatam că mă obosea conversaţia mai curând decât orice altceva şi făcea să-mi revină o uşoară durere de cap. Îmi plăcea îndeosebi să stau lângă fereastra deschisă, şi ca să mă distreze, Wellington aducea caii şi îi punea să facă exerciţii în faţa mea, în jurul rondului pietruit, ca şi cum ar fi fost vorba de prezentarea patrupezilor în manejul unui circ. Pe urmă, când am căpătat siguranţă mai mare pe picioare, mergeam până în budoar şi luam mesele acolo, Rachel servindu-mă şi dădăcindu-mă ca o doică pe un copilaş, astfel încât i-am spus cu nu ştiu ce prilej, că dacă îi era sortit tot restul vieţii să îngrijească un soţ bolnav, nu va putea să dea vina decât pe ea însăşi. Mă privi cu un aer ciudat când i-am spus aceste cuvinte şi păru gata să vorbească, pe urmă se opri şi trecu la alt subiect.

Îmi aminteam că, din vreo pricină sau alta, păstrasem taina căsătoriei noastre faţă de servitori, probabil ca să nu le vestim noutatea înainte de a se scurge douăsprezece luni în cap de la moartea lui Ambrose. Poate că ea se temea să nu fiu indiscret faţă de Seecombe, aşa că mi-am ţinut gura. Peste două luni puteam să anunţăm lumii întregi căsătoria noastră, până atunci, aveam să fiu

răbdător. Cred că din zi în zi o iubeam mai mult, iar ea era mai blândă şi mai tandră decât fusese vreodată în lunile iernii trecute.

Am fost uluit când am coborât la parter pentru prima dată şi am ieşit în parc, văzând cât de multe se înfăptuiseră în cursul bolii mele. Promenada şi terasa erau acum terminate, iar grădina de pe coasta povârnită, săpată până la o mare adâncime, era gata de a fi pavată cu piatră şi împodobită cu bănci. Deocamdată se căsca, întunecată şi ameninţătoare, ca un hău adânc şi larg, iar oamenii care săpau acolo îşi înălţară privirile spre mine, zâmbind binevoitori, în timp ce mă uitam la ei de pe înălţimea terasei.

Tamlyn mă escortă cu mândrie până la plantaţii – Rachel se dusese să-i facă o vizită soţiei sale, în căsuţa din apropiere – şi deşi trecuse vremea cameliilor, rododendronii mai erau în floare, ca şi drăcila portocalie, în timp ce aplecate către câmpia de sub ele, gingaşele flori galbene de salcâm atârnau ciorchine, împrăştiindu-şi petalele.

— Totuşi la anul vom fi nevoiţi să-i mutăm, zise Tamlyn. Cresc cu asemenea repeziciune încât crengile se apleacă prea departe, spre câmpie, şi seminţele lor vor ucide vitele.

Întinse mâna până la o creangă şi văzui în locul florilor desfoiate, păstăi mici unde seminţele se şi formau înăuntrul lor.

— Un om de dincolo de Saint Austell a murit mâncând seminţe dintr-astea, zise Tamlyn, şi azvârli cât colo păstaia, peste umăr.

Uitasem cât de scurtă era perioada când dădeau în floare, şi cât de frumoasă, şi mi-am amintit deodată de copacul aplecat la pământ din curticica vilei italiene, şi de portăreasa care-şi luase mătura ca să înlăture păstăile.

— Era un copac frumos din soiul acesta, am spus, la Florenţa unde îşi avea vila doamna Ashley.

— Da, *sir?* întrebă grădinarul. Ei da, pe câte ştiu, în climatul acela pot creşte mai toate plantele.

Trebuie să fie un loc minunat. Pot înţelege de ce stăpâna vrea să se întoarcă acolo.

— Nu cred că ar avea vreo intenţie de a se întoarce, am replicat eu.

— Mă bucur de această veste, *sir,* urmă el, dar noi am auzit altfel. Că dânsa ar aştepta doar să vă refaceri sănătatea, ca să poată pleca.

Era de necrezut ce poveşti se puteau ţese din frânturi de clevetiri şi m-am gândit că anunţarea căsătoriei noastre va fi singurul mijloc de a le pune capăt. Totuşi, ezitam să abordez subiectul cu Rachel. Mi se părea că mai fusese o dată o discuţie pe tema aceasta, care o înfuriase, înainte de îmbolnăvirea mea.

În seara aceea, pe când stăteam amândoi în budoar şi îmi beam tizana, cum mă obişnuisem înainte de a mă duce la culcare, i-am spus:

— Au început iarăşi să bârfească prin ţinut.

— Ce mai e acum? întrebă ea, ridicându-şi capul ca să se uite la mine.

— Se spune că te întorci la Florenţa, i-am replicat.

Ea nu-mi răspunse imediat şi-şi plecă iarăşi capul asupra broderiei la care lucra.

— Avem timp destul pentru a ne decide asupra acestor lucruri, glăsui ea. Mai întâi trebuie să te faci sănătos şi să te întremezi.

M-am uitat la ea, nedumerit. Aşadar, Tamlyn nu greşise cu totul. Ideea de a se duce la Florenţa era acolo, sădită undeva în mintea ei.

— N-ai vândut încă vila? am întrebat-o.

— Încă nu, răspunse ea şi nici nu mai am de altfel intenţia s-o vând şi nici măcar s-o închiriez. Acum lucrurile s-au schimbat şi îmi pot permite s-o păstrez.

Am rămas tăcut. Nu voiam s-o jignesc, dar gândul de a avea două cămine nu-mi prea plăcea. De fapt, uram până şi imaginea acelei vile, pe care o păstrasem în amintirea mea şi credeam că acum şi ea o urăşte.

— Te gândeşti să petreci iarna acolo? am întrebat.

— S-ar putea, zise ea, sau sfârşitul verii, dar ce nevoie avem să discutăm despre asta?

— Am trândăvit prea multă vreme, i-am spus. Nu cred că aş părăsi conacul fără a lua măsuri pentru iarnă, nici n-aş voi la drept vorbind să lipsesc deloc de aici.

— Probabil că nu, rosti ea. De fapt nu mi-ar trece prin minte să părăsesc domeniul, dacă nu te-ai însărcina tu cu administrarea lui. S-ar putea să-ţi facă plăcere să mă vizitezi la primăvară şi ţi-aş putea arăta Florenţa.

Boala de care suferisem îmi încetinise mult înţelegerea. Nimic din tot ce spunea Rachel n-avea vreun sens.

— Să-ţi fac o vizită? am exclamat. Aşa înţelegi tu să ne ducem traiul? Să stăm despărţiţi unul de celalalt, luni în şir?

Ea îşi lăsă lucrul din mână şi se uită la mine. În privirea ei se ivise oarecare anxietate, pe faţă i se aşternuse o umbră.

— Philip, dragă, ţi-am mai spus, nu vreau să discut acum despre viitor. Abia ţi-ai revenit dintr-o boală gravă şi nu-i bine să întocmeşti planuri cu mult timp înainte. Îţi promit că nu te voi părăsi până ce nu te vei face bine.

— Dar de ce, am stăruit, ar fi nevoie să pleci? Acum locul tău este aici. Acesta este căminul tău.

— Mai am şi vila mea, zise ea, şi numeroşi prieteni şi o viaţă care se desfăşoară acolo, departe, deosebită de aceasta, ştiu, dar cu care nu sunt mai puţin deprinsă. Am petrecut în Anglia câteva luni şi acum simt din nou nevoia de schimbare. Fii rezonabil şi caută să înţelegi.

— Probabil că sunt foarte egoist, am rostit eu încet. Nu mă gândisem la asta.

Aşadar, trebuia să mă deprind cu ideea că ea voia să-şi împartă timpul între Anglia şi Italia, în care caz trebuia sa fac şi eu acelaşi lucru şi să

încep să-mi caut un vechil care să se îngrijească de treburile moşiei. Evident, ideea despărţirii era desigur, nesăbuită.

— Poate că naşul meu ştie pe cineva, am spus exprimându-mi gândurile cu glas tare.

— Cineva, pentru ce? întrebă ea.

— Ei bine, care să se ocupe de acest domeniu, când vom lipsi noi, am replicat.

— Nu prea cred c-ar fi necesar, spuse ea. Tu nu vei sta la Florenţa mai mult de câteva săptămâni, dacă vii cumva acolo. Deşi s-ar putea să-ţi placă atât de mult încât să iei hotărârea de a rămâne un timp mai îndelungat. Primăvara, e foarte frumos.

— Naiba s-o ia de primăvară! am exclamat. La orice dată vei decide să pleci, voi pleca şi eu.

Din nou se ivi umbra aceea pe obrazul ei; teama îi apăru în ochi.

— Să lăsăm asta acum, zise ea, uite, a trecut de nouă, mai târziu decât ai stat în ultima vreme. Să-l sun pe John, sau poţi să te descurci şi singur?

— Nu suna pe nimeni, am replicat.

M-am ridicat încet din jilţul meu, fiindcă membrele îmi erau încă grozav de slăbite, m-am dus şi am îngenuncheat lângă ea şi am cuprins-o în braţe.

— Mi se pare foarte apăsătoare singurătatea odăii mele, am spus, când te ştiu atât de aproape de mine, la capătul coridorului. Nu putem să le spunem imediat?

— Să le spunem ce? întrebă ea.

— Că ne-am căsătorit, răspunsei eu.

Rămase nemişcată în braţele mele şi nu se clinti, de parcă ar li înţepenit toată, asemenea unui obiect lipsit de viaţă.

— O, Doamne! şopti ea.

Apoi îmi puse mâinile pe umeri şi mă privi drept în faţă.

— Ce vrei să spui, Philip? zise ea.

O vână începu să-mi zvâcnească în cap, ca un ecou al durerii care dăinuise acolo în ultimele

săptămâni. Pulsaţia devenea mai intensă, aducând cu ea o senzaţie de frică.

— Să le spunem servitorilor, am urmat. Pe urmă va fi drept şi firesc pentru mine să stau cu tine, fiindcă suntem cununaţi…

Dar glasul mi se pierdu în gol, din cauza expresiei apărute în ochii ei.

— Dar nu suntem cununaţi, Philip dragă, spuse ea.

Ceva păru că explodează în capul meu.

— Suntem cununaţi, am răspuns, sigur că suntem cununaţi. Asta s-a întâmplat la aniversarea mea. Ai uitat?

Dar când se întâmplase oare? Unde era biserica? Cine era pastorul? Toată durerea aceea zvâcnitoare mă cuprinse iarăşi şi odaia se legăna în jurul meu.

— Spune-mi, e adevărat? am glăsuit.

Pe urmă, dintr-o dată, am ştiut că totul nu fusese decât iluzie, că fericirea care îmi aparţinuse în ultimele săptămâni, simplă nălucire. Visul se spulberase.

Mi-am îngropat capul la pieptul ei, hohotind de plâns; niciodată lacrimile nu-mi şiroiseră aşa pe obraji, nici chiar când eram copil. Mă ţinea strâns la pieptul ei, mângâindu-mi părul, fără a scoate o vorbă. Îndată mi-am recâştigat stăpânirea asupra mea şi m-am întins în jilţ, istovit. Îmi adusese ceva de băut, pe urmă se aşeză pe un taburet lângă mine. Umbrele serii văratice jucau prin încăpere. Liliecii se strecurau afară din ascunzătorile lor pitite pe sub streşinile acoperişurilor şi se roteau în amurg, prin faţa ferestrei.

— Ar fi fost mai bine dacă m-ai fi lăsat să mor, am îngânat.

Ea suspină şi-şi puse mâna pe obrazul meu.

— Dacă spui asta, răspunse, mă distrugi şi pe mine. Acum te simţi nefericit, fiindcă eşti încă slăbit. Dar cum îţi vei recăpăta puterile, nimic din toate astea nu ţi se va părea important. O să-ţi vezi iarăşi de munca ta de pe moşie, o să ai atâtea

treburi de care să te ocupi, care au fost neglijate din ziua când te-ai îmbolnăvit. Aici va fi toiul verii. Poţi înota din nou, poţi ieşi cu velierul în golf.

Ştiam, după glasul ei, că vorbea ca să se convingă pe ea însăşi, nu pe mine.

— Şi mai ce? am întrebat.

— Ştii foarte bine că eşti fericit aici, zise ea, este viaţa ta şi va continua să fie aşa. Mi-ai dat mie averea, dar totdeauna o voi considera ca fiind a ta. Va fi un fel de chezăşie de încredere între noi.

— Vrei să spui, am replicat, că vom schimba scrisori, care vor circula între Italia şi Anglia, lună de lună, de la un capăt la altul al anului. Îţi voi scrie: „Dragă Rachel, cameliile au înflorit”. Şi tu îmi vei răspunde: „Dragă Philip, sunt bucuroasă să aflu această veste. Grădina mea de trandafiri e bine îngrijită”. Aşa urmează să se înfăţişeze viitorul nostru?

Mă vedeam aievea dând târcoale prin jurul aleii pietruite, dimineaţa, după micul dejun, aşteptând sosirea valetului care aducea sacul cu poşta, ştiind prea bine că nu va fi nicio scrisoare înăuntru, afară de vreo notă de plată trimisă de la Bodmin.

— E foarte probabil că voi reveni în fiecare vară, afirmă ea, ca să văd dacă toate merg bine.

— Ca şi rândunelele care vin numai pentru un anotimp, am ripostat, pe urmă îşi iau zborul iarăşi, în prima săptămână de septembrie.

— Ţi-am şi sugerat adineauri, zise ea, să-mi faci o vizită la primăvară. Sunt multe lucruri care-ţi vor plăcea în Italia. Nu ai călătorit decât atunci, o dată. Cunoşti foarte puţine despre lume.

Ar fi putut fi o învăţătoare care îl consolează pe un copil ursuz. Poate că aşa mă şi socotea.

— Ceea ce am văzut, i-am răspuns, mă dezgustă de rest. Ce-ai voi să fac? Să-mi tocesc tălpile prin vreo biserică, ori prin vreun muzeu, cu ghidul în mână? Să conversez cu străini ca să-mi lărgesc

orizontul? Prefer să trândăvesc acasă, privind cum cade ploaia.

Glasul îmi era aspru şi amar, dar nu mă puteam împiedica să am acest ton. Ea suspină iarăşi, şi părea că încearcă să găsească un nou argument, spre a-mi dovedi că totul era bine.

— Îţi repet, insistă ea, că după ce te vei simţi mai bine, tot viitorul tău îţi va părea altfel. Nimic nu s-a schimbat prea mult faţă de ce-a fost. Cât despre bani…

Se întrerupse, uitându-se la mine.

— Care bani? am spus.

— Banii moşiei, urmă ea. Toţi vor fi plasaţi aşa cum trebuie şi vei avea destule fonduri ca să conduci domeniul fără pierdere, în timp ce cu voi scoate din ţară suma de care am nevoie. Toate acestea se stabilesc acum.

Pe cât îmi păsa mie, n-avea decât să ia tot, până la ultimul gologan. Ce legătură puteau să aibă toate acestea cu sentimentele mele pentru ea? Dar Rachel urmă:

— Trebuie să continui toate lucrările de înfrumuseţare pe care te simţi îndreptăţit să le întreprinzi, spuse ea repede. Ştii că nu-ţi voi cere nicio socoteală, nu va fi nici măcar nevoie să-mi trimiţi facturile, pot avea încredere în judecata ta. Naşul tău va fi întotdeauna în preajmă, ca să te sfătuiască. În scurtă vreme totul îţi va părea absolut la fel cum era înainte de sosirea mea.

Acum odaia era cufundată în semiîntunericul amurgului. Nu-i puteam vedea nici măcar faţa din cauza umbrelor care ne învăluiau.

— Crezi într-adevăr că aşa va fi? am întrebat-o.

Nu-mi răspunse imediat. Căuta un pretext pentru existenţa mea, ca să-l adauge celor pe care mi le şi înfăţişase. Nu exista niciunul şi ea ştia bine acest lucru. Se întoarse spre mine dându-mi mâna.

— Trebuie să cred, rosti ea, altminteri nu mi-aş mai găsi liniştea sufletească.

În toate lunile de când o cunoscusem, îmi dăduse o mulţime de răspunsuri la întrebările puse de mine, cu seriozitate sau altfel. Unele răspunsuri fuseseră glumeţe, altele evazive, totuşi fiecare avea câte o întorsătură feminină care să-i slujească de podoabă. Acesta era, în sfârşit, direct, pornit chiar din inima ei. Trebuia să mă creadă fericit, ca să-şi găsească liniştea sufletească. Eu părăsisem tărâmul fanteziei, pentru a o lăsa pe ea să păşească pe meleagurile acelea. Deci, două persoane nu puteau împărtăşi acelaşi vis decât în beznă, prefăcându-se. Aşadar, fiecare nu era pentru celălalt decât o umbră.

— Întoarce-te la Florenţa, dacă vrei, am spus, dar nu imediat. Dăruieşte-mi încă vreo câteva săptămâni, pe care să le păstrez în amintirea mea. Eu nu sunt un călător, lumea mea eşti tu.

Năzuiam să-mi elucidez viitorul şi să-mi găsesc o evadare. Dar când am ţinut-o în braţele mele nu mai era la fel; credinţa pierise, ca şi primul extaz.

Capitolul XXV

N-am mai discutat despre plecarea ei. Respingeam amândoi ideea, ca pe o gogoriţă. Ca să-i fac plăcere Rachelei, m-am străduit să par vesel, nepăsător. Ea proceda la fel faţă de mine. Vara sosise şi în curând m-am înzdrăvenit, cel puţin după toate aparenţele, dar câteodată îmi reveneau durerile de cap, nu cu toată violenţa, ci ca junghiuri bruşte şi fără niciun motiv explicabil.

Nu-i pomeneam ei nimic despre asta. Ce rost avea? Nu era o stare provocată de un efort fizic, nici nu apărea când mă aflam în aer liber, ci numai când începeam să mă gândesc. Puteau să-mi stârnească junghiuri până şi simple probleme ridicate de fermierii mei în biroul unde mă ocupam de treburile moşiei, încât o ceaţă părea că se aşterne peste gândurile mele şi eram incapabil să iau o hotărâre.

Dar cele mai adeseori, aceasta mi se întâmpla din pricina Rachelei. Mă uitam la ea, cum stăteam aşa, după cină, în faţa ferestrei salonului, căci vremea frumoasă de iunie ne îngăduia să stăm afară toată seara, până după ceasurile nouă şi deodată începeam să mă întreb ce se petrecea acolo, în capul ei, în timp ce-şi sorbea tizana, privind cum înserarea se aşterne tot mai mult peste copacii care mărgineau pajiştea. Oare cântărea, în adâncul fiinţei ei, câtă vreme mai trebuia să îndure viaţa aceea solitară? Se gândea, cumva în taină: „Săptămâna viitoare, acum că el e sănătos, pot pleca fără grijă?”

Vila aceea Sangalletti, departe, la Florenţa, căpăta acum pentru mine alt contur şi altă atmosferă. În locul unei case cu obloanele trase, care o cufundau în întuneric – aşa cum o văzusem cu prilejul unicei mele vizite, vedeam acum o

locuinţă sclipitor luminată, cu toate ferestrele larg deschise. Oamenii aceia necunoscuţi, pe care ea îi numea prietenii săi, rătăceau din odaie în odaie; domneau veselia şi râsul, zvon de glasuri multe. Un fel de strălucire plutea peste tot locul şi apa tuturor fântânilor ţâşnea. Rachel trecea ce la un oaspete la altul, zâmbitoare, degajată, ca o stăpână pe domeniul său. Aşadar, aceea era viaţa pe care o ducea, o iubea şi o înţelegea, lunile petrecute cu mine erau un interludiu. Avea să se întoarcă foarte încântată la căminul căruia îi aparţinea. Puteam să-mi închipui momentul sosirii, Giuseppe şi soţia lui deschizând larg porţile de fier ca să poată trece *carrozza,* şi apoi mersul ei fericit, nerăbdător, răsunând prin încăperile pe care le cunoştea atât de bine şi nu le văzuse de vreme îndelungată, punând întrebări servitorilor, primind replicile lor, deschizând numeroasele scrisori care o aşteptau, mulţumită, senină, înconjurată de toate acele miriade de fire ale existenţei pe care urma să le ia iarăşi în mână şi să le ţină strâns, o întreagă urzeală menită să-mi rămână veşnic necunoscută şi neîmpărtăşită. Atât de multe zile şi nopţi care nu aveau să mai fie ale mele…

Avea să-mi simtă îndată ochii pironiţi asupra ei şi să-mi spună:

— Ce-i cu tine, Philip?

— Nimic, aveam să-i răspund eu.

Şi când o umbră a trecut pe faţa sa abătută, stăpânită de îndoială, mi-am dat seama că eram o povară pe umerii ei. Se va simţi mai bine odată descotorosită de mine. Încercam să-mi irosesc energia, ca şi altădată, administrând moşia, îndeletnicindu-mă cu sarcinile banale, cotidiene, dar ele nu mai însemnau acelaşi lucru pentru mine. Ce conta că acrii de teren din Barton crăpau de uscăciune, din lipsă de ploaie? Că vitele noastre câştigau premii la expoziţiile crescătorilor, că erau campioanele comitatului? Anul trecut ar fi putut

să-mi pese de orice. Dar acum, izbânda mi se părea vană.

Vedeam cum pierd treptat simpatia de care mă bucurasem în ochii tuturor celor care mă priveau ca pe stăpânul lor. „Sunteţi încă slăbit, domnule Ashley, după boala aceea”, spunea Billy Rowe, fermierul din Barton şi în glasul lui se simţea o amară dezamăgire, fiindcă nu izbutisem să-mi arăt entuziasmul pentru înfăptuirile sale. Acelaşi lucru se petrecea şi cu ceilalţi. Până şi Seecombe mă luă la rost.

— Nu păreţi să vă întremaţi cum ar trebui, domnule Philip, zicea el. Vorbeam despre asta aseară, în odaia intendentului. „Ce s-a întâmplat cu stăpânul? zicea Tamlyn. Arată ca o stafie în Ziua tuturor sfinţilor şi priveşte în gol.” V-aş sfătui să luaţi vin de Marsala dimineaţa. Nimic nu este mai potrivit ca un pahar de Marsala, ca sa fortifice sângele.

— Spune-i lui Tamlyn, i-am răspuns lui Seecombe, să-şi vadă de treburile lui. Mă simt perfect sănătos.

Obişnuita cină duminicală, având ca oaspeţi familiile Pascoe şi Kendall, nu fusese încă reluată, ceea ce era o binecuvântare. Îmi închipuiam că biata Mary Pascoe se întorsese la casa parohială după ce eu căzusem la pat, flecărind că eram smintit. Am surprins-o cum mă privea întrebător, la biserică, în prima dimineaţă când m-am dus la slujbă, după ce mă însănătoşisem, şi întreaga familie mă măsura cu un fel de milă, interesându-se de mine în şoaptă, apoi întorcându-şi privirile.

Naşul meu veni să mă vadă, ca şi Luiza. Adoptau şi ei o atitudine neobişnuită, amestec de voioşie şi compasiune, potrivită pentru un copil care a fost bolnav şi simţeam că fuseseră avertizaţi să nu atingă niciun subiect capabil să-mi producă îngrijorare. Am stat toţi patru în salon, ca nişte străini. „Naşul meu e stânjenit, mă gândeam eu, şi ar fi preferat să nu fi venit, dar simte că este de

datoria lui să-mi facă o vizită, în vreme ce Luiza, îndemnată de vreun instinct ciudat cu care sunt înzestrate femeile, ştie ce s-a întâmplat aici şi se înfiorează numai la gândul acesta.” Rachel, ca întotdeauna, era stăpână pe situaţie şi păstra tonul conversaţiei la nivelul corespunzător. Expoziţia comitatului, logodna celei de a doua fete din familia Pascoe, vremea caldă, perspectiva unei schimbări în guvern, toate acestea erau subiecte fără complicaţii. Dar ce-ar fi fost dacă am fi vorbit despre lucrurile la care ne gândeam cu adevărat?

„Pleacă din Anglia cât mai curând, până ce nu te distrugi pe tine şi pe băiatul acesta odată cu tine”, ar fi fost replica naşului meu.

„O iubeşti mai mult ca oricând. Îmi pot da seama de asta după ochii tăi”, constatarea ar fi venit din partea Luizei.

„Trebuie să-i împiedic cu orice preţ să-l neliniştească pe Philip”, aşa ar fi grăit Rachel.

Iar eu: „Lăsaţi-mă singur cu ea şi plecaţi…”

Dar în loc de aceste adevăruri, ne străduiam din toate puterile să fim curtenitori şi minţeam. După terminarea vizitei, fiecare răsuflă uşurat şi când am urmărit cu privirea trăsura trecând de porţile parcului – bucuroşi desigur că se depărtează – mi-am dorit să pot înălţa un gard în jurul domeniului, ca în vechile basme ale copilăriei mele, ca să îndepărtez pe toţi musafirii şi dezastrul.

Mi se părea că, fără să spună nimic, ea începuse să-şi pregătească plecarea. Într-o seară o găseam triindu-şi cărţile, aşa cum procedează persoanele care vor să facă o alegere între volumele destinate a fi luate cu ele şi cele la care renunţă. Altă dată stătea la birou, punându-şi în ordine actele, umplând coşul cu hârtii rupte şi scrisori vechi, apoi legând restul cu panglici. Toată activitatea aceea înceta, de îndată ce păşeam eu în budoar, şi ducându-se spre jilţul ei, îşi lua în mână broderia, ori se aşeza lângă fereastră; dar eu nu mă lăsam amăgit. De ce o apucase dorinţa aceea subită de a

rândui lucrurile, dacă nu se gândea că în curând o să lase budoarul pustiu?

Odaia mi se părea mai goală decât fusese înainte. Lipseau unele bibelouri. Un coşuleţ pentru lucrul de mână, care în tot cursul verii şi al iernii stătuse într-un ungher, un şal care zăcuse pe braţul unui fotoliu, o schiţă în creion a casei, pe care i-o dăruise un musafir, într-o zi de iarnă, şi care se afla de obicei pe marmura căminului, toate acestea nu mai erau. Amănuntele acelea mă duceau îndărăt cu gândul în copilărie, înainte de a fi plecat prima dată la şcoală. Seecombe dereticase prin odaia copiilor, strângându-mi laolaltă cărţile pe care urma să le iau cu mine, iar restul erau puse într-o ladă separată, ca să fie împărţite copiilor de pe domeniu. Mi-aminteam de unele haine devenite prea mici pentru mine, groaznic de uzate, pe care el insistase să le înmânez chiar eu unor băieţaşi mai puţin norocoşi decât mine, ceea ce mi-a displăcut foarte mult. Mi se părea că mă despuia de un trecut fericit. Acum, ceva din aceeaşi atmosferă o întâlneam în budoarul lui Rachel. Şalul acela îl dăruise fiindcă nu avea nevoie de el într-un climat mai cald? Coşul pentru lucrul de mână era demontat şi se odihnea acum în fundul cufărului? Până în clipa aceea, nu se vedea încă nicio urmă de cufere. Apariţia lor avea să fie ultimul avertisment; paşi grei răsunând în pod, valeţii dându-le jos, ţinând în braţe diferite cutii din care se desprindea un iz de praf amestecat cu cel al camforului. Atunci aveam să trec prin momentele cele mai grele şi, asemenea câinilor, care presimt în mod misterios schimbarea, să aştept sfârşitul.

Altă noutate mai era că începuse să umble cu trăsura dimineţile, ceea ce nu mai obişnuise până atunci. Îmi spunea că vrea să facă unele târguieli şi are treabă la bancă. Astfel de lucruri erau plauzibile. Aş fi considerat că un singur drum le putea rezolva. Dar se dusese cu trăsura la oraş trei

dimineţi la rând, în aceeaşi săptămână, la un interval de o singură zi, iar în săptămâna abia începută iarăşi de două ori, prima dată dimineaţa, a doua, după-amiază. I-am spus:

— Ai al naibii de multe târguieli de făcut, aşa, deodată, şi treburi, de asemenea…

— Le-aş fi făcut pe toate mai înainte, răspunse ea, dar nu m-am putut ocupa de ele în toate săptămânile cât ai fost bolnav.

— Întâlneşti pe cineva, când te duci la oraş după treburi?

— A, nu, pe nimeni în mod special. Dar dacă stau să mă gândesc, i-am văzut pe Belinda Pascoe şi pe tânărul pastor cu care s-a logodit. Îţi transmit omagiile lor.

— Dar, am stăruit, ai fost plecată toată după-amiaza. Ai cumpărat cumva tot ce au prin prăvălii postăvarii?

— Nu, zise ea. Eşti într-adevăr tare curios şi iscoditor. Nu pot da poruncă să pregătească trăsura oricând poftesc, ori te temi să nu obosesc caii?

— Du-te până la Bodmin sau la Truro, dacă-ţi place, i-am spus, acolo vei putea târgui mai bine şi vei avea mai multe lucruri de văzut.

Atunci a arătat că nu-i mai pasă, când am supus-o unui interogatoriu. Pesemne că era vorba de treburi foarte personale şi confidenţiale din moment ce era atât de rezervată.

Cu primul prilej când mai ordonă să-i fie pregătită trăsura, rândaşul n-o însoţi, ci doar Wellington. Se părea că pe Jimmy îl durea o ureche. L-am găsit stând în grajd, îngrijindu-şi urechea bolnavă.

— Trebuie să-i ceri stăpânei nişte ulei, l-am sfătuit eu. Mi s-a spus că este leacul potrivit.

— Da, *sir,* zise el dezolat, mi-a promis că o să aibă grijă când se va întoarce. Cred că am răcit ieri în trăsură. Sufla un vânt rece pe chei.

— Ce căutai pe chei? l-am întrebat.

— Am aşteptat-o mult timp pe stăpână, răspunse el, aşa că domnul Wellington a socotit că-i mai bine să adăpostească între timp caii în grajdul de la „Trandafirul şi coroana” şi mie mi-a dat voie să mă duc să privesc vapoarele din port.

— Va să zică, stăpâna a făcut cumpărături toată după-amiaza? m-am interesat eu.

— Nu, *sir,* replică el, n-a târguit nimic. A stat în separeul de la han, ca de obicei.

M-am uitat la el neîncrezător. Rachel în separeul hanului „Trandafirul şi coroana”? Lua cumva ceaiul cu patronul hanului şi cu nevastă-sa? O clipă m-am gândit să-l mai descos niţel, apoi m-am răzgândit. Poate că povestindu-mi aceasta a comis o indiscreţie şi Wellington o să-l dojenească pentru pălăvrăgeala lui. Se părea că, în zilele acelea, toate lucrurile îmi erau tăinuite. Toată casa era coalizată împotriva mea, într-o conspiraţie a tăcerii.

— Ei bine, Jim, am rostit, sper că în curând îţi va merge mai bine cu urechea.

Şi l-am lăsat în grajd.

Dar era la mijloc un mister. Rachel devenise atât de dornică de societate, încât trebuia s-o caute în hanul târgului? Ştiind cât de nesuferite îmi erau vizitele, închiriase cumva separeul pentru o dimineaţă sau o după-amiază şi poftea lumea s-o viziteze acolo? N-am pomenit nimic despre asta când ea s-a înapoiat acasă, ci m-am mărginit s-o întreb dacă petrecuse o după-amiază plăcută, la care ea îmi răspunse afirmativ.

În ziua următoare nu porunci să vină trăsura. La prânz îmi spuse că avea de făcut corespondenţă şi se duse în budoarul ei. Eu i-am zis că trebuia să mă duc până la Coombe, să-l văd pe fermierul de acolo, ceea ce era destul de adevărat, şi aşa am şi făcut. După care am mers mai departe. Am intrat şi eu în oraş. Era sâmbătă şi, datorită timpului frumos, multă lume ieşise la plimbare pe străzi, oameni veniţi de prin orăşelele învecinate, inşi care nu mă cunoşteau din vedere, aşa că am trecut

printre ei neobservat. N-am văzut niciun cunoscut. Oamenii „de rang mare”, cum îi cataloga Seecombe, nu se duceau niciodată în oraş după-amiaza, cu atât mai puţin într-o sâmbătă.

M-am rezemat de un parapet al portului, lângă chei şi am văzut cum câţiva tineri care pescuiau dintr-o barcă îşi încurcaseră undiţele. Curând acostară în faţa scării şi urcară pe chei. Pe unul dintre ei l-am recunoscut. Era tânărul care ajuta la bufetul barului de la „Trandafirul şi coroana”. Avea înşiraţi pe un capăt de sfoară vreo trei bibani frumoşi.

— Ai făcut treabă bună, l-am admirat eu. Sunt pentru cină?

— Nu-s pentru mine, *sir,* zise el zâmbind, deşi la han pun capul că vor fi bineveniţi.

— Acum serviţi biban cu cidru? l-am întrebat.

— Nu, răspunse el, peştii aceştia sunt pentru boerul care mănâncă în separeu. Ieri a avut parte de un somon pescuit în susul fluviului.

Un boer în separeu?! Am scos din buzunar nişte monezi de argint.

— Ei, am urmat, sper că te plăteşte bine. Uite bănuţii ăştia, să-ţi poarte noroc. Cine este musafirul vostru?

Faţa tânărului fu încreţită de alt zâmbet.

— Nu-i ştiu numele, *sir,* replică el. Cică ar fi italian. De pe meleaguri străine.

Străbătu cheiul în fugă cu peştii bălăngănindu-se de sfoara atârnată pe umăr. Am aruncat o privire la ceas. Era trecut de trei. Nu încape îndoială că domnul acela venit din străinătate trebuia să cineze la cinci. M-am plimbat prin oraş şi am luat-o la vale pe îngusta fundătură care ducea către debarcaderul unde Ambrose îşi ţinuse pânzele şi tot echipamentul pentru velierul pe care obişnuia să-l folosească. Corăbioara era legată strâns. Am tras în apă ambarcaţiunea şi m-am urcat în ea, apoi am vâslit, ieşind în largul portului şi m-am oprit la mică distanţă de chei.

Erau câţiva oameni care vâsleau încolo şi încoace între vasele ancorate în canal, îndreptându-se spre treptele care urcau în oraş. Ei nu mă observară sau chiar dacă mă zăriră, nu-mi dădură nicio atenţie şi mă luară drept un pescar. Am aruncat ancora în apă şi m-am rezemat de lopeţi, pândind intrarea hanului „Trandafirul şi coroana”. Intrarea hanului dădea într-o uliţă lăturalnică. Străinul nu putea să intre pe acolo. Dacă venea totuşi, trebuia să apară prin faţă. Trecu o oră. Orologiul din clopotniţă bătu ceasurile patru. Am continuat să aştept. La cinci fără un sfert am văzut-o pe nevasta patronului cum iese pe uşa separeului şi se uită prin jurul hanului, de parcă ar fi căutat pe cineva. Oaspetele ei întârzia la masa de seară. Peştele era gata. Am auzit-o cum striga ceva unui om care stătea lângă bărcile legate la treptele cheiului, dar n-am distins vorbele rostite. El îi răspunse tot strigând şi, întorcându-se, arătă cu mâna spre port. Ea încuviinţă clătinând din cap şi se înapoie în han. Pe urmă, pe la vreo cinci şi zece, am văzut cum o barcă se apropia de treptele ce duceau spre oraş. Un lopătar vânjos trăgea la rame, iar barca, proaspăt vopsită, avea aspectul unei ambarcaţiuni care se închiriază străinilor ce vor să se plimbe în jurul portului, pentru plăcerea lor.

Un bărbat, purtând pe cap o pălărie cu bor lat, stătea în partea din faţă. Ajunseră la trepte. Bărbatul acela sări din barcă şi dădu vâslaşului nişte bani, după o mică ciorovăială, apoi se întoarse şi o luă spre han. Când stătu o clipă pe trepte, înainte de a intra la „Trandafirul şi coroana”, îşi scoase pălăria şi-şi roti privirea în jur, cu aerul acela de a evalua tot ce vedea, pe care nu-l puteam confunda. Se afla atât de aproape de mine, că aş fi putut să arunc cu un biscuit în el. Pe urmă, străinul intră în local. Era Rainaldi.

Am ridicat ancora şi am vâslit înapoi spre debarcader, am legat bine barca, am trecut prin oraş şi am urcat spre ţărmul stâncos pe poteca

mărginită de frânghii. Cred că am străbătut cele patru mile, cât aveam de făcut până acasă, în patruzeci de minute. Rachel era în bibliotecă, aşteptându-mă. Se întârziase cu cina, fiindcă nu sosisem încă. Veni spre mine, neliniştită.

— În sfârşit, te-ai întors, zise ca. Am fost foarte îngrijorată, Unde ai fost, ia spune?

— Am vâslit în port, i-am răspuns. Frumoasă vreme pentru excursii. E mult mai plăcut pe apă decât să stai înăuntru, la „Trandafirul şi coroana”.

Expresia de surprindere neplăcută care apăru în ochii ei fu tot ce-mi mai trebuia pentru a avea dovada decisivă.

— Foarte bine, îţi cunosc secretul, am urmat. Nu născoci nicio minciună.

Seecombe veni ca să întrebe când trebuie să servească cina.

— Numaidecât, am spus, nu mă mai schimb.

M-am uitat la ea fără să mai spun nimic, şi ne-am dus la masă. Seecombe simţind că-i ceva la mijloc, era numai prevenire. Se aplecă peste cotul meu, ca un doctor, ispitindu-mă să. Gust din bucatele pe care mi le prezenta.

— V-aţi supraestimat puterea, *sir,* spuse el. Asta nu-i bine. Iarăşi o să cădeţi bolnav.

Se uită la Rachel, căutând sprijinul şi confirmarea spuselor lui. Ea nu rosti niciun cuvânt. Imediat ce-am isprăvit cina, din care amândoi abia gustasem câte ceva, Rachel se ridică şi se duse repede sus. Am urmat-o. Când ajunse la uşa budoarului, voi să mi-o închidă în nas, dar am fost mai iute decât ea şi m-am strecurat în odaie, cu spatele rezemat de uşă. În ochii ei se ivi iarăşi umbra aceea de nelinişte. Se depărtă de mine şi se opri lângă cămin.

— De câtă vreme se află Rainaldi la „Trandafirul şi coroana”? am întrebat.

— Asta-i treaba mea, ripostă ea.

— Şi a mea. Răspunde-mi, am insistat.

Ea trebuie sa-şi fi dat seama că nu exista nicio speranţă de a mă linişti sau de a mă trage pe sfoară înşirându-mi basme.

— Foarte bine atunci.. E acolo de două săptămâni, îmi răspunse.

— De ce se află aici? am spus.

— Fiindcă l-am invitat eu. Fiindcă este prietenul meu. Fiindcă aveam nevoie de sfatul lui şi ştiind că-ţi este antipatic, nu-l puteam invita în casă.

— Ce nevoie ai de sfatul lui?

— Asta este iar treaba mea. Nu a ta. Încetează cu purtarea asta copilărească, Philip, şi fii şi tu om de înţeles.

Mă bucuram s-o văd atât de abătută. Asta dovedea că se simţea vinovată.

— Îmi ceri să fiu om de înţeles, am rostit eu. Aştepţi de la mine să înţeleg înşelăciunea? M-ai minţit zi de zi, în ultimele două săptămâni, şi nu poţi tăgădui acest lucru.

— Dacă te-am înşelat, n-am făcut-o intenţionat, zise ea. Am făcut asta doar spre binele tău. Îl urăşti pe Rainaldi. Dacă ai fi ştiut că mă întâlnesc cu el, scena aceasta ar fi izbucnit mai curând şi urmarea ar fi fost că te-ai fi îmbolnăvit. O, Doamne, trebuie oare să trec din nou prin toată încercarea asta? Mai întâi cu Ambrose şi acum cu tine?

Chipul ei era alb ca varul şi încordat, dar era greu de spus dacă de teamă sau de mânie. Am stat cu spatele lipit de uşă şi am urmărit-o cu privirea.

— Da, i-am confirmat eu, îl urăsc pe Rainaldi, la fel cum îl ura şi Ambrose. Şi pe bun temei,

— Care temei, pentru numele lui Dumnezeu?

— Este îndrăgostit de tine. Şi încă de ani de zile.

— Ce absurditate…

Se învârti în sus şi în jos prin odăiţă, de la cămin până la fereastră, cu mumie încrucişate în faţă.

— Iată un om care a stat alături de mine în toate încercările dureroase prin care am trecut, în toate necazurile îndurate. Un om care niciodată nu m-a judecat greşit, nici n-a căutat să mă vadă altfel

decât sunt în realitate. Îmi cunoaşte defectele, slăbiciunile şi nu le condamnă, ci mă acceptă pentru ceea ce preţuiesc. Fără ajutorul lui, în tot cursul anilor de când l-am cunoscut – ani despre care tu nu ştii nimic – aş fi fost cu adevărat pierdută. Rainaldi este prietenul meu. Singurul meu prieten.

Tăcu şi se uită la mine. Fără îndoială că adevărul era cel înfăţişat de ea, ori mintea ei deformase astfel lucrurile încât devenise pentru ea adevărul. Asta nu schimba cu nimic judecata mea despre Rainaldi. El îşi şi primise o parte din răsplata cuvenită. Anii aceia despre care – cum îmi spusese Rachel – eu nu ştiam nimic. Restul avea să vină la vremea lui. Poate luna următoare, sau în anul viitor, dar până la urmă, îl căpăta el. Avea un tezaur de răbdare. Dar eu nu eram răbdător, nici Ambrose.

— Expediază-l de aici, trimite-l unde i-e locul, am spus.

— Va pleca atunci când îşi va fi terminat toate treburile, replică ea, dar dacă am nevoie de el, va rămâne aici. Şi să ştii că dacă încerci să mă ameninţi din nou, îl voi pofti să locuiască aici, în casa aceasta, în calitate de protector al meu.

— Nu vei cuteza, am spus eu.

— Să nu cutez? Şi de ce nu? Casa este a mea.

Aşadar, ajunsesem să ne războim. Cuvintele ei însemnau o sfidare pe care n-o puteam înfrunta. Mintea ei de femeie funcţiona altfel decât a mea. Toate argumentele erau permise, toate loviturile interzise. Numai forţa fizică dezarma o femeie. Am făcut un pas spre ea, dar Rachel se afla lângă cămin, cu mâna pe cordonul soneriei.

— Stai pe loc, strigă ea, sau îl sun pe Seecombe. Vrei să te fac de ruşine în faţa lui, când am să-i spun că ai încercat să mă loveşti?

— N-aveam de gând să te lovesc, am ripostat eu.

M-am întors şi am deschis larg uşa.

— Foarte bine, i-am zis, cheamă-l pe Seecombe, dacă doreşti. Spune-i tot ce s-a întâmplat aici între noi. Dacă ţii neapărat să întrebuinţăm violenţa şi să ne facem de ruşine, atunci să arătăm de ce suntem în stare.

Ea stătea în picioare lângă cordonul soneriei, eu lângă uşa deschisă. Lăsă să-i cadă cordonul din mână. Apoi i se iviră lacrimi în ochi, se uită la mine şi spuse:

— O femeie nu poate îndura de două ori acelaşi lucru. Am mai trecut prin toate acestea o dată.

Şi, ridicându-şi degetele spre gât, adăugă:

— Până şi mâinile înfipte în gât. Până şi asta. Acum vei înţelege?

M-am uitat peste capul ei, drept la portretul atârnat deasupra căminului, şi tânărul chip al lui Ambrose care mă privea era iarăşi faţa mea. Ea ne învinsese pe amândoi.

— Da, am spus, înţeleg. Dacă vrei să-l vezi pe Rainaldi, invită-l aici. Prefer asta decât să te furişezi ca să te întâlneşti cu el la „Trandafirul şi coroana”.

Am lăsat-o acolo, în budoarul ei, întorcându-mă în camera mea.

În ziua următoare el veni la cină. Rachel îmi trimisese la micul dejun un bilet, cerându-mi permisiunea de a-l invita – uitase probabil de provocarea ei din seara trecută sau ca să restabilească poziţia mea. I-am răspuns printr-un alt bilet, spunându-i că îi voi da poruncă lui Wellington să-l aducă cu trăsura. Rainaldi sosi la patru şi jumătate.

Întâmplător eram singur în bibliotecă la sosirea lui şi, din pricina vreunei greşeli comise de Seecombe, fu condus la mine şi nu în salon. M-am ridicat din fotoliul meu şi i-am dat bună ziua. Părea că se simte la largul său şi îmi întinse mâna.

— Sper că te-ai vindecat, zise el, în semn de salut. Ca să fiu sincer, cred că arăţi mai bine decât mă aşteptam. Toate veştile pe care le primeam

despre sănătatea dumitale erau proaste. Rachel era îngrijorată.

— Într-adevăr, mă simt foarte bine, i-am răspuns.

— Norocul tinereţii, spuse el. Iată ce înseamnă să ai plămâni zdraveni şi o digestie bună, în interval de câteva săptămâni îţi dispare orice urmă de boală. Cu siguranţă că te-ai şi apucat să galopezi, în lung şi-n lat, prin ţinut. Pe câtă vreme noi, persoanele mai vârstnice, ca verişoara dumitale şi ca mine, trebuie să ne îngrijim, să ne cruţăm orice efort. Eu personal consider că un pui de somn imediat după masă este esenţial pentru oamenii de vârstă mijlocie.

L-am poftit să ia loc şi se aşeză, zâmbind uşor, în timp ce privea în jurul lui.

— N-a fost adusă încă nicio modificare acestei încăperi? întrebă el. Poate că Rachel intenţionează s-o lase aşa cum este, ca să-i păstreze atmosfera. E foarte bine şi aşa. Banii pot fi cheltuiţi mai cu folos pe alte lucruri. Ea îmi spune că s-au şi făcut multe transformări în parc de la ultima mea vizită. Cunoscând-o bine pe Rachel, nu mi-e greu să cred că-i aşa. Dar trebuie, mai întâi, să văd lucrările, înainte de a-mi da aprobarea. Mă socot eu însumi un fel de curator, ca să menţin un echilibru.

Îşi scoase o ţigară subţire de foi din tabachera lui şi şi-o aprinse, păstrându-şi zâmbetul.

— Aveam o scrisoare pregătită pentru dumneata, scrisă la Londra, reluă el, după ce ţi-ai transferat domeniul în alte mâini, şi ţi-aş fi trimis-o, dacă n-aş fi primit veşti despre boală dumitale. Nu era de altfel mare lucru în scrisoarea aceea pe care să nu ţi-l pot spune acum, prin viu grai. Nu făceam altceva decât să-ţi mulţumesc, în numele Rachelei, şi sa te asigur că voi avea o deosebită grijă ca tranzacţia să nu-ţi cauzeze pierderi mari. Voi lua seama la toate cheltuielile.

Pufăi, scoţând un nouraş de fum, şi-l urmări cu privirea spre tavan.

— Candelabrul acela, zise el, n-a fost ales cu prea mult gust. În Italia se fac mai frumoase decât acesta. Trebuie să-i amintesc Rachelei să-şi noteze asta. Tablouri bune, mobilier şi accesorii bune, toate acestea sunt investiţii solide. Poate că până la urmă ai să constaţi că-ţi restituim averea cu o valoare îndoită. În orice caz, asta se va vedea în viitorul depărtat. Şi până atunci, dumneata vei avea sigur, copii mari. Rachel şi cu mine vom fi nişte bătrâni duşi în fotolii cu rotile.

Râse, apoi, zâmbi din nou.

— Şi cum o mai duce fermecătoarea domnişoară Luiza? mă întrebă.

I-am spus că pe cât credeam, se simţea bine. L-am privit cum îşi fumează ţigara de foi şi m-am gândit cât de catifelate îi erau mâinile pentru un bărbat. Aveau o notă de feminitate care nu se potrivea cu restul persoanei sale, iar marele inel din degetul lui mic era deplasat.

— Când te înapoiezi la Florenţa? l-am întrebat.

Scutură, cu un bobârnac scrumul care-i căzuse pe sacou.

— Asta depinde de Rachel, vorbi el. Mă întorc la Londra, ca să-mi aranjez afacerile de acolo şi apoi fie că o voi preceda ca să pregătesc vila şi pe servitori pentru primirea ei, fie că o voi aştepta şi voi călători împreună cu ea. Ştii, desigur, că are intenţia de a pleca?

— Da, i-am răspuns.

— Mă simt uşurat că nu ai exercitat niciun fel de presiuni asupra ei ca să rămână, zise el. Înţeleg prea bine că, odată cu boala, ai ajuns să depinzi de dânsa în mare măsură, mi-a cam spus asta. Şi a fost foarte preocupată să-ţi evite orice contrarietate. Dar, aşa cum i-am explicat eu, vărul acesta al ei este acum un bărbat în toată firea şi nu un copil. Dacă nu poate sta pe picioarele lui, trebuie să înveţe s-o facă. N-am dreptate? mă întrebă.

— Desăvârşită.

— Femeile, şi îndeosebi Rachel, acţionează întotdeauna călăuzite de emoţii. Noi, bărbaţii, adeseori – deşi nu întotdeauna – ne lăsăm conduşi de raţiune. Mă bucur să văd că eşti rezonabil. Poate în primăvară, când ne vei vizita la Florenţa, îmi vei îngădui să-ţi arăt câteva din comorile oraşului. Nu vei fi dezamăgit.

Mai suflă încă un nor de fum până în tavan.

— Când spui „noi” – m-am aventurat eu – foloseşti cuvântul în sensul pluralului de reverenţă, ca şi cum ai fi stăpânul oraşului, sau este o expresie juridică?

— Iartă-mă, zise el, dar sunt atât de deprins să acţionez îţi numele lui Rachel, ba chiar să gândesc în locul ei în atâtea privinţe, încât niciodată nu sunt în stare să mă disociez complet de ea, aşa că mă trezesc folosind acest pronume personal mai deosebit.

Îmi aruncă o privire piezişă.

— La timpul cuvenit, spuse el, am motive întemeiate să cred că-l voi folosi într-un sens mai intim. Dar asta – şi gesticula cu trabucul în mână – este în mâna zeilor. A, iat-o că vine.

Se ridică, şi eu am făcut la fel, când Rachel intră în încăpere; ea îi întinse mâna, pe care el o luă şi i-o sărută, iar ea îi ură bun venit în italieneşte. Nu ştiu dacă faptul că le-am urmărit comportarea în timpul cinei, ochii lui, care nu se mai desprindeau de pe faţa lui Rachel, zâmbetul, atitudinea ei, schimbată de prezenţa vizitatorului, dar am simţit cum mă cuprinde un fel de greaţă. Mâncarea pe care o înghiţeam mirosea a cenuşă. Până şi tizana, pe care o făcu pentru toţi trei, ca s-o bem după-masă, avea un gust amar, neobişnuit. I-am lăsat în grădină şi m-am dus în odaia mea. Imediat ce-am plecat, am auzit glasurile lor reluându-şi inflexiunile italieneşti. M-am aşezat în fotoliul din faţa ferestrei, unde stătusem în cursul primelor zile şi săptămâni de convalescenţă, când ea rămânea lângă mine; era ca şi cum lumea întreagă ar fi

devenit rea şi dintr-o dată crudă. Nu mă puteam hotărî singur să cobor şi să le spun noapte bună. Am auzit trăsura venind, apoi depărtându-se. Am stat mai departe în fotoliul meu. Rachel veni imediat sus şi bătu la uşa mea. N-am răspuns. Ea deschise uşa şi, intrând în odaie, se apropia de mine şi-mi puse mâna pe umăr.

— Ce mai e acum? întrebă.

În glasul ei era un fel de suspin, de parcă ar fi ajuns la capătul puterilor.

— N-ar fi putut fi mai politicos sau mai amabil decât a fost, îmi spuse ea. Ce vină i-ai găsit astă-seară?

— Niciuna, am răspuns.

— Îmi vorbeşte atât de frumos despre tine, rosti ea, dacă ai putea numai să-l auzi, ţi-ai da seama cât de mult te stimează. Astă-seară nu i-ai putut lua desigur, în nume de rău nimic din ce-a spus, nu? Dacă ai putea numai să fii mai puţin dificil, mai puţin gelos…

Trase perdelele din odaie, fiindcă aproape se lăsase înserarea. Chiar şi gestul ei, felul de a atinge perdeaua trădau nerăbdarea.

— Ai de gând să stai aici chircit în fotoliul acela până la miezul nopţii? întrebă. Dacă e aşa, pune-ţi o pătură pe tine, altminteri ai să răceşti. Cât despre mine, sunt istovită şi mă duc la culcare.

Mă atinse uşor pe cap şi plecă. Nu era o mângâiere, ci gestul rapid al unui adult care bate amical pe umăr un copil ce s-a purtat urât, adultul simţindu-se prea plictisit ca să continue cu dojana şi înlăturând toată întâmplarea. „Haide, haide, pentru numele lui Dumnezeu, isprăveşte odată cu asta.”

În noaptea aceea m-au apucat din nou frigurile. Accesul fu mai puţin puternic decât primul, dar era de aceeaşi natură. Nu ştiu dacă era sau nu o răceală căpătată din cauză că stătusem în barcă, în port, în urmă cu douăzeci şi patru de ore, dar dimineaţa m-am trezit prea ameţit ca să mă ţin drept pe picioare

şi m-au apucat iarăşi vărsăturile şi frisoanele, aşa că am fost silit să mă culc din nou. S-a trimis după doctor şi, din cauza durerilor de cap, mă întrebam dacă nu vor reîncepe cumva toate mizeriile bolii. Doctorul declară că ficatul meu nu funcţionează cum trebuie şi îmi prescrise nişte medicamente. Dar când Rachel veni să stea cu mine în cursul după-amiezii, mi s-a părut că i se citea pe faţă aceeaşi expresie din noaptea trecută, un fel de silă. Puteam să-mi închipui ce gând o rodea: „Nu va începe totul din nou? Sunt oare condamnată să rămân aici veşnic ca infirmieră?" în atitudinea ei era mai multă bruscheţe faţă de mine, când îmi dădea doctoria, iar mai târziu, când mi s-a făcut sete şi am vrut să beau apă, nu i-am cerut ei paharul, de teamă să n-o deranjez.

Ţinea în mână o carte pe care n-o citea, iar prezenţa ei în fotoliul de la căpătâiul meu îmi părea că ar conţine un reproş mut.

— Dacă ai alte lucruri de făcut, rostii eu în cele din urmă, nu sta cu mine.

— Ce altceva presupui că am de făcut? răspunse ea.

— Ai putea dori să-l vezi pe Rainaldi.

— A plecat, zise ea.

La vestea aceea, mi-am simţit inima mai uşoară. M-am simţit aproape bine.

— S-a întors la Londra? m-am interesat eu.

— Nu, răspunse ea, s-a îmbarcat la Plymouth, ieri.

Uşurarea mea fu atât de intensă, încât am fost nevoit să-mi întorc capul, ca sa nu mi se citească pe faţă, accentuându-i astfel supărarea.

— Credeam că mai are unele afaceri de pus la punct în Anglia.

— Aşa şi era, dar am decis împreună că ar putea fi tratate tot atât de bine şi prin corespondenţă. Chestiuni mai urgente reclamau prezenţa lui în patrie. A aflat de un vas care trebuia să ridice

ancora la miezul nopţii, aşa că a plecat. Acum eşti satisfăcut?

Rainaldi părăsise ţara. Eram satisfăcut de vestea aceea. Dar nu şi de pronumele „noi”, nici de felul cum ea vorbea despre cămin. Ştiam de ce plecase; ca să înştiinţeze pe servitorii vilei să facă toate pregătirile pentru sosirea stăpânei lor. Acestea erau lucrurile urgente care îl aşteptau. Nisipul din clepsidra mea îşi scurgea ultimele fire.

— Când îl vei urma?

— Asta depinde de tine, răspunse ea.

Presupun că dacă aş fi dorit, aş fi putut continua s-o fac pe bolnavul. Să mă plâng de dureri şi să folosesc pretextul bolii. Să tărăgănez aşa lucrurile, prefăcându-mă încă vreo câteva săptămâni. Şi apoi? Lăzile împachetate, budoarul pustiu, patul ei din camera albastră acoperit cu husa ce stătuse întinsă peste el în toţi anii dinainte de venirea ei; apoi se va aşterne tăcerea.

— Dacă ai fi măcar mai puţin amar şi crud, suspină ea, aceste ultime zile ar putea fi fericite.

Eram amar? Eram crud? Nu mă gândisem că aş fi astfel. Mie mi se părea că Rachel se arăta aspră. Nu exista niciun remediu împotriva acestui lucru. Am întins mâna după a ei şi ea mi-a dat-o. Totuşi, în timp ce o sărutam, mă gândeam tot la Rainaldi.

În noaptea aceea am visat că mă căţăram pe lespedea de granit şi citeam încă o dată scrisoarea îngropată dedesubtul ei. Visul era atât de viu, încât nu dispăru nici la deşteptare, ci dăinui de-a lungul dimineţii. M-am sculat din pat şi m-am simţit destul de bine ca să cobor la parter, ca de obicei, pe la amiază. Oricât de mult mă străduiam, nu izbuteam să alung dorinţa ce mă frământa de a citi încă o dată scrisoarea. Nu-mi puteam aminti ce spunea despre Rainaldi. Trebuia să ştiu cu certitudine, ce anume spusese Ambrose despre el. După-amiază, Rachel se duse să se odihnească în odaia ei şi, cum plecă, m-am strecurat din casă în pădure şi am pornit-o în jos pe drumul de trăsuri;

plin de dezgust faţă de ceea ce intenţionam să fac, urcai cărarea povârnită deasupra căsuţei paznicului. Am ajuns la lespedea de granit. Am îngenuncheat în dreptul ei şi, săpând cu mâinile, am simţit deodată pielea îmbibată cu apă a portofelului. Un melc se aciuase acolo iarna. Dâra lăsată de-a curmezişul portofelului era lipicioasă, iar melcul negru şi vâscos se lipise de piele. L-am scuturat cu un bobârnac şi, deschizând portofelul, am scos din el scrisoarea boţită. Hârtia era umedă şi fleşcăită, scrisul mai şters ca înainte, dar încă descifrabil. Am citit scrisoarea de la un capăt la altul. Am trecut în grabă peste prima parte, deşi am remarcat o ciudată analogie între simptomele bolilor noastre, datorită totuşi unor cauze atât de deosebite. Cât despre Rainaldi…

„Pe măsură ce treceau lunile – scria Ambrose – *am remarcat cum se adresează tot mai mult omului aceluia despre care am pomenit în scrisorile mele,* signor *Rainaldi, un prieten şi, pe câte am aflat, omul de afaceri al lui Sangalletti, ca să-i ceară sfatul mai curând decât mie. Cred că omul acesta are o înrâurire dăunătoare asupra ei. Îl bănuiesc de a fi fost îndrăgostit de ea de ani de zile, încă de pe vremea când mai trăia Sangalletti şi, deşi nu cred nici măcar o clipă că ea s-a gândit vreodată astfel la el, până de curând, acum, de când şi-a schimbat purtarea faţă de mine, nu mai pot fi atât de sigur. Când este rostit numele acestui om, în ochi îi apare o umbră, în glasul ei un ton care trezesc în minte cele mai groaznice bănuieli.*

Crescută cum a fost de nişte părinţi lipsiţi de principii, ducând înainte şi chiar în cursul primei sale căsnicii o existenţă despre care preferăm amândoi să nu vorbim, mi-a dat adeseori impresia că linia ei de conduită se deosebeşte de aceea pe care o avem noi acasă. În ochii ei, legătura căsătoriei poate să nu fie chiar atât de sacră. Bănuiesc, de fapt deţin şi dovada, că el îi dă bani.

Banii, să mă ierte Dumnezeu că spun una ca asta, reprezintă în momentul de faţă singurul drum către inima ei.”

Acolo era, negru pe alb, fraza pe care n-o uitasem, care mă obsedase. Acolo unde hârtia fusese îndoită, cuvintele nu erau distincte, dar am desluşit din nou cuvântul „Rainaldi”.

„Cobor pe terasă – continua Ambrose – *şi-l găsesc pe Rainaldi acolo. Când mă văd, amândoi tac. Nu mă pot abţine* să *nu mă întreb despre ce-au discutat.* O *dată, după ce ea intrase din nou în vilă şi rămăsesem singur cu Rainaldi, el mă întrebă, pe neaşteptate, despre testamentul meu. Îl văzuse întâmplător, cu ocazia căsătoriei noastre. Îmi spuse că aşa cum era redactat, dacă s-ar fi întâmplat să mor, mi-aş lăsa soţia lipsită de mijloace. Ştiam acest lucru şi, în orice caz, concepuseră eu însumi alt testament menit să îndrepte greşeala şi mi-aş fi pus semnătura pe el şi l-aş fi autentificat cu martori, dacă aş fi fost sigur că cheltuielile ei nebuneşti erau doar o toană trecătoare şi nu un nărav adânc înrădăcinat.*

Prin acest nou testament, în treacăt fie spus, ea urma să moştenească conacul şi bunurile domeniului numai pe timpul vieţii ei, urmând să-ţi revină ţie totul la moartea ei, cu clauza că administrarea domeniului să fie lăsată în întregime în mâinile tale.

Actul a rămas şi până azi nesemnat, din motivul pe care ţi l-am arătat.

Ia seama, Rainaldi mi-a pus întrebările despre testament, Rainaldi mi-a atras atenţia asupra lacunelor ce le conţine. Ea nu-mi vorbeşte despre asta. Dar între ei oare discută? Ce-şi spun când nu sunt eu de faţă?

Problema aceasta cu testamentul s-a petrecut în martie. Recunosc, nu mă simţeam deloc bine şi eram aproape orbit din cauza durerilor de cap, iar

Rainaldi, când a adus-o în discuţie, se prea poate s-o fi făcut în felul lui rece şi calculat, gândindu-se că s-ar putea să mor.

Poate că este aşa. Poate că nu discută între ei eventualitatea aceasta. N-am niciun mijloc să aflu adevărul. Acum o surprind prea des, privindu-mă ciudat de atent. Iar când o ţin în braţe, parcă s-ar teme de ceva. Temătoare de ce, de cine?

Acum două zile – şi asta mă aduce la motivul acestei scrisori – am suferit încă un atac al aceloraşi friguri, care m-au doborât la pat în martie. Accesul este neaşteptat. Mă cuprind dureri şi indispoziţii, cărora le urmează curând o mare înfierbântare a creierului, împingându-mă în pragul violenţei şi abia mă mai pot ţine pe picioare din cauza ameţelii care-mi învăluie mintea şi trupul.

La un moment dat starea aceasta trece şi mă năpădeşte o insuportabilă dorinţă de somn, încât cad grămadă pe duşumea sau mă prăbuşesc pe pat, fără să-mi rămână măcar un strop de vlagă în mădulare. Nu-mi amintesc ca tata să fi avut boala asta. Dureri de cap da, şi suferea de o anumită irascibilitate, dar nu avea şi celelalte simptome.

Philip, băiatul meu, tu, singura fiinţă pe lumea asta în care mă pot încrede, spune-mi ce înseamnă toate astea şi, dacă poţi, vino până la mine. Să nu-i pomeneşti nimic lui Nick Kendall. Nu sufla niciun cuvânt nimănui. Mai presus de orice, să nu-mi scrii niciun cuvânt, ca răspuns, vino doar.

Un singur gând mă stăpâneşte şi nu-mi dă pace. Ei doi nu încearcă cumva să mă otrăvească?

Ambrose."

De data aceasta n-am mai pus scrisoarea la loc în portofel. Am rupt-o bucăţele, şi le-am îngropat în pământ cu călcâiul. Fiecare petic de hârtie a fost împrăştiat şi apoi vârât în pământ într-un loc diferit. Portofelul, fleşcăit, din pricina şederii în ţarină, am fost în stare să-l rup în două. Am

azvârlit peste umăr ambele jumătăţi şi ele au căzut în mijlocul mărăcinişului. Pe urmă m-am dus acasă. Ca un *post scriptum* al scrisorii, prima persoană pe care am văzut-o, intrând în hol, fu Seecombe, purtând sacul cu poşta, pe care valetul se dusese s-o aducă din oraş. Printre puţinele scrisori sosite pentru mine, era şi una pentru Rachel, purtând ştampila din Plymouth. O singură privire aruncată asupra scrisului subţire ca un păienjeniş, mi-a fost de ajuns ca să ştiu că era de la Rainaldi. Cred ca dacă Seecombe n-ar fi fost de faţă, aş fi păstrat-o. Dar aşa cum se prezentau lucrurile, nu mi-a rămas de făcut altceva decât să i-o dau ca s-o ducă sus Rachelei.

Era şi aceasta o ironie a destinului: când m-am dus sus la ea, puţin mai târziu, fără a-i pomeni nimic despre plimbarea mea sau despre locul unde fusesem, toată ostilitatea ei împotriva mea parcă pierise. Revenise vechea tandreţe. Îmi întinse braţele şi-mi zâmbi, întrebându-mă cum mă simţeam şi dacă mă odihnisem. Nu menţiona nimic despre scrisoarea primită. M-am întrebat, în timpul cinei dacă veştile primite o făcuseră fericită. Mâncam şi încercam să-mi închipui conţinutul scrisorii lui, ce anume îi comunica, în ce chip i se adresase, într-un cuvânt, dacă era o scrisoare de dragoste. Trebuie să fi fost scrisă în italieneşte. Dar se putea să se găsească în ea, ici şi colo, cuvinte pe care să le pot înţelege. Rachel mă învăţase câteva fraze. Puteam să aflu în orice caz, după primele cuvinte, ce relaţii existau între ei.

— Eşti foarte tăcut. Te simţi bine? întrebă ea.

— Da, am răspuns, mă simt bine.

Şi am roşit ca şi cum mi-ar fi putut citi gândurile şi ghici ce intenţionam să fac.

După cină, am urcat amândoi în budoarul ei. Ea pregăti tizana, ca de obicei, şi o turnă în ceaşca pusă pe măsuţa de lângă mine, precum şi în ceaşca ei. Pe birou se afla scrisoarea lui Rainaldi, pe jumătate acoperită de batista ei. Ochii îmi erau

atraşi de scrisoare, fascinaţi. Oare un italian, scriindu-i femeii pe care o iubea, respecta convenienţele? Sau poate, fiind gata să se îmbarce la Plymouth şi în faţa perspectivei mai multor săptămâni de despărţire, după ce cinase bine, îşi băuse brandy-ul şi îşi fumase trabucul, zâmbind amabil, era dispus să se lase târât cu un zâmbet amabil, spre indiscreţie şi-şi îngăduise să-şi dea frâu liber simţămintelor, pentru a-şi mărturisi iubirea, pe hârtie?

— Philip, zise Rachel, îţi ţii ochii pironiţi într-un colţ al încăperii de parcă ai fi văzut o stafie. Ce se întâmplă cu tine?

— Nimic, am rostit eu.

Şi minţind-o pentru prima dată, am îngenuncheat lângă ea, prefăcându-mă că sunt dornic de tandreţe şi de dragoste, ca să pun astfel capăt întrebărilor ei şi s-o fac să uite de scrisoarea care zăcea pe birou.

În noaptea aceea, târziu, mult după miezul nopţii, când am fost sigur că ea dormea – căci stând în odaia ei cu o lumânare aprinsă şi privind-o, am văzut că era adormită – m-am întors în budoar. Batista era încă acolo, dar scrisoarea dispăruse. M-am uitat în foc, nu se vedea nici urmă de cenuşă în vatră. Am deschis sertarele biroului şi am găsit acolo hârtiile ei, puse în perfectă ordine, dar nu şi scrisoarea. Nu era nici în clasor, nici în sertăraşele de alături. Rămânea unul singur şi acela era încuiat. Mi-am luat briceagul şi l-am vârât în crăpătură. Am zărit ceva alb înăuntrul lui. M-am întors în dormitor, am luat legătura de chei de pe măsuţa de noapte şi am încercat cheia cea mai mică. Se potrivea. Sertarul se deschise. Am băgat mâna înăuntru şi am tras afară un plic, dar imediat aţâţarea mea încordată se transformă în dezamăgire, fiindcă nu ţineam în mâinile mele scrisoarea lui Rainaldi. Era doar un plic conţinând păstăi cu seminţe. Seminţele căzură din păstăi în mâinile mele şi se risipiră pe duşumea. Erau foarte

mici şi verzi. Le-am privit fix şi mi-am amintit că mai văzusem asemenea păstăi şi seminţe. Erau la fel cu cele pe care Tamlyn le aruncase peste umărul lui în plantaţie şi care de asemenea acopereau dalele curţii în vila Sangalletti şi fuseseră măturate de servitoare.

Erau seminţe de salcâm galben, otrăvitoare pentru vite şi pentru oameni.

Capitolul XXVI

Am băgat plicul la loc în scrin. Am răsucit cheia. Am luat maldărul de chei şi l-am pus din nou pe masa de toaletă. Nu m-am uitat la Rachel, care stătea întinsă şi dormea în patul ei. M-am înapoiat în odaia mea.

Cred că nu mă mai simţisem atât de calm de multe săptămâni. M-am dus la lavoarul meu; acolo, lângă cană şi lighean, erau două sticle cu doctoria prescrisă de medic pentru mine. Le-am golit conţinutul pe fereastră. Pe urmă am coborât la parter, cu o lumânare aprinsă şi am intrat în cămară. Toţi servitorii se retrăseseră de mult în odăile lor. Pe masa de lângă lavoarul pentru spălat se afla tava cu cele două ceşti din care ne băusem tizana. Ştiam că John era uneori leneş şi s-ar fi putut să lase ceştile nespălate până dimineaţa; într-adevăr, aşa era. Drojdia tizanei rămase pe fundul ambelor ceşti. Le-am examinat pe rând, la lumina lumânării. Arătau la fel. Mi-am muiat degetul mic în drojdie, mai întâi în ceaşca ei, apoi într-a mea şi am gustat. Exista vreo deosebire între ele? Era greu de spus. S-ar fi putut ca drojdia din fundul ceştii mele să fi fost doar puţin mai groasă, dar n-aş fi putut jura. Am ieşit din cămară şi am urcat din nou în odaia mea.

M-am dezbrăcat şi m-am culcat. Cum stăteam aşa, întins în beznă, nu-mi dădeam seama dacă mă încearcă mânia sau teama. Doar compătimirea. O consideram o fiinţă lipsită de răspundere pentru ceea ce săvârşea, întinată de rău. Constrânsă şi îmboldită de omul care exercita o putere asupra ei; lipsită, din cauza împrejurărilor şi a obârşiei sale, de orice simţ moral, era capabilă, prin instinct şi impuls, de actul acela final. Voiam s-o salvez de ea însăşi şi nu ştiam cum să procedez. Mi se părea că

Ambrose se află alături de mine şi că trăiam din nou în fiinţa lui sau el într-a mea. Epistola scrisă de el, pe care o rupsesem în bucăţele, îşi împlinise acum scopul.

Părerea mea era că, în felul ei ciudat, ne iubise pe amândoi, dar îi devenisem inutili. Alte consideraţiuni decât o emoţie oarbă îi conduceau deci acţiunile. Poate că în Rachel existau două fiinţe între care era sfâşiată în două, mai întâi predominând una din ele, apoi cealaltă. Nu ştiam. Luiza ar fi spus că cea de a doua latură a personalităţii sale câştigase totdeauna. Că, de la bun început, fiecare gând, fiecare mişcare a ei, fuseseră determinate de o anumită premeditare. Felul acela de viaţă începuse la Florenţa, unde locuise împreună cu mama ei, după moartea tatălui sau chiar mai înainte? Sangalletti, ucis într-un duel, omul care nu fusese niciodată altceva pentru Ambrose sau pentru mine, decât o umbră fără consistenţă, suferise oare şi el? Luiza mi-ar fi răspuns probabil afirmativ, stăruind că, de la prima ei întâlnire cu Ambrose, cu doi ani în urmă, plănuise să se mărite cu el, de dragul banilor. Iar când nu-i dăduse ceea ce voia ea, pusese la cale moartea lui. Luiza avea un spirit juridic. Şi ea nici nu citise scrisoarea pe care eu o făcusem bucăţele. Cum ar fi judecat lucrurile, dacă ar fi citit-o?

Ceea ce o femeie a putut săvârşi o dată fără a fi descoperită, poate făptui şi a doua oară. Şi astfel se putea descotorosi de altă povară.

Ei bine, scrisoarea era ruptă; nici Luiza, nici vreo altă fiinţă nu aveau s-o citească vreodată. Acum conţinutul ei conta prea puţin pentru mine. Mă gândeam mai puţin la el decât la ultimele rânduri scrise de Ambrose, înlăturate de Rainaldi şi de asemenea de Nick Kendall, ca ultima manifestare a unui creier bolnav: *„În sfârşit, mi-a venit de hac, Rachel, tortura mea”*.

Eram singurul care ştiam că el rostise adevărul.

Aşadar, mă aflam la acelaşi punct unde mai fusesem şi altădată. Revenisem la podul de pe Arno, unde făcusem un jurământ. Poate că la urma urmei, un jurământ era ceva pe care nu puteai să-l nesocoteşti, care trebuia să fie împlinit la vremea lui. Şi sorocul venise.

Ziua următoare era duminică. Şi ca în toate duminicile trecute, de când Rachel era oaspetele casei, trăsura veni să ne ia pe amândoi la biserică. Era în toiul verii, frumos şi cald. Ea purta o rochie nouă, de culoare închisă, croită dintr-un material uşor şi subţire, o pălărie de paie şi în mână ţinea o umbrelă de soare. Îi salută zâmbind pe Wellington şi pe Jim şi am ajutat-o să se urce în trăsură. Când m-am aşezat la locul meu, alături de ea, şi am străbătut parcul, şi-a pus mâna într-a mea.

O mai ţinusem aşa şi înainte, de multe ori, cu dragoste, simţisem cât era de mică, îi răsucisem inelele pe degete, privisem vinele albăstrii de pe dosul palmei, atinsesem unghiile mici, pilite scurt. Acum, pe când se odihnea aşa, în mâna mea, mi-am închipuit-o pentru întâia dată folosită pentru alt scop. Am văzut-o luând păstăile de salcâm galben şi golindu-le cu îndemânare de seminţe, apoi strivindu-le şi frecându-le în palmă. Mi-am amintit cum îi spusesem o dată că are mâini frumoase şi ea îmi răspunsese râzând că eram primul om care-i spunea aşa ceva. „Folosesc şi ele la ceva, rostise ea. Ambrose obişnuia să spună, când mă ocupam de grădinărit, că sunt mâini de muncitoare."

Acum ajunsesem la coborâşul acela povârnit şi se puse frână roţilor din spatele trăsurii. Rachel îmi atinse umărul cu umărul ei şi, deschizându-şi umbrela ca să se ferească de soare, îmi spuse:

— Am dormit atât de adânc astă-noapte, încât nici n-am auzit când ai plecat, şi se uită la mine zâmbindu-mi.

Deşi mă amăgise de atâta vreme, aveam impresia că eu eram un mincinos mai mare decât ea. N-am fost în stare nici măcar să-i răspund şi,

continuând s-o mint, i-am strâns mai tare mâna şi am întors capul.

Nisipul golfului dinspre apus strălucea ca aurul; refluxul ajunsese până în larg, apa scânteia în soare. Am cotit pe cărarea care ducea spre sat şi spre biserică. Sunetul clopotelor se împrăştia prin văzduh şi oamenii stăteau în jurul porţii şi ne aşteptau să coborâm din trăsură şi să trecem înaintea lor. Rachel le zâmbi şi-i salută pe toţi cu o înclinare din cap. I-am văzut pe Kendalli şi familia Pascoe şi pe numeroşi fermieri de pe moşie şi am trecut prin aripa naosului către stranele noastre, în timp ce orga cânta.

Am îngenuncheat câteva clipe ca să ne rugăm, cu feţele îngropate în mâini. „Ce i-o fi spunând lui Dumnezeu? mi-am zis în sinea mea. Oare îi aduce mulţumire pentru succesul dobândit în tot ce-a întreprins? Sau poate îi cere îndurare?”

Se ridică din genunchi şi se aşeză la loc pe perna jilţului, deschizându-şi cartea de rugăciuni. Chipul îi era senin şi fericit. Voiam s-o pot urî, aşa cum o urâsem luni în şir, fără s-o fi văzut. Totuşi, acum nu mă puteam simţi însufleţit de nimic altceva decât de compătimirea aceea ciudată, teribilă.

Ne-am ridicat la intrarea vicarului şi slujba începu. Îmi amintesc psalmul pe care l-a intonat în dimineaţa aceea. „Cel ce a urzit înşelăciune, acela nu va sălăşlui în lăcaşul meu; cel ce minciună rostit-a, nu va adăsta sub privirea mea.” Buzele ei rosteau încet cuvintele, vocea ei era duioasă şi gravă, în timp ce cânta. Şi când vicarul urcă pe amvon ca să-şi ţină predica, ea îşi încrucişa mâinile în poală şi luă o atitudine smerită, ca să asculte, iar ochii ei, serioşi şi atenţi, se înălţară să scruteze faţa predicatorului, când acesta ne anunţă textul comentat.

Soarele pătrundea prin vitraliile ferestrelor şi o învăluia în strălucirea razelor. De pe jilţul meu puteam să văd chipurile rotunde şi rumene ale copiilor din sat, căscând niţel, în timp ce aşteptau

ca predica să se sfârşească şi puteam să-i aud mişcându-şi picioarele cu vârfurile degetelor strânse grămadă în încălţămintea de duminică, jinduind să se joace iarăşi desculţi pe tăpşanul verde. Doream cu ardoare, măcar pentru o frântură de o clipă, să pot fi din nou tânăr şi nevinovat, avându-l alături, în strană, pe Ambrose, şi nu pe Rachel.

„Se afla o colină înverzită, colo departe, pe sub murii unei cetăţi.”

Nu ştiu de ce-am cântat imnul acesta în ziua aceea; poate că avea vreo legătură cu vreo serbare a copiilor din sat. Glasurile noastre se înălţau puternice şi limpezi în biserica parohială şi nu m-am gândit la Ierusalim, cum ar fi trebuit să fac, ci doar la un mormânt simplu dintr-un colţ al cimitirului protestant din Florenţa.

După ce corul plecă şi enoriaşii o porniră spre uşi, pe părţile laterale ale naosului, Rachel îmi şopti:

— Cred că ar trebui să-i invităm astăzi la cină pe Kendalli şi familia Pascoe, cum obişnuiam înainte. E multă vreme de când n-am mai făcut-o şi s-ar putea să se simtă jigniţi.

M-am gândit o clipă, apoi am încuviinţat, dând din cap. Ar fi fost mai bine aşa. Prezenţa lor avea să ajute la crearea unei punţi peste prăpastia căscată între noi, şi Rachel, ocupată să converseze cu oaspeţii, deprinsă cu tăcerea mea în asemenea prilejuri, nu va avea timp să se uite la mine şi să se mire. În faţa portalului, familia Pascoe nu avu nevoie să fie convinsă; Kendallii se lăsară însă mai mult rugaţi până acceptară.

— Voi fi obligat să vă părăsesc imediat după ce vom sfârşi cina, zise naşul meu, dar trăsura se poate întoarce ca s-o ia pe Luiza.

— Domnul Pascoe trebuie să predice din nou la vecernie, îl întrerupse soţia vicarului, putem să vă luăm cu noi.

Începură să discute despre mijloacele de transport şi, în timp ce făceau planuri complicate, tot încercând să se aranjeze, am observat ca maistrul, însărcinat cu conducerea muncitorilor angajaţi la construirea terasei, a promenadei şi a viitoarei grădini, mă aştepta la marginea potecii, cu pălăria în mână, ca să-mi vorbească.

— Ce este? l-am întrebat.

— Iertaţi-mă, domnule Ashley, spuse el, v-am căutat ieri, după ce isprăvisem munca zilei, dar nu v-am văzut. Voiam să vă avertizez că, dacă vă duceţi cumva pe terasă, să nu staţi pe pasarela pe care am aşezat-o peste excavaţia grădinii.

— De ce? Ce-i cu pasarela aceea?

— Este doar o şarpantă, *sir.* N-o s-o terminăm decât luni dimineaţă. Scândurile par destul de solide când te uiţi la ele, dar nu rezistă la nicio greutate. Oricine ar trece pe ea, riscă să cadă şi să-şi frângă gâtul.

— Îţi mulţumesc, i-am răspuns, am să ţin minte.

M-am întors spre invitaţii mei, care în sfârşit se înţeleseseră şi, ca în acea duminică dintâi, care acum părea atât de îndepărtată, ne-am împărţit în trei grupuri: Rachel şi cu naşul meu plecând în trăsura lui, iar Luiza şi cu mine într-a mea, familia Pascoe urmându-ne în cupeul ei. Fără îndoială că în acest răstimp ne întorseserăm aşa de multe alte ori, totuşi, atunci când am coborât din trăsură ca să urc pe jos panta colinei, nu mă gândeam decât la duminica aceea de septembrie, cu aproape zece luni în urmă. În dimineaţa aceea, Luiza mă enervase cu atitudinea ei rezervată şi trufaşă şi de atunci o neglijasem. Ea nu-şi schimbase deloc conduita, ci îmi rămăsese prietenă. Când am ajuns în vârful colinei şi am urcat din nou în trăsură, i-am spus Luizei:

— Ştiai că seminţele de salcâm galben sunt otrăvitoare?

Ea se uită la mine, surprinsă.

— Da, aşa cred.

Şi adăugă:

— Ştiu că dacă vitele mănâncă din ele, mor. Şi copiii la fel. De ce mă întrebi asta? Ai pierdut din vite la Barton?

— Nu, încă nu, i-am răspuns, dar zilele trecute Tamlyn mi-a vorbit să mute copacii care se apleacă din plantaţie deasupra câmpului, din pricina seminţelor care cad pe pământ.

— Ar fi înţelept să facă aşa, replică ea. Tata a pierdut un cal, cu ani în urmă, care mâncase boabe de tisă. Asta se poate întâmpla oricând, şi nu mai poţi face nimic.

Trecând de porţile parcului, m-am întrebat ce-ar fi spus Luiza dacă i-aş fi vorbit despre descoperirea mea din noaptea precedentă. S-ar fi uitat la mine stăpânită de oroare, spunându-mi că sunt nebun? Mă îndoiam. Presupun că m-ar fi crezut. Totuşi locul nu era potrivit pentru dezvăluiri, cu Wellington stând pe capră şi cu Jim alături de el.

Am întors capul. Celelalte trăsuri veneau în spatele nostru.

— Vreau să-ţi vorbesc, Luiza, i-am spus. Când pleacă tatăl tău, după-masă, născoceşte vreun pretext ca să rămâi.

Se uită la mine cu ochi întrebători, dar eu n-am mai rostit nimic.

Wellington trase de hăţuri şi opri în faţa casei. M-am dat jos şi i-am întins Luizei mâna. Am stat şi i-am aşteptat pe ceilalţi. Da, ar fi putut fi cu totul aidoma cu cealaltă duminică din septembrie. Rachel zâmbea acum, la fel cum zâmbise şi atunci. Îşi înălţa privirea spre naşul meu în timp ce vorbea şi cred că se ocupau iarăşi de politică. În duminica aceea, deşi atras spre ea, o mai socoteam o simplă necunoscută. Acum? Acum nicio părticică din ea nu-mi mai era tăinuită. Ştiam ce avea bun, ştiam ce avea rău. Îi ghiceam până şi motivele pentru care săvârşea toate acţiunile acelea, obscure poate ei

însăşi. Acum nu mai putea să-mi ascundă nimic, „Rachel, tortura mea…”

— Întâlnirea aceasta e la fel ca odinioară, spuse ea zâmbind, când ne-am aflat cu toţii adunaţi în hol. Sunt atât de fericită că aţi venit…

Îmbrăţişă adunarea cu privirea şi o luă înainte, conducându-i pe oaspeţi în salon. Ca întotdeauna, încăperea arăta cel mai bine vara. Ferestrele erau larg deschise, era răcoare. Hortensiile japoneze, de un albastru ca azurul, erau lungi şi mlădioase în vaze şi se reflectau în oglinzile atârnate pe pereţi. Afară, soarele bătea pe pajişti. Era tare cald. Un bondar leneş bâzâia pe un geam. Musafirii se aşezară, toropiţi şi mulţumiţi să se poată odihni. Seecombe aduse chec şi vin.

— Sunteţi cu toţii moleşiţi din cauză că e puţin soare, râse Rachel. Pentru mine nu înseamnă nimic. În Italia avem asemenea călduri nouă luni pe an. Mie-mi prieşte grozav. Acum, să vă servesc pe toţi. Philip, stai jos. Mai eşti încă pacientul meu.

Turnă vinul în pahare şi ni le aduse. Naşul meu şi cu vicarul se ridicară amândoi, protestând, dar ea le înlătură obiecţiile cu o fluturare a mâinii. Când ajunse la mine, lăsându-mă la urmă, am fost singurul care n-am băut.

— Nu ţi-e sete? zise ea.

Am clătinat din cap. Nu mai voiam să primesc nimic din mâna ei.

Puse paharul la loc pe tavă şi, cu al ei în mână, se duse să se aşeze pe sofa, lângă doamna Pascoe şi Luiza.

— Îmi închipui, zise vicarul, că acum la Florenţa arşiţa este aproape insuportabilă, chiar pentru dumneavoastră.

— Niciodată nu mi-a părut aşa, spuse Rachel. Obloanele sunt închise dis-de-dimineaţă, ceea ce păstrează răcoare în vilă în tot cursul zilei. Ne adaptăm şi noi la climă. Oricine se agită şi iese în miezul zilei, îşi caută singur pierzania, aşa că stăm

prin case şi dormim. Sunt norocoasă că avem la vila Sangalletti, lângă casă, o curticică îndreptată spre nord care nu are niciodată soare. Acolo există un eleşteu şi o fântâna şi, când simt că aerul e încărcat, dau drumul fântânii să curgă; apa care picură are un sunet calmant. Primăvara şi vara nici nu stau în altă parte.

Într-adevăr, primăvara, ea putea să privească mugurii salcâmului galben înflorind şi florile alcătuind, cu capetele lor aurii, plecate spre pământ, o boltă deasupra băieţaşului gol care se înălţa din bazin, ţinând scoica în mâinile lui. La rândul lor, florile se vor ofili şi se vor scutura şi, când la vilă vara va fi în toi, aşa cum e şi aici, păstăile de pe crengile copacului vor plesni şi-şi vor risipi conţinutul, iar seminţele verzi se vor rostogoli la pământ. Rachel urmărise probabil, cu privirea, toate acestea, stând în curticica ei, cu Ambrose alături de ea.

— Mi-ar plăcea tare mult să vizitez Florenţa, zise Mary Pascoe, zgâindu-şi ochii şi visând la Dumnezeu ştie ce splendori ciudate.

Rachel se întoarse spre ea şi-i spuse:

— Atunci trebuie s-o şi vizitezi; la anul, să vii să stai la mine. Trebuie să veniţi să staţi la mine cu toţii, pe rând.

Pe dată ne-am trezit în mijlocul exclamaţiilor, al întrebărilor şi expresiilor de consternare. Trebuia să plece numaidecât? Când urma să se întoarcă? Ce planuri îşi făcuse?

Rachel clătină din cap drept răspuns.

— Voi pleca în curând, le răspunse, şi mă voi întoarce curând. Eu acţionez pe baza impulsurilor şi nu-mi voi pune singură limite, fixând date.

Nu vru să se lase atrasă în discuţie, ca să dea şi alte amănunte.

Am văzut cum naşul meu se uită cu coada ochiului la mine apoi, răsucindu-şi mustaţa, îşi privi fix picioarele. Puteam să-mi imaginez lesne

ce gând îi trecea prin cap: „Odată plecată, îşi va veni şi el în fire”.

După-amiaza trecu. La patru, ne-am aşezat la cină. Stăteam încă o dată în capul mesei, iar Rachel în faţa mea, între naşul meu şi vicar, iarăşi răsunară râsete, se auziră discuţii şi chiar versuri. Stăteam acolo, păstrând aproape aceeaşi muţenie ca în prima zi şi-i scrutam faţa. Atunci făcusem asta cuprins de fascinaţie, pentru că îmi era necunoscută. Dirijarea conversaţiei, schimbarea subiectelor, interesul pe care-l manifesta faţă de fiecare comesean, era ceva ce nu văzusem niciodată la o femeie, aşa că mi se păreau magice. Acum îi cunoşteam toate trucurile. Felul cum începea un subiect, gura pe jumătate ascunsă cu palma, când îi şoptea ceva vicarului şi râsul amândorura, urmat imediat de reacţia naşului meu, care se apleca spre ei, întrebând: „Acum, asta ce-a mai fost, doamnă Ashley, ce aţi spus?” şi replica ei imediată, rapidă şi batjocoritoare: „Vă va spune vicarul”, făcându-l să se înroşească pe acesta din urmă care, grozav de mândru şi socotindu-se om de spirit, începea să povestească o anecdotă pe care familia lui n-o auzise. Era un mic joc care o distra, şi în care noi toţi, cu stângăcia noastră rustică de welşi, eram atât de uşor de manevrat şi de dus de nas.

Mă întrebam dacă în Italia sarcina ei era mai grea. Nu cred. Doar că societatea în care se învârtea era mai adaptată temperamentului ei. Şi cu Rainaldi care să-i dea replica în limba pe care o cunoştea cel mai bine, conversaţia trebuie să fi sclipit, la vila Sangalletti, cu mai mare strălucire decât izbutise vreodată la masa mea plicticoasă. Uneori făcea gesturi cu mâinile, ca pentru a stăvili debitul verbal. Când vorbea în italieneşte cu Rainaldi, remarcasem că folosea şi mai mult mâinile. Azi, întrerupând nu ştiu ce declaraţie a naşului meu, mâinile îi veniră din nou în ajutor, suple, iuţi, măturând în lături aerul. Apoi,

aşteptându-i răspunsul, îşi rezemă uşor coatele pe masă, iar mâinile i se împreunară şi rămaseră liniştite. Ea îşi întoarse capul spre el, ascultându-l, astfel că din fruntea mesei unde stăteam, o vedeam din profil. Aşa îmi apărea ca o străină. Trăsăturile gravate ca pe o medalie, sumbră, rezervată, o femeie străină, cu un şal pe cap, întinzând mâna sub o poartă. Dar din faţă şi zâmbind, nu era nicidecum o străină, ci acea Rachel pe care o cunoşteam eu, pe care o iubisem.

Naşul meu îşi isprăvise povestirea. Se făcu tăcere. Deprins acum cu mişcările ei, îi pândeam ochii. Se uită la doamna Pascoe, apoi la mine.

— Nu vreţi să mergem în grădină? întrebă ea.

Ne-am ridicat cu toţii de pe fotoliile noastre şi vicarul, scoţându-şi ceasul cu lanţ, suspină şi remarcă:

— Oricât de mare e regretul meu, trebuie să mă smulg din societatea domniilor voastre.

— Şi eu, adăugă naşul meu. Am un frate bolnav la Luxilyan şi i-am făgăduit că trec să-l văd. Dar Luiza poate să rămână.

— Mai aveţi desigur, timp să vă luaţi ceaiul, insistă Rachel.

Dar se pare că era mai târziu decât crezuseră ei şi, în cele din urmă, după unele tergiversări, Nick Kendall şi cu familia Pascoe plecară în cupeu. Doar Luiza rămase cu noi.

— De vreme ce nu mai suntem decât noi trei, zise Rachel, haide să nu mai fim ceremonioşi. Veniţi în budoarul meu. Şi, zâmbindu-i Luizei, o luă înainte pe scări.

— Luiza va bea tizană, ne strigă peste umăr. Am s-o învăţ metoda mea. Dacă se va întâmpla vreodată ca tatăl ei să sufere de insomnie, acesta-i remediul potrivit.

Ne-am dus cu toţii în budoar şi ne-am aşezat, eu lângă fereastra deschisă, Luiza pe taburet.

— Reţeta englezească, zise Rachel, dacă există aşa ceva, lucru de care mă cam îndoiesc, este de a

se folosi ovăz cojit. Eu mi-am adus de la Florenţa ierburile mele uscate. Dacă vă place gustul lor, am să vă las o provizie când plec.

Luiza se ridică de pe taburet şi se aşeză lângă ea.

— Am auzit de la Mary Pascoe că ştiţi numele fiecărei buruieni de leac, glăsui ea. Şi că i-aţi doftoricit pe fermierii de pe domeniu, vindecându-i de multe boli. Pe vremuri, oamenii ştiau mult mai multe despre asemenea lucruri decât în zilele noastre. Totuşi mai există unii bătrâni care tămăduiesc negii şi urticariile prin farmece.

— Eu pot lecui prin vrăji mai mult decât simpli negi, spuse Rachel râzând. Fă-le o vizită prin căsuţele lor şi întreabă-i. Ştiinţa ierburilor este veche de când lumea. Am învăţat-o de la maică-mea.

— Mulţumesc, John.

John adusese ceainicul cu apă clocotită.

— La Florenţa, urmă Rachel, obişnuiam să pregătesc tizană în odaia mea şi s-o las să se aşeze. Aşa e mai bine. Pe urmă ne duceam în curte şi stăteam, iar eu dădeam drumul la fântână şi, în timp ce ne sorbeam tizana, apa picura în bazin; Ambrose putea să stea acolo ceasuri în şir şi să privească.

— Am de gând, reluă ea, ca data viitoare, când mai vin în Cornwall, să aduc de la Florenţa o statuetă, ca aceea aflată deasupra eleşteului meu. O să-mi ia câtva timp ca s-o găsesc, dar până la urmă voi reuşi. Atunci o s-o putem aşeza în mijlocul noii grădini pe care o aranjăm sub terasă şi să facem şi o fântână. Ce părere ai?

Se întoarse spre mine zâmbitoare, în timp ce amesteca tizana cu o linguriţă.

— Dacă îţi face plăcere… i-am răspuns.

— Philip e complet lipsit. De entuziasm, i se adresă ca Luizei, ori aprobă tot ce îi spun, ori nici nu-i pasă. Câteodată mă gândesc că truda depusă de mine aici este irosită: aleea terasată, arbuştii

plantaţiei. El s-ar fi mulţumit şi cu buruieni sălbatice şi cu o cărare noroioasă. Poftim, ia-ţi ceaşca.

Îi întinse Luizei ceaşca, apoi mi-o aduse şi pe a mea acolo unde stăteam, pe pervazul ferestrei. Am clătinat din cap.

— Nu vrei tizană, Philip? mă întrebă ea. Dar e bună pentru tine şi te face să dormi. Niciodată n-ai mai refuzat-o până acum. E un amestec special, este de două ori mai tare.

— Bea-o tu în locul meu, am ripostat.

Ea înălţă din umeri.

— Pe-a mea am şi turnat-o. Îmi place să stea mai mult, ca să se răcească. Ceaşca asta am umplut-o deci de pomană. Ce păcat!

Se aplecă peste mine şi vărsă lichidul pe fereastră. Dându-se îndărăt, îşi puse mâna pe umărul meu, şi dinspre făptura ei plutea mireasma pe care o cunoşteam atât de bine, nu un simplu parfum, ci esenţa însăşi a făpturii ei, emanaţia pielii ei.

— Nu te simţi bine? şopti ea, astfel ca Luiza să nu audă.

Dacă orice cunoaştere şi orice simţire pot fi şterse, aş fi vrut să se întâmple astfel cu mine atunci, şi Rachel să rămână cu mâna pe umărul meu. Nici urmă de scrisoare ruptă în bucăţele, nici un fel de pachet secret încuiat într-un scrin, nici un rău, nici o duplicitate. Mâna ei trecu de pe umărul meu, pe bărbie şi întârzie acolo o clipă, într-o scurtă dezmierdare. Ea se afla atunci între mine şi Luiza, aşa că aceasta nu putu vedea gestul.

— Ursuzul meu, murmură ea.

Am aruncat o privire peste capul ei şi am zărit portretul lui Ambrose atârnând deasupra căminului. Ochii lui căutau drept într-ai mei, plini de tinereţe şi nevinovăţie. Nu i-am răspuns nimic lui Rachel care se îndepărtă de lângă mine, ca să pună la loc, pe tavă, ceaşca mea goală.

— Ce părere ai despre tizană? o întrebă pe Luiza.
— Mă tem, se scuză Luiza, că o să-mi trebuiască puţin timp ca s-o apreciez cum se cuvine.
— Poate, zise Rachel, izul de mucegai nu-i pe placul tuturor persoanelor. Nu face nimic. Dar este un sedativ pentru spiritele agitate. La noapte vom dormi bine cu toţii.
Zâmbi şi sorbi încet din ceaşca ei.
Am mai sporovăit niţel, aproape vreo jumătate de ceas, ori mai mult sau mai degrabă ea întreţinu conversaţia cu Luiza, pe urmă, ridicându-se şi punându-şi ceaşca la loc, pe tavă, rosti:
— Acum e mai răcoare, cine vrea să se plimbe cu mine prin grădină?
Am aruncat o căutătură Luizei care, uitându-se la mine, rămase tăcută.
— I-am promis Luizei, am spus, să-i arăt un vechi plan al domeniului Pelyn, peste care am dat zilele trecute. Hotarele sunt marcate clar şi se vede acolo cum vechea fortăreaţă de pe colină făcea parte din moşie.
— Prea bine, zise Rachel, du-o în salon, sau rămâneţi aici, cum vă face plăcere. Eu îmi voi face plimbarea singură.
Se duse în dormitorul albastru, fredonând un cântec.
— Rămâi unde eşti, i-am spus în şoaptă Luizei.
Am coborât la parter şi m-am dus în odaia mea de lucru, fiindcă, într-adevăr, exista un vechi plan pe care-l aveam rătăcit pe undeva printre hârtiile mele. L-am găsit într-o mapă de corespondenţa şi m-am întors prin curte. Când am ajuns în dreptul uşii laterale, care ducea din apropierea salonului spre grădină, Rachel tocmai ieşea să-şi facă plimbarea. Nu purta pălărie, ci avea în mână umbreluţa de soare deschisă.
— N-am să întârzii mult, mă înştiinţă ea, mă duc până la terasă. Vreau să văd dacă o statuetă s-

ar potrivi bine în grădina de jos.

— Ai grijă, i-am spus.

— De ce? mă întrebă mirată.

Stătea lângă mine, cu umbreluţa rezemată de umăr. Purta o rochie neagră, croită dintr-o muselină subţire, cu o dantelă albă la gât. Arăta aproape aidoma ca la prima noastră întâlnire; cu zece luni în urmă, doar că acum era vară. Aerul era plin de mireasma ierbii proaspăt cosite. Un fluture trecu pe lângă noi, într-un zbor fericit. Porumbeii uguiau în copacii cei mari, dincolo de pajişte.

— Ai grijă, am rostit încet, să nu mergi prin soare.

Ea râse şi se depărtă. Am urmărit-o cu privirea cum străbătea pajiştea şi urca treptele care duceau spre terasă.

M-am întors în casă şi urcând cu pas grăbit scările, am ajuns în budoar. Luiza aştepta acolo.

— Am nevoie de ajutorul tău, i-am spus repede. Am doar puţin timp de pierdut.

Se ridică de pe taburet, ochii ei privindu-mă întrebători:

— Ce este?

— Îţi aminteşti de discuţia pe care am avut-o acum câteva săptămâni la biserică? am întrebat-o.

Ea încuviinţă din cap.

— Ei bine, aveai dreptate, iar eu greşeam, i-am răspuns, dar asta nu mai contează acum. Nutresc bănuieli şi mai grave faţă de ale tale, trebuie însă să am dovada decisivă. Cred că ea a încercat să mă otrăvească şi a făcut acelaşi lucru cu Ambrose.

Luiza nu spuse nimic. Ochii ei se măriră de groază.

— Acum nu are importanţă cum am descoperit faptul, am spus, dar confirmarea se poate afla într-o scrisoare primită de la omul acela, Rainaldi. Am de gând să caut în biroul ei de aici, ca s-o găsesc. Ai învăţat o brumă de italiană, odată cu franceza ta. Împreună putem reuşi s-o traducem.

Am început să mă uit prin birou mai atent decât fusesem capabil s-o fac în noaptea trecută, la lumina lumânării.

— De ce nu-l avertizezi pe tata? zise Luiza. Dacă ea este vinovată, ar putea s-o acuze cu mai multă forţă decât tine, nu?

— Trebuie să am dovada, i-am răspuns.

Erau acolo hârtii, teancuri de plicuri, rânduite cu grijă. Am găsit recipise şi facturi, care l-ar fi putut alarma pe naşul meu, dacă le-ar fi văzut, dar de care nu mă sinchiseam deloc, în febra mea de a descoperi ceea ce căutam. Am încercat să deschid din nou sertăraşul care conţinea plicul cu seminţe. De data aceasta nu era încuiat. L-am tras şi sertarul era gol. Plicul dispăruse. Acest amănunt ar fi putut să constituie o dovadă în plus, dar tizana mea fusese vărsată. Am continuat să deschid sertarele şi Luiza stătea lângă mine, cu sprâncenele încruntate din cauza îngrijorării.

— Ar fi trebuit să aştepţi, spuse ea. Nu procedezi înţelept. Ar fi trebuit să aştepţi ca tata să intenteze o acţiune legală. Ceea ce faci tu acum, ar putea face oricine, un borfaş de rând.

— Viaţa şi moartea nu aşteaptă acţiunile legale, i-am răspuns. Ia te uită aici, ce-i asta?

I-am aruncat o foaie de hârtie lungă, cu nume aşternute pe ea. Unele dintre ele, scrise în engleză, altele în latină, altele în italiană.

— Nu sunt sigură, zise ea, dar cred că-i o listă de plante şi ierburi. Scrisul nu este citeţ.

Ea continua s-o examineze, în timp ce eu scotoceam sertarele.

— Da, zise Luiza, asta trebuie să fie lista ierburilor şi leacurilor ei. Dar pagina a doua este în engleză şi s-ar părea că sunt însemnări despre răspândirea plantelor, clasate pe specii; sunt cu duzinile.

— Caută salcâmul galben, i-am spus.

Ochii ei se opriră o clipă într-ai mei, într-o fulgerare de înţelegere. Apoi se uită încă o dată pe

pagina ţinută în mână.

— Da, e trecut aici, zise, dar cu asta n-am aflat nimic.

I-am smuls foaia din mână şi am citit în locul unde arăta ea cu degetul. *„Laburnum Cytisus.* Specie originară din sudul Europei. Aceste plante pot fi obţinute folosind seminţe, dar şi multe dintre ele prin altoiri şi butaşi. După prima metodă, seminţele trebuie să fie semănate, fie în sere, fie în locul unde urmează să rămână plantele. În primăvară, cam prin martie, când ele au crescut suficient, trebuie transplantate în pepiniere, unde vor rămâne până ce vor atinge o dimensiune suficientă pentru a fi sădite în locurile unde urmează să crească."

Dedesubt era adăugată o notă asupra sursei din care luase informaţia: *„The New Botanic Garden"*[6]*,* tipărită pentru firma John Stockdale şi Compania, de către T. Bousley, Boit Court, Fleet Street 1812.

— Aici nu-i menţionat nimic despre otravă, constată Luiza.

Am continuat să scotocesc biroul. Am găsit o scrisoare de la bancă. Am recunoscut scrisul domnului Couch. În clipa aceea, nu mai aveam scrupule, nu-mi mai păsa de nimic, aşa că am deschis scrisoarea: *„Stimată doamnă, vă mulţumim pentru că ne-aţi încredinţat din nou colecţia de bijuterii a familiei Ashley, care, conform instrucţiunilor primite din partea dumneavoastră în momentul când vă pregătiţi să părăsiţi ţara, vor rămâne în custodia noastră până când moştenitorul domniei voastre, domnul Philip Ashley, va putea intra în posesiunea sa. Al dumneavoastră devotat, Herbert Couch".*

Am pus scrisoarea la loc, cuprins de o bruscă nelinişte. Oricare ar fi fost influenţa lui Rainaldi, un impuls personal îi dictase această ultimă acţiune lui Rachel.

Nu mai era acolo nimic important. Cercetasem temeinic prin fiecare sertar, scotocisem fiecare clasor. Sau ea distrusese scrisoarea, sau o purta la ea. Nedumerit, decepţionat, m-am întors din nou spre Luiza.

— Nu-i aici, i-am spus.

— Te-ai uitat în mapă? întrebă ea, cuprinsă de îndoială.

O pusesem prosteşte pe un jilţ, fără să mă gândesc nicio clipă că un loc atât de evident ar putea ascunde o scrisoare secretă. Am luat-o în mână şi acolo, în mijloc, între două foi albe, curate, zăcea plicul venit de la Plymouth. Scrisoarea se afla încă în el. Am tras-o afară şi i-am dat-o Luizei.

— Asta este, i-am spus, vezi dacă poţi s-o descifrezi.

Ea îşi plecă privirea asupra bucăţii de hârtie, pe urmă mi-o înapoie.

— Dar nu este scrisă în italiana. Îmi întoarse ea vorba Citeşte-o singur.

Am citit scrisoarea. Nu conţinea decât câteva rânduri scurte. Aşa cum prevăzusem, Rainaldi se dispensase de formulele uzuale, dar nu în felul cum îmi închipuisem eu. Fusese scrisă la unsprezece seara şi el. Intra imediat în subiect:

„De când ai devenit mai mult englezoaică decât italiancă, îţi scriu în limba la de adopţie. E trecut de unsprezece şi la miezul nopţii ridicăm ancora. Voi face la Florenţa tot ce m-ai rugat şi poate mai mult încă, deşi nu sunt sigur că meriţi măcar să mă ocup. În orice caz, vila te va aştepta, ca şi servitorii, când te vei hotărî, în sfârşit, să te smulgi de acolo. Nu zăbovi mult. Niciodată n-am avut mare încredere în impulsurile acelea ale inimii tale şi în emoţiile tale. Dacă, în definitiv, nu te rabdă inima să-l laşi pe băieţandrul acela în urma ta, atunci adu-l cu tine. Totuşi, te avertizez, asta o faci împotriva judecăţii mele mai prevăzătoare. Ai

grijă de tine şi fii încredinţată că rămân al tău prieten, Rainaldi”.

Am citit şi recitit scrisoarea. I-am întins-o Luizei.

— Asta îţi oferă dovada pe care o căutai? întrebă ca.

— Nu, i-am răspuns.

Lipsea cu siguranţă ceva. Vreun *post scriptum* sau altă foaie, pe care ea o vârâse în alt bloc de foi al mapei de corespondenţă. M-am uitat încă o dată, dar nu mai era nimic. Mapa era goală, afara de un pachet împăturit pus pe deasupra. L-am înşfăcat şi i-am sfâşiat învelitoarea. De data aceasta nu era o scrisoare, nici vreo listă de ierburi sau de plante. Era un desen înfăţişându-l pe Ambrose. Iniţialele din colţ nu se puteau distinge – dar am presupus că autorul era vreun prieten italian sau vreun artist, fiindcă sub semnătura neciteaţă era mâzgălit cuvântul Florenţa şi data: luna iunie, din anul când murise el. Stând şi privind desenul, mi-am dat seama că fusese desigur, ultimul lui portret. Aşadar, îmbătrânise mult de când îşi părăsise casa. În jurul gurii avea zbârcituri pe care nu i le cunoscusem şi tot aşa pe la colţurile ochilor. Ochii aveau o expresie de om hăituit, ca şi cum o umbră s-ar fi aflat aproape de umărul lui şi el s-ar fi temut să se uite îndărăt. Figura lui avea un aer rătăcit şi trist. Părea că ştie că-l pândeşte un dezastru. Deşi ochii lui implorau devotament, cerşeau şi milă.

Sub desen, chiar Ambrose mâzgălise un citat în italiană: *„Lui Rachel. Non ramentare che le ore felici. Ambrose”.* I-am dat Luizei desenul.

— Nu-i decât asta, i-am spus. Ce înseamnă?

Ea citi cuvintele cu glas tare, apoi se gândi o clipă:

— Să nu-ţi aminteşti decât de ceasurile fericite, rosti încet.

Îmi înapoie desenul, precum şi scrisoarea lui Rainaldi.

— Nu ţi l-a mai arătat până acum? întrebă.

— Nu, i-am răspuns eu.

Ne-am uitat o clipă unul la altul în tăcere. Apoi Luiza spuse:

— Nu crezi că se poate ca noi s-o fi judecat greşit? În privinţa otrăvirii? Vezi şi tu, nu există nicio dovadă.

Am pus desenul pe birou, ca şi scrisoarea.

— Dacă nu există nicio dovadă, zise Luiza, n-o poţi condamna. S-ar putea să fie nevinovată. S-ar putea să fie de vină. Nu poţi face nimic. Dacă este inocentă şi o acuzi, niciodată nu vei putea să-ţi ierţi greşeala. Atunci, tu ai fi vinovat, şi nu ea. Hai să ieşim din odaia asta şi să coborâm în salon. Acum aş vrea să nu fi umblat prin lucrurile ei.

Am stat lângă fereastra deschisă a budoarului, privind peste pajişte.

— E acolo? întrebă Luiza.

— Nu, am răspuns, a ieşit de aproape o jumătate de oră şi încă nu s-a întors.

Luiza străbătu odaia şi se opri lângă mine. Mă privi drept în ochi.

— De ce glasul tău are un sunet atât de ciudat? întrebă ea. De ce-ţi ţii ochii aţintiţi într-acolo, asupra treptelor care duc spre terasă? S-a întâmplat ceva?

Am dat-o deoparte şi m-am îndreptat spre uşă.

— Ştii unde-i frânghia clopotului, în bolta de sub clopotniţă? i-am spus. Clopotul acela care-i folosit la amiază pentru a chema oamenii la masă? Du-te acum şi trage tare de frânghie.

Ea se uită la mine nedumerită.

— Pentru ce? întrebă ea.

— Fiindcă-i duminică, i-am răspuns, şi toată lumea este plecată sau doarme, ori s-a împrăştiat care încotro şi s-ar putea să am nevoie de ajutor.

— Ajutor? repetă ea.

— Da, i-am spus. S-ar putea să i se fi întâmplat vreun accident lui Rachel.

Luiza mă privi. Ochii ei, atât de cenuşii şi de candizi îmi scrutau faţa.

— Ce-ai făcut? zise ea şi am văzut teama năpădindu-i trăsăturile, apoi convingerea. M-am întors şi am părăsit încăperea.

Am alergat pe scări, jos, la parter şi am străbătut în goană pajiştea, luând-o pe drumeagul care ducea la terasă. Nu era nici urmă de Rachel.

În apropiere de pietre şi de mortar şi de stiva de cherestea de deasupra grădinii abia săpate stăteau cei doi câini. Unul dintre ei, cel mai tânăr, veni spre mine. Celălalt rămase unde se afla, lângă mormanul de mortar. Am văzut în nisip şi var urmele paşilor ei şi umbrela de soare, încă deschisă, căzută într-o parte. Deodată clopotul începu să bată în turnul orologiului de la conac. Bătea, bătea într-una, prelung şi rar şi cum ziua era liniştită şi calmă, sunetul lui se împrăştia probabil peste câmpii, până jos la mare, astfel că oamenii care pescuiau în golf, îl auzeau şi ei, cu siguranţă.

Am ajuns la marginea zidului de deasupra grădinii şi am văzut pasarela pe care oamenii începuseră s-o construiască. O parte din această pasarelă rămăsese încă acolo şi atârna, grotescă şi oribilă, ca o scară suspendată. Restul se prăbuşise dedesubt, în prăpastie.

M-am coborât până la locul unde zăcea ea, printre pietre şi lemnărie. I-am luat mâinile şi i le-am ţinut. Erau reci.

— Rachel, i-am spus, Rachel, am repetat.

Câinii începură să latre deasupra noastră, în dangătul clopotului care continua să bată. Ea deschise ochii şi se uită la mine. Mai întâi, ca şi cum suferea. Apoi, ca şi cum s-ar fi mirat. După aceea, aşa mi s-a părut, ca şi cum m-ar fi recunoscut. Totuşi chiar şi în clipa aceea, mă înşelam. Îmi spuse Ambrose. I-am ţinut mâinile mai departe, până când a murit.

Pe vremuri se obişnuia ca oamenii să fie spânzuraţi la răspântia celor Patru Drumuri.

Astăzi, însă, nu se mai întâmplă aşa ceva.

[1] Arbuşti din familia spinoceelor, cultivaţi frecvent ca specie decorativii (n.tr.).

[2] În franceză, în text: pas greşit (n.tr.).

[3] În italieneşte, în original: încet (n.tr.).

[4] Joc de cărţi, cu atu (n.tr.).

[5] Eroul unei legende americane. Nuvelă de Washington Irving (n.tr.).

[6] Noua Grădină Botanică.

Table of Contents

Table of Contents